

กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร

ปริญญาโท
ของ
ศิริประภา รัตัญญู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤษภาคม 2550

กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร

ปริญญาโท
ของ
ศิริประภา รัตต์ญญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท
เรื่อง

กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร

ของ
ศิริประภา รัตตัญญู

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2550

คณะกรรมการสอบปริญญาโท

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สธัญ ภู่คง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง พัชรา สินลอยมา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ณะชานันท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สรณ ภูงค์ ซึ่งได้กรุณาเป็นประธาน ควบคุมปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ และได้สละเวลาเป็นอย่างมากในการให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษา ในทุกขั้นตอนของปริญญานิพนธ์เชิงคุณภาพเรื่องนี้ และผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาอย่างมากจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง พัชรา สินลอยมา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี และอาจารย์ ดร.สุภาพร ธาระชานนท์ ที่สละเวลาอันมีค่าให้เกียรติร่วมเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พันตำรวจเอก ธวัชชัย เมฆประเสริฐสุข นักวิทยาศาสตร์(สบ 4) กลุ่มงาน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและสนับสนุนมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ พันตำรวจโท โกมล ยิ้มเป็นโย สารวัตรฝ่ายทะเบียนประวัติอาชญากร 2 กองทะเบียนประวัติอาชญากร ช่วยปฏิบัติราชการ ส่วนปฏิบัติการพิเศษ กองกำลังตำรวจ ศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ที่เป็นผู้จุดประกายอย่างแนบเนียน จนทำให้ผู้วิจัยได้สนใจที่จะ ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ทั้งให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เข้าศึกษาในหลักสูตรกระทั่ง สำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และผู้บัญชาการเรือนจำบางขวางที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัย เข้าเก็บข้อมูล และขอขอบคุณ คุณสุพร ดวงประทีป คุณสมโชค โตไกรฤกษ์ คุณสุชาติ ชูวิเชียร และ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ของเรือนจำบางขวาง ที่ช่วยอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเข้าเก็บข้อมูล และขอขอบคุณนักโทษประหารทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและสละเวลาในการให้สัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็น อย่างมากในการให้สัมภาษณ์

ขอขอบคุณ พันตำรวจโท ณิชฎฐ์ บุรณศิริ พันตำรวจตรีหญิง วิภาวดี เกษมวารภูมิ และน้องๆ ใน กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน ร้อยตำรวจเอกหญิง อลิณี ศรีสัปปุริส ร้อยตำรวจเอก ปิยะ ตันตสิระ ร้อยตำรวจเอก เชิดพงศ์ ชุกกลิ่น ร้อยตำรวจเอก สุรนาท วงศ์พรหมชัย ร้อยตำรวจโท หญิง พัชรี ศรีธัญรัตน์ ร้อยตำรวจโทหญิง กิรณ มิสเซอร์ ร้อยตำรวจโท หญิง สรัลนุช อินทรโชติ และร้อยตำรวจตรีหญิง สมหมาย มาลัย ที่ช่วยในการประสานงานและการพิมพ์

ขอขอบคุณ น.ส.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 4 น.ส. บัทยา เกตุอำ นิสิตหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ รุ่นที่ 3 และ น.ส.กมลพรรณ จันทร พยอม นิสิตหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ รุ่นที่ 3 สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ที่สละเวลามาช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพี่ชายและพี่สะใภ้ที่คอยช่วยเหลือด้านข้อมูล และที่จะลืมไม่ได้เลยคือ ขอกราบ
ขอบพระคุณ คุณพ่อ และ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจและความรักตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการ
ทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลงด้วยดี

พันตำรวจตรีหญิง ศิริประภา รัตตัญญู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 แนวความคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	5
ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎี	5
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับอาชญากรรม.....	6
1.ความหมายของอาชญากรรม.....	6
2.อาชญากรรมตามแนวคิดของนักอาชญาวิทยา.....	11
3.ประเภทของอาชญากรรม.....	14
สาเหตุทั่วไปของการเกิดอาชญากรรม.....	23
แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมศาสตร์และอาชญาวิทยา.....	25
1.ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	25
2.ทฤษฎีความกดดันทางสังคม.....	27
3.ทฤษฎีควบคุมทางสังคม.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการฆ่า.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษ.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต.....	39
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	54
ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
ส่วนที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	60
3 ระเบียบวิธีการวิจัย	61
แหล่งและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
ขั้นตอนและวิธีการวิจัย.....	62

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษาวิจัย.....	65
พฤติกรรมกรกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษประหาร...65	
กระบวนการกระทำคามผิดตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้าย ตามที่ปรากฏใน	
ในคำพิพากษาศาลฎีกา.....	86
การกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่.....	97
5 สรุปผลการวิจัย.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	120
บันทึกท้ายบท.....	121
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก.....	130
ภาคผนวก ข.....	135
ภาคผนวก ค.....	138
ภาคผนวก ง.....	141
ภาคผนวก จ.....	143
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	145

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความหมายของอาชญากรรม.....	10
2 แสดงสถิติคดีอาญาประเภทความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2541-2546.....	21
3 แสดงสถิติคดีอาญาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ทั่วราชอาณาจักร แยกตามเขตพื้นที่ ของกองบัญชาการ ปี พ.ศ.2541-2546.....	22
4 ข้อมูลการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.2534-2545.....	50
5. บัญชีรายชื่อนักโทษประหารชีวิต ตั้งแต่ พ.ศ.2530-2545.....	51

กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร

บทคัดย่อ
ของ
ศิริประภา รัตต์ญญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤษภาคม 2550

ศิริประภา รัตตัญญู. (2550). *กระบวนการสู่การกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร*.

ปริญญาานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สธัญ ภูงค์, ผศ.พ.ต.ท.หญิง พัชรา สิ้นลอยมา.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรม ตามการรับรู้ของนักโทษประหารในเรื่องจำบางขวาง นนทบุรี เพื่อศึกษาการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง และกระบวนการสุดท้ายของการกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรม ตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกา และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรม ตามทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แหล่งและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ นักโทษประหารในคดีฆาตกรรมจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดเหลือโทษจำคุกตลอดชีวิต จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน และคำพิพากษาศาลฎีกา จำนวน 19 คดี วิธีการเก็บข้อมูลในส่วนของนักโทษประหารและเจ้าหน้าที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกา ใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

นักโทษส่วนใหญ่ได้เรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงทั้งประสบด้วยตัวเอง และจากประสบการณ์การกระทำคามผิด ส่วนสิ่งที่ช่วยเสริมให้การเรียนรู้หรือการรับรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักโทษเกิดง่ายขึ้น คือ การใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจ ใน การกระทำคามผิดของนักโทษแต่ละรายมีเหตุการณ์ที่นำพวกเขาเข้าไปสู่การกระทำคามผิดที่หลากหลาย ตั้งแต่ฆ่าผู้อื่นเพื่อปกปิดความผิดของตัวเอง มีเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน ประสงค์ต่อทรัพย์ และเรื่องของการตอบแทนบุญคุณ หลังจากกระทำผิด นักโทษบางรายมอบตัวเพื่อสู้คดี บางราย ถูกจับได้ในที่เกิดเหตุ บางรายหลบหนีและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตามจับได้ในภายหลัง พฤติการณ์การกระทำคามผิดของนักโทษที่ปรากฏ นอกจากความผิดหลัก คือ การฆ่าผู้อื่นแล้วยังมีความผิดประกอบ ความผิดหลัก คือ ความผิดที่มีบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตราอื่น และนักโทษทุกรายมักกระทำคามผิดหลายกรรมต่างกัน แต่ในบทสรุปของคดีจะถูกตัดสินลงโทษในบทลงโทษที่หนักที่สุด นักโทษส่วนใหญ่ต้องโทษมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป นักโทษส่วนใหญ่ ไม่ยอมรับบทสรุปทางคดี ซึ่งมีนักโทษ 3 ราย มีความเห็นเชิงลบในเรื่องนี้ หลังจากศาลฎีกาพิพากษาตัดสินโทษประหารชีวิต นักโทษจะถูกส่งตัวไปยังเรือนจำบางขวางที่แดน 1 ก่อน หลังจากนั้น การย้ายไปแดนอื่นขึ้นกับความสมัครใจและดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล นักโทษส่วนใหญ่เมื่อเข้าไปอยู่ในเรือนจำบางขวางแล้ว สิ่งที่นักโทษประสบในลักษณะเดียวกัน คือ การปรับตัวให้อยู่ในสภาพที่ขาดอิสรภาพ ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัวทั้งทางกายและใจ

ในคำพิพากษานักโทษ 19 ราย นักโทษส่วนใหญ่เคยมีประวัติการต้องโทษคดีอาญา ตั้งแต่ความผิดที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง จนถึงลักษณะความผิดที่ทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ในส่วนของ พฤติกรรมของการกระทำคามผิดก็เช่นกัน นักโทษได้กระทำคามผิดหลายกรรมต่างกัน ในระหว่างการพิจารณาคดี นักโทษมีข้อต่อสู้เพื่อที่จะให้ศาลเห็นถึงความบริสุทธิ์ของตัวเองในหลายประเด็น

เช่น ปฏิเสธโดยอ้างฐานที่อยู่ ปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่รู้จักกับจำเลยหรือผู้กระทำผิดร่วม บางรายอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่บอกว่าไม่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จนไปถึงข้อต่อสู้ที่ว่าเจ้าหน้าที่สร้างหลักฐานเท็จ และหลักฐานที่เจ้าหน้าที่มีอยู่ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดได้ เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สืบสวนต้องค้นหาหลักฐาน และสิ่งใดก็ตามมายืนยันให้ได้ว่าบุคคลใดกระทำหรือไม่กระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกิดขึ้น พยานหลักฐานที่นำมาใช้ในการสืบสวนของตำรวจ มี 2 ลักษณะ คือ พยานบุคคล และ พยานวัตถุ เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานทุกอย่างได้ครบคลุม ศาลจะใช้พยานหลักฐานเหล่านี้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคดี ซึ่งจากการศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกาพบว่า ในศาลชั้นต้น นักโทษถึง 19 รายถูกตัดสินประหารชีวิต ในชั้นศาลอุทธรณ์มีรายเดียวที่ถูกยกฟ้อง แต่อย่างไรก็ดี เมื่อถึงศาลฎีกาทุกคดีก็พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น

เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจำนวน 6 คน มีการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมที่ต่างกันออกไป โดยแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การรับรู้ในลักษณะของเนื้อหาและเหตุการณ์ ส่วนใหญ่รับรู้เพียงผิวเผิน ไม่ได้ให้ความสนใจมาก จนเมื่อก้าวเข้ามาสู่อาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม สรุปแล้วช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมเป็นการรับรู้ผ่านสื่อและรับรู้ผ่านการทำงานของตน นอกจากนั้นยังเห็นว่าตัวผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมในอดีตมักเป็นพวกนักเลงใจถึง ใจกว้าง มักให้ความช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ต่างกับสมัยปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันในด้านต่างๆ คนจำนวนมากในสังคมมีความกดดันในหลายด้านจนแสดงออกในรูปแบบที่ต่างกัน บางครั้งก็เป็นความรุนแรง ถึงขั้นทำลายชีวิตผู้อื่นถึงตาย เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ามีสาเหตุที่ผลักดันให้นักโทษกระทำความผิดจนฆ่าผู้อื่นได้แก่ ความผิดปกติทางจิต การคบเพื่อนไม่เหมาะสม อารมณ์ชั่ววูบ และความแค้นส่วนตัว หลังจากศาลพิพากษาเด็ดขาดประหารชีวิตแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับนักโทษ เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่าเกิดผลใน 2 ลักษณะคือ ผลที่เกิดกับตัวนักโทษ คือมีอาการซึมเศร้า กลัว ร้องไห้ บางรายเกิดอาการท้อถอยอยากฆ่าตัวตาย ขณะที่บางคนเฉยๆ เนื่องจากเคยผ่านการกระทำผิดมาแล้ว และผลที่เกิดกับครอบครัวของนักโทษ คือ เกิดผลกระทบต่อสภาพจิตใจของคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ในส่วนของแนวทางการแก้ปัญหา เจ้าหน้าที่ได้เสนอว่าควรให้การอบรม ในเรื่องความรับผิดชอบ ความรักและการรับรู้ถึงความสูญเสียของผู้อื่น และการอบรมเด็ก พ่อแม่ควรมีส่วนร่วมด้วย เพราะเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกระทำความผิดของบุคคล

Criminal Process in Homicide Cases of the Death-Sentenced Prisoners

AN ABSTRACT

BY

SIRIPRAPA RATTANYU

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
At Srinakharinwirot University

May 2007

Siriprapa Rattanyu. (2007). *Criminal Process in Homicide Cases of the Death-Sentenced Prisoners*. Master thesis, M.Sc. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Sadhon Bhookong. Pol.Lt.Col. Patchara Sinloyma.

The objectives of this research were to study the criminal process in homicide cases as perceived by the death-sentenced prisoners at Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi, to study the criminal process from the initial to final stages according to the Supreme Court Verdicts, and to study the criminal process as viewed by the officers partizipating in justice - related departments. The data were collected from 5 death-sentenced prisoners who were granted commutation, 6 officers working in the justice-related departments, using indepth interview, and the Supreme Court verdicts of 19 cases.

The research findings are summarized as follows :

Most death-sentenced prisoners in this study learned to commit deviant acts by engaging in violent acts and by doing wrong themselves. A factor that facilitated learning of deviance was an inclination to use violence as means to solve all the problems they had. There were variations of incidents leading to criminal acts, e.g.,murdering intended to avoid the disclosure of one's previous or exiting crime, to take revenge on someone, to commit robbery, to replay someone for the benefits ever-received. After committing criminal acts, some individual offenders turned themselves to the police in order to bring the case to court; some were under arrest on the spot ; some were on the run from the police but were later taken into custody. The offender's criminal acts included not only murdering but also other offense which could be punished in accordance with other sections of Thai Criminal Code. Though all the death-sentenced prisoners were found to commit several different criminal acts, finally, they would be convicted the most severe penalty for the most serious crimes. The majority of the convicted murderers had been so far imprisoned not less than ten years. Most of them did not agree with the final judgment of the courts. Among them three convicted inmates had negative opinions towards the judgement process. After the Supreme Court sentenced them to death penalty, the convicted persons would be sent to Area One of Bang Kwang Central Prison. After a period of imprisonment, a transfer to other areas in Bang Kwang Central Prison would be depend on each inmate's choice as well as the officers 's consideration. The similar problems encountered by the inmates were those of adapting mentally and physically themselves to the prison's environments which were characterized by lack of freedom.

In reference to 19 case's verdicts , most prisoners had past records of being charged with criminal offenses, ranging from misdemeanour to homicide. While being on trial for murder, the defendants tried to disprove the allegations in various ways. For instance, they denied that they were at the crime scene; that they knew other defendants. Or they argued that the police made up the false evidences; that the existing evidences could not prove the allegations. The investigators had to collect the relevant evidences that could lead to the conclusive proof of the cases. There were two types of evidences used by the police, i.e. human evidence and material evidence. The court eventually passed judgement based on those collected evidences. According to the Supreme Court's verdicts, it was found that nineteen defendants were sentenced to death by the First Court. One defendant was found no guilty by the Appeal Court. However, all nineteen defendants were imposed the death sentences by the Supreme Court.

Six officers working in the justice-related departments held different views on homicide cases. These views could be classified into two categories: one relating to content of crime, another relating to incidents of crime. Most officers paid little attentions to most homicide cases until they entered into the careers with which they had to deal. They came to be aware of homicide cases through mass media and through their duties. According to their views, the offenders in homicide cases in the past tended to be the hoodlums who were daring as well as generous and who were likely to lend a hand to the weak. At present, the situations were much different. Currently, the criminals often turned to violent acts which culminated in killing. The officers believed that the causes that drove persons to murder other persons were psychological abnormality, influences of friends, temperamental acts, and personal revenge. After being sentenced to death, the prisoners faced with the consequences in two ways: One affected the inmates themselves .For instance, some convicts cried, some were fearful, some suffered from depression, some thought of committing suicide, some treated it with indifference as they used to have an experience of wrongdoings before. Another affected the inmates' families, i.e. For instance, members of their families, i.e. father, mother or relatives were in distress after the offender's conviction. Finally, with regard to solving the aforementioned problems, the officers proposed that a training course on conscience, love, and consciousness of other people's loss should be held for the inmates. In addition, the parents should have a great care of inculcating their child with morality as they were related in some way to the offenders' criminal behavior.

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมือง ซึ่งเป็นปัญหาสังคม (ประธาน วัฒนวาณิชย์. 2546) เป็นสิ่งซึ่งทำลายชีวิตทรัพย์สินของประชาชนทั้งที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองและชนบท ทำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัว มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้บุคคลไม่เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ขอมสละโอกาสในการหาความสุข การติดต่อสัมพันธ์กันและความไว้วางใจกัน มีน้อยลง สถานที่สาธารณะขาดความปลอดภัยหรือมีความปลอดภัยน้อยกว่าที่ควรจะเป็น สภาพสังคมโดยทั่วไปขาดความสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันอาชญากรรมได้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับความเจริญของสังคมและเทคโนโลยี สังคมยังมีความเจริญมากเท่าใด อาชญากรรมก็จะเจริญเติบโตมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (พิศาล มุขแจ้ง.2538) และไม่ว่าเราจะมองมิติใดก็ตามอาชญากรรมก็ยังปรากฏอยู่ในสังคมไม่ละเว้นว่าสังคมนั้นจะเจริญแล้วหรือด้อยพัฒนาอยู่ จึงนับได้ว่าอาชญากรรมนั้นเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคม (Sutherland ; & Cressey. 1974:1) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์(Imperfections) และความบกพร่อง (Deficiencies) ของระเบียบสังคม (ชาย เสวิกุล. 2517 :1)

อาชญากรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มของความรุนแรง และซับซ้อนมากขึ้นตามความเจริญของเทคโนโลยี และความทันสมัยของการสื่อสารแขนงต่างๆ สิ่งที่ยืนยันได้ก็คือ สถิติคดีอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ชาวอาชญากรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือจากสื่อต่างๆ หน่วยงานทางด้านกระบวนการยุติธรรมที่ตั้งขึ้นมาใหม่ หรือมีการปรับปรุงระบบการทำงานแบบใหม่ เพื่อรองรับปัญหาอาชญากรรมและจำนวนนักโทษที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จนเรียกได้ว่าล้นคุก ขอบเขตและปริมาณความร้ายแรงของอาชญากรรม เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของบุคคลโดยทั่วไป เพราะขอบเขตของอาชญากรรมเป็นตัวบ่งชี้ถึงความร้ายแรงของอาชญากรรม ที่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับจำนวนอาชญากรรมในอดีต หรือคาดคะเนปัญหาอาชญากรรมในอนาคต และประเมินว่ามาตรการที่ใช้ในการป้องกันนั้นได้ผลในการลดปริมาณอาชญากรรมหรือไม่

อาชญากรรมรูปแบบหนึ่งที่มักพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับ เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่อยู่ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญประชาชนในฐานะผู้รับสื่อ นั่นก็คือ การฆาตกรรมหรือการฆ่าผู้อื่น (Murder) อันเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป (ภาสวörter ศรีทัย ; และคณะ.2529:27) และเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง การพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ระดับความเจริญหรือความเสื่อมโทรมทางสังคม ตลอดจนความเสียเปรียบทางการเมืองและภาพพจน์ของประเทศ แม้ปัจจุบันได้เน้นการควบคุมอาชญากรรมดังกล่าว แต่ก็ยังคงมีปรากฏให้พบเห็นกันอยู่บ่อยๆ และ

ลักษณะการประกอบอาชีพกรรมประเภทนี้ของคนร้ายในปัจจุบัน ยังมีความรุนแรง อุกอาจ ทำทนายประกอบกับมีการนำอาวุธสงครามร้ายแรงมาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพกรรม อย่างไรก็ตามเกรงกลัวอำนาจกฎหมาย สร้างความสะเทือนขวัญแก่ประชาชนทั่วไป

ในอดีตได้มีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมของกรมตำรวจโดยพิจารณาจากสถิติการรับแจ้งประเภทต่าง ๆ ในคดีอาชญากรรมทั่วไปในช่วงปีงบประมาณ 2532 - 2536 พบว่าแนวโน้มการรับแจ้งคดีประเภทต่าง ๆ ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ซึ่งได้แก่ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาตัวเรียกค่าไถ่และวางเพลิง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในช่วงปี พ.ศ. 2541-2546 จากสถิติคดีพบว่าคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาเป็นคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดในพื้นที่ของตำรวจภูธรภาค 1-9 ส่วนพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่าสถิติคดีที่รับแจ้งมากเป็นอันดับหนึ่งคือ คดีชิงทรัพย์ ส่วนคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาเป็นคดีที่มีการรับแจ้งรองลงมาเป็นอันดับสอง

ปัจจุบันคดีเกี่ยวกับการฆาตกรรมหรือการฆ่าผู้อื่น ดูเหมือนจะเป็นข่าวที่ประชาชนและหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญและมีการติดตามอย่างต่อเนื่องว่าผู้ที่กระทำการฆาตกรรมหรือผู้ที่ฆ่าผู้อื่นนั้น จะผ่านขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการพิจารณาคดี จนถึงขั้นตอนการได้รับการลงโทษอย่างไร และสถานใด ความสนใจของประชาชนต่ออาชญากรรมและการลงโทษผู้กระทำผิดได้ถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อมวลชน โดยการรายงานข่าวอาชญากรรม หลายๆคดีประชาชนก็พอใจกับการตัดสินลงโทษของศาล และก็มีอีกหลายคดีที่ประชาชนก็มีความรู้สึกว่าการกระทำผิดนั้นยังได้รับโทษไม่สาสมต่อความผิดที่บุคคลดังกล่าวได้กระทำลงไป และในบางคดีเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้กระทำผิดได้มักมีเหตุการณ์ที่เรียกว่า “รุมประชาทัณฑ์” เกิดขึ้นเสมอ

จากสถิติคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญประเภทคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประชาชนจำนวนมากได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงในพฤติกรรมของผู้กระทำผิด และมีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่มีประสบการณ์และบางครั้งได้สัมผัสกับความโหดเหี้ยมเหล่านี้ และแม้ว่าจะมีบทลงโทษที่รุนแรงที่สุดคือโทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำผิดนั้นก็มิได้หมายความว่าทำให้จำนวนคดีดังกล่าวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันลดน้อยลงไปแต่อย่างใด แต่กลับเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะด้วยรูปแบบและวิธีการในการกระทำผิด และจากคำพิพากษาของศาลที่ตัดสินลงโทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำผิดในคดีต่างๆ ที่ผ่านมามีในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีนักโทษที่ถูกตัดสินโทษเด็ดขาดประหารชีวิตด้วยความผิดในข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนาเป็นจำนวนมากกว่าผู้กระทำผิดในคดีอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบกัน และจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีอาชญากรรมต่างๆ บ่อยครั้งที่ได้มีโอกาสไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมที่มีรูปแบบและความทารุณโหดร้ายต่างๆกันไป ซึ่งผู้วิจัยมองว่าผู้กระทำการฆาตกรรมจะต้องมีแรงบีบคั้นหรือแรงจูงใจบางประการที่ควรแก่การศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าได้มีการศึกษาเพียงบ้างที่ที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ และมูลเหตุในการกระทำผิดคดีฆ่าผู้อื่น โดยศึกษาจากกลุ่มของผู้ต้องขังเท่านั้น แต่การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดของบุคคลซึ่งศาล

พิพากษาโทษเด็ดขาดประหารชีวิตยังมีน้อยมาก และเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยทราบความเป็นจริงของเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักโทษ และไม่เห็นหรือทราบขั้นตอนต่างๆ ในการกระทำความผิดจนได้รับโทษประหารชีวิต ประกอบกับข้อมูลบางอย่างเป็นสิ่งที่ยากแก่การที่จะเข้าถึง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร โดยมุ่งขอบเขตของการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้รับการพิจารณาคัดสินโทษประหารชีวิตโดยศาลฎีกาในคดีฆ่าผู้อื่นและหรือฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรง และจากเจ้าหน้าที่ผู้ใกล้ชิดกับการดูแลนักโทษประหาร เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสิ่งที่ต้องตระหนักก็คือว่าไม่มีสูตรสำเร็จใดๆ ที่จะใช้อธิบายแบบสรุปรวบยอดถึงต้นตอปัญหาได้ หนทางเดียวที่เราจะเข้าใจผู้กระทำผิดดังกล่าวได้ก็ด้วยการศึกษาอย่างเป็นระบบการเรียนรู้เหตุฆาตกรรมในอดีตที่ผ่านมา มองสาเหตุของปัญหาในมุมมองทั้งกว้างและลึก มิใช่เพียงแค่มองว่า เป็นฆาตกรเพราะสันดานชั่ว รูปแบบการศึกษาครั้งนี้จึงต้องใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และได้ความรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในกระบวนการของการกระทำความผิดในคดีฆ่าผู้อื่น โดยการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าวตั้งแต่เริ่มแรก คือ ก่อนมีการกระทำความผิด ขั้นตอนความเปลี่ยนแปลงจนเข้ามาสู่การกระทำความผิด และขั้นตอนสุดท้ายคือถูกตัดสินโทษประหารชีวิต โดยเน้นความรู้ด้านสังคมวิทยาและทางอาชญาวิทยาเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงมูลเหตุ รูปแบบ ความคิดและวิธีการในการฆาตกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการกระทำความผิด ในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษประหาร
- 2 เพื่อศึกษาการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการสุดท้ายของการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม ตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกา
- 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการกระทำความผิด ในคดีฆาตกรรมตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักโทษประหาร จำนวน 5 ราย คำพิพากษาคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาของศาลฎีกาซึ่งศาลได้ตัดสินโทษเด็ดขาดประหารชีวิตแล้ว จำนวน 19 คดี และข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 6 ราย

2. นิยามศัพท์เฉพาะ

2.1 กระบวนการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแก่บุคคล ซึ่งอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่เป็นตัวผลักดันและเป็นความเกี่ยวข้องกันของแต่ละปัจจัย

2.2 กระบวนการในการกระทำความผิด หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นโดยอาศัย ปัจจัยต่าง ๆ เป็นมูลเหตุที่มีผลต่อการกระทำความผิด

2.3 คดีฆาตกรรม หมายถึง พฤติกรรมที่มีการประทุษร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิตในการ วิจัยนี้หมายถึงการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 และ 289

2.4 การรับรู้ หมายถึง กระบวนการตีความหรือแปลความหมายของมนุษย์ที่ได้จาก ความรู้สึกสัมผัส เมื่อสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสทั้งห้า อันประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกาย สัมผัส โดยการจำแนก คัดเลือก วิเคราะห์ ด้วยระบบการทำงานของสมอง เทียบเคียงกับ ประสบการณ์เดิมในความจำ ให้กลายเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม และการนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

2.5 โทษประหารชีวิต หมายถึง การเอาไปฆ่าเสียให้ตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19

2.6 นักโทษประหารชีวิต หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งได้กระทำความผิดอาญาตามที่กฎหมาย บัญญัติไว้และมีบทลงโทษประหารชีวิต ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึงนักโทษในคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ที่ได้รับการพิพากษาถึงที่สุดในศาลฎีกาให้รับโทษประหารชีวิต และได้รับพระราชทานอภัยโทษโดย ลดโทษเหลือเพียงจำคุกตลอดชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดของนักโทษ คือทำให้ทราบถึงเงื่อนไข และกระบวนการสู่การกระทำความผิดตั้งแต่เริ่มต้นจนมีการเปลี่ยนแปลง และกระบวนการสุดท้าย ของการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาในการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น

เป็นกรณีศึกษาในการสืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดเพื่อให้เป็นไป ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เป็นกรณีศึกษาในการปรับใช้กฎหมายสำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดสำหรับ หน่วยงานยุติธรรม

3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวความคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลด้านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนโดยแบ่งสาระสำคัญของหัวข้อในการศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับอาชญากรรม

1. ความหมายของอาชญากรรม
2. อาชญากรรมตามแนวคิดของนักอาชญาวิทยา
3. ประเภทของอาชญากรรม

สาเหตุของการเกิดอาชญากรรม

แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมศาสตร์และอาชญาวิทยา

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)
2. ทฤษฎีการกดดันทางสังคม (Strain Theory)
3. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Control Theory)

ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎี

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญและมีความละเอียดอ่อนที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมกันอย่างมากมาย เพื่อที่จะทราบว่าการที่มนุษย์กระทำความผิดโดยทั่วไปนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร มีสิ่งใดบ้างที่มีอิทธิพลโน้มน้าวในการกระทำความผิดโดยใช้วิธีการศึกษาเจาะเน้นที่สาเหตุต่างๆ อันได้แก่ สาเหตุทางจิตใจ สาเหตุทางสังคม สาเหตุทางจิตวิทยา และสาเหตุที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ นอกจากสาเหตุโดยทั่วไปที่กล่าวไปแล้วยังมีการศึกษาเจาะลึกลงไปที่ตัวอาชญากรโดยตรง เพื่อที่จะทราบว่าเพราะเหตุใดบุคคลนั้นๆ จึงประกอบอาชญากรรม

ที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ โดยกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดรุนแรงกว่าการกระทำความผิดประเภทอื่นๆ แต่มาตรการดังกล่าวก็ไม่สามารถขจัดปัญหาการก่ออาชญากรรมให้หมดสิ้นไปได้ แต่ปรากฏว่าปริมาณการก่ออาชญากรรมกลับเพิ่มจำนวนและ

ความรุนแรงขึ้นมาอีก จนกลายเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและคุกคามความสุขของประเทศชาติโดยส่วนรวม สาเหตุที่ทำให้การแก้ปัญหาไม่สัมฤทธิ์ผลนั้น เนื่องจากมีอุปสรรคและข้อจำกัดอยู่หลายประการการอุปกับอาชญากรรมเกิดจากมูลเหตุหลายประการ ฉะนั้นการจะแก้ไขที่จุดใดจุดหนึ่ง โดยเฉพาะนั้น จึงเป็นการยากที่จะสัมฤทธิ์ผลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายเพื่อให้สังคมพ้นไปจากความเดือดร้อนเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งนั้นเป็นเพียงการป้องกันที่ปลายเหตุ เมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษออกมาแล้วก็อาจจะกลับไปประกอบอาชญากรรมได้อีก ในขณะที่ตัวผู้กระทำความผิดที่ยังไม่ได้ถูกเจ้าหน้าที่นำตัวมาลงโทษตามกฎหมายก็ยังคงประกอบอาชญากรรมอยู่ รวมทั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมด้วย หากประสบโอกาสเหมาะหรือมีช่วงโอกาสก็จะประกอบอาชญากรรมขึ้นมา ทั้งนี้เนื่องจากเราไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุของปัญหาด้วย ดังนั้นการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำความผิดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะได้นำมาเป็นแนวทางผสมผสานในการแก้ไขปัญหาลาด้านไปพร้อมกัน ซึ่งนอกจากจะแก้ไขที่ตัวผู้กระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้กลับตัวกลับใจเป็นพลเมืองดีของสังคมในภายหน้า ก่อนที่เราจะได้ทำการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ควรต้องทราบถึงว่าพฤติกรรมแบบไหนถึงเรียกว่าเป็นพฤติกรรมอาชญากรรม เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการศึกษาวิจัยต่อไป

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับอาชญากรรม

1. ความหมายของอาชญากรรม

พฤติกรรมการกระทำความผิดบางครั้งก็ถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่บางครั้งอาจมองไม่เห็นว่าการกระทำนั้น คือ อาชญากรรม ถ้าพิจารณาจากคำจำกัดความของอาชญากรรมแล้ว ต้องถือกฎหมายเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าการกระทำใดเป็นความผิดและจะได้รับการลงโทษ ดังนั้นกฎหมายในที่นี้จึงควรเป็นกฎหมายอาญา และพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมนั้นสามารถแยกได้ 2 ประการ คือ

1) การกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala in Se) หมายถึง การกระทำผิดที่มองเห็นได้ด้วยตัวเองว่าเป็นสิ่งไม่ดี และเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศีลธรรมจรรยาของสังคมอย่างร้ายแรง เช่น การฆาตกรรม การชิงทรัพย์ เป็นต้น

2) การกระทำผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด (Mala Prohibita) หมายถึงการกระทำที่ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมหรือขัดต่อหลักศีลธรรมไม่มากนัก เป็นการกระทำที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นความผิด เช่น การลักลอบเข้าเมือง การฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับจราจร เป็นต้น

เป็นที่ทราบกันดีว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่น่ากลัวและร้ายแรง เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้อง การให้คำจำกัดความหรือความหมายของ “อาชญากรรม” นั้นไม่มีความหมายที่แน่นอน

กล่าวคือ ปรัชญาวิทยาศาสตร์มีความเชื่อว่าทุกปรากฏการณ์จะเกิดจากสาเหตุ ดังนั้น อาชญากรรม ซึ่งเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคมก็ต้องมีสาเหตุ นักอาชญาวิทยารุ่นใหม่คาดว่า เมื่อทราบถึงสาเหตุอาชญากรรมแล้ว การแก้ไขย่อมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ใช่โดยการออกกฎหมาย หรือการลงโทษซึ่งสายเกินไป แต่ต้องหาทางป้องกันที่ต้นเหตุของอาชญากรรม นักอาชญาวิทยาของสำนักนี้ 3 ท่านคือ ซีซาร์ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso), ราฟาเอล การ์โฟาโล (Raffaele Garofalo) และ เอ็นริโก เฟอร์รี (Enrico Ferri) ได้เสนอแนวความคิดโดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์สาเหตุของการกระทำผิด การบังคับใช้กฎหมายว่ากฎหมายต้องคำนึงถึงสาเหตุ และพื้นฐานดั้งเดิมของผู้กระทำผิด เพราะการที่คนจะกระทำผิดนั้น เกิดจากการที่เขาถูกกดดันและบีบคั้นจากแรงกดดันทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือสภาพสังคม ดังนั้นสำนักนี้จึงหันมาศึกษาที่ตัวอาชญากรรมมากกว่าการศึกษากฎหมายโดยถือว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่สมบูรณ์อยู่แล้ว แต่สิ่งที่ผิดปกติดูอยู่ที่ตัวผู้กระทำผิด หรือผู้ละเมิดกฎหมาย ดังนั้นแนวความคิดของสำนักปฏิฐานนิยมจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดความหมายของอาชญากรรม โดยอาศัยบรรทัดฐานทางสังคมแทนที่จะเป็นกฎหมาย ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ดังนี้

เฟอร์รี (พิศาล มุขแจ้ง. 2538:90-91; อ้างอิงจาก Ferri.1897) สรุปเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรมจะลดลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมใหม่และถือว่า “การลงโทษเป็นวิธีแก้ความประพฤติอย่างหนึ่ง” และให้วางอัตราโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิด

การ์โฟาโล (Garofalo.1947.) ให้นิยามอาชญากรรมว่า เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ขัดกับความรู้สึกของชุมชน ดังนั้นการกระทำใดๆที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ของสังคมจึงถือว่าเป็นอาชญากรรม และเสนอให้คำว่า “อาชญากร” แทน “อาชญากรรม” ซึ่งก็หมายถึงอาชญากรรมก็คือพฤติกรรมทางอาชญากรนั่นเอง จุดสนใจของนักอาชญาวิทยาของสำนักปฏิฐานนิยมจึงอยู่ที่พฤติกรรมของอาชญากรว่าทำไมเขาถึงเป็นอาชญากร การที่จะตอบคำถามนี้ได้ก็ต่อเมื่อขยายข้อจำกัดของความหมายตามแนวทางกฎหมายนั่นเอง

1.3 อาชญากรรมตามความหมายของสังคม

อิทธิพลของสำนักปฏิฐานนิยมที่มีต่อการศึกษาอาชญาวิทยาในระยะหลังปรากฏเด่นชัดจากการหันมาให้ความสนใจในการศึกษาเหตุอาชญากรรมและพฤติกรรมของอาชญากรของนักอาชญาวิทยา นอกจากนี้นักอาชญาวิทยาที่ใช้แนวทางการศึกษาแบบสังคมวิทยายังให้ความสนใจต่อการให้ความหมายของอาชญากรรมตามนัยทางสังคม เช่นเดียวกับสำนักปฏิฐานนิยมด้วย นักอาชญาวิทยาในสำนักนี้ได้แก่ ทอร์สเตน เซลลิน (Thorsten Sellin), วอลเตอร์ เรคเลส (Walter Reclus), โด널ด์ อาร์ เครซี่ (Donald R. Cressey), เอ็ดวิน เอช ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland), และนักสังคมวิทยาอื่นๆ ได้สนับสนุนให้มีการจำกัดความหมายของอาชญากรรมตามนัยแห่งสังคม อาชญากรรมในทัศนะนี้หมายถึงพฤติกรรมที่ละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคม

เซลลิน (สุดสงวน สุธีสร. 2546:6; อ้างอิงจาก Sellin.1938) อธิบายว่า อาชญากรรม หมายถึง ความประพฤติที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานคือ ไม่ใช่การประทุษร้ายต่อสังคม แต่เป็นการไม่ยอมรับบรรทัดฐานที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ การอธิบายในลักษณะนี้ เซลลิน ต้องการเอา ความประพฤติแนวบรรทัดฐานมาเป็นเครื่องวัดว่าอะไรคืออาชญากรรม และเพื่อพัฒนาคำจำกัด ความของอาชญากรรมที่เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งสนใจความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นสากลมากกว่ากลุ่ม ใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

เอ็ดวิน เอช ซัทเทอร์แลนด์ (โสภา ชปิลมันน์.2527: อ้างอิงจาก Sutherland ;& Cressey.1947) ให้ทัศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ ของกลุ่มโดยอาศัยการพบปะสังสรรค์ การสื่อสาร การมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้ จะ รวมถึงเรื่องทัศนคติ แรงจูงใจ แรงผลักดัน อันมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมทางอาชญากรรม การเกี่ยว ข้องสัมพันธ์กันในด้านความรู้สึกในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย ซัทเทอร์แลนด์ ได้ให้ความเห็น ต่อไปว่า มนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการประกอบอาชญากรรม ตลอดจนถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในการมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมทางด้านอาชญากรรมนั้น บุคคลนั้นๆ จะมีความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางต่อต้านกฎหมายมากกว่าที่จะนิยมชมชอบในการที่จะ ประพฤติตามกฎหมาย และเสนอให้นักสังคมศาสตร์ถือเอา “ ความเสียหายทางสังคม” เป็นเกณฑ์ การตัดสินว่าพฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรมหรือไม่ แทนที่จะใช้เกณฑ์กฎหมาย ดังที่เขาได้กล่าวว่า “ การกระทำผิดกฎหมายจะเป็นอาชญากรรมมิใช่ว่าพฤติกรรมนั้นกฎหมายบัญญัติว่าจะต้องได้รับโทษ แต่พฤติกรรมนั้นน่าจะถูกลงโทษมากกว่า”

อีมีล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim.1987) ให้ความเห็นว่า อาชญากรรมเป็นสภาพปกติ ของสังคม ซึ่งพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเงื่อนไขของการ ดำเนินชีวิตร่วมกัน เพราะอาชญากรรมเป็นผลมาจากความยุ่งยากซับซ้อนทางสังคมและความ ต้องการอิสระเสรีของมวลสมาชิกในสังคม ความอิสระย่อมแลกด้วยการประกอบอาชญากรรม

ขณะที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดความหมายของอาชญากรรมตามนัยทาง กฎหมายและทางสังคมยังคงดำเนินอยู่ ทำให้นักอาชญาวิทยาบางกลุ่มพยายามที่จะประสาน แนวความคิดของทั้งสองฝ่าย โดยควินนีย์ (Quinney.1970:7) ได้เสนอระดับของคำจำกัดความของ อาชญากรรมในระดับต่างๆ 5 ระดับ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ต่างกัน โดย 4 ระดับแรกเป็น การให้ความหมายของอาชญากรรมตามนัยของกฎหมาย ส่วนในระดับที่ 5 เป็นการให้ความหมาย ของอาชญากรรมตามนัยของสังคมหรือทางด้านพฤติกรรม ดังนี้

ระดับแรก คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา

ระดับที่สอง คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกจับกุม

ระดับที่สาม คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกฟ้องร้องต่อศาล

ระดับที่สี่ คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกศาลพิพากษาลงโทษ

ระดับที่ห้า คือการกระทำที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมซึ่งไม่จำเป็นต้องละเมิดกฎหมาย อาญาหรือมีการลงโทษเสมอไป

จะเห็นได้ว่าการให้ความหมายใน 4 ระดับแรกขึ้นกับระดับขั้นตอนตามกระบวนการยุติธรรม ส่วนในระดับที่ 5 หมายถึงอาชญากรรมโดยธรรมชาติ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 1 ความหมายของอาชญากรรม

ระดับที่	ความหมาย	คำอธิบาย
1	การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา	เป็นการให้ความหมายในขั้นตอนของการบัญญัติกฎหมาย
2	การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกจับกุม	เป็นการให้ความหมายในขั้นตอนของการจับกุม
3	การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกฟ้องร้องต่อศาล	เป็นการให้ความหมายในขั้นตอนของการฟ้องร้องต่อศาล
4	การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญาและถูกศาลพิพากษาลงโทษ	เป็นการให้ความหมายในขั้นของการลงโทษ
5	การกระทำที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมซึ่งไม่จำเป็นต้องละเมิดกฎหมายอาญา หรือมีการดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำ	เป็นการให้ความหมายของอาชญากรรมโดยลักษณะของการกระทำมากกว่าจะถือเกณฑ์ตามกฎหมาย

ที่มา : Richard Quinney. (1970) *The Social Reality of Crime* P.7

1.4 อาชญากรรมตามความหมายอื่นๆ

คำว่า "อาชญากรรม" ได้มีผู้ให้นิยามหรือความหมายไว้หลายแนวทางด้วยกัน ดังนี้ อาชญากรรมตามที่ปรากฏใน Encyclopaedia Britanica (Volume 6:754) หมายถึงการกระทำที่เจตนาโดยรู้สึกตัวว่าเป็นภัยต่อสังคม หรือเป็นอันตรายต่อสังคมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามปกติได้กำหนดข้อห้ามและโทษโดยกฎหมายอาญา

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2535:15) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา

อริญ สุวรรณบุปผา (2518:19) ให้คำนิยามของอาชญากรรมว่า เป็นปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นๆ กฎหมายได้บัญญัติข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษ

เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2527:70) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า

อาชญากรรม คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะนำ ประณาม นาลงโทษมากสักเพียงใด ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมมากน้อยแค่ไหนหรือ เลวทรามต่ำช้ามากแค่ไหน ก็ไม่ถือเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้

อาชญากรรม คือ การกระทำโดยมีเจตนาละเมิดกฎหมายอาญาหรือมีเจตนา ละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายอาญาบังคับให้กระทำโดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผล ซึ่งทำให้รัฐ ต้องดำเนินการลงโทษในฐานะที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์หรือความผิดลหุโทษ

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531:3) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ดังนี้ คือ “อาชญา” แปลว่า อำนาจหรือโทษ ส่วน “กรรม” แปลว่าการกระทำ อาชญากรรมในภาษาอังกฤษใช้ คำว่า Crime ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Crimen ในภาษาละตินแปลว่า การกล่าวหาหรือการกระทำ ผิดโดยบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่ง

งามพิศ สัตย์สงวน (2540:147) สรุปความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมถือว่าเป็นความผิดที่ต้องถูกลงโทษสถานใดสถานหนึ่ง เมื่อได้มีการ พิสูจน์ว่ากระทำผิดจริง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2542:117) ให้ความหมายอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม เป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม บรรทัดฐาน คือ กฎหมายซึ่งกำหนดไว้อย่าง ชัดเจนว่าพฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม มีความผิดต้องรับโทษ

เฟดเดอริค (นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล.2541:34; อ้างอิงจาก Federric. n.d.) อธิบาย ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อคนใดคนหนึ่งมี ผลกระทบต่อสังคมโดยรวม และการกระทำผิดนั้น จะต้องมีความผิดชัดแจ้งและกำหนด โทษสำหรับความผิดนั้นด้วย

จากคำนิยามและความหมายดังกล่าวมาแล้วนั้น พอที่จะสรุปได้ว่า อาชญากรรม หมายถึง ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นกฎหมายได้ บัญญัติไว้เป็นข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิดซึ่งผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษ

2. อาชญากรรมตามแนวความคิดของนักอาชญาวิทยา

เกี่ยวกับแนวคิดของนักอาชญาวิทยาต่อประเด็นคำถามที่ว่า เหตุใดมนุษย์ถึงประกอบ อาชญากรรมหรือกระทำความผิดนั้น คงต้องย้อนกลับไปศึกษากันตั้งแต่ในอดีต โดยเริ่มที่ คริสต์ศตวรรษที่ 17 ซึ่งเป็นช่วงที่ศาสนาเข้ามามีอิทธิพลเหนือความคิดของนักอาชญาวิทยาในการที่ จะให้ตอบคำถามดังกล่าว มาถึงช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 เริ่มมี การศึกษาการประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยมุ่งจุดสนใจไปสู่ปัจจัยที่ นำไปสู่การประกอบอาชญากรรม (Nettler.1974) ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในยุโรปยังเป็นช่วงที่ ปราศจากความยุติธรรม ประชาชนถูกกดขี่ข่มเหงโดยรัฐ กระบวนการพิจารณาความยุติธรรมมี

วัตถุประสงค์เพียงเพื่อที่จะค้นหาและจับตัวผู้กระทำความผิดมาข่มขู่เอาความจริง การศึกษาทางด้านวิชาการเป็นเพียงการศึกษาเพื่อหาวิธีการทรมาน เพื่อให้จำเลยรับสารภาพหรือเพื่อลงโทษให้สาสมกับความผิด วิธีป้องกันและปราบปรามสมัยนั้น คือ การประหารชีวิตผู้กระทำความผิด ซึ่งการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่นักปราชญ์เมธีอาชญาวิทยา จึงเริ่มมีการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปสถานการณ์ให้ดีขึ้น ทำให้เกิดแนวความคิดออกเป็นหลายกลุ่มด้วยกันดังนี้

2.1 แนวความคิดของกลุ่มคลาสสิก (Classical School)

ผู้ก่อตั้งสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมหรือคลาสสิกนี้ คือ ซีซาร์ เบคคาเรีย (พรชัย ชันดี และคณะ. 2543:16 อ้างอิงจาก Cesare Beccaria.1980) จุดมุ่งหมายของแนวคิดกลุ่มนี้คือ เพื่อที่จะแก้ไขระบบกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และช่วยป้องกันผู้ถูกกล่าวหาจากการพิจารณาตัดสินที่ได้คิดถึง ความยุติธรรม อีกทั้งยังป้องกัน การถูกลงโทษอย่างรุนแรงเกินความจำเป็นจากรัฐ เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้มนุษย์ประกอบอาชญากรรมนั้น เบคคาเรียได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์กับการประกอบอาชญากรรมขึ้น สารสำคัญของทฤษฎีนี้คือ มนุษย์มีความต้องการที่จะกระทำพฤติกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตน หรือทำตามใจตนเอง เพื่อให้ตนเองมีความสุข และด้วยเหตุนี้เองที่เป็นสาเหตุทำให้มนุษย์ ประกอบอาชญากรรม นอกจากความคิดของเบคคาเรียเรียบร้อยแล้ว ในกลุ่มนี้ยังมีแนวคิดของกลุ่มบุคคลที่เชื่อว่ามนุษย์มีอิสระในตนเอง (Free will) มนุษย์จะพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้เกิดความสุข หลีกเลียงความทุกข์ โดยแนวคิดนี้มีอิทธิพลมากต่อแนวความคิดของเบกคาเรีย และนักปรัชญาสมัยนั้นอีกหลายท่าน ซึ่งล้วนแต่เป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการลงโทษในสมัยนั้น

โดยสรุป แนวความคิดของกลุ่มคลาสสิกจะเน้นที่การประกอบอาชญากรรม ไม่เน้นที่อาชญากร โดยมุ่งศึกษาในส่วนของกรณีบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ และเมื่อมีการละเมิดกฎหมายก็จะมีโทษเพื่อการยับยั้ง ทั้งนี้เพราะกลุ่มนี้เชื่อว่ามนุษย์มีอิสระในตัวเอง และการกระทำผิดนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลเหล่านั้นสมัครใจที่จะกระทำความผิดเอง

2.2 แนวความคิดของกลุ่มนีโอคลาสสิก (Neo-Classical School)

แนวความคิดนี้เริ่มมีบทบาทในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งพื้นฐานเกี่ยวข้องกับแนวความคิดของกลุ่มคลาสสิก คือ ยังคงยึดหลักเจตน์จำนงอิสระ เชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลที่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน ข้อแตกต่างอยู่ที่ว่าแนวความคิดของกลุ่มนี้ให้ความสนใจว่าการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดควรมีข้อยกเว้น และมีการเพิ่มเติมรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับเรื่องการลดหย่อนโทษให้กับเด็กและคนวิกลจริต เพราะบุคคลดังกล่าวอ่อนแอและขาดความรู้สึกความรู้สึกมารับผิดชอบ อีกทั้งยังขาดการรับรู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรและสิ่งใดถูกหรือผิด

2.3 แนวความคิดของกลุ่มปฏิฐานนิยม (Positive School)

บุคคลสำคัญของกลุ่มแนวคิดนี้คือ ซีซาร์ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso) ราฟาเอล กาโรฟาโล (Raffaele Garofalo) และเอินริโก เฟอริ (Enrico Ferri)

แนวคิดของกลุ่มนี้เชื่อในเรื่องเจตน์จำนงอิสระ ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เจตน์จำนงกำหนดคือ ปัจจัยต่างๆ เช่น กายภาพ จิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคม เป็นปัจจัยที่บีบคั้นทำให้คนต้องกระทำผิด ดังนั้นการกระทำผิดควรมีการแก้ไขปรับปรุง เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมและการแก้ไขควรให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย

2.4 แนวความคิดของกลุ่มป้องกันสังคม (Social Defense School)

กลุ่มนี้มองว่าไม่ควรใช้แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมและสำนักปฏิฐานนิยมเพียงลำพัง แต่มองว่าควรนำหลักการของเจตน์จำนงอิสระกลับมาใช้กับการกระทำความผิดบางประเภท หมายความว่าให้นำหลักการของทั้งสองสำนักมารวมกันในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

2.5 แนวความคิดของกลุ่มอาชญาวิทยาทางแผนที่ (Cartographic School of Criminology)

แนวคิดนี้เกิดจากการนำสถิติข้อมูลทางสังคม จำนวนประชากร โดยแลมเบิร์ต อดอล์ฟ จาก เควเลต (สุดสงวน สุธีสร.2546:52; อ้างอิงจาก Quetelet.1796-1874) เป็นผู้ดำเนินการในการจัดทำแผนที่เพื่อสามารถค้นหาประเด็นอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมที่มีความโน้มเอียงให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งพบว่าอายุและเพศมีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรม และค้นพบว่า ฤดู ภูมิอากาศ องค์ประกอบของประชากร และความยากจนมีความสัมพันธ์ต่อการเป็นอาชญากร สถิติอาชญากรรมจะสูงในฤดูร้อน และเกิดในกลุ่มของคนจนที่ไม่มีการศึกษา เขายังพยายามอธิบายให้เห็นว่าปรากฏการณ์ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับอาชญากรรม ซึ่งใช้เป็นพื้นฐานแนวคิดอาชญาวิทยาในปัจจุบัน

2.6 แนวความคิดของสำนักชิคาโก (Chicago School)

กลุ่มผู้นำของสำนักนี้คือ โรเบิร์ต เอชรา ปาร์ก (Robert Ezra Park.1864-1944), เออร์เนสต์ ดับเบิลยู เบอร์กอส (Ernest W.Burgess.1886-1966), และ หลุยส์ เวิร์ท (Louis Wirth,1897-1952) เน้นการศึกษาในเวศวิทยาเชิงสังคม (Social Ecology School) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมในสังคมที่ทำให้เกิดอาชญากรรม ผลการศึกษายืนยันสมมติฐานความเชื่อของสำนักนี้ว่า ที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรม ต่อมานักคิดของสำนักนี้ได้นำหลักการทางจิตวิทยามาผสมผสานกับการวิเคราะห์พฤติกรรมอาชญากรรม และได้สรุปว่าความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลต่อกระบวนการทางสังคม เช่น การศึกษา ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของคน แนวคิดนี้ ชัทเทอร์แลนด์ ได้เสนอผลงานทฤษฎีว่า

บุคคลจะเรียนรู้ทัศนคติของอาชญากรจากคนที่แก่กว่า มีประสบการณ์ฝ่าฝืนกฎหมายมากกว่า เรค เลส นักสังคมวิทยาสำนักชิคาโก เสนอแนวคิดที่ว่าอาชญากรรมเกิดจากการที่เด็กมีภาพลักษณ์ของ ตัวเองไม่ดี จึงเป็นผลให้เด็กคนนี้ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากมุมมองของ แนวคิดทั้งสองท่านได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของการเป็นอาชญากร กับความล้มเหลวใน กระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่สถาบันต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันขัดเกลาให้เขาเติบโตและพัฒนาเป็น ผู้ใหญ่ที่ดี

3. ประเภทของอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาได้พยายามจำแนกประเภทของอาชญากรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ กันหลาย วิธี เช่น แยกตามความผิดต่อบุคคล ต่อทรัพย์สิน และต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง บางท่าน ก็แยกตามลักษณะโทษหนัก เบา และความผิดเล็กน้อย บางท่านก็แยกออกเป็นความผิด ต่อเอกชน ต่อสาธารณะ บางท่านก็แบ่งตามหลักกฎหมายโดยถือเอาความร้ายแรงของการกระทำผิด ซึ่งดูได้จากโทษที่กำหนด เช่น โทษกบฏ โทษในคดีอุกฉกรรจ์ และโทษสถานเบา บางท่านก็แยกการ กระทำผิดเกี่ยวกับ เพศ สุรา ยาเสพติด การพนัน อาชญากรผู้ดี อาชญากรที่ร่วมกันกระทำผิดและ ความผิดเกี่ยวกับเยาวชน ดังนั้นจึงสามารถแยกประเภทของอาชญากรรมโดยอาศัยหลักการต่าง ๆ ดังนี้

3.1 อาศัยตามแนวทางการจัดการทางกฎหมาย

อาชญากรรมที่เป็นความผิดในตัวเองหรือมีความผิดทางด้านศีลธรรม (Mala in Se) อันได้แก่ ฆาตกรรม ปล้น ทรัพย์ ชิงทรัพย์ การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การค้าอาวุธปืนเถื่อน การ ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

อาชญากรรมที่ถือว่าเป็นความผิด เนื่องจากกฎหมายห้ามไว้ (Mala Prohibita) เช่น ละเมิดกฎหมายแรงงาน การละเมิดลิขสิทธิ์ การลอกเลียนแบบสินค้า การละเมิดกฎหมายจราจร ฯลฯ

3.2 อาศัยตามลักษณะพฤติกรรม แบ่งได้ 5 ประเภท

อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย เป็นอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการละเมิดศีล ธรรมจรรยาของบุคคล ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดคือ บุคคลคนเดียวกัน ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน การค้าประเวณี การทำแท้ง การเสพยาเสพติด การเมาสุราขับรถ การฆ่า ตัวตาย การมีและใช้สิ่งของลามกอนาจาร นักอาชญาวิทยาถือว่าเป็นภยันตรายต่อสังคมในระดับต่ำ

อาชญากรรมพื้นฐาน เป็นอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิตของบุคคลอื่น เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น อาชญากรรมประเภทนี้ยังแยกพิจารณาได้เป็น 2 ชนิด คือ อาชญากรรมพื้นฐานที่ไม่ใช้กำลังรุนแรง และอาชญากรรมที่ใช้กำลังรุนแรง

อาชญากรรมองค์กร หรืออาชญากรรมร่วมกันกระทำความผิด หมายความว่า อาชญากรรม ซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชาในรูปขององค์กร โดยการ จัดวางแผนและดำเนินงาน เพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ อย่างมีระบบและขบวนการ บางครั้งถ้าจำเป็นก็จะใช้วิธีการรุนแรงซึ่งส่วนใหญ่มีอิทธิพลทางการเงิน เศรษฐกิจและการเมือง หนุนหลัง หรือให้ความร่วมมือ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าผู้หญิง การค้าอาวุธสงคราม สินค้าหนีภาษี เจ้ามือสลากกินรวบ เป็นต้น ผู้บริหารระดับสูงของอาชญากรรมประเภทนี้ มักถูกเรียกว่ามาเฟีย(Mafia) หรือ เจ้าพ่อ

อาชญากรรมคอปขาว หมายถึงอาชญากรรมซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ใน ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่ว่าจะภาครัฐการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนและได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ดังกล่าวในทางมิชอบ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน เช่น สมุหบัญชี ยักยอกเงินในความ รับผิดชอบของตน ข้าราชการรับเงินค่าคอมมิชชั่นในการประมูลก่อสร้างสถานที่ราชการ คณะกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการรับเงินโดยมิชอบจากผู้สมัครสอบ เป็นต้น ในอดีตมุ่งเพียงแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ในปัจจุบันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งในภาคเอกชนรวมทั้งการแลกเปลี่ยน ผลประโยชน์ระหว่างระดับบุคคลระดับสูงของภาคเอกชนและภาครัฐการด้วย จึงมักถูกขนานนาม ว่าเป็นอาชญากรรมของชนชั้นสูง

อาชญากรรมพิเศษ หมายความว่ารวมถึงอาชญากรรมซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจาก อาชญากรรม 4 ประเภทแรกทีกล่าวมาแล้ว ซึ่งมีความสำคัญและต้องได้รับความสนใจเป็นกรณี พิเศษ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ อาชญากรรมการก่อการร้าย และอาชญากรรม ทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อาชญากรรมเหล่านี้มีความละเอียดอ่อนและมีความสลับซับซ้อน ยากแก่ การศึกษาและควบคุม ในการควบคุมอาชญากรรมพิเศษเหล่านี้ กระบวนการทางยุติธรรมไม่สามารถ ดำเนินการโดยลำพัง แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในหรือระหว่างประเทศ

3.3 การจัดประเภทอาชญากรรมตามแผนปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็น แผนแม่บทฉบับ พ.ศ.2540-2544 ได้กำหนดกลุ่มคดีเป้าหมายซึ่งต้องควบคุมไว้ 3 กลุ่มคดี เพราะ เป็นกลุ่มที่บั่นทอนความสงบสุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก คดี 3 กลุ่มนั้นประกอบด้วย

1. กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
2. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ
3. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

นอกเหนือจากกลุ่มคดีทั้ง 3 กลุ่มนี้แล้ว ทางสำนักงานแผนและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2541 ยังให้ความสนใจเป็นพิเศษกับคดีอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคดีที่น่าสนใจและกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายรวมเป็นคดีอาญา 5 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ประกอบด้วยคดีประเภทต่างๆ 5 ประเภท ดังนี้

- คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
- คดีปล้นทรัพย์
- คดีชิงทรัพย์
- คดีลักพาเรียกค่าไถ่
- คดีวางเพลิง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพศ ประกอบด้วยคดีประเภทต่างๆ 6 ประเภท ดังนี้

- คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
- คดีฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา
- คดีทำให้ตายโดยประมาท
- คดีพยายามฆ่า
- คดีทำร้ายร่างกาย
- คดีข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ 3 กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ประกอบด้วยคดีประเภทต่างๆ 8 ประเภท ดังนี้

- คดีลักทรัพย์
- คดีชิงทรัพย์
- คดีริบเอาทรัพย์
- คดีกรรโชกทรัพย์
- คดีชิงทรัพย์(รวม)บาดเจ็บและไม่บาดเจ็บ
- คดีปล้นทรัพย์
- คดีรับของโจร
- คดีทำให้เสียทรัพย์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ ประกอบไปด้วยคดีต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไปซึ่งประกอบด้วยคดีประเภทต่างๆ ที่สำคัญ 10 คดี ดังนี้

- คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์
- คดีโจรกรรมรถยนต์

- คดีโจรกรรมโค - กระบือ
- คดีโจรกรรมเครื่องมือเกษตร
- คดีปล้น-ชิงทรัพย์รถยนต์โดยสาร
- คดีข่มขืนและฆ่า
- คดีลักพาตัวเรียกค่าไถ่
- คดีฉ้อโกง
- คดียักยอก

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วยคดีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ซึ่งประกอบด้วยคดีต่างๆ 5 คดี ดังนี้

- คดีความผิดตาม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เช่น อาวุธปืนธรรมดา อาวุธปืนสงคราม และวัตถุระเบิดและเครื่องกระสุนปืน
- คดีความผิดตาม พระราชบัญญัติการพนัน เช่น การพนันทั่วไป และการพนันสลากกินรวบ
- คดีความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติด (ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน พืชกระท่อม วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย)
- คดีความผิดตาม พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี
- คดีความผิดตาม พระราชบัญญัติการมีและเผยแพร่วัตถุลามก

3.4 ลักษณะคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

สำนักงานวางแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2540 กล่าวถึงลักษณะคดีในรูปแบบนี้ว่าเป็นกลุ่มคดีที่ประกอบด้วยคดีที่มีความรุนแรง สร้างความหวาดกลัวสะเทือนขวัญต่อประชาชนทั่วไป ตามระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 18 บทที่ 1 ข้อที่ 460 กำหนดไว้ว่าการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตราดังต่อไปนี้ถือเป็นเหตุอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คือ

1. คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
2. คดีปล้นทรัพย์
3. คดีชิงทรัพย์
4. คดีลักพาตัวเรียกค่าไถ่
5. คดีวางเพลิง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากรณีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 และ มาตรา 289

ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่
สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา 289 ผู้ใด

(1) ฆ่าบุพการี

(2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะทำหรือได้กระทำ

ตามหน้าที่

(3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่
เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือเจ้าพนักงานดังกล่าว แล้ว

(4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

(5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนาคหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(6) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการหรือเพื่อความสะดวกในการที่กระทำความผิด
อย่างอื่น หรือ

(7) ฆ่าผู้อื่นเพื่อที่จะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำ
ความผิดอื่นเพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตน ได้
กระทำไว้ต้องระวางโทษประหารชีวิต

คำว่า “เจตนา” ตามความหมายของกฎหมาย ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 59 ว่า

“บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อกระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะกระทำโดยประมาท
ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมาย
บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้กระทำโดยไม่มีเจตนา

การกระทำโดยเจตนา ได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่จะกระทำ และในขณะที่
กันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อ
ผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

การกระทำโดยประมาท ได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจาก
ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความ
ระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่

การกระทำ ให้หมายความถึง การให้เกิดผลอันใดอันหนึ่ง โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำ
เพื่อป้องกันผลอันนั้นด้วย”

ดังนั้นคำว่า “เจตนา” ของกฎหมายนั้น มี 2 ประการคือ

1) กระทำโดยรู้สำนึกของการกระทำ

คำว่า “รู้สำนึก” ตามพจนานุกรมแปลว่า รู้ตัว รู้สึกรู้เข้าใจ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นความรู้สึกตัวที่กำลังทำอะไรอยู่

2) ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หมายความว่า อันตรายหรือผลที่เกิดขึ้นเป็นผลอันเกิดจากความตั้งใจ ย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำ จะต้องเข้าใจเสียก่อนว่าผลของการกระทำมีได้ 2 ทาง คือ ผลอันเกิดขึ้นตามที่ผู้กระทำประสงค์อย่างหนึ่ง ดังกล่าวข้างต้นแต่อีกอย่างหนึ่งผลเกิดขึ้นโดยผู้กระทำมิได้ประสงค์ กรณีนี้จะเป็นการกระทำโดยเจตนา ก็ต่อเมื่อผู้กระทำต้องเล็งเห็นผล ซึ่งมีหลักวินิจฉัยได้ 2 แนวต่อไปนี้ คือ

2.1 พิจารณาว่าอันตรายหรือผลที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลธรรมดาที่ควรจะต้องเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้าใช่ก็เรียกว่า ย่อมเล็งเห็นผลและต้องรับผิดชอบฐานกระทำโดยเจตนา ถ้าไม่ใช่ก็นับว่าผู้กระทำยังไม่เจตนา

2.2 พิจารณาว่าอันตรายหรือผลที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลใกล้กับเหตุ หรือไกลกว่าเหตุ ถ้าใกล้ก็เป็นการที่ย่อมเล็งเห็นผล และต้องรับผิดชอบฐานกระทำโดยเจตนา ถ้าไกลก็นับว่าผู้กระทำยังไม่เจตนา

การพิจารณาตามหลักวินิจฉัยทั้งสองแนวทางข้างต้นนั้น ต้องนำเอาเกณฑ์วิญญูชนนี้ เป็นการเอาบุคคลสมมติมาเปรียบเทียบ มิใช่เอาความรู้สึกนึกคิดของผู้กระทำเอง การเลือกบุคคลสมมติก็ต้องอยู่ในสภาพภายนอก เช่นเดียวกับผู้ต้องหาขณะกระทำผิด ส่วนสภาพภายในบางอย่างก็ควรคำนึงให้ใกล้เคียงกันด้วย เช่น อายุ เพศ วิสัย หรือ ความชำนาญ เป็นต้น เนื่องจากเจตนาเป็นเรื่องที่อยู่ในใจ ดังนั้นศาลจึงใช้หลักที่ว่า “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา”

การตั้งคำถามว่ากระทำการนั้นทำทำไม หรือ เพื่ออะไร นอกจากวิเคราะห์เจตนาดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการล้วงถึงมูลเหตุจูงใจ (Motive) ได้อีกด้วย มูลเหตุจูงใจนี้บางท่านเรียกว่าเป็นเหตุก่อเจตนา โดยปกติแล้วกฎหมายมิได้ถือเอามูลเหตุจูงใจมาประกอบเป็นความผิด แต่มีข้อยกเว้นที่ในบางความผิดได้ถือเอามูลเหตุจูงใจมาประกอบด้วย จึงจะเป็นความผิดฐานนั้นได้ ซึ่งในความผิดเช่นนั้น องค์ประกอบภายในจะต้องมีทั้งเจตนาบวกด้วยมูลเหตุจูงใจ รวมแล้วเรียกว่าเจตนาพิเศษ เช่น เจตนาฆ่า คือ เจตนาทำให้ตาย ต้องมีในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 (สง่า ลีนะมิต 2525:136)

3.5 สภาพปัญหาคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในปัจจุบัน

ลักษณะการประกอบอาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญของคนร้ายยังคงมีความรุนแรง อุกอาจ และทำร้ายแก่ประชาชนทั่วไป อาวุธสงคราม อาวุธปืนเถื่อน และอาวุธร้ายแรงทุกประเภทยังคงเป็นอุปกรณ์ประกอบที่สำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการประกอบอาชญากรรมด้วยเสมอ

ทำให้ประชาชนผู้เคราะห์ร้ายเป็นจำนวนมาก ต้องได้รับบาดเจ็บพิการ และบางรายถึงกับต้องสูญเสียชีวิตอันเป็นผลทำให้ประชาชนโดยทั่วไปขาดความมั่นใจในความปลอดภัยของตน ตลอดจนเกิดความหวั่นวิตกต่อการดำรงชีวิตประจำวันตามปกติด้วย คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา ซึ่งส่วนใหญ่กระทำโดยมือปืนรับจ้าง ยังคงเกิดขึ้นเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากการทำมาหาเลี้ยงชีพ และการประกอบธุรกิจในสภาพสังคมปัจจุบัน มักมีการแก่งแย่งและเกิดขัดผลประโยชน์กันอยู่เสมอ จึงมีการจ้างมือปืนรับจ้างเพื่อฆ่าผู้ที่ขัดผลประโยชน์ และขัดขวางการดำเนินงานของตน โดยมือปืนรับจ้างก็หาได้ในราคาไม่แพงมากนัก ประกอบกับยังมีผู้ที่ทำมาหากินด้านนี้อยู่อีกเป็นจำนวนมาก การกระทำนี้นอกจากจะทำให้เกิดความหวาดหวั่นของประชาชนในทุกวงการแล้ว และยังเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพตามปกติแล้ว ยังนับได้ว่าเป็นการกระทำที่ออกอาชวาทความยำเกรงต่อกฎหมาย และทำลายความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก

3.6 แนวโน้มความรุนแรงคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในอนาคต

จากข้อมูลสถิติการรับแจ้งคดีประเภทต่าง ๆ ในกลุ่มอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปรากฏว่ามีแนวโน้มในการรับแจ้งสูงขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาแนวโน้มของความรุนแรงของประเภทคดีพบว่า คดีชิงทรัพย์จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนพื้นที่ที่มีความเจริญหรือเป็นเมืองใหญ่จะมีความรุนแรงในคดีเกี่ยวกับทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีชิงทรัพย์ รองลงมาคือคดีปล้นทรัพย์ ส่วนในต่างจังหวัดหรือพื้นที่ที่ความเจริญยังเข้าไปไม่ถึง มักมีประเด็นปัญหาหรือสาเหตุของคดีมาจากความขัดแย้งในเรื่องส่วนตัวและผลประโยชน์ คดีที่ได้รับแจ้งมากที่สุดแล้วมีแนวโน้มสูงขึ้นคือ คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซึ่งพิจารณาได้จากสถิติการรับแจ้งและการจับกุมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2541-2546 (ตาราง 2-3)

ตาราง 2 แสดงสถิติคดีอาญาประเภทความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2541-2546

ปีงบประมาณ ประเภทคดี	2541		2542		2543		2544		2545		2546	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
คดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ	9403	4039	8165	3596	8258	3763	7990	3467	7938	3516	11077	4026
1.ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	5717	2168	5036	1944	5135	2043	5027	1866	4538	1729	6345	1985
2.ปล้นทรัพย์	1060	564	857	472	790	427	666	408	941	536	1712	893
3. ชิงทรัพย์(รวม)	2357	1161	1977	998	2032	1100	1940	1026	2100	1051	2540	1060
4.ลักพาเรียกค่าไถ่	15	10	13	10	15	11	12	7	18	14	20	11
5. วางเพลิง	254	154	282	172	286	183	345	204	341	186	370	167

ที่มา : รวบรวมจากรายงานประจำปี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2541-2546

ตาราง 3 แสดงสถิติคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ทหาราชอาณาจักร แยกตามเขตพื้นที่ของกองบัญชาการ ปี พ.ศ. 2541-2546

ปีงบประมาณ เขตพื้นที่	2541		2542		2543		2544		2545		2546	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
1. ทหาราชอาณาจักร	5717	2168	5036	1944	5135	2043	5020	1825	4538	1729	6435	1895
2. นครบาล	366	166	292	136	314	166	269	147	347	155	397	182
3. กองบัญชาการสอบสวน กลาง	38	40	60	61	73	67	96	91	42	41	76	64
4. ตำรวจภูธร 1	469	200	377	179	423	178	431	202	437	188	598	190
5. ตำรวจภูธร 2	473	186	361	152	402	189	405	162	367	157	566	166
6. ตำรวจภูธร 3	410	208	448	222	426	229	404	181	417	189	567	164
7. ตำรวจภูธร 4	947	175	696	157	765	158	812	152	402	136	647	180
8. ตำรวจภูธร 5	527	220	486	219	486	200	475	182	427	189	592	167
9. ตำรวจภูธร 6	565	228	602	217	529	202	537	200	477	178	747	205
10. ตำรวจภูธร 7	468	193	463	177	405	189	446	164	454	160	667	198
11. ตำรวจภูธร 8	697	334	621	275	625	254	570	225	587	207	755	213
12. ตำรวจภูธร 9	757	218	630	149	687	211	575	119	581	129	827	166

ที่มา : รวบรวมจากรายงานประจำปี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2541-2546

การคาดการณ์หรือทำนายสถานการณ์ความรุนแรง หรือแนวโน้มของการเกิดในอนาคต สำหรับกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ จากสถิติในช่วงปี พ.ศ.2541-2546 ที่ผ่านมามีการคาดการณ์ได้ว่า ในอนาคตหลังจากที่ได้มีการพัฒนาประเทศในเชิงอุตสาหกรรม ความเจริญได้พัฒนาไปยังพื้นที่ต่างจังหวัดที่เป็นเขตเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง จะทำให้สถิติของการเกิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ที่เกี่ยวกับทรัพย์เพิ่มมากขึ้น เช่น ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ส่วนคดีฆ่าผู้อื่นมีความรุนแรงอันดับสอง รองลงมาในทุกเขตพื้นที่ ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้วางแผนกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

สาเหตุทั่วไปของการเกิดอาชญากรรม

การที่จะหาสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดให้ได้อย่างถูกต้องตรงตามเป้าหมายอันที่จะยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ตายตัวเป็นเรื่องยากลำบาก เพราะการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้กระทำความผิดขึ้นนั้นก็มิใช่เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เพียงแต่ส่วนมากมักเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุหลายประการเข้ามาซ้อนกัน และช่วยผลักดันทำให้บุคคลกระทำความผิดขึ้น และในบางกรณีที่บุคคลกระทำความผิดก็เพราะสิ่งซึ่งเกิดขึ้นจากความรู้สึกส่วนลึกภายในจิตใจและอารมณ์ของผู้นั้นเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากแก่การที่จะเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ดังนั้นสาเหตุของอาชญากรรมต่าง ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้ามาแล้วนั้น จึงยังไม่ใช่สาเหตุสุดท้ายตายตัว อีกทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็อาจจะมี ความแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันได้ อาชญากรรมนั้นย่อมเกี่ยวพันและขึ้นกับสถานการณ์ทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมสถานะ ชนชั้นทางสังคมนี้จะเป็เครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำความผิด ความสามารถที่จะต่อต้านความกดดันในการกระทำความผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม และความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่ต่างกันไป

อรัญ สุวรรณบุปผา (2518: 7) กล่าวถึงสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดว่า ในทางอาชญาวิทยายอมรับว่า ศาสตร์แขนงต่าง ๆ หรือวิทยาการสาขาต่าง ๆ มีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อการอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะไม่มีวิทยาการสาขาหนึ่งสาขาใดโดยเฉพาะที่จะอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้แน่นอนชัดแจ้ง สาเหตุที่จะนำไปสู่การกระทำผิดนั้น แยกศึกษาได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือ 1) สาเหตุทางด้านร่างกายและจิตใจ และ 2) สาเหตุทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ 2 สาเหตุนี้แล้วยังสามารถใช้วิธีการศึกษาเฉพาะรายศึกษาเจาะจงลงไปเพื่อให้ทราบสาเหตุที่แน่ชัดว่าเพราะเหตุใดบุคคลนั้นๆ จึงได้กระทำความผิด หรือมีอิทธิพลใดที่โน้มหน้าใจให้บุคคลนั้นประกอบอาชญากรรม

โคเฮน และ ชอร์ต (พิศาล มุขแจ้ง.2538:26; อ้างอิงจาก Cohen,Albert K.;& Short, Jame.1976:64,236-237) ได้อธิบายถึงสาเหตุต่างๆที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรมหรือกระทำความผิดว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อมนุษย์ เพราะจะค่อยๆ ซึมซาบ

เข้าปรุงแต่งลักษณะภายในจิตใจ อารมณ์และทัศนคติ ซึ่งแสดงออกในรูปบุคลิกภาพ ทำให้แนวโน้มที่จะทำตามหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมจนถึงระดับนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ง่าย หากปัจจัย คือ โอกาสและสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย จากการศึกษาของโคเฮนและฮอร์ท พบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในเขตชุมชนเมือง และโดยเฉพาะในเขตชุมชนเมือง สาเหตุสำคัญคือ “ช่วงโอกาส”

และจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหาคืออุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญของสำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ เมื่อปี 2538 สามารถสรุปถึงสาเหตุของอาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. สาเหตุภายนอก ได้แก่

1.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความยากจนของประชาชน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาพื้นฐานของการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

1.2 ปัญหาสังคม การขาดการศึกษา การขาดแคลนคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม การอพยพของประชากรเข้ามาในกรุงเทพฯและเมืองใหญ่ ก็ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้นในสังคม ทั้งนี้ทั้งนั้นก็สืบเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรง นอกจากนี้ยังรวมถึงความเหินห่าง ความไม่เข้าใจ และความไม่ไว้วางใจกันระหว่างตำรวจกับประชาชน ที่ยังคงมีอยู่โดยทั่วไป อันเป็นผลทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังไม่มี ความรัก ความศรัทธา และความเชื่อถือไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจเท่าที่ควร ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากประชาชนโดยทั่วไปอย่างเต็มที่และเต็มกำลังความสามารถทั้งๆ ที่งานของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามนั้นเป็นงานที่ต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารจากประชาชนโดยตรง หากช่องว่างเหล่านี้ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความไม่ไว้วางใจระหว่างตำรวจกับประชาชน ก็มีมากขึ้น และอาจกลายเป็นรอยร้าวที่ยากจะประสานกันได้

1.3 ปัญหาทางการเมือง จากสถานการณ์ความไม่มั่นคงทางการเมืองของประเทศ เพื่อนบ้านก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ไทย-พม่า รวมถึงปัญหาการเมืองภายในประเทศของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งของคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ในลักษณะของการก่อการร้ายหรือวินาศกรรม

2. สาเหตุภายใน ได้แก่

2.1 ปัญหาขาดแคลนกำลังพลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันยังขาดแคลนกำลังพลในสายงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจำนวนมาก

2.2 ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ของสถานีตำรวจ

2.3 ปัญหาขาดแคลนงบประมาณที่ใช้จ่ายในงาน ป้องกันและปราบปราม เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าทำงานล่วงเวลา

แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมศาสตร์และอาชญาวิทยา

แนวคิดเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดทางอาชญาวิทยามีหลายรูปแบบ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) 2) ทฤษฎีการกดดันทางสังคม (Strain Theory) และ 3) ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) มาเป็นแนวทางในการอธิบายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของผู้กระทำผิด หรือนักโทษซึ่งผู้วิจัยมองว่า เป็นเงื่อนไขจะนำไปสู่การกระทำความผิดของนักโทษดังได้เสนอต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

อธิบายพฤติกรรมมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์เรียนรู้เทคนิคและทัศนคติอาชญากรรมจากการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นอาชญากร จึงเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมนั้นมา

ทฤษฎีนี้เสนอว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมซึ่งบุคคลได้เรียนรู้ตัวบทบาท (Role Model) เป็นสถานที่แห่งแรกที่บุคคลได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับความตึงเครียด วิกฤตการณ์และความคับข้องใจต่างๆ และในบางครั้งก็เป็นสถานที่แห่งแรกที่บุคคลมีประสบการณ์ด้านความรุนแรง ซึ่งนอกจากได้เรียนรู้ความรุนแรงแล้ว ยังได้เรียนรู้การตัดสินใจที่จะใช้ความรุนแรงอีกด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนำมาอธิบายการใช้ความรุนแรงได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ความรุนแรงทั้งประสบการณ์ในฐานะผู้ถูกระทำรุนแรง และประสบการณ์ในฐานะผู้สังเกตการณ์ความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็กจะเรียนรู้บรรทัดฐานของการใช้ความรุนแรง และตัวแบบบทบาทที่ใช้ความรุนแรง เมื่อเกิดความขัดแย้งกันก็จะเลียนแบบพฤติกรรมโดยใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการในการแก้ปัญหา

การเรียนรู้ของมนุษย์จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในกรณีที่เป็นการเรียนรู้ในบริบทของความไม่เท่ากันทางอำนาจ และบริบทของสถานการณ์ที่มีลักษณะเชิงความรู้สึกและอารมณ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริบทที่เกิดในวัยเด็ก ทำให้การเรียนรู้ในวัยเด็กถูกซึมซับเข้าสู่บุคลิกภาพของบุคคลได้มากกว่าการเรียนรู้ช่วงวัยอื่น และแม้ว่าเมื่อเด็กจะเติบโตขึ้น จะไม่ได้รับแรงเสริมจากบิดามารดา เป็นเวลานาน แต่สิ่งที่เรียนรู้ในวัยเด็กจะอยู่อย่างมั่นคง ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า “การทำให้มีลักษณะทั่วไป” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดการเรียนรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จากผลของการทำให้มีลักษณะทั่วไป เราจึงไม่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้แต่ละสถานการณ์ トラบโดที่บริบทนั้นๆ ยังมีความคล้ายคลึงบริบทเดิม

ซัทเทอร์แลนด์ ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการคบค้าสมาคมกับกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน (Theory of Differential Association) โดยมีหลักการสำคัญคือ กระบวนการสำคัญและเฉพาะเจาะจงที่พัฒนาพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ก็คือ การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรและความเป็นพลเมืองดี การพัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมา ซัทเทอร์แลนด์ ได้รับอิทธิพลจากการศึกษาทางด้านอาชญาวิทยา จำนวน 3 เรื่อง คือ

1) ทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ (พรชัย ขันดี และคณะ.2543:110; อ้างอิงจาก Shaw; & Mckay.1942) ที่อธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมอาชญากรรมในชุมชนเสื่อมโทรมของเมืองใหญ่ ว่าเกิดจากการที่ชุมชนขาดกลไกการควบคุมสังคมและการเปิดโอกาสให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมของอาชญากรรมได้ 2) เป็นการศึกษางานของ เซลลิน (พรชัย ขันดี และคณะ. 2543:157; อ้างอิงจาก Sellin.1938) ที่นำเสนอว่าอาชญากรรมมีรากฐานมาจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมของคนในสังคม ซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นสาเหตุทำให้บุคคลมีความเชื่อ หรือความเห็นที่แตกต่างกันไปในพฤติกรรมเดียวกัน 3) การศึกษาของ ซัทเทอร์แลนด์ (Suttherland) เองในเรื่องของขโมยมืออาชีพ ทำให้มีมุมมองต่อพฤติกรรมอาชญากรรมว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่บุคคลธรรมดาทุกคนสามารถเรียนรู้ได้หากมีโอกาส และในปี ค.ศ.1947 เขาได้เสนอ “ทฤษฎีการเรียนรู้” แบบเต็มรูปแบบ ซึ่งมีหลักสำคัญ 9 ข้อ (Suttherland.1947 :6-7) ที่อธิบายถึงการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากรรมจากบุคคลหนึ่งโดยชบวนการต่อไปนี้

1 พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้

2 พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร

3 หลักการสำคัญในส่วนของ การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน

4 เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จะรวมถึง 1) เทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อน และบางครั้งก็ง่าย 2) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด

5 ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

6 หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้ทำละเมิด เพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย

7 การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันอาจแตกต่างกันในด้านของระยะเวลา การให้ความสำคัญกับความเข้มข้น ซึ่งหมายถึงความถี่ลักษณะของความแตกต่างของการคบหาสมาคม ระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

8 กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรมและ ต่อต้านอาชญากรรม จะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้

9 ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการ และค่านิยมโดยทั่วไป แต่ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายความต้องการค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมมีความต้องการและค่านิยมอันเดียวกัน

หลักการสำคัญ 9 ข้อ ดังกล่าวนี้นี้ ชัทเทอร์แลนด์ นำเสนอว่า พฤติกรรมอาชญากรรมไม่ได้มีสาเหตุโดยตรงมาจากพันธุกรรมหรือสภาพแวดล้อมทางสังคม หากแต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมอาชญากรรมจากบุคคลใกล้ชิด โดยการติดต่อสื่อสารกันไม่ว่าจะเป็นทางวาจาหรือลักษณะท่าทาง และก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเหมือนกับการเรียนรู้ พฤติกรรมอื่นๆ จะเห็นได้ว่าหลักการข้อที่ 6 ซึ่งกล่าวไว้ชัดเจนว่า “บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย” ซึ่งหมายความว่า ถ้าพึงเฉพาะการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะไม่เพียงพอทำให้บุคคลไปประกอบอาชญากรรมได้ บุคคลดังกล่าวต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจที่เห็นชอบด้วยกับพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายนั้น และสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความเห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมาย ก็คือ วัฒนธรรม และค่านิยมที่มากับกระบวนการในการเรียนรู้พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายนั้น ในที่นี้คือ แรงดลใจ แรงกระตุ้น การให้เหตุผลและทัศนคติของการประกอบอาชญากรรมนั้นๆ

2. ทฤษฎีการกดดันทางสังคม (Strain Theory)

เป็นผลงานของนักอาชญาวิทยาชาวอเมริกันชื่อ เมอร์ตัน (พรชัย ขันดี และคณะ. 2543:93 ; อ้างอิงจาก Merton.1938) ที่อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลว่าเกิดจากความขัดแย้งระหว่างค่านิยมของสังคม กับวิธีในการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งความขัดแย้งนี้มีต้นกำเนิดมาจากโครงสร้างของสังคม แนวความคิดที่ว่าปัจจัยทางสังคมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมได้เริ่มต้นมาจากการศึกษาของ อีมิลล์ เดอร์ไคม์

อีมิลล์ เดอร์ไคม์ (ประกายจันทร์ สุนทรศร.2541:18; อ้างอิงจาก Durkheim.1893) เชื่อว่าการประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นเป็นหน้าที่ปกติของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่บรรทัดฐานทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์หรือไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมบุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดได้แล้ว การล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานของสังคมก็จะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดที่รวดเร็วและเขายังเชื่อว่า ระบบค่านิยมทางสังคมก่อให้เกิดอาชญากรรม การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดประกอบอาชญากรรมนั้น อาจทำให้มองว่าตกอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือระเบียบทางสังคมอย่างไร นั้นหมายความว่าอาชญากรรมนั้นเองแสดงให้เห็นถึงสถานะของบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรม

การไม่ยอมรับค่านิยมทางสังคม หมายความว่า การที่บุคคลไม่ยอมรับกฎหมายที่มีอยู่ในสังคมนั้นหรือไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคมซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ปกติทั่วไป และเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ เดอร์ไคม์ ใช้คำว่า “Anomie” แทนความหมายเหล่านี้ และอธิบายได้ว่า ความต้องการของสังคมหรือความต้องการของมนุษย์สามารถที่จะกล่าวได้ว่าไม่รู้จักพอ เพราะฉะนั้นความเป็นระเบียบเรียบร้อยร่วมกัน หรือความมีระเบียบแห่งสังคมจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีกฎข้อบังคับ เพื่อที่จะคอยควบคุมดูแล การแสวงหาไม่ให้เกินขอบเขตไป ถ้ากฎของความเป็นระเบียบมีความยุ่งเหยิง และหรือไม่เป็นระเบียบ ความทะเยอทะยานของมนุษย์อาจเพิ่มขึ้นจนถึง

ขั้นที่ว่าใครต้องการสิ่งใดก็ทำตามใจชอบ เพื่อให้ได้มาถึงสิ่งที่ตนปรารถนาและจุดนี้ เมื่อกฎข้อบังคับที่เคยปฏิบัติและยอมรับกันตลอดมา การไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคมหรือ "Anomie" ก็จะเกิดขึ้น

โรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน ได้ขยายแนวความคิดของ เดอร์ไคม์ ให้ชัดเจนขึ้นโดยเมอร์ตัน เห็นว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรเป็นผลผลิตของสังคม และวัฒนธรรม โดยที่โครงสร้างทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเป้าหมายชีวิตของคนในสังคม หรือที่เรียกว่าเป้าหมายทางวัฒนธรรม ขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันโครงสร้างทางสังคมจะเป็นตัวหนดวิถีทางหรือความประพฤติที่เข้าสู่เป้าหมายดังกล่าว หรือที่เรียกวิถีทางสถาบัน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพให้อยู่ในขอบเขตหรือห้ามกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการปฏิบัติตามคุณธรรมต่างๆ ที่สังคมยอมรับ เหตุที่ทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น เนื่องจากคนเราไม่สามารถปรับตัวได้ปรับตัวให้เข้ากับเงื่อนไขทั้งสองข้อดังกล่าว

ทฤษฎีของเมอร์ตัน ใช้โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวอธิบายที่ชนชั้นล่างของสังคมมีอัตราการกระทำผิดสูงกว่าชนชั้นกลางหรือชั้นสูง เนื่องมาจากการมีอยู่หรือการจัดกระจายของโอกาสที่จะสร้างฐานะอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามโครงสร้างของสังคม หรืออีกนัยหนึ่งความสามารถที่จะสร้างฐานะโดยอาศัยวิธีการตามวัฒนธรรมนั่นเอง ซึ่งชนชั้นกลางและสูงมีโอกาสเหล่านี้มากกว่าชนชั้นล่าง ขณะเดียวกันสังคมก็เน้นจุดมุ่งหมายทางสังคมมากกว่าวิธีการที่ได้รับมา ในสภาวะการณ์เช่นนี้ชนชั้นล่างก็ได้รับแรงกดดันมากกว่าชนชั้นอื่น ในสังคมเป็นเหตุ ต้องมีการโต้ตอบความกดดันจากวัฒนธรรมนี้ ทั้งนี้ขึ้นกับทัศนคติของบุคคลนั้นที่มีต่อจุดมุ่งหมายและวิธีการทางสังคม โดยเมอร์ตันได้เสนอแนวทางที่บุคคลจะได้รับความกดดันนี้ไว้ 5 แนวทาง คือ

1. การปฏิบัติตาม (Conformity) เป็นการปรับตัวที่ยอมรับทั้งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน อย่างเช่นคนเราต้องการมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีในสังคม (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) ในขณะเดียวกัน ก็ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม(วิถีทางสถาบัน) โดยการร่ำเรียนให้สูง แสวงหาความรู้ แสดงผลงาน ตลอดจนพยายามสร้างฐานะให้ดีขึ้น

2. แหวกแนว (Innovation) เป็นการปรับตัวที่ยอมรับเฉพาะเป้าหมายทางวัฒนธรรม ในขณะที่วิถีทางสถาบันก็เป็นวิถีที่ไม่มองหน้า เช่นคนเราที่ต้องการจะร่ำรวย(เป้าหมายทางวัฒนธรรม) ในทันทีทันใดแทนที่จะประกอบอาชีพไปในทางที่ควร(วิถีทางสถาบัน) แต่กลับไปประกอบอาชญากรรม ปล้นจี้หรือลักทรัพย์ เป็นต้นซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ชัดเจน

3. เจ้าระเบียบ (Ritualism) เป็นการปรับตัวที่ยอมรับเฉพาะวิถีทางสถาบัน แต่ละเลยเป้าหมายทางวัฒนธรรม ซึ่งเห็นได้จากคนเราที่ต้องการร่ำรวย(เป้าหมายทางวัฒนธรรม) แต่ไม่กล้าเสี่ยงที่จะลงทุนเพราะกลัวจะขาดทุนหรือล้มเหลวเลยหันมาใช้ชีวิตแบบสันโดษ(วิถีทางสถาบัน) หรือใช้จ่ายแบบมกน้อย ไม่สนใจความร่ำรวยอีก

4. การหนีโลก (Retreatism) เป็นการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งวิถีทางสถาบัน แต่ละเลยเป้าหมายทางวัฒนธรรม จะเห็นได้จากพวกหนีโลกเช่น พวกฮิปปี้ พวกยิปซี พวกคนเร่ร่อน คนจรจัด เป็นต้น

5. การทำทลาย (Rebellion) เป็นการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งวิถีทางสถาบัน และละเลย เป้าหมายแต่ยังต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นอยู่ไปอีกแนวทางหนึ่งแบบการปรับตัวนี้เห็นได้ชัด และเห็นได้จากกรณี พวกกบฏ พวกปฏิวัติ พวกรัฐประหาร พวกฝ่ายซ้าย เป็นต้น

รูปแบบการปรับตัว	เป้าหมายทางวัฒนธรรม	วิถีสถาบัน
1. การปฏิบัติตาม (Conformity)	+	+
2. แหกแนว (Innovation)	+	-
3. เจ้าระเบียบ (Ritualism)	-	+
4. การหนีโลก (Retreatism)	-	-
5. การทำทลาย (Rebellion)	+/-	+/-

+ หมายถึงการยอมรับ -หมายถึงการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ +/- การไม่ยอมรับสิ่งที่มีอยู่และใช้สิ่งใหม่ทดแทน

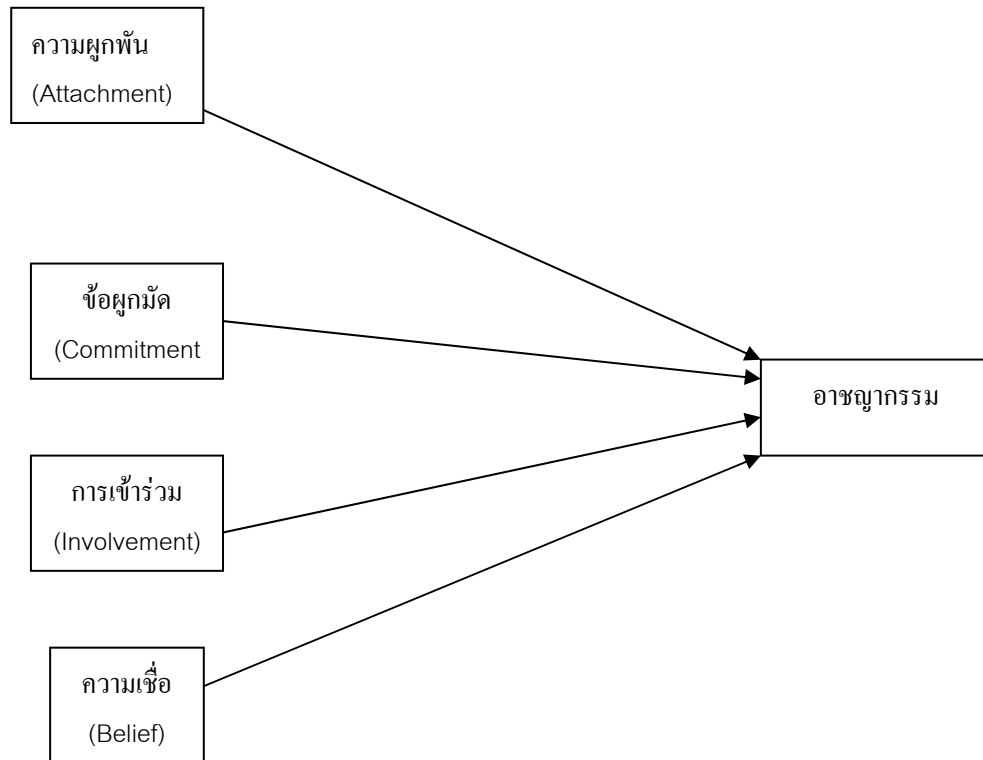
ทฤษฎีความกดดันของเมอร์ตัน มีสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ว่า มนุษย์เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานทางสังคม ดังนั้นทฤษฎีนี้มุ่งหวังเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการที่โครงสร้างทางสังคมได้กระตุ้นหรือเร่งเร้าให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม และเมอร์ตันยังเชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ปกติ ที่บุคคลได้โต้ตอบหรือปรับตัวต่อความกดดันทางสังคมที่เกิดขึ้นกับบุคคล (Merton, 1938 :672)

3. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory)

ทฤษฎีนี้มีแนวสมมติฐานว่าแรงจูงใจของพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นสิ่งธรรมชาติ ภายในบุคคลและบุคคลจะประกอบอาชญากรรมหากไม่มีกลไกใดมาควบคุมประพฤติ ทฤษฎีนี้มุ่งตอบคำถามที่ว่า “เหตุใดบุคคลถึงไม่กระทำผิดกฎหมาย” ซึ่งทฤษฎีนี้ก็ตอบคำถามแนวนี้ว่า บุคคลกระทำผิดเนื่องมาจากความอ่อนแอของปัจจัยที่มาควบคุม หรือขัดขวางไม่ไห้บุคคลกระทำความผิดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเป็นเหตุให้บุคคลต้องแสดงพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ทฤษฎีควบคุมที่นับว่าได้รับการยอมรับที่สุดของในวงการอาชญากรรม คือ ทฤษฎีพันธสังคม (Social Bond Theory) ของทราวิส เฮอร์ซี่ (พรชัย ชันดี และคณะ. 2543:129; Braithwaite. 1989; Incard ;et.al. 1993)

เฮอร์ซี่ได้โต้แย้งว่าไม่จำเป็นต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นของพฤติกรรมอาชญากรรม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความสามารถโดยธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว โดยเฮอร์ซี่ ได้นำเสนอทฤษฎีควบคุมโดยมีใจความสำคัญว่า บุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคมซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม

หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ พันธะทางสังคม หรือความผูกพันกับสังคม ที่เฮอร์ซีได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) การเข้าร่วม (Involvement) และความเชื่อ (belief) ซึ่งมีสมมติฐานว่า “บุคคลที่มีพันธะทางสังคมหรือข้อผูกพันทางสังคมน้อยจะมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมอาชญากรรม” อธิบายเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิ อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของเฮอร์ซี

1 ความผูกพัน (Attachment) หมายถึงการที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการที่ยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกร่วมหรือสามัญสำนึกที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคมได้ ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรักของพันธสัญญาผูกมัดที่มีต่อสังคม

2 ข้อผูกมัด (Commitment) หมายถึง การที่บุคคลผูกมัดการดำเนินชีวิตตามครรลองคลองธรรม ของสังคม กล่าวคือ ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพสุจริต และเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่ย่อกรกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จ ดังนั้นข้อผูกมัดจึงเป็นองค์ประกอบด้านมีเหตุผลของพันธสัญญาผูกมัดที่บุคคล

3 การเข้าร่วม (Involvement) หมายถึง การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลนั้นถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพการงาน เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมถือว่าเป็นองค์ประกอบทางด้านกิจกรรม ของ พันธสัญญา

4 ความเชื่อ (belief) หมายถึง ระดับของความเชื่อที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับของความเชื่อที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมสูง ก็จะมีแนวโน้มที่ไม่ทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบทางด้านจริยธรรม ของพันธสัญญาที่ผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ทฤษฎีนี้จัดเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social Process Theories) ทฤษฎีหนึ่งทีอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลว่ามีกระบวนการอย่างไร อันมีผลทำให้เขากลายเป็นอาชญากรหรือมีพฤติกรรมอาชญากร (Criminal Behavior) ทฤษฎีประเภทนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรียนรู้ได้ ดังนั้นพฤติกรรมของอาชญากรก็อาจได้รับมาโดยกระบวนการเรียนรู้ เช่นเดียวกันกับพฤติกรรมมิใช่อาชญากรก็อาจได้รับโดยกระบวนการเรียนรู้ มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสังคมที่สามารถอธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการฆ่า (ฆาตกรรม)

1. ความหมายและสาเหตุการฆ่า

การฆ่าเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่ง พอล โบฮันแนน (มณฑิพ ดาราศรีศักดิ์ 2527:41-45; อ้างอิงจาก Paul Bohannon n.d.) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับการฆ่าในสังคมแอฟริกาว่า เนื่องจากความแตกต่างในวัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่างออกไปทำให้ การศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนและยากแก่การทำความเข้าใจ แรงจูงใจที่บุคคลตัดสินใจทำร้ายชีวิตผู้อื่น หรือการที่เหยื่อผู้ถูกกระทำรอดพ้นจากการถูกฆ่าได้นั้น เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับค่านิยมทางวัฒนธรรมซึ่งอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมนี้จะสะท้อนให้เห็นชัดในกรณีการฆ่าที่มาจากสาเหตุขัดแย้งหรือทะเลาะวิวาท เช่น ความขัดแย้งภายในครอบครัว หรือคู่สมรส ซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนจนบางครั้งทำให้มองดูกลับหรือทำให้รู้สึกว่าเป็นมูลเหตุที่เล็กน้อยปราศจากเหตุผลสำหรับคนในสังคมที่ต่างออกไปได้ หรือปัญหาความขัดแย้งเรื่องเงินทองทรัพย์สินก็เช่นกัน แม้ว่าในทุกสังคมจะให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทองเนื่องจาก เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตแต่การขัดแย้งรุนแรงถึงขนาดนำไปสู่การฆ่ากันย่อมแตกต่างกัน หากจะกล่าวอย่างสรุปในปัญหานี้แล้วก็คือ ทรัพย์สินไม่ใช่สาเหตุของการฆ่าในตัวมันเอง แต่นักสังคมวิทยาก็เชื่อว่า ความขุ่นเคือง ความไม่พอใจเกี่ยวกับทรัพย์สินมักเป็นสาเหตุนำไปสู่การฆ่า

2. ปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า มีมูลเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับสาเหตุของการตายอยู่ 3 ประเด็น คือ

1 อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นสภาพแวดล้อมต่อผู้กระทำและเหยื่อ ผู้ถูกกระทำเป็นปัจจัยที่ต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทำให้เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมนั้น รวมถึงลักษณะทางประชากรของกรณีฆ่าและสาเหตุการฆ่าในระดับต่าง ๆ เช่น ลักษณะของการฆ่า อาวุธและวิธีการที่ใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดและสภาพสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีและปัจจัยเสริมที่นำไปสู่การฆ่า เป็นต้น

2 การฆ่าที่เหยื่อเป็นต้นเหตุเป็นรายละเอียดย่อยมาจากข้อแรกซึ่งมีความสำคัญ อยู่ไม่น้อยเนื่องจากตัวผู้กระทำผิดและเหยื่อผู้ถูกกระทำเป็นองค์ประกอบหลักของการฆ่าในการพิจารณาและวิเคราะห์ถึงปัญหาจึงไม่สามารถมองข้ามประเด็นนี้ไปได้ ในประเด็นนี้เน้นเฉพาะกรณีที่เหยื่อเป็นผู้จุดชนวนนำความตายมาสู่ตนเอง เช่น การยั่วยุให้ผู้กระทำผิดโกรธและฆ่าโดยบันดาลโทสะ หรือการเริ่มต้นใช้กำลังและความรุนแรงต่าง ๆ ซึ่งในกรณีนี้ผู้กระทำผิดมักจะได้รับความคิดเห็นจากศาล เนื่องจากการกระทำผิดโดยบันดาลโทสะและป้องกันตนเอง

จากสถิติการฆ่าที่เกิดขึ้นทั่วไป มักจะเกิดจากความโกรธ อารมณ์ชั่ววูบที่เกิดจากอารมณ์ตึงเครียดของผู้กระทำผิด หรือความกดดันบีบคั้นจากสถานการณ์ กรณีของการฆ่าโดยไตร่ตรองหรือวางแผนอย่างรอบคอบล่วงหน้ามีอยู่เป็นสัดส่วนน้อยมากหากจะเปรียบเทียบกับกรณีที่เกิดขึ้นทั้งหมด นอกจากนี้การฆ่าที่ผู้ตายมีส่วนในสาเหตุการฆ่า โดยพิจารณาการกระทำที่ลึกลงไปถึงแรงกดดันของสถานการณ์ที่บีบบังคับให้ผู้ตายตัดสินใจฆ่าเพื่อโต้ตอบหรือเพื่อให้ตนรอดพ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นสัญชาตญาณของปฏิกิริยาทั่วไปนั้น วูบแก๊งค์ (ปสาธนีย์ สิทธิสรเดช. 2542; อ้างอิงจาก Wolfgang.1978.) ให้นิยามของการฆ่าที่เหยื่อเป็นผู้ถูกฆ่าเป็นสาเหตุว่า หมายถึงการฆ่าที่ตัวเหยื่อเป็นแรงเสริมที่สำคัญหรือเป็นตัวต้นเหตุ โดยเหยื่อนั้นเป็นผู้ริเริ่มใช้ความรุนแรงก่อนจนก่อให้เกิดการฆ่า เช่น การใช้กำลังบีบบังคับ การใช้อาวุธข่มขู่ หรือเป็นผู้เริ่มใช้กำลังก่อนในกรณีที่มีปากเสียงกัน วูบแก๊งค์ได้สรุปสาระสำคัญของการฆ่าที่ผู้ตายมีส่วนในการฆ่าว่า มีการกระทำที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธอันนำไปสู่การฆ่าและการฆ่ามักจะเกิดจากบันดาลโทสะ เหตุต่อเนื่องจากการยั่วยุการบันดาลโทสะจนถึงการลงมือฆ่าและมักจะเกิดในทันทีก่อนที่มีโอกาสระงับโทสะ

3 มูลเหตุจูงใจด้านจิตวิทยา เป็นการศึกษาในแนวลึกโดยเน้นถึงความกดดันที่หาทางออกมาในรูปของการฆ่าโดยวิเคราะห์ถึงปัญหาทางด้านจิตใจของผู้ฆ่า เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการฆ่า

3 วิธีการฆ่า

การใช้อาวุธในการประกอบความผิดฐานฆ่านั้น นักอาชญาวิทยาเห็นพ้องต้องกันว่าผู้กระทำผิดมักจะใช้วัตถุใกล้มือเป็นเครื่องมือฆ่า ในการฆ่าส่วนใหญ่จะใช้ปืนยิงหรือใช้มีดแทงเป็น

ส่วนมาก จากการศึกษาของบาร์โลว์ (มณฑิพ ดาราศรีศักดิ์. 2527 : 43 ; อ้างอิงจาก Barlow.1978.) พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความตายมาจากอาวุธปืนถึง 1 ใน 5 ของการตายทั้งหมดและเกิดจากมีดหรือของมีคมชนิดอื่น เป็นจำนวน 1 ใน 20 โดยมีเหตุผลของความแพร่หลายในการใช้อาวุธปืนว่าเนื่องจากเป็นอาวุธที่สามารถใช้ในระยะเวลาไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้เป็นที่นิยมเพราะผู้ฆ่าสามารถหนีได้โดยเร็วหลังจากกระทำผิดแล้ว และความหละหลวมของกฎหมายก็เป็นตัวกำหนดที่สำคัญ สำหรับกรณีของการใช้มีดนั้น ส่วนมากจะเนื่องจากสามารถหยิบฉวยได้ง่าย เนื่องจากเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน หรือเป็นอาวุธพกพาติดตัวได้สะดวกและไม่มีกฎหมายห้าม

นอกจากเรื่องอาวุธที่ใช้ในการฆ่าแล้ว มักจะพบว่าแอลกอฮอล์ มีส่วนร่วมในคดีฆ่าอยู่ มาก เหตุผลที่ทำให้คนทั่วไปเชื่อว่าแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการฆ่าเนื่องจากแอลกอฮอล์เป็นยากระตุ้นทางจิตอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้ผู้ดื่มเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและสภาพจิตใจแต่เนื่องจากยังมีข้อโต้แย้งอยู่ว่า การแสดงฤทธิ์ของแอลกอฮอล์นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ปริมาณที่ดื่ม สภาพร่างกายของผู้ดื่ม ความทนทานต่อฤทธิ์ยาของแอลกอฮอล์ เป็นต้น อาการเมาจากฤทธิ์ของแอลกอฮอล์เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุร่วมเท่านั้น ข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ คนที่ดื่มจนเมานั้นไม่สามารถก่ออาชญากรรมที่รุนแรง โดยเฉพาะการฆ่าได้

4 ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (Murder) ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา ได้มีการตราบทบัญญัติที่ลงโทษการกระทำความผิด murder แต่ไม่ได้นิยามความหมายของความผิด murder ไว้ และนำคำนิยามตามกฎหมาย Common Law มาใช้โดยพระราชบัญญัติประเภทนี้จะแบ่งความผิด murder ออกเป็น ความผิด first degree murder (โทษที่รุนแรงมาก) และความผิด second degree murder (โทษที่รุนแรงน้อย) และมีการนิยามคำว่า “ murder ” ในถ้อยคำของคำว่า “ การฆ่า ” (killing) หรือการทำให้ถึงแก่ความตาย (causing death) โดยได้มีการนิยามคำว่า “ murder ” โดยใช้เรื่องขององค์ประกอบภายในคือ “ malice aforethought , express or implied ” ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับความผิด murder ชนิดเดียวกับที่ผู้พิพากษาของอังกฤษรู้จักตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งรวมถึง เจตนากระทำความผิด (felony murder) การกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง(depraved-heart murder) เจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส (intend-to-do-serious-bodily-injury murder) และ murder ที่กระทำโดยบันดาลโทสะ โดยไม่มีเหตุผลสมควร

องค์ประกอบของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder)

1 องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder) มีดังนี้

(ก) จำเลยต้องทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยกระทำหรืองดเว้นการที่จะต้องกระทำตามหน้าที่

(ข) การกระทำของจำเลยจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลตามกฎหมาย (Legal cause) ที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

(ค) ในศาลของรัฐบางมลรัฐได้บัญญัติไว้ว่า ความตายนั้นจะต้องเกิดขึ้นภายในหนึ่งปีและหนึ่งวัน หลังจากการกระทำของจำเลย ที่เป็นเหตุให้ผู้ตายได้รับบาดเจ็บ

2 องค์ประกอบภายในของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder) มีดังนี้

ผู้กระทำความผิด จะต้องกระทำโดยมีองค์ประกอบภายในจิตใจของความผิด murder คือ malice aforethought ซึ่งไม่ได้มีความหมายตามตัวอักษร แต่หมายความถึงชนิดต่างๆ ของความผิด murder ซึ่งแบ่งตามองค์ประกอบภายในจิตใจ (mental element) ที่กฎหมาย Common Law รู้จักและมีอยู่ในศาลต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา คือ

(ก) เจตนาฆ่า (intend-to-kill murder)

(ข) เจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส (intend-to-do-serious-bodily-injury murder)

(ค) ฆ่าผู้อื่นโดยประมาท (depraved-heart murder)

(ง) เจตนากระทำความผิด felony (felony murder)

เจตนาฆ่า (intend-to-kill murder)

การกระทำที่ผู้กระทำได้กระทำโดยมีเจตนาฆ่าผู้อื่นและเป็นเหตุตามกฎหมาย (legal cause) ที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายถือเป็นความผิด murder เว้นแต่จะมีสถานการณ์เงื่อนไขที่ทำให้ความผิดนั้นกลายเป็นความผิด voluntary manslaughter หรือการฆ่าคนตายโดยเจตนา นั้นเป็นการฆ่าที่มีเหตุกระทำโดยชอบ (Justifiable) หรือ มีเหตุได้รับการยกโทษ

(excusable) ซึ่งทำให้การกระทำนั้นไม่ถือเป็นความผิดอาญา เจตนาทำให้ตายนั้นแสดงออกโดยการใช้อาวุธหรือโดยปราศจากอาวุธหรือเพียงคำพูดหรืออาจเกิดขึ้นโดยการรวดแรวนที่จะต้องกระทำตามหน้าที่ ภายใต้แนวคิดที่สืบเนื่องต่อกันมา ผู้ใดเจตนาทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายจะต้องประกอบด้วย 1. ผู้กระทำต้องการให้เกิดผลเช่นนั้น และ 2. ผู้กระทำรู้ว่าผลเช่นนั้นจะเกิดขึ้น

ตามแนวคิดปัจจุบันคำว่า “เจตนา” (intent) หมายความถึงกรณีที่ผู้กระทำมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้เกิดผลเสียหายนั้น และคำว่า “ความรู้” (knowledge) ซึ่งครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้กระทำรู้ว่า ผลเสียหายจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ตามประมวลกฎหมายอาญาได้ให้คำนิยามของความผิด murder ชนิด “intend-to-kill murder” คือเป็นการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

เจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส (intend-to-do-serious-bodily-injury murder)

ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่จะถือว่าการฆ่าผู้อื่นโดยมีเจตนาทำร้ายร่างกายสาหัสนั้นเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder) แม้ว่าผู้กระทำผิดจะไม่ได้มีเจตนาฆ่า เพราะการกระทำเช่นนั้นอย่างน้อยได้ปรากฏถึงการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิตเช่นเดียวกับที่

ต้องการสำหรับความผิด depraved-heart murder ดังนั้นถ้าการกระทำความผิด depraved-heart murder ถือเป็นความผิด murder จึงมีผู้แนะนำว่าการฆ่าผู้อื่นโดยมีเจตนาทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัสไม่จำเป็นต้องแยกความผิดออกมาต่างหากอีก และคดีเช่นนี้ถูกรวมเข้าไว้อยู่ในความผิด murder ประเภท the depraved-heart murder และความผิด recklessness manslaughter ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของแต่ละคดีความผิด ในประมวลกฎหมายของมลรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ในปัจจุบันส่วนมากคำนิยามของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder) จะไม่หมายความรวมถึงความผิด murder ชนิดทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส

“serious-bodily-injury” หรือที่เรียกว่า “grievous bodily harm” มีความหมายมากกว่าการทำให้ได้รับอันตรายแก่กายโดยปกติธรรมดาและมี ความหมายถึงบางสิ่งบางอย่างที่ใกล้เคียงแต่ น้อยกว่าการทำให้ตาย การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาหรือเจตนาทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัสพิจารณาจาก การกระทำของจำเลยและสถานการณ์แวดล้อม ถ้าผู้กระทำเจตนาใช้อาวุธร้ายแรงและวิธีการที่ใช้ทำ ให้คาดคะเนว่าอาจเป็นสาเหตุทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือ กระทำโดยปราศจากอาวุธ

ฆ่าผู้อื่นโดยประมาท (depraved-heart murder)

หมายความถึงการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง (extreme negligent) ที่วิญญูชน ทั่วไปย่อมจะรู้ว่านอกจากไม่มีข้อแก้ตัวได้แล้วยังมีระดับความเสี่ยง (risk) ถึงชีวิตหรืออันตรายสาหัส ต่อผู้อื่น และจากการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย แม้ว่าผู้กระทำจะไม่เจตนาฆ่า นอกจากการกระทำนั้น จะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ร้ายแรงแล้ว มีผู้ที่เห็นว่าผู้กระทำความผิดยังจะต้อง รู้ถึงความเสี่ยงร้ายแรงที่เขาได้ก่อให้เกิดขึ้น

เจตนากระทำความผิด felony (felony murder)

ตามกฎหมาย Common Law นั้นผู้ใดกระทำหรือพยายามกระทำเกี่ยวกับความผิด felony เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายผู้กระทำต้องรับผิดชอบฐาน murder หลักของ felony ได้ถูก จำกัดขอบเขตโดยการกำหนดว่าการพยายามกระทำหรือการกระทำความผิด felony นั้นต้องเป็น ความผิดลักษณะที่เป็นอันตรายต่อชีวิต หรือโดยถูกกำหนดว่าจะต้องเป็นความผิดตามกฎหมาย Common Law คือ การข่มขืน (rape) การมีเพศสัมพันธ์โดยผิดปกติ (sodomy) การชิงทรัพย์หรือ การปล้นทรัพย์ (robbery) การบุกรุกเคหสถาน ในเวลากลางคืนโดยมีเจตนาเข้าไปกระทำความผิดอาญา ที่ร้ายแรง(burglary) การลอบวางเพลิง (arson) การทำร้ายร่างกาย (mayhem) และการลักทรัพย์ (larceny) หรือเป็นความผิดชนิดความผิดในตัวเอง (Mala in Se) อย่างไรก็ตามการจำกัดขอบเขตที่ ดีที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับการกระทำที่มีลักษณะเป็นอันตรายมากกว่าเป็นการระบุถึง ความผิด felony ตามที่กฎหมายคอมมอนลอว์กำหนด

ระดับความผิดฆาตกรรม (degree of murder)

มลรัฐต่างๆ ส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกาจะแบ่งความผิด murder ออกเป็น 2-3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการลงโทษที่รุนแรงมากกว่า (ซึ่งรวมถึงโทษประหารชีวิต) เข้าไว้ในความผิด first degree murder และโทษที่รุนแรงน้อยกว่า (โดยทั่วไปรวมถึงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิต) ไว้ในความผิด second degree murder

1. ความผิด first degree murder

ศาลส่วนมากของสหรัฐที่แบ่งความผิด murder เป็น degree ได้บัญญัติความผิดต่อไปนี้อยู่ในความผิด first degree murder ได้แก่ การฆ่าผู้อื่นโดยมีเจตนาไตร่ตรองไว้ก่อนโดยจงใจ (premeditated, deliberate, intentional killing) การกระทำความผิด felony ตามชนิดที่ระบุไว้ (felony murder) การดักข่มทำร้าย การวางยาพิษ การกระทำทรมาน (lying in wait, poison, torture), ความผิด first degree murder อย่างอื่น

2. ความผิด second degree murder

ได้แก่ การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาโดยไม่มีการไตร่ตรองไว้ก่อนและจงใจถือเป็นความผิด, การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาทำร้ายร่างกายสาหัส ไม่ว่าเจตนาจะมีการไตร่ตรองไว้ก่อนหรือการจงใจหรือไม่ก็ตาม, การฆ่าผู้อื่นโดยมีจิตใจที่ชั่วช้าและความผิด felony murder ชนิดที่ไม่ได้ระบุไว้ในความผิด first degree murder เช่น การทำแท้ง, การลักขโมย เป็นต้น

จากลักษณะความผิดฐานฆ่าผู้อื่น (murder) ของสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าการฆ่านั้นต้องเป็นการฆ่าที่ประกอบด้วยเจตนา

การกระทำความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา หมายความว่า การมีเจตนาทำให้บุคคลอื่นเสียชีวิต วิเคราะห์ถึงสภาพของคดีที่มีการกระทำให้ถึงแก่ความตายในแต่ละคดีจะเริ่มต้นจากการสืบสวนถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับพฤติการณ์ของการทำให้ถึงแก่ความตายในแต่ละคดีจะเริ่มต้นจากการสืบสวนถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับพฤติการณ์ของการทำให้ถึงแก่ความตายอันนำไปสู่การกระทำความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา แต่ในความเป็นจริง มีคดีอยู่ไม่น้อยที่มักจะไม่มีสิ่งใดหลงเหลือไว้ อันเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงเจตนาของผู้กระทำผิดนั้นๆ

การที่บุคคลหนึ่งฆ่าผู้อื่น แล้วถูกตัดสินว่าเป็นความผิดฐานฆาตกรรมนั้นจะต้องปรากฏว่า การฆ่าที่กระทำลงประกอบด้วยเจตนาหรือความตั้งใจกระทำ แต่ถ้าวินิจฉัยการฆ่าที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำภายใต้สถานการณ์อื่น ก็อาจจะใช้ระดับของเจตนาในการกระทำมาเป็นเหตุให้รับโทษน้อยลงแก่ผู้กระทำได้

แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษ

การลงโทษเป็นวิธีการหรือมาตรการในการจัดการกับอาชญากรผู้กระทำความผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดผลดีต่อสังคมมากที่สุดทั้งการลงโทษโดยทั่วไปและการลงโทษที่

มีลักษณะเฉพาะกรณี การพิจารณาความเหมาะสมของการลงโทษนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงทฤษฎีและแนวความคิดต่างๆ เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดในการลงโทษได้อย่างมีเหตุผลและมีความยุติธรรม เพราะทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ นั้นได้สะท้อนถึงมุมมองในด้านสาเหตุและปรากฏการณ์เกิดอาชญากรรมอันนำไปสู่แนวทางในการจัดการกับอาชญากรอย่างเหมาะสมถูกต้อง และมีความเป็นธรรม (ปิยะพันธ์ ปิงเมือง.2546:16; อ้างอิงจาก Gregg Barak .1998) สังคมคาดหวังการลงโทษว่าจะมีผลเป็นการควบคุมสังคมและควบคุมอาชญากรรมโดยการกำหนดตามคำพิพากษา (Sentencing) ของกระบวนการยุติธรรม

ในช่วงศตวรรษที่ 18 แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม (Classical School) ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์นั้นมีเจตนาจำนงเสรี (Free will) และมีวิธีคิดอย่างมีเหตุผล (Rational thought) ในการเลือกประกอบอาชญากรรม หรือตวันกระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำนั้นว่าคุ้มกันกับความเสี่ยงจากการถูกลงโทษหรือไม่ แนวคิดนี้จึงเสนอให้มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในสัดส่วนที่มากกว่าและมีความรุนแรงเพียงพอที่จะสามารถข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรมนั้นได้ ซึ่งถือเป็นการพยายามป้องกันไม่ให้มนุษย์ก่ออาชญากรรมโดยการกำหนดบทลงโทษไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนเพื่อให้อาชญากรรมเกรงกลัวต่อบทลงโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอันสืบเนื่องมาจากฐานคิดที่ว่ามนุษย์เป็นผู้ก่ออาชญากรรมเอง

และในช่วงศตวรรษที่ 19 แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม(Positive School) ซึ่งมีความเชื่อในแนวทฤษฎีที่ว่าข้อเท็จจริง และเหตุการณ์ทั้งหลายเป็นเรื่องของโชคชะตา (Determinism) และแนวทฤษฎีที่ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์ต่างๆ (Environ - mentalism) ซึ่งมันเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ จึงมีมุมมองต่อสาเหตุการเกิดอาชญากรรมว่ามาจากการที่มนุษย์กระทำความผิด ก็เพราะถูกรอบงำด้วยเงื่อนไขต่างๆทั้งเงื่อนไขเฉพาะตัวผู้กระทำความผิดและเงื่อนไขทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กดดันและกระตุ้นให้กระทำความผิด ดังนั้นในการจัดการกับผู้กระทำความผิดจึงจำเป็นต้องใช้การบำบัดฟื้นฟูแก้ไขแทนการลงโทษที่รุนแรงไม่ว่าจะเป็นการบำบัดรักษา การให้การศึกษา การฝึกอาชีพ และการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมตลอดไปถึงการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างและสถาบันทางสังคมต่างๆ เพื่อลดเหตุปัจจัยที่มากกระตุ้นให้มนุษย์กระทำความผิด

ในปลายศตวรรษที่ 20 สำนักอาชญาวิทยาแนวใหม่ (Postmodern and modern school) ได้มีมุมมองของการลงโทษที่แตกต่างออกไปว่า แนวคิดของสองกลุ่มแรกลืมนมองไปที่สภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจึงทำให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นเสมอๆ เพราะเป็นสิ่งที่พิสูจน์ทราบได้ยากกว่าปัจจัยทางภูมิหลังหรือธรรมชาติของมนุษย์มีอิทธิพลที่จะกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบอาชญากรรมได้จริงหรือไม่และการลงโทษที่รุนแรงจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรในอนาคตได้จริงหรือไม่ประกอบกับแต่ละกลุ่มต่างก็มีมุมมองตามทัศนะพื้นฐานแนวคิดของตนซึ่งแตกต่างกันออกไป ทำให้ข้ออ้างในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการลงโทษไม่ครอบคลุม จึงควรปรับปรุงระบบการลงโทษเสียใหม่ โดยยึดถือเอาจากสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการลงโทษอาชญากรเพราะอย่างน้อยก็พิสูจน์ทราบหรืออ้างอิงได้ด้วยสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้เสนอแนวคิด

นี่คือ เดวิด การ์แลนด์ (ปิยะพันธ์ ปิงเมือง ,2546:17 ; อ้างอิงจาก David Garland .1990) ซึ่งได้ ผสานแนวความคิดของทั้งกลุ่มดั้งเดิมและกลุ่มปฏิฐานนิยมและกลุ่มอื่นๆ เช่น Durkheimian , Marxian , Foucaultian , Feminist ทำให้สามารถรวบรวมวัตถุประสงค์และเหตุผลในการลงโทษได้ เป็น 5 แนวทาง คือ การแก้แค้น(Revenge) การทำโทษ (Retribution) การป้องกันอาชญากรรม (Deterrence) ตัดโอกาสในการกระทำความผิดอีก (Incapacitation) และการฟื้นฟูแก้ไขกระทำผิด (Rehabilitation) แต่ละแนวทางมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนต่อตัวผู้กระทำความผิด (Revenge) เป็นแนวคิดที่ได้รับ อิทธิพลมาจาก เดอร์ไคม์ (Durkheim.1994) ที่ได้กำหนดลักษณะของการลงโทษเพื่อตอบโต้อาชญา กรรมในลักษณะ “ สวนกลับ” หรือ “ เอาคืน” ให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไป (Punishment fitting or resembling the crime) และถือว่าเป็นการใช้หลักกฎหมายแบบหนามยอกเอาหนามบ่ง หรือเอาชีวิตแลกกับชีวิต (a life for a life) โทษต้องเหมาะสมกับความผิด (Culpability) ความรับ ผิดมากน้อยก็ขึ้นอยู่กับผลร้ายของการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ โสภา ชูพิชัยกุล และคณะ (2525:241-242) ที่ว่า การลงโทษเพื่อตอบแทนแก้แค้นผู้กระทำความผิดมีพื้นฐานจากความเห็นว่า อาชญากรรมเป็นการประทุษร้ายต่อผู้อื่นควรจักต้องได้รับการตอบแทน แก้แค้นให้สาสมเป็นแนว ปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักตรรกวิทยาแห่งการลงโทษ ซึ่งปัจจุบันก็ถือปฏิบัติกันอยู่ในกระบวนการ ยุติธรรมซึ่งในประเทศไทยก็ได้มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามวัตถุประสงค์นี้เช่นกัน ดังเช่นใน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตที่มีอัตราโทษขั้นสูงสุดถึงประหารชีวิต

2. เพื่อเป็นการทำโทษ (Retribution) เป็นแนวความคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ อิมมานูเอล คานท์(ปิยะพันธ์ ปิงเมือง,2546:18 ; อ้างอิงจาก Immanuel Kant.1994) ที่ได้กำหนด ลักษณะการลงโทษเพื่อตอบโต้อาชญากรรมเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับความผิดและมีความสอดคล้อง สมดุลทางศีลธรรม ซึ่งมีความแตกต่างจากการแก้แค้น(Revenge) ตรงที่ไม่ได้ใช้วิธีการลงโทษแบบ ตาต่อตา ฟันต่อฟัน แต่เป็นการพยายามกำหนดประเภทของการลงโทษอย่างหลากหลายให้ เหมาะสมและเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับความรุนแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและความหนักเบาของ บทกำหนดโทษก็ขึ้นอยู่กับปทัสถาน(Norms) ของสังคมนั้นๆ

3. เพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งหรือป้องปราม (Deterrence) ให้อาชญากรอื่นๆ เกรงกลัว และไม่กล้ากระทำความผิด (ปิยะพันธ์ ปิงเมือง ,2546:20 ; อ้างอิงจาก Frank Schmalleger .1997) เป็นแนวความคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจาก เบคคาเรีย (Beccaria.1764) และเบนทัม (Bentham.1789) ซึ่งยึดหลักปรัชญาที่ว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษต้องไม่ใช่เป็นการทรมานหรือยกเลิกอาชญากรรม ที่ได้เกิดขึ้นแล้วแต่เพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้นอีกและป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นประกอบ อาชญากรรมดังที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ดังนั้น การป้องกันไม่ให้บุคคลกระทำความผิดต้องมีบทกำหนดโทษที่ มีความรุนแรงเป็นสัดส่วนที่มากกว่าสิ่งยั่วยุให้บุคคลกระทำความผิดและต้องเป็นสัดส่วนที่พอเหมาะ กับการกระทำความผิด ปรัชญาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการป้องกันพฤติกรรม อาชญากรรมทั้งตัวผู้ที่ถูกลงโทษในขณะนั้นและผู้อื่นที่คิดจะประกอบอาชญากรรมในอนาคตเป็น เสมือนตัวกำหนดทางเลือกของอาชญากรว่าจะเลือกกระทำหรืองดเว้นกระทำนั้น

4. เพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้อาชญากรกลับมากระทำความผิดอีก (Incapacitaion) วิธีนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ถือเป็นความพยายามที่จะตัดโอกาสหรือตัดวงจรของการของการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ และวิธีการที่นิยมใช้มากที่สุดคือการกักขังและการจำคุก ในอดีตใช้วิธีการหลายวิธี เช่น การเนรเทศ การขับไล่ออกจากสังคม การตัดอวัยวะบางส่วนของร่างกาย เป็นต้น เป้าหมายเพื่อให้อาชญากรหมดโอกาสและไม่สามารถกลับมากระทำความผิดได้อีก ในการลงโทษโดยวิธีนี้ปัจจุบันนิยมใช้ใน 2 รูปแบบ คือ 1. Collective Incapacitation ซึ่งเป็นการจัดอาชญากรออกจากสังคมโดยเด็ดขาดไม่คำนึงถึงการฟื้นฟูพฤติกรรมอาชญากรอีกต่อไป ด้วยเหตุที่เป็นพวกที่ไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมให้กลับตัวเป็นคนดีได้แล้ว และพวกที่กระทำความผิดขั้นรุนแรง 2. Selective Incapacitation เป็นการแยกนักโทษกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงออกจากนักโทษรายอื่นๆ ให้ไปรวมกลุ่มกันอยู่ต่างหาก เช่น นักโทษที่เคยมีประวัติการต้องโทษมาแล้วหลายครั้งอาจถูกพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิต การลงโทษประหารชีวิตก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้อีกอย่างแน่นอน (ซินันท์ ศรีธีระวิศาล.2523)

5. การฟื้นฟูและการแก้ไขพฤติกรรมอาชญากร (Rehabilitation) เป็นแนวความคิดที่ถูกนำมาใช้ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 เพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมอาชญากรให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและกลับเข้าไปใช้ชีวิตร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและยังเป็นการช่วยป้องกันอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่ง เพราะการแก้ไขฟื้นฟูจะเน้นหนักไปในเรื่องของการปรับปรุงพฤติกรรมแล้วยังมุ่งเน้นให้อาชญากรได้ตระหนักถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่สังคมไม่อาจรับได้เพื่อไม่ให้ผู้นั้นไปประกอบอาชญากรรมในอนาคต แต่การแก้ไขฟื้นฟูนั้นไม่เหมาะกับอาชญากรที่กระทำความผิดโดยสันดานหรืออาชญากรโดยกำเนิด (ปิยะพันธ์ ปิงเมือง.2546:19; อ้างอิงจาก Durham.1994)

ต่อมาในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ได้มีความพยายามที่จะผสมผสานแนวคิดในการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมอาชญากรนี้เข้ากับแนวคิดในการลงโทษอย่างอื่นๆ ซึ่งก็เท่ากับว่าเป็นการลงโทษด้วยและฟื้นฟูไปด้วยพร้อมๆกัน (ปิยะพันธ์ ปิงเมือง.2546:16; อ้างอิงจาก Gregg Barak..998) แต่ก็มีแนวคิดการลงโทษที่ทำให้ผู้นั้นไม่เป็นอันตรายกับสังคมอีก เป็นต้น การประหารชีวิตถือได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพราะผู้ต้องโทษไม่มีโอกาสกระทำความผิดได้อีกต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

1. ความหมายของโทษประหารชีวิต

โทษประหารชีวิต (Death Penalty) ถือเป็นมาตรการการลงโทษที่เก่าแก่และรุนแรงที่สุดซึ่งได้มีการบังคับใช้ในหลายประเทศมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นเวลาหลายศตวรรษแล้ว เป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด ส่วนวิธีการในการลงโทษประหารชีวิตที่ใช้ในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมแต่ละท้องถิ่นและตามกาลเวลา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19 โทษประหารชีวิต หมายถึง โทษที่รุนแรงที่สุดซึ่งกฎหมายกำหนดว่า ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษเสียชีวิต (ความเดิมในมาตรา 19 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความใหม่แทนที่พิมพ์ไว้)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของโทษประหารชีวิตว่า หมายถึง การลงโทษโดยการฆ่า

เยาวลักษณ์ ศรีเผด็จ (2523 : 2) ให้ความหมายของโทษไว้ว่า ตามกฎหมายโทษ คือการปฏิบัติของรัฐต่อผู้กระทำความผิด โดยทำให้คนผู้นั้นได้รับผลร้ายเป็นการทดแทนเพราะเหตุที่เขาได้กระทำความผิด และการปฏิบัติของรัฐต่อผู้กระทำความผิดนี้ต้องเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งโทษประหารชีวิต ก็หมายถึงวิธีการปฏิบัติของรัฐที่กระทำต่อผู้กระทำความผิดโดยการฆ่า

ณรงค์ ใจหาญ (2539 : 19) ให้ความหมายของโทษประหารชีวิตไว้ว่า เป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุดที่กำหนดไว้ในกฎหมายไทย เพราะเป็นโทษที่มุ่งกระทำต่อชีวิตของนักโทษ

จากคำจำกัดความดังกล่าว สรุปได้ว่า โทษประหารชีวิต หมายถึงโทษสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อมุ่งกระทำต่อชีวิตนักโทษ

2. วัตถุประสงค์ของการลงโทษประหารชีวิต

โทษประหารชีวิตเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อโต้ตอบอาชญากรในลักษณะการสวนกลับ (Getting Back) แต่เพียงอย่างเดียวและไม่หวังผลในการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมของอาชญากรผู้นั้นให้กลับตัวเป็นคนดี หมายความว่า เป็นการขจัดอาชญากรดังกล่าวให้หมดไปจากสังคมอย่างเด็ดขาด ซึ่งสามารถแยกวัตถุประสงค์ในการลงโทษประหารชีวิตให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

2.1 เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนต่อตัวผู้กระทำความผิด (Retribution) แนวความคิดนี้มีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนโดยปราศจากข้อยกเว้นทุกกรณี ผู้สนับสนุนแนวความคิดนี้ คือ อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant.1994) ได้เสนอแนวความคิดภายใต้หลักปรัชญาที่ว่ามนุษย์สามารถรู้ผิดชอบชั่วดีได้ด้วยตนเอง มนุษย์จึงเลือกที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือกระทำในสิ่งที่ผิดได้ตามพื้นฐานทางศีลธรรมจรรยาของตน เมื่อมนุษย์เลือกที่จะกระทำความผิดโดยเป็นการละเมิดต่อผู้อื่นก็ย่อมได้รับผลตอบแทนจากการกระทำนั้นอย่างสาสมกับความผิด ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีทดแทนที่ ณรงค์ ใจหาญ (2539 : 6-18) ได้อธิบายว่าการประหารชีวิตเป็นการกระทำเพื่อทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหายที่สูญเสียไป เป็นการลงโทษเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด

2.2 เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งหรือป้องปราม (Deterrence) เป็นการลงโทษเพื่อให้อาชญากรอื่นๆ เกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิด แนวความคิดดังกล่าวนี้อาศัยพื้นฐานมาจากปรัชญาสุขนิยม (Hedonistic Philosophy) ที่ว่า มนุษย์ควบคุมพฤติกรรมของตนโดยพิจารณาจากความ

ผลิตผลิตและความเจ็บปวดที่ตนได้รับหรือจะได้รับ ดังนั้นบุคคลจึงอาศัยการคำนวณเพื่อซึ่งใจอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะเลือกหรือเพื่อที่จะเลี่ยงการประพฤติปฏิบัติบางสิ่งบางประการ เมื่อบุคคลละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายก็ต้องได้รับโทษซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) การกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีป้องกัน (พรชัย ชันดี ; และคณะ . 2543) ที่มีรากฐานมาจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ตามหลักสมมุติฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการลงโทษตามกฎหมายที่ว่า “ ความรุนแรง ความรวดเร็ว และความแน่นอนในการลงโทษนั้นเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม ” (Zimring ; & Hawkins . 1973) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่มีชื่อเสียงของสถาบัน ISSAC ELTRIC ปรากฏข้อเท็จจริงจากข้อมูลการประหารชีวิตและอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1960 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วทุกๆ หนึ่งการประหารชีวิตจะยับยั้งการฆ่ากันตายได้ 8 ราย (วรากรณ์ สามโกเศศ . 2544) วัตถุประสงค์ข้อนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของเบคคาเรีย (โสภา ชูพิชัยกุล . 2525 : 42) ที่ว่า การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดจำเป็นต้องลงโทษสถานหนักเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บุคคลอื่น เปรียบเทียบได้รับการลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบัน

2.3. เพื่อขจัดอาชญากรบางคนออกไปจากสังคมโดยเด็ดขาด (Banishment และเพื่อตัดโอกาสไม่ให้เกิดกลับมากระทำความผิดอีก (Incapacitation) แนวความคิดนี้อาศัยพื้นฐานมาจากความคิดของ ราฟาเอล กาโรฟาโล ที่ว่า การลงโทษมีความจำเป็นเพื่อที่จะแก้ไขพฤติกรรมอาชญากรให้ได้ หากการลงโทษไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาชญากรได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เกิดมาเพื่อประกอบอาชญากรรม (Born Criminals) ซึ่งไม่สามารถปรับตัวให้เลิกกระทำผิดได้อีก จึงควรลงโทษประหารชีวิต ซึ่งอาศัยหลักการจากแนวความคิดของ ซีซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso. 1835-1909) จัดอยู่ในกลุ่มนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology) ในเรื่องที่ว่า พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดจากความบกพร่องภายในร่างกายและสามารถถ่ายทอดกันได้ โดยมุ่งศึกษาที่ตัวอาชญากรมากกว่าศึกษาปรากฏการณ์ของอาชญากรรมด้วยฐานคติที่ว่า “ ถ้าไม่มีอาชญากรก็ไม่มีอาชญากรรมและการกำหนดโทษทางอาญาก็ย่อมหมดความจำเป็น ” (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ . 2531)

2.4. การใช้โทษประหารเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุม (Control) บุคลากรหรือกลุ่มบุคคลเป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเริ่มจากการที่มนุษย์เริ่มมีความคิดในการที่จะควบคุมบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นเพื่อให้มีชีวิตตามความประสงค์ของกลุ่มตนที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น ขณะเดียวกันก็ประสงค์ที่จะขจัดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ลงรอยกับกลุ่มตนออกไปจากสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีการควบคุมที่ง่ายที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะการลงโทษประหารชีวิตถือเป็นมาตรการควบคุมที่รุนแรงที่สุดที่ฝ่ายผู้มีอำนาจในขณะนั้นได้อำนาจเหตุผลเรื่องความชอบธรรมตามอำนาจที่มีและบังคับใช้อำนาจนั้นกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นในลักษณะของคำสั่งที่เด็ดขาดปราศจากข้อโต้แย้ง การบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามข้อนี้มักถูกนำมาใช้ในเวลาที่สังคมนั้นมีการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มก็จะประกอบไปด้วยผู้คนเป็นจำนวนมาก และมักเป็นการแย่งชิงอำนาจหรือแย่งชิงความเป็นใหญ่ในสังคม

(Stephen Schafer.1976) จนถึงช่วงศตวรรษที่ 20 จึงเกิดแนวความคิดของกลุ่มทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theories) ขึ้นนักทฤษฎีความขัดแย้งที่โด่งดังที่สุด คือ คาร์ล มาร์กซ์ (พรชัย ชันดีและคณะ.2543) กล่าวว่า รัฐในสังคมนิยม (Capitalist Societies) เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของประชาชนผู้ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องมือผลิตผลและรัฐต้องเข้ายึดความเป็นเจ้าของนี้ก่อนก่อนที่จะสามารถเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด

เนื่องจากโทษประหารชีวิตเป็นมาตรการการลงโทษที่รุนแรงที่สุด มักมีทั้งเสียงคัดค้านและเห็นด้วยเกี่ยวกับกรคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต บางประเทศก็ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ส่วนบางประเทศก็ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตเพียงแต่เปลี่ยนวิธีการเพื่อลดความทารุณลง แต่ยังคงประสิทธิภาพในการป้องกันสังคมโดยกันผู้ที่เป็นอันตรายต่อสังคมให้ออกไปจากสังคม

3. การบังคับใช้โทษประหารชีวิต

ในปัจจุบันโทษประหารชีวิตนั้นไม่ได้มีบังคับใช้กับทุกประเทศในโลก บางประเทศได้ประกาศยกเลิกโทษนี้ไปแล้ว กรมราชทัณฑ์ (2544 : 31-35) ได้รวบรวมรายชื่อประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตและประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตปรากฏรายละเอียดดังนี้

ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในอาชญากรรมทุกประเภท มี จำนวน รวม 72 ประเทศ ดังนี้

อันดอร์รา อังโกลา ออสเตรเลีย ออสเตรีย อาเซอร์ไบจาน เบลเยียม บัลแกเรีย กัมพูชา แคนาดา เคปเวิร์ด โคลัมเบีย คอสตาริกา โครเอเชีย สาธารณรัฐเชค เดนมาร์ก สาธารณรัฐโตมิเนียก ติมอร์ตะวันออก เอกวันดอร์ เอสโทเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมันนี กรีซ กินี บิสเซา เฮติ ฮอนดูรัส ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี กิริบาติ ลิกเตนสไตน์ ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มาซิโดเนีย หมู่เกาะมาร์แชล มอริเชียส ไมโครนีเชีย มอลโดวา โมนาโก โมซิบิก นามิเบีย เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิการากัว นอร์เวย์ ปาเลา ปารากวัย โปแลนด์ โปรตุเกส โรมานีเย ซานมาลีโน เซาโตเม ปรีนิซิเป เซเชลล์ สาธารณรัฐชาโลวัก สโลเวเนีย หมู่เกาะโซโลมอน แอฟริกาใต้ สเปน สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ เตอร์กเมนิสถาน ตูวาลู ยูเครน สหราชอาณาจักร อูรุกวัย วานูอาตู รัฐวาติกัน และ เวเนซุเอลา

ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมโดยทั่วไป มีจำนวน 13 ประเทศ ดังต่อไปนี้

อาร์เจนตินา โบลิเวีย บอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา บราซิล หมู่เกาะคุก ไชปรัส เอลซัลวาดอร์ ฟิจิ อิสราเอล แลตเวีย มอตา เม็กซิโก และเปรู

ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างไม่เป็นทางการ มี จำนวนรวม 23 ประเทศ ดังนี้
แอลมาเนีย เบอร์มิวดา ภูฎาน บรูไนดารุสซาราม สาธารณรัฐแอฟริกากลาง คองโก โกตดิวัวร์ จิบูตี แกมเบีย เกรเนดา มาดากัสการ์ มัลดีฟส์ มาลี นาอูรู ไนเจอร์ ปาปัวนิวกินี เซเนกัล ศรีลังกา ซูรินามา โตโก ตองกา ตูรกี และซามัวตะวันตก

ประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตในปัจจุบัน มีจำนวนรวม 90 ประเทศ ดังนี้

อัฟกานิสถาน แอลจีเรีย อันติกัว บาร์บูดา แอลบาเนีย บาฮามาส บาเรนห์ บังคลาเทศ บาร์เบโดส เบริตุส เบลีส เบนิน บอตสวานา บุกินาฟาโซ บุรุนดี แคเมอรูน ชาด ซิลี จีน คอโมโรส สาธารณรัฐคองโก คิวบา โดมินิการ อียิปต์ อิเควทอเรียลกินนี เอิเตเนีย เอธิโอเปีย กาบอง กานา กัวเตมาลา กินี กายอานา อินเดี๋ย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก จาไมกา ญี่ปุ่น จอร์แดน คาซัคสถาน เคนยา คูเวต คีซสถาน ลาว เลบานอน เลโซโท ไลบีเรีย ลิเบีย มาลาลี มาเลเซีย มอริตีเนีย มองโกเลีย โมรอกโก พม่า ไนจีเรีย เกาหลีเหนือ โอมาน ปากีสถาน ดินแดนปาเลสไตน์ ฟิลิปปินส์ กาตาร์ รัสเซีย เรวัลดา เซนต์คริสโตเฟอร์และเนวิส เซนต์ลูเชีย เซนต์วินด์เซนต์และเกรนาดีนส์ ซาอุดีอาระเบีย เซลาลีโอน สิงคโปร์ โซมาเลีย เกาหลีใต้ ซูดาน สวาซิแลนด์ ซีเรีย ใต้หวัน ทาจิกิสถาน แทนซาเนีย ไทย ตรินิแดดและโตเบโก ตูนิเซีย เตอร์กเมนิสถาน ยูกันดา ยูเครน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหรัฐอเมริกา อุสเบกิสถาน เวียดนาม เยเมน ยูโกสลาเวีย แซมเบีย และซิมบับเว

สำหรับข้ออ้างหรือเหตุผลในการบังคับใช้โทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิตนั้นแต่ละประเทศต่างก็มีเหตุผลมาสนับสนุนในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายและในปัจจุบันก็ยังหาข้อมูลที่แน่นอนไม่ได้

4. โทษประหารชีวิตในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการใช้การลงโทษประหารชีวิตมาตั้งแต่สมัยโบราณ จากหลักฐานทางกฎหมายอันเก่าแก่ และอาจแบ่งช่วงเวลาหรือยุคของกฎหมายออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีแนวคิดเรื่องการลงโทษประหารชีวิตและวิธีการประหารชีวิตที่ต่างกัน กล่าวคือ

4.1. ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

กฎหมายตราสามดวง

เป็นกฎหมายที่ใช้ในสมัยอยุธยา ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงชำระแก้ไขใหม่และรวบรวมไว้เมื่อ พ.ศ. 2343 (ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช , 2510) กฎหมายลักษณะอาญานี้กำหนดโทษไว้ 6 สถาน คือ 1) โทษฆ่าให้ตาย 2) โทษจำคุก 3) โทษปรับ 4) โทษทวนหรือโบย 5) โทษริบทรัพย์สิน 6) โทษทรมานร่างกาย การประจาน และการตัดอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย

สำหรับความผิดโทษฆ่าคนตายนี้เป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุดใช้ในความผิดลักษณะที่มีความรุนแรงหรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่นความผิดเกี่ยวกับการเป็นกบฏต่อแผ่นดินหรือต่อพระมหากษัตริย์ ความผิดเกี่ยวกับการลักข้างม้า วัว ควายที่เป็นของหลวง ความผิดฐานทำร้ายร่างกายกัน ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และทำร้ายร่างกายกัน เป็นต้น

กฎมณเฑียรบาล

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นกฎหมายคล้ายรัฐธรรมนูญ เพราะเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ปกครองกรุงศรีอยุธยาตลอดจนเสถียรภาพและความปลอดภัยของพระองค์ท่านและพระบรมมหาราชวัง ซึ่งได้กำหนดเรื่องการลงโทษบรรดาพระราชวงศ์และลูกหลวง อันแตกต่างจากกฎหมายที่ใช้บังคับแก่ราษฎรโดยทั่วไป เป็นอาญาที่กำหนดไว้เป็นพิเศษเพื่อให้สมกับอริยศศักดิ์ เช่น ถ้าต้องใส่โซ่ตรวนต้องใช้เครื่องทองสำหรับลูกหลวงเอก เครื่องเงินสำหรับลูกหลวงโท ถ้ากระทำผิดอันกฎหมายบัญญัติให้ต้องโทษหนักถึงสิ้นชีวิตต้องประหารด้วยวิธีใช้ท่อนจันทร์แล้วเอาลงหลุม ดังกำหนดไว้ในกฎมณเฑียรบาล บทที่ 175,176

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ได้ใช้กฎหมายตราสามดวงเรื่อยมาจนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำกฎหมายตราสามดวงมาชำระแก้ไขใหม่ และใช้เป็นทางการเรียกว่า “กฎหมายราชบุรี” และในปี พ.ศ. 2440 มีการตรวจและชำระ และร่างขึ้นเป็นประมวลกฎหมายเป็นครั้งแรก ซึ่งประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2451 (ร.ศ.127) โดยโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะอาญามี 6 สถานดังบัญญัติไว้ในมาตรา 12 ดังนี้

มาตรา 12 อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นท่านได้กำหนดไว้เป็น 6 สถาน ดังนี้

สถานหนึ่ง ให้ประหารชีวิต

สถานหนึ่ง ให้จำคุก

สถานหนึ่ง ให้ปรับ

สถานหนึ่ง ให้อยู่ภายในเขตอันมีกำหนด

สถานหนึ่ง ให้ริบทรัพย์

สถานหนึ่ง ให้เรียกประกันทัณฑ์บน

สำหรับการประหารชีวิตนั้น กฎหมายกำหนดให้เอาไปตัดศีรษะดังบัญญัติไว้ในมาตรา 13 ที่ว่า

“ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต ท่านว่าให้อำมันไปตัดศีรษะเสีย”

ส่วนความผิดอันจะลงโทษประหารชีวิตได้ตามกฎหมายนี้ แบ่งตามลักษณะความผิดอันลงโทษประหารชีวิตในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 นี้ มีดังนี้

1. ความผิดฐานประทุษร้ายต่อพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชตระกูล
2. ความผิดฐานประทุษร้ายต่อนายกรัฐมนตรี
3. ความผิดฐานกบฏภายในราชอาณาจักร
4. ความผิดฐานกบฏภายนอกราชอาณาจักร
5. ความผิดต่อทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ

6. ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ชีวิต
7. ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้เขาถึงแก่ความตาย

4.2 ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2477 (ฉบับที่ 6)

ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาวิธีการประหารชีวิต และได้ข้อยุติว่าให้เปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตใหม่จากวิธีฟันคอด้วยดาบเป็นการยิงปืนประหาร และได้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมใหม่เมื่อ พ.ศ. 2477 แก้ไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 13 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้เอาไปยิงเสียให้ตาย”

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 (เป็นฉบับที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน)

ได้มีขึ้นเมื่อ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้มีพระราชดำริปรับปรุงกฎหมายอาญาใหม่เพราะตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้ กฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2451 (ร.ศ. 127) เป็นต้นมา บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมากจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบางส่วน

ตามประมวลกฎหมายอาญา โทษประหารชีวิตใช้เฉพาะความผิดที่ร้ายแรงเท่านั้น โดยอาจแยกให้เห็นได้ชัดเจน พอสรุปได้ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร
2. ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
3. ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม
4. ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน
5. ความผิดเกี่ยวกับเพศ
6. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
7. ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
8. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
9. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
10. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546

ประมวลกฎหมายอาญาของไทยฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติและแบ่งประเภทของโทษ ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 18

มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าว ได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกสิบห้าปี

มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย

หลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิต ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรซึ่งเป็นความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107,108 และ 109

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรซึ่งเป็นความผิดฐานกบฏ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป ตามมาตรา 113, 119,121, 122,124 และ 127 วรรคสอง

ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ ซึ่งเป็นความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตของราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศและผู้แทนรัฐต่างประเทศ ตามมาตรา 132

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นความผิด ตามมาตรา 149

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 201 และ 202

ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ซึ่งเป็นความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 218 และ 224

ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารหรือข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตนโดยขู่เข็ญเป็นเหตุให้ถูกข่มขืนถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 277 ทวิ 277 ตริ และ 280

ความผิดต่อชีวิต ซึ่งเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามมาตรา 288 และ 289 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และเสรีภาพ ซึ่งเป็นเหตุฉกรรจ์ให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 313, 339 และ 339 ทวิ

5. โทษประหารชีวิตในประเทศต่าง ๆ

กฎหมายอาญาและมาตรการในการบังคับโทษประหารชีวิตของแต่ละประเทศ ย่อมจะกำหนดลักษณะความผิดอันจะลงโทษประหารชีวิตแตกต่างกันไป แล้วแต่ความจำเป็นของการมีบทลงโทษชนิดนี้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ของประเทศนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

5.1 โทษประหารชีวิตในประเทศจีน

จีนในสมัยโบราณมีกฎหมายอนุญาตให้มีการทรมาน การลงโทษประเภทปาเถียนและวิธีการประหารชีวิตที่แปลก อันเป็นวิธีที่จีนคิดขึ้นมาเอง วิธีการประหารชีวิตที่นิยมกันมากในสมัยโบราณคือ การตัดศีรษะ(Decapitation) ด้วยดาบ ด้วยขวานและยังมีวิธีรัดคอให้ตายที่ละน้อยหรือปล่อยให้ตายที่ละน้อย ซึ่งเป็นวิธีการที่รุนแรง อาจเป็นเพราะจีนมีประชากรมาก ผู้มีอำนาจในการปกครองจึงพยายามหาวิธีเพื่อควบคุมสังคมให้ปกติเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนเกิดความเกรงกลัว

ปัจจุบันประเทศจีนมีการลงโทษประหารชีวิตกันน้อย ส่วนมากใช้ในกรณีความผิดที่รุนแรง เช่น คดีต่อต้านการปฏิวัติ การลอบสังหารผู้นำ การฆาตกรรมบุคคลสำคัญของประเทศ ทั้งนี้ต้องพิจารณาเจตนาและผลของการกระทำนั้นๆ ด้วย มีรูปแบบการประหารชีวิต 2 วิธี คือ ให้นักโทษนั่งคุกเข่าลงกับพื้น แล้วเอาปืนจ่อหัวจากด้านหลัง กับวิธีฉีดยาพิษ และมีความก้าวหน้าไปถึงขั้นทำเป็นรถแวนที่เรียกว่า “ห้องประหารเคลื่อนที่” (Mobile Execution Vans) จำนวน 18 คัน ซึ่งได้เริ่มใช้แล้วในมณฑลยูนนาน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2003

5.2 โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

จะต้องทำการศึกษาจากเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก เนื่องจากกฎหมายแต่ละมลรัฐไม่เหมือนกัน บางมลรัฐก็ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว บางมลรัฐก็ยังมีการใช้โทษประหารนี้อยู่ หรือบางมลรัฐเคยยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วแต่ก็ได้นำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง ในส่วนของรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกานั้นยังคงมีการลงโทษประหารชีวิตในความผิดที่สำคัญๆ ซึ่งเป็นคดีอุกฉกรรจ์และกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงอยู่ เช่น ความผิดฐานลักลอบสังหารประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดี ความผิดฐานสลัดอากาศ หรือการใช้วัตถุระเบิดก่อให้ผู้อื่นได้รับอันตรายถึงตายหรือบาดเจ็บ

ปัจจุบันในมลรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้วิธีการในการลงโทษประหารชีวิตอยู่ 5 วิธี คือ

- 1 การฉีดยาหรือใช้สารพิษ (Lethal Injection)
- 2 การนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า (Electric Chair หรือ Electrocution)
- 3 การแขวนคอ (Hanging)
- 4 การรมแก๊ส (Gas Chamber)

5 การยิงเป้า (Firing Squad)

5.3 โทษประหารชีวิตในประเทศรัสเซีย

ในอดีต รัสเซียเป็นประเทศที่มีระบบการปกครองแบบสังคมนิยม (Socialist System) แต่มีระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร สำหรับโทษประหารชีวิตนั้น เป็นอำนาจของศาลในอันที่จะตัดสินให้ได้รับโทษ ซึ่งเป็น “ มาตรการยกเว้นของการลงโทษ ” สำหรับความผิดที่ระบุไว้

วิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาของรัสเซีย ใช้วิธีการยิงด้วยปืนโดยวางโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดไว้ 14 ลักษณะคือ

- 1 ความผิดซึ่งถูกศาลตัดสินว่าก่อกบฏ
- 2 กระทำการจารกรรม
- 3 ความผิดฐานสังหารบุคคลสำคัญของรัสเซีย
- 4 การสังหารชาวต่างประเทศทางการเมือง
- 5 การจัดตั้งองค์กรต่างๆ เพื่อบ่อนทำลายรัฐและประชาชนหรือองค์กรของกลุ่มผู้ใช้อาวุธ
- 6 การฆ่าคนตายโดยเจตนา
- 7 การทำลายการทำงานของสถานกักกันนักโทษ
- 8 การปลอมแปลงธนบัตร
- 9 การปลอมแปลงเอกสารที่ใช้เป็นเครื่องประกัน เช่น ไบยืม ใบกู้ ตั๋วเงิน ฯลฯ
- 10 การฝ่าฝืนข้อบังคับเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- 11 การยกยอกทรัพย์สินของรัฐและประชาชน
- 12 การข่มขืนกระทำชำเรา
- 13 การรับสินบนของข้าราชการ
- 14 การฆ่าหรือพยายามฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่

ความผิดทั้ง 14 ลักษณะนี้ รัสเซียถือว่าเป็นความผิดที่รุนแรงมาก ศาลจึงลงโทษประหารชีวิตเสมอ ส่วนความผิดลักษณะอื่นๆ ศาลอาจใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษในสภาพเบากว่าโทษประหารชีวิตก็ได้ แม้จะเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการสังคมนิยม แต่ก็มีผู้แสดงความคิดเห็นโต้แย้งควรเลิกใช้โทษประหารชีวิตมานานแล้วและได้มีการเลิกใช้ มีการร่างกฎหมายอาญาฉบับใหม่ ค.ศ.1960 ขึ้นใช้และใช้อยู่จนทุกวันนี้ ได้รับการยินยอมจากข้อเรียกร้องจากประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ระบุโทษประหารชีวิตไว้ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โทษประหารชีวิตยังคงใช้เป็น “ มาตรการลงโทษที่ยกเว้น ” อันศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจลงโทษได้เสมอ

5.4 โทษประหารชีวิตในประเทศอังกฤษ

การลงโทษประหารชีวิตในประเทศอังกฤษมีมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นการลงโทษที่รุนแรงมากและมีวิธีการมากมาย ตลอดจนวิธีพิจารณาคดีของศาล ใช้วิธีการทรมานร่างกายเพื่อบีบบังคับให้ได้ความจริงจากจำเลย โทษประหารชีวิตในอังกฤษมีมากมายและเป็นธรรมดาแม้จะกระทำ ความผิดเล็กน้อยก็ถูกประหารชีวิต

ในสมัยของพระนางวิกตอเรียได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต และยังคงไว้ซึ่งความผิดฐานฆ่าคนตาย ฐานกบฏ ก่อการจลาจล หรือก่อการอันใดอันเป็นการทรยศต่อชาติในเวลาสงคราม รวมถึงการประหารชีวิตคนต่างชาติที่เข้ามาก่อการร้ายในประเทศด้วย อังกฤษถือว่าการประหารชีวิตผู้ต้องโทษเป็นสิ่งจำเป็น จึงมีวิธีการประหารชีวิตที่มิดชิดเรียบร้อย ทำให้นักโทษตายจริงในเวลาอันรวดเร็ว จึงนิยมใช้การแขวนคอ

ประเทศอังกฤษได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ในปี ค.ศ. 1965 หลังเกิดคดีสำคัญๆ อันนำมาซึ่งข้อถกเถียงเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิต ปัจจุบันแทนที่ศาลอังกฤษจะลงโทษนัก ศาลจะส่งตัวผู้ต้องโทษไปยังคณะกรรมการพิเศษพิจารณาตัดสินว่าควรปฏิบัติอย่างไรต่อผู้กระทำความผิดนั้นๆ

5.5 โทษประหารชีวิตในประเทศฝรั่งเศส

มีมาแต่สมัยโบราณ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 12 ให้ประหารชีวิตโดยการตัดศีรษะ ตามกฎหมายฉบับลงวันที่ 20 มีนาคม 1792 ด้วยเครื่องกิโสดิน ต่อมาให้ประหารชีวิตด้วยวิธียิงเป้า ตามมาตรา 13 ของประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งรัฐ จนเมื่อ ปี ค.ศ. 1965 ได้มีคนหลายกลุ่มเสนอแนวความคิดให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นโทษที่รุนแรงโหดร้าย ไม่มีประโยชน์ในการคุ้มครองประเทศให้ปลอดภัยและกรณีที่มีความผิดพลาดทางกระบวนการยุติธรรม เมื่อตัดสินประหารชีวิตแล้วไม่สามารถแก้ไขได้ จนเมื่อ ปี ค.ศ. 1999 จึงได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย (ยูเนสโก คูริเย.2542 : 38)

จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบโทษประหารชีวิตในประเทศไทยกับของต่างประเทศนั้น ประเทศไทยได้มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยไม่เคยมีการยกเลิกโทษนี้แต่อย่างใด และคงยังบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2504 ระบุว่า

มาตรา 31 “บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้”

นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายต่างๆ คือ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นจำนวนรวม 47 ข้อกล่าวหา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าจะมีกระแสต่อต้านการประหารชีวิตในประเทศไทย และมีสภาพปัญหาไม่แตกต่างไปจากนานาอารยประเทศ แต่ประเทศไทยก็ยังคงมีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแนวนโยบายของรัฐบาลก็มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้มีการบังคับใช้โทษนี้อีกต่อไป

สำหรับประเทศไทยได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนครั้งหลังสุดพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิต และในที่สุดที่ประชุมฯ จึงได้มีมติให้แต่ละประเทศประหารชีวิตได้แต่เฉพาะความผิดที่มีโทษร้ายแรงที่สุดเท่านั้นและห้ามการประหารชีวิตเด็กและผู้หญิงมีครรภ์โดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะเด็กนั้นถือเป็นผู้ที่ยังขาดวุฒิภาวะในการรู้ผิดชอบชั่วดี ส่วนการประหารชีวิตหญิงมีครรภ์นั้นจะเป็นการทำลายทารกในครรภ์ (สำนักข่าว เอ เอพ พี 20 เมษายน 2543; อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน .27 เมษายน 2544)

สถิติข้อมูลการประหารชีวิตนักโทษย้อนหลังไป 10 ปี (พ.ศ. 2534-2543) จะเห็นว่าได้มีการประหารชีวิตนักโทษเรื่อยมาเป็นระยะๆ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น

ตาราง 4 ข้อมูลการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. 2534-2543

ปี พ.ศ.	จำนวนนักโทษเด็ดขาดประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาล (คน)	จำนวนนักโทษที่ถูกประหารชีวิตแล้ว (คน)
2534	32	-
2535	27	-
2536	65	-
2537	37	-
2538	25	-
2539	6	1
2540	23	2
2541	38	2
2542	26	16
2543	11	1
รวม 290คนซึ่งในจำนวนนี้ฎีกาพระราชทานอภัยโทษตกมาแล้ว 13 คน		

ที่มา : กองนิติการ กรมราชทัณฑ์ (2544).

หมายเหตุ : ยอดจำนวนผู้ถูกประหารแล้วในช่องที่สามจะไม่สัมพันธ์กับยอดจำนวนตาม

คำพิพากษา ในช่องที่สองเนื่องจากเป็นการประหารชีวิตในปีอื่นหลังจากที่มี
คำพิพากษา

ตาราง 5 บัญชีรายชื่อนักโทษที่ถูกประหารชีวิต ตั้งแต่ พ.ศ. 2530-2545

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	โทษฐานความผิด	ประหารเมื่อ
1	น.ช. เสนอ โพธิ์ยงค์	ลักทรัพย์ฆ่าคนตาย	26 ม.ค. 2530
2	น.ช. หล่ง ยินดี	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	26 ม.ค. 2530
3	กมล , ศักดิ์สิทธิ์ , ศักดิ์สินธ์ , ศักดิ์ สิงห์, ยาว เอี่ยมน้อย , พรประเสริฐ	ความผิดต่อชีวิต	26 ม.ค. 2530
4	น.ช. เฉ่วเหียงน แซ่ห้วง	ปล้นทรัพย์ฆ่าคนตาย	26 ม.ค. 2530
5	น.ช. เจริญ แก้วบางพระ	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	3 ก.พ. 2530
6	น.ช. ทองพูน, วิเชียร ชะลอนันท์, ทองคุ่ม	ปล้นทรัพย์ฆ่าคนตาย	24 ก.พ. 2530
7	น.ช. อู่สำห้ , บึง ทะเดช	ชิงทรัพย์ฆ่าคนตาย	24 ก.พ. 2530
8	น.ช. สุชาติ , สานนท์ สังข์ทอง , ประสานทอง	ปล้นทรัพย์ฆ่าคนตาย	27 ก.พ. 2530
9	น.ช. สำรวม ชะเอมไทย	ปล้นทรัพย์ฆ่าคนตาย	27 ก.พ. 2530
10	น.ช. อินสอน ชัยมูล	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	11 มิ.ย. 2530
11	น.ช. ไช้ , วิรัตน์ พนาลี	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	17 มิ.ย. 2530
12	น.ช. สมศักดิ์ , อ้อ อุดมโสภณ , โสภากิจ	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	9 ก.ย. 2530
13	น.ช. ไพริน , เล็ก , แฉะแป็บ ณ วัน ดี	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	18 ก.ย. 2530
14	น.ช. สมโภชน์ , ไช้สมโภชน์, ไช้พิน ชื่นชม	ความผิดต่อชีวิต	18 ก.ย. 2530
15	น.ช. คำพัน อรรถศรี	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	18 ก.ย. 2530
16	น.ช. สุวรรณ คำภุษา , คำภุษา	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	18 ก.ย. 2530
17	น.ช. พรหมมาศ , จุ่น เลื่อมใส	ปล้นทรัพย์ฆ่าคนตาย	26 ม.ค. 2539
18	น.ช. บุญโชติ , ป่าว พงศ์พิรามพันธ์ , พงศ์พราหมณ์	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	5 พ.ย. 2540
19	น.ช. พนม ทวีสุข	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	5 พ.ย. 2540
20	น.ช. สุพจน์ เฟ็งคล้าย	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	29 ต.ค. 2541

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	โทษฐานความผิด	ประหารเมื่อ
21	น.ช. ปรีดี คำมณี	ความผิดต่อชีวิต	5 เม.ย. 2541
22	น.ช. สมศักดิ์ , ศักดิ์สิทธิ์ , ศักดิ์พรนารายณ์ , คำใส	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	30 เม.ย. 2542
23	น.ช. อี๊ด , สำรวย ไตสุข	ชิงทรัพย์ฆ่าคนตาย	21 มิ.ย. 2542
24	น.ช. พันธุ์ , แהל่ สายทอง	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	21 มิ .ย. 2542
25	น.ช. เดชา สุวรรณสุข	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	7 ก.ค. 2542
26	น.ช. วาด , เขียน ขุนจันทร์	วางเพลิงฆ่าผู้อื่น	19 ก.ค. 2542
27	น.ช. เก้า ปั้นหยด	ข่มขืนและฆ่าคนตาย	19 ก.ค. 2542
28	น.ช. อุทัย , อนุรักษ์ , ทัย , กัญญา , ชนะ กาญจน์ชนะ , กาญจน์ , กัญจน การณจน์	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	19 ก.ค. 2542
29	น.ช. นกตล , เจ้าตล แยกเต้า	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	22 ก.ค. 2542
30	น.ช. สมพร , จรวด เขยชื่นจิตร	ความผิดต่อชีวิต	8 ต.ค. 2542
31	น.ช. อำนาจ เอกพจน์	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	8 ต.ค. 2542
32	น.ช. อนันต์ โคตรสมบัติ	ความผิดต่อชีวิต	8 ต.ค. 2542
33	น.ช. สรศักดิ์ , แแดง ยืดช้าง	ชิงทรัพย์ฆ่าคนตาย	8 ต.ค. 2542
34	น.ช. สมคิด วรรณโชติ	ฆ่าเจ้าพนักงานตาย	8 ต.ค. 2542
35	น.ช. สมัย , เอียง ปานอินทร์	พ.ร.บ.ยาเสพติดให้ โทษ	23 พ.ย. 2542
36	น.ช. ตะปอยไฮ , ทองยูน , ปอย ไม่มีนามสกุล	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	23 พ.ย. 2542
37	น.ช. ประยุทธ์ , ยงยุทธ พลพันธ์	ฆ่าคนตายโดยเจตนา	23 พ.ย. 2542
38	น.ช. ลาวิน พม่า	พ.ร.บ.ยาเสพติดให้ โทษ	4 ม.ค. 2543
39	น.ช. สมคิด นามแก้ว	พ.ร.บ.ยาเสพติด 4,006,000 เม็ด	11 เม.ย. 2544
40	น.ช. ลี ยวน กวง	พ .ร .บ .ย า เ ส พ ตี ด เฮโรอีน	18 เม.ย. 2544

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	โทษฐานความผิด	ประหารเมื่อ
41	น.ช. ชู ชิน กวง	พ.ร.บ.ยาเสพติด เฮโรอีน	18 เม.ย. 2544
42	น.ช. บุญเกิด จิตรปราณี	พ.ร.บ.ยาเสพติด เฮโรอีน	18 เม.ย. 2544
43	น.ช. วิเชียร แสงพยัคฆ์	ยาบ้า 50,000 เม็ด	18 เม.ย. 2544
44	น.ช. รอมะลี , รอมลี, รอมือลี , ตาเยะ,ตาเยะ	จ้างวานฆ่า ฯ	18 เม.ย. 2544
45	น.ช. สุชาติ เพ้าคำหลง	พ.ร.บ.ยาเสพติด , ยาบ้า	26 มิ.ย. 2544
46	น.ช. โปร่ง เกตุศิริ	พ.ร.บ.ยาเสพติด เฮโรอีน(87 ก.ก.)	4 ก.ค. 2544
47	น.ช. อำไพ ไสโพธิ์	ความผิดต่อชีวิต ,ข่มขืน ,ฆ่าเรา	23 ส.ค. 2544
48	น.ช. เฉลิม ,กิตติศักดิ์ , ไข่ คงนก	ชิงทรัพย์ , พยายามฆ่า	20 ก.ย. 2544
49	น.ช. ชีพ , เกีย รอดแก้ว	ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ ก่อน	30 ต.ค. 2544
50	น.ช. ถวิล หมั่นสาร	ความผิดต่อชีวิต	24 เม.ย. 2545
51	น.ช. สุรกิจ ลิ่มเจริญวงศ์	ร่วมกันปล้น	24 เม.ย. 2545
52	น.ช. จาง สางอ , อ่องเมียว ,อ่อง เหมียว	ร่วมกันมีเมทแอมเฟตา มินเพื่อจำหน่าย	24 เม.ย. 2545
53	น.ช. กุลชนก อินทรราช	ร่วมกันมีเมทแอมเฟตา มินเพื่อจำหน่าย	24 เม.ย. 2545
54	น.ช. เนตรน้อย ไม่มีนามสกุล	ร่วมกันมีเมทแอมเฟตา มินเพื่อจำหน่าย	24 เม.ย. 2545
55	น.ช. สุชาติ , เปี้ยก นาคชาติรี	ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดย ไตร่ตรองไว้ก่อน	28 มิ.ย. 2545
56	น.ช. คง สุเพื่อน	ความผิดต่อเสรีภาพ	28 มิ.ย. 2545
57	น.ช. วินัย ,สุนัย นาคพันธ์	ความผิดต่อชีวิต	28 มิ.ย. 2545
58	น.ช. ยูสพ ,ยูไซป์ เมืองเส่ง	ร่วมกันฆ่าผู้อื่น	3 ก.ค. 2545

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	โทษฐานความผิด	ประหารเมื่อ
59	น.ช. สัมเกลี้ยง สร้อยพลอย	หญิงอายุไม่เกิน 13 ปี และเป็นผู้สืบสันดาน	3 ก.ค. 2545
60	น.ช. สุกใจ , น้อย ชนะ	ความผิดต่อชีวิต-อาวุธ	11 ธ.ค 2545

ที่มา : บันทึกประหาร คุณอรุณฤทธิ พวงสุวรรณ อดีตพี่เลี้ยง/ผู้เขียน “ คำสารภาพสุดท้ายของนักโทษประหาร ” เอื้อเพื่อข้อมูล ปี 2547

จากตารางรายชื่อนักโทษประหารแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตอย่างจริงจังทั้งในเชิงนิติบัญญัติและพฤตินัย และโทษประหารที่ปรากฏส่วนมากแล้วเป็นฐานความผิดฆ่าคนตายโดยเจตนา , ฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ซึ่งเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นอันประกอบด้วยเหตุกรรจ์อย่างอื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289 อันได้แก่ ฆ่าบุพการี ฆ่าเจ้าพนักงาน ฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ฆ่าโดยทรมาณหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย ฯลฯ จากจำนวนนักโทษประหารประกอบกับฐานความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและน่าสนใจศึกษาเป็นอย่างมากว่า บุคคลที่กระทำความผิดในลักษณะนี้มีมูลเหตุ บังคับหรือกระบวนการณ์ใดที่นำพวกเขาไปสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมจนต้องกลายเป็นนักโทษเด็ดขาดประหารชีวิต การศึกษาในครั้งนี้จึงใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและได้ข้อความรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในกระบวนการณ์ของการกระทำความผิดในคดีฆ่าผู้อื่น

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงปรากฏการณ์และประสบการณ์ของนักโทษประหาร เพื่อค้นหาความหมายในทัศนะของผู้ที่ได้ประสบเหตุการณ์กับปรากฏการณ์ในการกระทำความผิดซึ่งเป็นความจริงของบุคคลนั้นๆ เป็นเรื่องของ “ กระบวนการณ์ ” ตลอดจนถึงการสรุปเป็นหลักการทั่วไปจากบริบทของผู้ที่เกี่ยวข้องในสภาวะทางสังคมนั้นๆ เพื่อแสดงว่า “ โลกทางสังคมที่เป็นอยู่ เป็นไปและสำคัญอย่างไร ” ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาความหมายหรือคำอธิบายของสิ่งที่ถูกศึกษาจากทัศนะของผู้กระทำ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Inquiry)

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ทัทที รอทเธรี่ และกรินเนล (Tutty , Rothery & Grinnell , 1996:4) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การศึกษาบุคคลในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ หรือในชีวิตประจำวันของเขาเป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจว่าบุคคลมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไรอะไรทำให้เขาเป็นทุกข์เดือดร้อนแสนสาหัส หรืออะไรทำให้เขามีความสุข มีความพึงพอใจหรือ

ประสบความสำเร็จในชีวิต ยิ่งกว่านั้นการวิจัยเชิงคุณภาพยังพยายามที่จะทำความเข้าใจความหมายของคำพูดของบุคคลและความหมายของพฤติกรรมต่างๆของเขา

นิศา ชูโต (2540 : 19) มองว่า วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการค้นหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ เป็นการสืบค้นโดยมองภาพรวมอย่างรอบด้านทุกแง่ทุกมุม ด้วยตัวนักวิจัยเองและโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตีความหมายแบบอุปนัยหรืออุปมาน (Inductive analysis) เพื่อให้ได้เข้าใจ “โลก” หรือมิติความเป็นจริงของบุคคลในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมขณะนั้น

จากการให้ความหมายดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยการค้นหาความจริงที่เป็นไปโดยธรรมชาติ พยายามสร้างความเข้าใจจากการมองภาพรวมอย่างรอบด้าน ใช้นักวิจัยเป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตีความหมายแบบอุปนัย

2. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

เพื่อให้เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ จึงจำแนกวิธีการออกเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ ดังนี้คือ

2.1 การวางแผนการวิจัย เป็นการแสดงวิธีวิจัยล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด รวมทั้งเสนอแผนงานที่แสดงว่าตนมีความคิดอย่างไร มีความสามารถที่จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตรงกับปัญหาที่เสนอ พร้อมทั้งบ่งบอกแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนแผนการเก็บข้อมูล เมื่อเผชิญกับความจริงและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสนาม

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ที่การวิจัยเชิงคุณภาพใช้มากที่สุดคือ การสัมภาษณ์ (interview) และการจัดกลุ่มสนทนาเฉพาะประเด็น (Focus group)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นกระบวนการคิดและการจัดกระทำอย่างเป็นระบบตั้งแต่แรกเริ่มเข้าสู่สนาม ตั้งแต่การตั้งคำถาม การนำเอาข้อมูลมาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน การจัดกระทำกับข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบข้อมูล เป็นต้น จนกระทั่งเห็นแนวทางของคำตอบ

2.4 การเขียนรายงานการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการย้อนระลึก (Reflective Process) สิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ของตัวผู้วิจัย ตั้งแต่การวางแผนงาน การเข้าสนามวิจัยและกระบวนการวิเคราะห์ การได้มาซึ่ง “ ความจริง” เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความสำคัญ

ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะอนุกรรมการวิจัยความผิดปกติประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย สภาวิจัยแห่งชาติ (2509) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสาเหตุการประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่เรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ส่วนกรณีทำร้ายร่างกายซึ่งมีโทษต่ำกว่าก็จะส่งมาที่เรือนจำคลองเปรม โดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าวทุกคน จากการวิจัย สรุปได้ว่า

1. ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการกระทำผิดทางอาญาในคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายนั้น ผู้กระทำผิดมักกระทำด้วยความโกรธ อาฆาต พยาบาท และกระทำเพื่อความอยู่รอดแห่งชีวิตหรือจิตใจผิดปกติโดยมีอาการทางโรคจิตเป็นแรงผลักดันให้เขากระทำผิด

2. สำหรับผู้กระทำผิดนั้นมักกระทำไปด้วยอารมณ์ การตัดสินใจที่ผิดพลาดเนื่องจากมีระดับการศึกษาต่ำมาก ส่วนผู้ที่กระทำด้วยเจตนา มูลเหตุที่ก่อให้เกิดเจตนา ก็มาจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดเพราะความโง่ ไร้การศึกษาโดยคิดว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นดีเหมาะสมแล้ว ซึ่งในบางกรณีผู้กระทำผิดมีการอาฆาตพยาบาทกันมาแต่เดิม แต่เมื่อพิจารณาดูแล้วว่าถ้าหากผู้กระทำผิดมีระดับการศึกษาและวัฒนธรรมดูแล้วก็ไม่น่าจะกระทำผิดเช่นนั้น บางเรื่องควรให้อภัยกันได้

3. เมื่อพูดถึงความยากจน ความยากจนมิได้เป็นมูลเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายโดยตรง แต่ความยากจนทำให้ฐานะของมนุษย์ที่ต่ำต้อยลงไป การมีฐานะต่ำต้อยหรือต้องใช้ชีวิตอยู่ในแหล่งสลัมหรือดำรงชีวิตด้วยวิธีปล้นปล้นอนตลบตะแลงนี่เองเป็นผลช่วยให้เกิดคดีอาญาในความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายได้ง่าย

4. การประกอบอาชญากรรมของชายกับหญิง เกี่ยวกับความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายนั้นต่างกันสาระสำคัญ คือ ชายประกอบอาชญากรรมประเภทนี้เพื่อเอาชนะ เพื่อรักษาศักดิ์ศรี ดำรงไว้เพื่ออาชีพและครอบครัว ส่วนหญิงนั้นกระทำไปโดยอารมณ์ขุ่นมัว เนื่องจากสถานะอันยุ่งยากของครอบครัวและหึงหวง

5. อายุของผู้กระทำผิดนั้นอยู่ในช่วงวัยหนุ่มและกลางคนประกอบอาชญากรรมประเภทนี้มากที่สุด วัยแก่หรือวัยชรามีน้อยมาก

6. อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายนี้ได้เกิดในชนบทมากกว่าในพระนครธนบุรี

7. การป้องกันอาชญากรรมประเภทนี้ เห็นควรว่าควรเพิ่มปริมาณตำรวจหรืออาวุธตลอดจนเทคนิคในการจับกุมนั้นไม่ได้ผลนัก การแก้ไขที่ดีที่สุดก็คือ ให้ระดับการศึกษาของราษฎรสูงขึ้นและมีศีลธรรมและวัฒนธรรมดี มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้มาก

8. บางปีสถิติคดีฆ่ากันตายสูงขึ้น ที่สูงขึ้นอาจมีสาเหตุหรือองค์ประกอบหลายประการและที่สำคัญคือ ผู้คิดประกอบอาชญากรรมประเภทนี้อยู่แล้วแต่ยังไม่ลงมือกระทำ จนได้เห็นตัวอย่างในหนังสือพิมพ์หรือทราบจากสื่อมวลชนอื่นๆ

พิทักษ์ทอง จุลเนตร (2524) ได้ศึกษาเรื่อง “ การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าคนตายของผู้ต้องขังหญิง ” เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้ต้องขังในทัศนสถานหญิงในคดีฆ่าคนตายโดยเจตนา เป็นการศึกษาถึงปัจจัยทั่วไปและภูมิหลังของผู้กระทำผิดอย่างกว้างๆ โดยเน้นที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นส่วนใหญ่ ถือได้ว่าเป็นการศึกษาพื้นฐานทั่วไปของสตรีผู้กระทำผิดในคดีฆ่าโดยเจตนา จากการศึกษาพบว่าผู้กระทำผิดส่วนมากมีอายุระหว่าง 21-40 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วมีบุตรเฉลี่ย 4 คน และไม่มีความสุขในชีวิตสมรสเนื่องจากคู่ครองมักทำให้ไม่สบายใจอยู่เสมอ พื้นฐานในวัยเด็กนั้นพบว่า บิดามารดาของผู้กระทำผิดอยู่กันอย่างราบรื่นแต่ไม่ค่อยเอาใจใส่ผู้ต้องขัง มีการทะเลาะวิวาทระหว่างพี่น้องเสมอ การศึกษาของผู้กระทำผิดส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้น ป.1-ป.4 เป็นผู้ที่ไม่เคยสนใจธรรมะและไม่เคยปฏิบัติตนอยู่ในศีลห้าเลย สำหรับกรณีเกี่ยวกับการกระทำผิด พบว่าผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นสามีของผู้กระทำผิดเองและเป็นคนที่รู้จักกันตามลำดับ ผู้กระทำผิดจะเคยถูกผู้เสียหายทำร้ายร่างกายและจิตใจถึงตัดสินใจกระทำผิดเพื่อตอบโต้ความไม่เป็นธรรม ที่ตนได้รับโดยใช้เวลาทันทีทันใดในการตัดสินใจ ความรู้สึกหลังการกระทำผิดคือโล่งใจและสบายใจเมื่อเหตุการณ์สิ้นสุดลง

มนทิพ ดาราศรีศักดิ์ (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ มूलเหตุจูงใจในการฆ่าสามี ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัศนสถานหญิง ” ผลการศึกษาพบว่ามूलเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความกดดันที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายและจิตใจ โดยแรงผลักดันส่วนใหญ่จะเป็นความคับแค้นใจและบันดาลโทสะ เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะถูกสามีทำร้าย ยั่วเย้าก่อนเกิดเหตุจนมีโทสะระงับไม่อยู่ และตัดสินใจฆ่า การตัดสินใจส่วนใหญ่เป็นไปโดยทันทีทันใดไม่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนล่วงหน้า สำหรับอาวุธที่ใช้จะเป็นสิ่งที่หยิบฉวยได้สะดวกและอยู่ใกล้มือ เหตุส่วนใหญ่จะเกิดในบ้านพักอาศัยของผู้ต้องขังและสามี

โชติ ไทยยั้ง (2530) ได้ทำการศึกษา “ สาเหตุการกระทำผิดของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม ในทัศนสถานวัยหนุ่ม บางเขน ” ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการกระทำผิดของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการแก้แค้น รองลงมาสาเหตุจากการมีนเมาสุรา ขาดสติยังคิดและลำดับต่อมาสาเหตุเนื่องมาจากประสงค์ต่อทรัพย์ ถูกใช้ จ้างวาน และกระทำไปด้วยความคึกคะนอง ลำดับสุดท้ายมีสาเหตุมาจากถูกเพื่อนชักชวน ระดับการศึกษาและระดับรายได้ของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มและของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ต่ำและมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด นอกจากนี้ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับอบายมุข

พิศาล मुखแจ้ง (2530) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงในทัศนสถานหญิง กรุงเทพมหานคร ” พบว่า ผู้ต้องขังหญิงมีระดับการศึกษาต่ำ มีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายรุนแรงกว่าผู้ต้องขังหญิงที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ต้องขังหญิงที่สูบบุหรี่มีการกระทำผิดที่รุนแรงน้อยกว่าผู้ต้องขังหญิงที่ไม่สูบบุหรี่ และผู้ต้องขังหญิงที่ดื่มสุรา เสพยาเสพติดติดให้โทษและผู้ต้องขังหญิงที่เที่ยวเตร่กลางคืนมีการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในระดับที่รุนแรงน้อยกว่าผู้ต้องขังหญิงที่ไม่เที่ยวเตร่กลางคืน

ประภัสรา ตันติวัฒนา (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การศึกษาบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อชีวิตและร่างกายในทัศนสถานหญิง ” จากการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพของ

ผู้ต้องขังมีลักษณะชอบออกสังคม สติปัญญาต่ำ อารมณ์อ่อนไหว อ่อนนุ่มต่อมตน สุขุม มีมโนธรรม
ซื่อสัตย์ หวาดระแวง ลงมือปฏิบัติ มีอารมณ์ไม่มั่นคง จิตใจหวาดหวั่น ฟุ้งตนเองไม่มีกฎเกณฑ์ และมี
อารมณ์เครียด

สาเหตุที่ผู้ต้องขังฆ่าหรือทำร้ายสามีก็คือ การหึงหวง สาเหตุส่วนใหญ่ที่กระทำความผิดต่อ
ชีวิตและร่างกายคนอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเองก็คือ เพราะถูกดูหมิ่นเหยียดหยามและเพื่อป้องกันศักดิ์ศรี
ของตน

จารุวรรณ ศรีเมืองวัฒนา (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สาเหตุการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
ชีวิตร่างกายของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิง กรุงเทพมหานคร” พบว่า สาเหตุของการกระทำ
ผิดส่วนใหญ่เกิดจากการบันดาลโทสะ การถูกข่มเหงรังแกดูหมิ่นเหยียดหยามและความคับแค้นใจ ที่
มีต่อผู้เสียหายหรือเหยื่อ โดยการกระทำผิดเพียงคนเดียว การกระทำผิดเกิดขึ้นภายในที่พัก อาศัย
เวลากลางวัน ใช้ปืนเป็นอาวุธและไม่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อน

ชนพงศ์ ชนเดชากุล (2536) ได้ทำการศึกษา “ มूलเหตุในการกระทำความผิดของผู้ต้องขังคดีฆ่า
ผู้อื่น” ซึ่งทำการศึกษา นักโทษเด็ดขาดที่อยู่ในเรือนจำบางขวางที่ศาลได้พิพากษาว่า ได้กระทำความผิดฐาน
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จำนวน 500 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ลักษณะโดยทั่วไปของผู้กระทำผิดส่วนใหญ่พบว่าขณะกระทำความผิดมีอายุระหว่าง 21-
30 ปี กว่าครึ่งจะอยู่ในช่วงเริ่มต้นการมีครอบครัว มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและมีรายได้
เฉลี่ย ไม่เกินเดือนละ 3,000 บาท พักอาศัยอยู่นอกเมือง

2. มूलเหตุในการกระทำความผิดส่วนใหญ่เกิดจากอารมณ์ที่มีต่อผู้ตายในขณะนั้น มूलเหตุ
อันดับหนึ่งเกิดจากความคับแค้นใจ รองลงมาได้แก่ ถูกข่มเหงรังแก และเพื่อเงินรางวัล ตามลำดับ

3. ลักษณะการกระทำความผิด ส่วนใหญ่คดีเกิดที่ภาคกลาง นอกเมือง ช่วงเวลากลางคืน
สถานที่ไม่เปลี่ยว ผู้กระทำผิดจะกระทำความผิดเพียงคนเดียว เป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ขณะกระทำความผิด
ไม่ได้มีเงินเมาและไม่ได้เตรียมการมาก่อน อาวุธที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ปืน การต้องโทษมาจากการ
จับกุมและให้การรับสารภาพ ผู้ตายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 1 คน

4. การฆ่ามีมูลเหตุจากตัวผู้ตายเป็นส่วนสำคัญ ได้แก่ การฆ่าที่มีมูลเหตุเกิดจากความ
คับแค้นใจและถูกข่มเหงรังแกนั้น ผู้กระทำผิดจะกระทำความผิดคนเดียวไม่ได้เตรียมการมาก่อน และ
เป็นการกระทำความผิดครั้งแรกซึ่งต่างกับการฆ่าที่มีมูลเหตุเพื่อต้องการเงินรางวัล จะมีผู้กระทำผิด 2-3
คน มีการเตรียมการและเคยกระทำความผิดมาก่อน

ปสาธณีย์ สิทธิสรเดช (2542) ได้ทำการศึกษา “ ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้ภรรยาฆ่าสามี”
โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ภรรยาฆ่าสามี ซึ่งศาลได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วและต้องขังอยู่
ในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภรรยาที่มีอายุขณะกระทำความผิด
โดยเฉลี่ย 38.3 ปี ภูมิลำเนาเดิมของภรรยาที่ฆ่าสามีและสามีส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ มีระดับ
การศึกษาในระดับประถมตอนต้นและต่ำกว่า มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไปสถานที่เกิดเหตุ
โดยมากเป็นบ้านพักอาศัยของภรรยาที่ฆ่าสามีและสามี ช่วงเวลาที่เกิดเหตุได้แก่ช่วง 18.01-24.00

น. อาวุธและวิธีการที่ใช้มักจะทำให้มีดฟันหรือแทง ใช้ปืนยิง โดยมีเหตุผลของการใช้อาวุธคือ หยิบฉวยสิ่งของที่อยู่ที่ใกล้มือมักเป็นเครื่องใช้ภายในครัวเรือน

แรงผลักดันให้ภรรยาฆ่าสามี พบว่า เกิดจากความคับแค้นใจที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันและที่สะสมมาเป็นเวลานาน ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกทำร้ายจิตใจและเกิดการหึงหวง นอกจากนี้ การที่ครอบครัวมีปัญหาด้านรายได้และภาระหนี้สิน รวมทั้งประสบการณ์ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของตนเอง ค่านิยม ความเชื่อเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทที่เป็นใหญ่ของสามี และความผิดหวังในชีวิตสมรสต่างก็เป็นแรงผลักดันให้ภรรยาฆ่าสามี อย่างไรก็ตามไม่พบว่าประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ทำให้กำเนิดและการข่มเหงรังแกทางเพศ เป็นแรงผลักดันให้กลุ่มตัวอย่างฆ่าสามี

พุดิเดช บุญกระพือ (2542) ได้ศึกษา”ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม” โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวน 250 ราย จากการศึกษาพบว่า สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพการมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สภาพถิ่นที่อยู่ รายได้ครอบครัว ภาระหนี้สิน การมีภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว ประวัติการกระทำความผิดของคนในครอบครัวหรือเครือญาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ส่วนปัจจัยด้านการคบเพื่อนและความสัมพันธ์กับผู้เสียหายมีความสัมพันธ์กับผู้เสียหาย มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ แต่เป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับสมมติฐานการวิจัย

โชติมา กาญจนกุล (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรุนแรงในครอบครัว การศึกษาการทำร้ายร่างกายภรรยา” ให้ข้อสังเกตของการศึกษาดังนี้

สามีไทยมิได้เลือกใช้ความรุนแรงเพื่อแสดงอำนาจของตนเพียงอย่างเดียวแต่ยังใช้ความรุนแรงกับภรรยาด้วยความรู้สึกที่ว่า ภรรยาเป็นทรัพย์สินส่วนตัว เป็นสิ่งระบายอารมณ์

กระบวนการเกิดความรุนแรงครั้งแรกจะเริ่มขึ้นในสถานการณ์ที่ครอบครัวได้สะสมความเครียดจากสาเหตุต่าง ๆ กัน เป็นเวลานานโดยไม่สามารถลดระดับความเครียดได้ พฤติกรรมและความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเครียดจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้กับทั้งสามีและภรรยามีปากเสียงกัน และเมื่อควบคุมสติอารมณ์ไม่อยู่สามีก็จะทำร้ายร่างกายภรรยา

ประกายจันทร์ สุนทรศร (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิง” พบว่า

1 ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน การกระทำความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในครั้งนี้ ส่วนใหญ่กระทำความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยกระทำความผิดคนเดียว ในบ้านหรือที่พักอาศัย เวลากลางคืน ใช้ปืนเป็นอาวุธ กระทำผิดโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ส่วนผู้เสียหาย เป็นบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยกันมาก่อนหรือเป็นสามี

2 การวิเคราะห์หาสาเหตุการกระทำความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิง พบว่าสาเหตุการกระทำความผิดอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิง มีความสัมพันธ์

กับฐานความผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนามีสาเหตุ
เนื่องมาจากต้องการแก้แค้น ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดคดีปล้นทรัพย์ มีสาเหตุจากการบันดาล
โทสะและต้องการเงินหรือทรัพย์สิน ส่วนผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดคดีชิงทรัพย์ มีสาเหตุ
เนื่องมาจากต้องการเงินและทรัพย์สิน

3 อายุขณะกระทำผิด สถานภาพการสมรส บุคคลที่ต้องขังพักอาศัยด้วยกันก่อนถูก
จับกุม อาชีพของเพื่อนสนิท การดื่มสุรา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดอุกฉกรรจ์ ส่วน
ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญและสะท้อนขวัญแต่อย่างใด

ราม อัจจาห์ (Ram Ahuja, 1970) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การฆ่าคนตายของผู้ต้องขังหญิง
ในประเทศอินเดีย” เป็นการศึกษาเพื่อหามูลเหตุจูงใจของผู้ต้องขังหญิงในการประกอบความผิดฆ่า
คนตาย และเพื่อทำความเข้าใจกับระบบโครงสร้างและปัญหาภายในครอบครัวของผู้หญิงผู้กระทำ
ผิดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลครอบครัวต้องโทษจำคุก ในการศึกษาจะวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษา
ใช้ระบบครอบครัวเป็นพื้นฐานในการอธิบายและวิเคราะห์ปัญหา

จากการศึกษาในส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้กระทำผิด พบว่า ส่วนใหญ่
มาจากชนชั้นกลาง ภูมิลำเนาอยู่ในชนบท โดยมากมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ความสัมพันธ์ของผู้เสียหาย
กับผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นบุคคลในครอบครัว และเป็นสามีของผู้กระทำผิดเป็นส่วนมาก จึง
สรุปมูลเหตุจูงใจของการกระทำความผิดว่าเกิดจากปัญหาที่หญิงไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสามี
และครอบครัวสามีได้

ส่วนที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การกระทำความผิดทางอาญา มีกระบวนการที่ซับซ้อนอย่างยิ่ง และมีปัจจัยหลายประการ
เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งยังไม่มิตฤษฎีใดอธิบายได้อย่างสมบูรณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาการ
เกิดขึ้น ความเป็นไปของการกระทำความผิดของแต่ละคดีตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงขั้นได้รับโทษประหาร
เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสามารถนำไปเป็น
กรณีศึกษาแก่หน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษ
ประหาร ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพซึ่ง เป็นกระบวนการค้นหาความจริง การทำความเข้าใจ
ภาพรวมภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติของนักโทษประหารในคดีฆาตกรรม ทั้งในด้าน
ภูมิหลัง การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ โดยการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคม สถานการณ์ด้านต่างๆ เช่น
สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ว่ามีลักษณะอย่างไรในการที่บุคคลได้เข้าสู่
กระบวนการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมจนได้รับการตัดสินโทษเด็ดขาดประหารชีวิต และใช้
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมาย เพื่อทำความเข้าใจความเป็นจริงของนักโทษประหารใน
บริบททางสังคม โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แหล่งและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

แหล่งและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

แหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัยมี 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นเอกสารและส่วนที่เป็นบุคคล ส่วนที่
เป็นเอกสารในที่นี้หมายถึง คำพิพากษาศาลฎีกาเพื่อนำมาศึกษารูปแบบ เหตุการณ์และมูลเหตุจูงใจ
ในด้านต่างๆ ที่นำไปสู่การกระทำความผิดรวมถึงดุลยพินิจที่ศาลใช้ในการตัดสินโทษประหาร ส่วนที่
เป็นบุคคล ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและการกระทำผิดตามการรับรู้ของ
นักโทษประหารและตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มนักโทษที่ถูกตัดสินประหารชีวิตในคดีฆาตกรรม จำนวน 5 คน ซึ่งได้รับการอภัย
โทษให้ได้รับโทษที่ต่ำกว่าการประหารชีวิตแล้ว
2. คำพิพากษาของศาลฎีกาเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมโดยเจตนา และศาลตัดสินโทษ
ประหารชีวิต จำนวน 19 คดี
3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารชีวิต ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ศาล
อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำ และเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **แนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide)** เพื่อศึกษากระบวนการเข้าสู่พฤติกรรมฆาตกรรม ตามการรับรู้ของนักโทษประหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมการกระทำคามผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษ ประหาร

- 1.1.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับนักโทษประหาร
- 1.1.2 การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน
- 1.1.3 การกระทำคามผิด
- 1.1.4 การต้องโทษ
- 1.1.5 ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองภายหลังการรับโทษ

1.2 การกระทำคามผิด ในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่

- 1.2.1 การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม
- 1.2.2 ความเห็นเกี่ยวกับการกระทำคามผิด
- 1.2.3 ความเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจ ในการกระทำคามผิด
- 1.2.4 ผลที่เกิดแก่นักโทษ เมื่อศาลพิจารณาประหารชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษประหาร

- 1.2.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม/ฆาตกรรมตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่

2. เอกสารคำพิพากษาศาลฎีกา ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 ประวัติการกระทำคามผิดก่อนคดีประหาร
- 2.2 พฤติกรรมการกระทำคามผิด
- 2.3 ข้อต่อสู้คดีทางศาล
- 2.4 ผลการสืบสวนของเจ้าหน้าที่
- 2.5 ข้อพิจารณาของศาล
- 2.6 คำพิพากษาของศาล

ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1.การวางแผนการวิจัย

- 1.1 ติดต่อประสานงานกับศาลฎีกาเพื่อขอค้นข้อมูลเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลฎีกาที่เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมโดยเจตนาและศาลตัดสินโทษประหารชีวิต
- 1.2 ติดต่อประสานงานกับกรมราชทัณฑ์เพื่อสัมภาษณ์นักโทษประหารชีวิตและเพื่อสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารชีวิต
- 1.3 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำ และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ถ่ายสำเนาคำพิพากษาเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมที่ได้คัดเลือกมาแล้วใส่แฟ้มข้อมูลโดยจัดเรียงตามวันเวลาที่เกิดเหตุ อ่านทำความเข้าใจและบันทึกสรุปแยกตามประเด็นที่ศึกษา

2.2 บันทึกข้อมูลที่ได้จากการตอบแนวคำถามของนักโทษประหาร (จดบันทึก) โดยละเอียดแล้วนำมารวบรวมใส่แฟ้ม ทำการขยายความและเรียบเรียงบันทึกหลังการตอบแนวคำถามโดยหลีกเลี่ยงการใส่ความคิดเห็นของผู้วิจัยลงไป

2.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลสำคัญและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยใช้แถบบันทึกเสียง และนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงมาถอดเป็นตัวหนังสือรวบรวมใส่แฟ้มข้อมูลโดยจัดเรียงตามวันเวลาที่สัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมไว้ได้ทั้งหมด มาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การจัดระบบข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมซึ่งเป็นข้อมูลที่เรียกว่า "ข้อมูลดิบ" หรือ "ข้อมูลเบื้องต้น" ข้อมูลดิบเหล่านี้มักยากต่อการอ่านและทำความเข้าใจ เนื่องจากเป็นการบันทึกด้วยลายมือเขียน ซึ่งหวั่นไหว เป็นอักษรย่อบ้าง คำย่อบ้าง นอกจากนั้นยังไม่อาจปะติดปะต่อ ขาดความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยง หรือมีข้อความหรือเหตุการณ์บางอย่างหายไป ข้อมูลดิบเหล่านี้จึงยังไม่พร้อมที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ จึงต้องนำมาจัดระบบใหม่ โดยการอ่านทานข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดอย่างละเอียด เพื่อให้คุ้นเคยและตีความค่ากับข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้น (สทรณ ภู่ง 2550:65) แล้วนำมาเขียนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ใจความและมีรายละเอียดครบถ้วน และนำมาพิมพ์เป็นในรูปเอกสารตัวหนังสือ(Text) ที่ใครๆ ก็สามารถอ่านได้ แก้ไขเพื่อความถูกต้องได้ วิจัยหรือให้ความคิดเห็นได้ ลงรหัสและวิเคราะห์ได้ โดยในขั้นแรกจะเรียงตามลำดับก่อนหลังของการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงค่อยเรียงตามหัวข้อหรือประเด็นของโครงเรื่อง ทำการร่างสรุปข้อมูลทั้งหมด เพื่อศึกษาว่ายังมีสิ่งใดที่ต้องค้นหาต่อไป

3.2 การลงรหัสแสดงข้อมูลและหาความสัมพันธ์ ทำการสร้างรหัสกับข้อมูลที่ได้จัดระบบไว้แล้ว และรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบกระจัดกระจายซึ่งสามารถช่วยในการสร้างข้อสรุปและนำไปปฏิบัติได้ แล้วนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้

3.3 การแปลความ สร้างข้อสรุป และการพิสูจน์ข้อสรุป ทำการค้นหาคำหมายจากข้อมูล สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตั้งแต่ต้นเพื่อให้ได้เรื่องราวที่สามารถเข้าใจได้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องและพิสูจน์สิ่งที่ค้นพบ โดยจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า คือ ตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูล และตรวจสอบโดยใช้วิธีการวิจัยมากกว่า 1 วิธี คือ 1.การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งจากตัวนักโทษและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2.ใช้การวิเคราะห์เอกสาร ในการศึกษครั้งนี้ หากพบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักโทษประหารมีความขัดแย้งกับคำพิพากษา จะใช้คำพิพากษาเป็นหลัก

เนื่องจากเห็นว่าคำพิพากษาศาลฎีกามีความน่าเชื่อถือมากกว่า เพราะผ่านการตรวจสอบมาก่อนแล้ว
หลายขั้นตอน

4. การเขียนรายงานการวิจัย

เมื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและเขียนเป็น
รายงานโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาระบบการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษประหาร ในประเด็น ต่อไปนี้
 - 1.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับนักโทษประหาร
 - 1.2 การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน
 - 1.3 การกระทำความผิด
 - 1.4 การต้องโทษ
 - 1.5 ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองภายหลังการรับโทษ
2. กระบวนการกระทำความผิดตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้ายตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 ประวัติการกระทำความผิดก่อนคดีประหาร
 - 2.2 พฤติกรรมการกระทำความผิด
 - 2.3 ข้อต่อสู้คดีทางศาล
 - 2.4 ผลการสืบสวนของเจ้าหน้าที่
 - 2.5 ข้อพิจารณาของศาล
 - 2.6 คำพิพากษาของศาล
3. การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ ในประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1 การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม
 - 3.2 ความเห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิด
 - 3.3 ความเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจ ในการกระทำความผิด
 - 3.4 ผลที่เกิดแก่นักโทษ เมื่อศาลพิจารณาประหารชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษประหาร
 - 3.5 แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิด

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษประหาร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์นักโทษประหาร จำนวน 5 ราย ซึ่งศาลฎีกาตัดสินโทษเด็ดขาดประหารชีวิต และขณะทำการสัมภาษณ์ บุคคลดังกล่าวได้รับพระราชทานอภัยโทษเป็นโทษจำคุกแล้ว ผลการศึกษาสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับนักโทษประหาร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของตัวนักโทษ ซึ่งทั้ง 5 กรณี เป็นนักโทษที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ประหารชีวิต โดยการนำเสนอในส่วนของข้อมูลทั่วไปนี้จะทำให้เห็นถึงภูมิหลังของนักโทษทั้ง 5 คน ดังกล่าว ว่ามีลักษณะของภูมิหลังเป็นอย่างไร ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่กระบวนการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม

1.1.1 ข้อมูลส่วนตัว

จากการศึกษานักโทษประหารทั้ง 5 คน พบว่าเป็นบุคคลที่มีภูมิลาเนาหรือพื้นเพอยู่ในสองภูมิภาคของประเทศไทย คือ ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เกิดหรือพำนักอาศัยอยู่ในเขตภาคกลาง และอีกส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือ ซึ่งจังหวัดต่างๆ ที่นักโทษทั้ง 5 คนเรียกว่าเป็นบ้านเกิดของตนนั้น บางส่วนกล่าวได้ว่าเป็นเพียงสถานที่เกิดเท่านั้น เนื่องจากว่าเมื่อระยะเวลาผ่านไป ประกอบกับโอกาสต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาเล่าเรียน หรือเรื่องของการประกอบอาชีพทำให้ทั้ง 5 คน ต้องมีการโยกย้ายที่อยู่ไปยังจังหวัดอื่นๆ ทั้งจังหวัดใกล้เคียงหรือจังหวัดที่ห่างไกลออกไป เพื่อเป้าหมายของการดำเนินชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล นักโทษประหารทั้ง 5 คนเป็นเพศชาย ขณะทำการสัมภาษณ์ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-55 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับที่แตกต่างกันออกไปตั้งแต่สูงสุดคือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษา จนถึงต่ำสุด คือระดับประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักโทษประหารทั้ง 5 คนมีอาชีพหลากหลาย ทั้งที่เป็นวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ ลูกจ้างประจำในหน่วยงานภาครัฐ พนักงานเอกชน หรืออาชีพอิสระอย่างการติดตามผู้มีอิทธิพล ตลอดจนการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพสุดท้ายที่ทั้ง 5 คนได้ทำก่อนการก้าวเข้าสู่การเป็นนักโทษประหาร ในอดีตนั้นแต่ละคนจะผ่านการทำงานในอาชีพที่แตกต่างกันออกไป บางคนหลังจากสำเร็จการศึกษา หรือว่ามีเหตุผลที่จำเป็นจะต้องออกจากระบบการศึกษากลางคันก็ก้าวเข้าสู่อาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว และมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอยู่หลายต่อหลายครั้งตามสถานการณ์และโอกาสแห่งการเปลี่ยนแปลงทำให้อาชีพที่นักโทษประหารทั้ง 5 คน ทำนั้นมีความหลากหลาย ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมาดังคำกล่าวของนักโทษคนหนึ่งที่ว่า

“ผมทำงานที่นี่ได้ประมาณไม่ถึง 2 ปี ก็เป็นนักมวย ตอนนั้นมีลูกพี่ลูกน้องของผมเขาไปได้แฟนเป็นคนดูแลค่ายมวย เขาก็เลยชวนผมไปเป็นนักมวยในค่ายเขา ผมชกมวยอยู่นานประมาณ 2 ปี ก็เลิก เพราะว่าช่วงหลังของการชกผมจะแพ้อ่อย จนเจ้าของค่ายเขาให้ผมพักผมก็เลยเลิกชก หลังจากเลิกชกมวยแล้ว ผมไปสมัครทำงานรับจ้างทั่วไปอยู่กับผู้รับเหมาก่อสร้าง”

เมื่อกล่าวถึงสถานภาพการสมรสของนักโทษประหารทั้ง 5 คน จะพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและมีบุตรโดยเฉลี่ย 2 คน นอกจากนี้ส่วนหนึ่งมีสถานภาพโสดหากแต่เป็นการโสดที่ยังไม่ผ่านการแต่งงานหรือการมีบุตรด้วยกันเป็นเพียงการคบหากันเป็นคู่รักเท่านั้น แต่เมื่อการแต่งงานและความเป็นครอบครัวยังไม่เกิดขึ้นและได้เกิดคดีความขึ้นก่อนทำให้สถานภาพความเป็นโสดจึงคงอยู่จนถึงตอนนี้ขณะที่เขาถูกขานนามว่า นักโทษประหาร

“ผมเป็นโสดครับ แต่ก็มีผู้หญิงเข้ามาในชีวิตผมทุกขณะที่เขามาชอบผมอยู่หลายคน ก็มีที่เคยคบกัน แต่ผมก็ยังไม่ได้คิดเรื่องของการสร้างครอบครัว แล้วก็มาเกิดเรื่องเสียก่อนถ้าผมแต่งงานไปก่อนเขาคงลำบากแน่ ยิ่งถ้ามีลูกด้วยกันยิ่งไปกันใหญ่” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

1.1.2 ลักษณะนิสัย

ลักษณะนิสัยเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล นักโทษประหารทั้ง 5 คน ต่างก็มีลักษณะนิสัย เฉพาะตนที่แตกต่างกันออกไป จากข้อมูลการสัมภาษณ์ได้เผยให้เห็นถึงลักษณะส่วนใหญ่ของนักโทษประหารซึ่งมีความคิดเห็นต่อตนเองว่าเป็นผู้มีลักษณะนิสัยเช่นใด โดยแต่ละคนจะมองว่าตนเองมีนิสัยเช่นใดนั้นเกิดจากการรับรู้ของตนเองส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เขาคิดว่าคนอื่นมองว่าเขาเป็นคนอย่างไรนั่นเอง ในที่นี้นักโทษทั้ง 5 คน ส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยที่คล้ายคลึงกันคือ การเป็นคนง่าย ๆ สบาย ๆ และมีเพื่อนฝูงหลายคน รวมถึงการเป็นคนมีน้ำใจ และรักครอบครัว นอกจากนี้ยังมีที่แตกต่างกัน คือ บางคนจะเป็นคนที่เจียบ ๆ พุดน้อย ในขณะที่บางคนจะเป็นคนพุดเก่ง คุยสนุก และชอบกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมบันเทิงใจต่าง ๆ เช่น การร้องรำทำเพลง ตลอดทั้งบางคนจะมองว่าเป็นคนใจร้อน คิดหรือทำอะไรก็ตามด้วยความรวดเร็ว บางคนมองว่าถึงแม้ภายนอกเขาจะดูเหมือนเป็นคนเจียบ ๆ แต่เมื่อพิจารณาตัวเองแล้วเขามองว่าที่แท้จริงแล้วเขาเป็นคนใจร้อนอยู่ไม่น้อยทีเดียว

“ผมไม่ใช่คนใจเย็นนะ อาจจะดูว่าผมเจียบ ๆ สบาย ๆ แต่จริงๆแล้วเป็นคนใจร้อนจะทำอะไรต้องให้ไว ถ้าไม่ได้ตั้งใจก็จะทำเอง” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

สำหรับลักษณะนิสัยของนักโทษประหารทั้ง 5 คน ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าที่จริงแล้ว เขาก็ไม่ได้แตกต่างจากบุคคลธรรมดาทั่วไปในสังคม เพียงแต่การกลายเป็นนักโทษประหารของเขาได้สร้างให้เขาถูกมองว่าลักษณะนิสัยในเชิงลบที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนาในสังคม

1.1.3 ครอบครัว

ในส่วนของครอบครัวนักโทษประหารจะกล่าวถึงใน 2 ลักษณะ คือ ครอบครัวดั้งเดิมของตนเอง ที่ประกอบไปด้วย พ่อแม่และญาติพี่น้อง และครอบครัวใหม่ที่เกิดจากการแต่งงาน เป็นสามีภรรยาและมีบุตรด้วยกัน

สำหรับครอบครัวดั้งเดิมนั้นในภาพรวมส่วนใหญ่แล้วจะมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลหลายคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยนักโทษประหารจะเล่าให้เห็นถึงความรักและความอบอุ่นที่มีในครอบครัวมากกว่าการชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวอย่างกรณีของนักโทษคนหนึ่งทีกล่าวถึงความรักของพ่อที่มีต่อตัวเขาเองที่เป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัวทำให้พ่อรักมาก ตามใจทุกอย่าง ไม่ต้องทำงานอะไรเลยนอกจากการเรียน

หนังสือ และเมื่อพ่อเสียชีวิตไป ชีวิตของเขาก็เริ่มเปลี่ยนไปต้องทำงานหนักมากขึ้นรวมถึงต้องดูแลครอบครัวแทนพ่ออีกด้วย

ในส่วนของครอบครัวใหม่ที่เกิดจากการแต่งงานและมีบุตรด้วยกันพบว่ามีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ และลูก เท่านั้น โดยนักโภชนาการแต่ละคนที่มีครอบครัวและมีบุตรแล้วนั้นจะกล่าวถึงภรรยาและบุตรในลักษณะที่เป็นความรักและความเห็นอกเห็นใจที่ภรรยาของเขาและบุตรต้องขาดผู้นำครอบครัวในขณะที่เดียวกันนักโภชนาการบางคนก็จะมองย้อนไปถึงเหตุการณ์ที่เป็นความทุกข์ใจที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัว เช่น การกล่าวถึงการเลิกรักกับภรรยาของตนเองด้วยเหตุผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจนขณะที่อยู่เรือนจำนั้นไม่มีการมาเยี่ยมเลยแม้แต่ครั้งเดียว

“ตั้งแต่มาอยู่ที่บางขวางแม่ผมมาเยี่ยม 2 ครั้ง และพี่สาวคนรองมาเยี่ยม 1 ครั้ง ช่วงแรกๆ หลังจากนั้นก็ไม่มีการมาเยี่ยมอีก ส่วนแฟนผม เขารู้จักแม่ของผมที่หลังครับ เขาไปถามแม่ผมว่าผมเป็นอย่างไรบ้าง แต่เขาก็ไม่เคยมาเยี่ยม” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 4)

1.1.4 สิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมที่อยู่รายล้อมตัวของนักโทษประหารนั้นเป็นสภาพแวดล้อมในสองลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นเรื่องของสถานที่และบรรยากาศแห่งความเป็นเมืองที่นักโทษประหารซึ่งเคยชินกับสภาพแวดล้อมแบบต่างจังหวัดได้เข้ามาพบกับอีกบรรยากาศหนึ่งที่สร้างความตื่นตาตื่นใจ และมีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในเมือง

“ชีวิตตอนที่อยู่ต่างจังหวัดกับตอนที่มาอยู่กรุงเทพฯ ผมคิดว่าชีวิตที่กรุงเทพฯ มีความสุขมากกว่าเพราะมันมีที่ให้เที่ยวเยอะ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 4)

นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมที่เป็นบุคคลที่อยู่รอบข้างโดยในที่นี้นักโทษคนหนึ่งได้กล่าวอ้างถึงบุคคลที่อยู่รอบข้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของเขาซึ่งก็คือบุคคลที่เขาเรียกว่า ครู อันเป็นที่รักและเคารพนับถือ

1.1.5 อาชีพการงาน

จากการศึกษานักโทษประหารทั้ง 5 คน ในด้านของอาชีพการงานที่เหล่านักโทษประหารได้ประกอบมานั้น พบว่าแต่ละคนมีอาชีพการงานใน 3 กลุ่ม คือ อาชีพในภาคราชการ อาชีพในภาคเอกชน และอาชีพในภาคเกษตรกรรม

สำหรับนักโทษประหารที่ทำงานอยู่ในภาคการชำนั้น คนหนึ่งซึ่งประกอบวิชาชีพครูมาตลอดตั้งแต่เรียนจบมาจนถึงเกิดเหตุต้องคดีดังกล่าว และต้องออกจากราชการ ส่วนอีกหนึ่งอาชีพได้แก่ ลูกจ้างประจำของหน่วยราชการ ในตำแหน่งที่ค่อนข้างมั่นคงมีหน้าที่ดูแล พื้นที่ในเขตที่รับผิดชอบ ในส่วนของอาชีพในภาคเอกชนหรืออาชีพรับจ้าง ที่เป็นธุรกิจส่วนตัวนั้นพบว่านักโทษประหาร มีการประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน และอีกหนึ่งคนประกอบอาชีพรับจ้างคือการเป็น

ผู้ติดตามผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีชื่อเสียงและรับเงินตอบแทนจากบุคคลผู้นั้นโดยตรง สุดท้ายคืออาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งในที่นี้เป็นอาชีพทำไร่ทำสวนซึ่งเป็นอาชีพที่ครอบครัวทำมาตั้งแต่อดีตและสืบทอดมาจนถึงรุ่นของนักโทษประหารคนนี้เนื่องจากการที่เขาไม่ได้ย้ายจากถิ่นฐานบ้านเกิดประกอบกับการขาดโอกาสในการศึกษาต่อทำให้เรียนจบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โอกาสในการเลือกอาชีพอื่นที่ต่างจากอาชีพดั้งเดิมจึงมีน้อยมากสำหรับครอบครัวที่เป็นเกษตรกรมาตลอด

1.1.6 การใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่างของนักโทษประหารในที่นี้มีเพียงเรื่องเดียวที่ปรากฏคือการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาเป็นการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน อาทิจากกิจกรรมเกี่ยวกับการประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของนักโทษแต่ละคนย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเวลาที่มีนอกเหนือจากการประกอบอาชีพการงาน และโอกาสและสถานการณ์ที่เข้ามาในชีวิตของแต่ละคน จากการศึกษาครั้งนี้ยังไม่ปรากฏชัดเจนถึงเรื่องของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของนักโทษประหารเท่าใดนัก

1.1.7 บุคคลที่เป็นต้นแบบ

บุคคลต้นแบบที่บุคคลนั้นๆ ยึดถือเป็นแบบอย่าง ปกติครั้งหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อความคิดและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในกรณีของนักโทษประหารนี้เขาก็มีบุคคลที่เป็นต้นแบบเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ครอบครัวและครูอาจารย์

บุคคลต้นแบบที่เป็นคนในครอบครัว จากความใกล้ชิดและสนิทสนมกันภายในครอบครัว และพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ที่อยู่ใกล้ครอบครัวเดียวกันได้มีโอกาสเลี้ยงดูและเห็นกันมาตั้งแต่เด็กๆ ทำให้เขาเห็นว่าบุคคลที่เป็นต้นแบบคือ บุคคลในครอบครัวซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ รวมถึงญาติสนิทที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน โดยนักโทษประหารคนหนึ่งได้กล่าวถึงบุคคลต้นแบบของเขาคือ พ่อ ที่เปรียบเสมือนวีรบุรุษของเขา ที่สอนให้เขาเป็นคนซื่อสัตย์โดยเฉพาะในการรับราชการต้องใช้ความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง

“พ่อผมก็เป็นฮีโร่ในเรื่องของความซื่อสัตย์ พ่อเคยสอนผมในเรื่องของความซื่อสัตย์ว่าคนเราเป็นข้าราชการต้องมีความซื่อสัตย์” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

นอกจากนี้ยังมีบุคคลต้นแบบที่ไม่ใช่คนในครอบครัว หากแต่เป็นบุคคลที่นักโทษประหารให้ความเคารพนับถือ และยึดถือเป็นแบบอย่างซึ่งบางครั้งอาจจะมองว่าเขาไม่สามารถทำตามต้นแบบที่ดีได้ก็ตาม แต่เขาก็คิดว่าบุคคลที่เป็นต้นแบบที่ดีอีกคนหนึ่งคือ ครู ซึ่งเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีมาโดยตลอด

“ครูเป็นผู้นำที่ดีสำหรับผม แต่ผมเป็นผู้ตามที่ไม่ดี” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

1.1.8 เพื่อน

นอกเหนือจากบุคคลในครอบครัวและญาติพี่น้องแล้ว บุคคลหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของนักโทษประหารคือ เพื่อน ซึ่งเพื่อนที่ปรากฏตามคำให้สัมภาษณ์ของนักโทษประหารทั้ง 5 คน จะมีสองประเภทคือ เพื่อนที่คบกันในสมัยเรียนหรือในช่วงวัยรุ่น และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งระดับของความสนิทสนมก็จะแตกต่างกันออกไป บางคนสนิทกันถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นเพื่อนตาย ในขณะที่บางคนเป็นเพียงเพื่อนกินเพื่อนเที่ยวเท่านั้น

เมื่อกล่าวถึงการแสดงออกกับบุคคลที่เรียกว่าเป็นเพื่อนกันนั้น ส่วนใหญ่ นักโทษประหารจะกล่าวถึงเพื่อนในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เช่น กล่าวถึงการช่วยเหลือในยามที่มีปัญหาหรือกล่าวถึงความสุขที่เกิดขึ้นจากการเป็นเพื่อนกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน แต่ทั้งนี้เมื่อความเป็นเพื่อนได้ถูกปิดกั้นด้วยสภาพการกลายเป็นนักโทษประหาร ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้เลือนหายไปด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการพิพากษาจากศาลให้กลายเป็นนักโทษประหาร และเมื่ออิสรภาพถูกจำกัดด้วยสถานที่ต้องขังและผู้คุม การพบปะระหว่างเพื่อนฝูงย่อมเกิดขึ้นได้ยาก หรือแทบจะไม่เกิดขึ้นเลย จากคำบอกกล่าวของนักโทษประหารส่วนใหญ่กล่าวว่า เมื่อตนกลายเป็นผู้ต้องขังเพื่อนๆ ก็หายไปเลย หรือมีบางคนมาเยี่ยมเพียงครั้งเดียวจากนั้นก็ไม่มีมาอีกเลย

“ตอนพ่อมาเยี่ยมก็เล่าให้ฟังว่าเพื่อนคนนี้มีมาถามหา แต่เขาไม่เคยมาเยี่ยม”

(คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

1.2 การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน

จากการศึกษานักโทษประหารทั้ง 5 กรณี พบว่า นักโทษแต่ละคนล้วนผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมที่ต่างจากบรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อของสังคมโดยรวม เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดกำเนิด จุดเปลี่ยนหรือสถานการณ์ หรืออะไรก็ตามที่ทำให้นักโทษเกิดความรู้สึกและเรียนรู้ว่า การกระทำต่อผู้อื่นด้วยการใช้ความรุนแรงจนเกิดเป็นการฆาตกรรมนั้น มาจากการเรียนรู้ทั้งแตกต่างกันหรือเหมือนกันได้ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรง ประสบการณ์เหล่านี้อาจหมายถึงถึงทั้งที่ตัวนักโทษได้ประสบการณ์ต่างๆ ด้วยการกระทำของตนเอง และเห็นเหตุการณ์ที่ผู้อื่นถูกกระทำ ซึ่งจากการศึกษาทั้ง 5 กรณี พบว่า นักโทษบางส่วนมักอยู่ในสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมที่สามารถพบเห็นการใช้ความรุนแรงต่อกันจนถึงตนเองอาจถูกยิงได้ด้วยเหตุผลเพียงแค่อื่นสายเท่านั้น ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ถือว่าเป็นเหตุการณ์ปกติที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกวันในสถานที่ที่ดูเหมือนว่ากฎหมายจะเข้าไปไม่ถึง รวมถึงการป้องกันตัวเองจากการถูกคนอื่นทำร้ายด้วย นอกจากนี้ นักโทษบางส่วนยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรง โดยพบจากคนสำคัญในครอบครัว บางคนพ่อแม่พี่น้องถูกยิงเสียชีวิตหรือญาติพี่น้องถูกทำร้ายรวมทั้งตนได้รับความไม่ยุติธรรมต่างๆ เช่น การถูกโกงเงิน ซึ่ง

เหตุการณ์เหล่านี้อาจทำให้ตัวนักโทษเกิดความรู้สึกคับข้องใจและแค้นใจ จนนำไปสู่การแก้แค้นด้วยการหาทางทำร้ายตอบโต้ไปจนกลายเป็นคดีฆาตกรรมในที่สุด

นอกจากนี้นักโทษประหารชีวิตบางส่วน ยังมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ เช่น การเล่นการพนัน ซึ่งก็อาจเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดที่ทำให้มองเห็นสิ่งที่ตนกระทำลงไปนั้นเป็นเรื่องปกติสามารถทำต่อไปได้เรื่อยๆ

“...พ่อผมเสียชีวิตเพราะถูกยิงที่หน้าบ้านหลังจากรับประทานอาหารเช้ากับผม...”

(คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“...แปร่งฟันตอนตี 5 ทำงาน 6 โมง เขาก็ยิงปืนลงข้างตัวผมเพื่อเรียกให้เข้าทำงาน...”

(คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

1.2.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงผ่านสื่อต่างๆ พบว่า นักโทษส่วนใหญ่ได้รับรู้เหตุการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงหรือการฆ่ากันจากสื่อต่างๆ เช่นจากการอ่านข่าว แต่ไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือเป็นเรื่องไกลตัว และมีนักโทษบางส่วนเห็นว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เห็นตามสื่อต่างๆ นั้นโดยเฉพาะการฆ่าคนตายเป็นเรื่องร้ายแรง รวมทั้งมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่เชื่อว่าตำรวจจะสามารถทำตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

“...ผมก็รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการฆ่ากันตายตามสื่อต่างๆ แต่ก็ไม่ได้สนใจเพราะมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวเรา...” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

“...แต่ผมก็รู้ว่ามันมีการฆ่ากันตายทุกวัน ผมรู้สึกว่ามันเกิดขึ้นทุกวันอยู่แล้ว...”

(คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 4)

1.2.3 ไม่ได้รับผลใดๆ จากการกระทำผิด ส่วนใหญ่นักโทษประหารชีวิตเหล่านี้ในช่วงเวลาก่อนต้องโทษคดีสุดท้ายนั้นเคยมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่ถูกดำเนินการใดๆ ตามกฎหมาย เนื่องจากครอบครัวของตนเองเป็นผู้มีอิทธิพลกว้างขวางเมื่อเกิดการกระทำผิดขึ้น จึงไม่มีผู้ใดกล้าไปแจ้งความดำเนินคดี นอกจากนี้นักโทษบางคน เมื่อมีการกระทำผิดขึ้นแล้ว มีผู้มาให้ความช่วยเหลือจัดการให้เรื่องเงียบสงบลง ซึ่งพบว่า ผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นมักเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกฎหมายและทางการเมือง เช่น ผู้นำระดับการเมืองท้องถิ่น ตำรวจ นักโทษอาจรู้สึกว่าคุณสามารถกระทำผิดได้โดยไม่ต้องกลัวสิ่งใด และมีนักโทษบางคน เคยเป็นสมาชิกของหน่วยงานที่สามารถใช้ปืนหรืออาวุธต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดความเคยชินในการใช้อาวุธ ซึ่งอาจเป็นจุดที่นักโทษได้เรียนรู้หรือรับรู้ถึงพฤติกรรมที่ตนกระทำซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดกับกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมในที่นี้คือ เมื่อทำผิดแล้วไม่ถูกดำเนินการใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ในชีวิตปกติ

“...พอแจ้งผู้ใหญ่ เขาก็รู้ทันทีว่าฝีมือใคร แต่ผู้ใหญ่ก็ไม่ได้พูดอะไร...ผู้ใหญ่บ้านไปหานายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรี ก็ไปคุยกับตำรวจ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่จะช่วยเสริมให้การเรียนรู้หรือการรับรู้ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักโทษให้เกิดขึ้นได้ง่ายและรุนแรง คือ นักโทษบางส่วนแม้ว่าจะรักความยุติธรรมและช่วยเหลือคนอื่นแต่กลับใช้วิธีการที่รุนแรงในการจัดการปัญหา เข้าทำนองที่ว่า”ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นกับตนรวมถึงญาติพี่น้องแล้ว นักโทษจะใช้วิธีโต้ตอบในลักษณะเดียวกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เหตุการณ์ลุกลามและรุนแรงจนเกิดการฆาตกรรมขึ้น นอกจากนี้การเป็นคนมีจิตใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งมากเกินไป ก็ทำให้เกิดปัญหาขึ้นด้วย ซึ่งพบว่า มีนักโทษบางส่วนไม่รู้สึกละอายหรืออับอายต่อการฆ่ากัน มองเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่สามารถทำได้ไม่น่าจะรับโทษรุนแรงจนถึงประหารชีวิต

1.3 การกระทำความผิด

ในส่วนนี้ เป็นการศึกษาประวัติการกระทำความผิดก่อนคดีที่ถูกประหารชีวิต ซึ่งก็พบว่า นักโทษส่วนใหญ่มีประวัติการกระทำความผิดคดีอาญาตั้งแต่คดีที่มีโทษน้อยจนถึงโทษจำคุก และมีบางรายไม่ปรากฏว่าได้กระทำความผิดข้อหาในคดีอาญามาก่อน และเมื่อเขาเหล่านั้นได้ตัดสินใจกระทำความผิดที่รุนแรงที่มีบทลงโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิตแล้ว จากการศึกษา ก็พบว่า มีเหตุการณ์ที่นำเขาเข้าไปสู่การกระทำผิดที่ต่าง ๆ กันไป จนทำให้เขาเหล่านั้นได้กระทำความผิดที่รุนแรงแล้วก็ปิดฉากด้วยการต้องโทษประหารชีวิต

1.3.1 ประวัติการกระทำความผิด

จากการศึกษา นักโทษประหารทั้ง 5 ราย พบว่า มีนักโทษ 3 ใน 5 ราย ที่เคยมีประวัติการกระทำความผิดข้อหาในคดีอาญา ในบางรายไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดมากนัก ผู้วิจัยจึงได้ใช้ข้อมูลจากคำพิพากษามาประกอบ จนทำให้พบว่า

นักโทษรายแรก เคยมีประวัติกระทำความผิดกฎหมายอาญา ในข้อหาเล่นการพนันและ ความผิดในข้อหาช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 210 ซึ่งความผิดนี้ เป็นความผิดในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น

นักโทษรายที่สี่ เคยถูกจับในข้อหา พกพาอาวุธปืนไม่มีทะเบียน ไปตามถนน และทางสาธารณะ ซึ่งเป็นความผิดที่ได้รับการลงโทษในชั้นสอบสวน

นักโทษรายที่ห้า เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกแล้วในการพิจารณาของศาลชั้นต้น 2 คดี คือความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 357 และความผิดฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน และพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมืองโดยมิได้รับอนุญาต ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 371 ซึ่งความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่กระทำโดยไม่ใช้ความประมาท หรือความผิดลหุโทษ และนักโทษกระทำความผิดดังกล่าว ขณะมีอายุเกิน 17 ปีแล้ว

ส่วนอีก 2 ราย ที่ไม่ปรากฏว่าได้กระทำความผิดข้อหาคดีอาญามาก่อนนั้น นักโทษรายที่สอง เล่าให้ฟังว่า “เรื่องมันเกิดขึ้น ที่จริงแล้วต้นเหตุมันก็มาจากรื่องการพนัน นี่แหละครับ

เรื่องมันเริ่มตอนที่ผมเล่นไฮโล คู่กรณีผมเขาเล่นเสีย และเป็นหนี้ผม เขาไม่จ่าย ต่อมาก็เล่นไพ่ ก็เจอกับคู่กรณีอีก เขาก็เล่นเสีย และไม่ยอมจ่ายเหมือนเดิม ผมไปทวงไม่ได้ก็ตีเป็นหนี้สูญ” มีข้อนำสังเกตว่า ในบางรายก็มีการกระทำความผิดซ้ำหาคดีอาญา แต่ไม่ถูกจับหรือถูกนำเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย

1.3.2 เหตุการณ์เริ่มต้น

การที่คนเราจะแสดงพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น โดยมากมักมีที่มาหรือเหตุการณ์ ที่จะนำเข้าสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมนั้นๆ นักโทษประหารก็เช่นกัน จากการศึกษาพบว่า มีเหตุการณ์ที่นำพวกเขาเหล่านั้น เข้ามาสู่เรื่องราวของการกระทำผิด ที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น นักโทษบางรายฆ่าคนตายเพื่อต้องการปิดบังความผิดของตัวเอง บางคนก็เป็นอาชญากรมืออาชีพ บางคนมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน จากเรื่องของการพนัน จนเป็นหนี้สิน นำไปสู่ความขัดแย้ง ไม่พอใจกัน แล้วก็กลายเป็นเรื่องราวของศักดิ์ศรีที่ยอมกันไม่ได้ บางคนก็ทำความผิดซ้ำ ซิงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย บางคนก็ตัดสินใจกระทำความผิด ด้วยเรื่องของการที่จะต้องตอบแทนบุญคุณกัน จะเห็นว่า เหตุการณ์ก่อนกระทำความผิด มีลักษณะหลากหลายที่เป็นเรื่องราวเฉพาะในแต่ละคดี

1.3.3 เหตุการณ์กระทำผิด

เมื่อมีเหตุการณ์ที่นำเข้ามาสู่การกระทำความผิดแล้ว นักโทษบางราย มีการเตรียมการก่อนการกระทำผิด แต่บางราย เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้เตรียมการว่าจะกระทำผิดไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะได้เสนอเป็นลำดับ คือ 1) การเตรียมการ 2) เหตุการณ์ระหว่างกระทำความผิด ดังนี้

1) การเตรียมการ จากการศึกษา พบว่า ในการเตรียมการที่จะกระทำความผิดนั้น ได้มีการเตรียมทั้งคน อาวุธที่ใช้ ยานพาหนะ และบางรายก็มีการเตรียมอุปกรณ์อื่นๆ ในการกระทำความผิดเพิ่มอีก มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การเตรียมคน หมายถึง การเตรียมบุคคลผู้ร่วมกระทำผิด เช่น เตรียมคนที่จะพาไปทำความผิด เตรียมคนที่จะช่วยในการควบคุมตัว เตรียมคนที่จะช่วยในการหลบหนี เป็นต้น

1.2 การเตรียมอาวุธ จากการศึกษาพบว่าอาวุธที่ใช้ในการกระทำผิดส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืนซึ่งลักษณะเป็นอาวุธปืนพกขนาดต่างๆ คือ อาวุธปืนพกอัตโนมัติขนาด 11 มม. , ขนาด .45 และขนาด 9 มม. ซึ่งจัดอยู่ในประเภทอาวุธปืนธรรมดาอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปมีไว้ใช้ได้ แต่ถ้าจะพกพาต้องทำเรื่องขออนุญาตก่อนจึงจะมีสิทธิ์พกพาได้ และมีบางส่วนที่ไม่ได้ระบุชนิดและขนาด นอกจากนี้ยังพบว่าอาวุธปืนดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืนที่ไม่ถูกกฎหมายคือ ไม่มีเครื่องหมายทะเบียน หรือเรียกว่าปืนเถื่อน หรือหมายเลขทะเบียนถูกขูดลบออก และพบว่ามีเพียงรายเดียวที่ใช้อาวุธมีด

จากการศึกษาพบว่ากรณีที่ใช้อาวุธรูปปืนในการกระทำความผิดนักโทษส่วนใหญ่จะยิงผู้ตายในลักษณะของการจ่อยิง และยิงในระยะใกล้ การจ่อยิงเป็นการยิงที่ล่าถอยแนบชิดติดผิวหนัง ส่วนการยิงในระยะใกล้เป็นการยิงในระยะที่ไม่เกิน 8 นิ้ว และยังพบอีกว่านักโทษส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการใช้อาวุธปืนมาตั้งแต่วัยรุ่น บางรายก็ได้รับการฝึกฝนการใช้อาวุธปืนจากหน่วยงานของทางราชการ กรณีการเป็นสมาชิกหรือเป็นอาสาสมัคร บางรายให้เหตุผลของการใช้อาวุธปืนว่าเพื่อป้องกันตัว บางรายสมัยวัยรุ่นเห็นเพื่อนก็เลยพกตามเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพกพาที่ผิดกฎหมาย คือ ไม่มีใบอนุญาตในการพกพา

“...เริ่มใช้อาวุธปืนครั้งแรก เมื่อตอนวัยรุ่นคือ ใช้อิงนก และเริ่มใช้จริงจังและเริ่มยิงคนตอนที่ทำงาน คือ ผมเป็นสมาชิกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“...หลังจากที่ถูกยิงคราวนั้น มีความรู้สึกที่ต้องพกปืนไว้ป้องกันอันตราย” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

มีเพียงรายเดียวที่ใช้อาวุธมีดในการกระทำความผิด โดยให้เหตุผลว่าง่ายและสะดวกต่อการพกพาและจัดเก็บที่มีดซิด

1.3 การเตรียมยานพาหนะ พบว่า ยานพาหนะส่วนใหญ่ที่นักโทษใช้ในการกระทำความผิดเป็นรถจักรยานยนต์และรถยนต์ ซึ่งอาจเป็นรถยนต์ของตัวนักโทษเอง ยืมจากญาติ และรถที่ได้มาจากผู้ที่จ้าง วาน ไซ้ จัดหามาให้

1.4 การเตรียมอุปกรณ์อื่นๆ ประกอบการทำความผิด พบว่ามีเพียงรายเดียวที่ได้มีการตระเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อเผาทำลายศพ

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมกระทำความผิดหลายๆ รูปแบบที่แสดงถึงพฤติกรรมของการตระเตรียมการ เช่น การไปดูตัวบุคคลที่เป็นเป้าหมายโดยทำที่ไปติดต่อเรื่องธุรกิจ หรือถามหาชื่อหรือบ้านของบุคคลที่เป็นเป้าหมาย การไปตัดกรอเวลาที่เหมาะสมที่จะกระทำความผิด

ส่วนในรายที่ไม่ได้มีการตระเตรียมการที่จะกระทำความผิดไว้ล่วงหน้า พบว่าเป็นลักษณะของการไปเจอตัวบุคคลที่เป็นเป้าหมายที่มีความขัดแย้งกันมาก่อน โดยบังเอิญ แต่เดิมมีเจตนาว่าจะฆ่าอยู่แล้ว แต่ไม่ได้ตัดสินใจหรือตระเตรียมการว่าจะลงมือเมื่อไร

2. เหตุการณ์ระหว่างกระทำความผิด จากการศึกษาพบว่านักโทษส่วนใหญ่ จะกระทำความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289(4) โดยจะมีการตระเตรียมการสิ่งต่างๆ ดังได้กล่าวไว้แล้ว ส่วนน้อยที่จะกระทำความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 คือมิได้มีการตระเตรียมการที่จะกระทำความผิดมาก่อน

นักโทษรายแรกได้ร่วมกับพวกแก๊งจับกุมผู้ตายโดยไม่ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดกฎหมายเรื่องใด แล้วร่วมกันกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้ตายด้วยการควบคุมตัวขึ้นรถยนต์ไปตามถนนซึ่งเป็นทางสาธารณะ แล้วใช้เชือกไนลอนมัดมือทั้งสองข้างของผู้ตายไว้หลังไว้ เป็นเหตุให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย แล้วร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย และยังใช้ก้อนอิฐทุบทำร้ายใบหน้าเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จากนั้นได้ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงราดแล้วจุดไฟเผาเพื่อปิดบัง

การตายและสาเหตุการตาย ตำรวจจับผู้กระทำผิดร่วมได้ ต่อมาตัวนักโทษเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน

นักโทษรายที่สอง เป็นเรื่องของนักโทษกับพวกที่ขั้บรถยนต์กระบะมาจอดใกล้บ้านผู้ตาย แล้วเดินลงจากรถมาสอบถามบ้านของผู้ตาย โดยได้พบกับภรรยาผู้ตายพอดี นักโทษบอกกับภรรยาผู้ตายว่าเป็นนายหน้ามาซื้อที่ดินแล้วถามว่าบ้านนี้ใช่บ้านของผู้ตายหรือไม่ ภรรยาผู้ตายตอบว่าใช่แต่วันนี้ผู้ตายไม่อยู่ นักโทษกับพวกเลยกลับไปแล้วมาหาผู้ตายหลังจากนั้นอีก 2 - 3 วัน หลังจากได้พบและคุยกับผู้ตายก็มีการนัดแนะให้มาฟังผลการเจรจา ในวันเกิดเหตุนักโทษกับพวกขั้บรถจักรยานยนต์มาที่บ้านผู้ตายอีกและได้มานั่งคุยที่โต๊ะใต้ถุนบ้าน ส่วนภรรยาผู้ตายนั่งอยู่ที่ดินบนใต้ เพื่อคอยดูบุตรไม่ให้เข้าไปรบกวนผู้ตายกับนักโทษ หลังจากคุยกันประมาณ 10 นาที นักโทษได้ลุกขึ้นเดินไปที่โรงรถ ส่วนพวกอีกคนหนึ่งบอกผู้ตายว่าจะกลับ นักโทษจึงได้เดินมาที่โต๊ะผู้ตายหันหน้ามาทางภรรยา ขณะนั้นภรรยาผู้ตายได้ส่งเสียงเรียกบุตร ก็ได้ยินเสียงป็นดัง 1 นัด จึงหันไปดูพบว่าคนที่มากับนักโทษถือปืนสั้นยิงผู้ตายอีก 2 นัด แล้วหนีบปืนไว้ที่เอว และเดินไปขึ้นรถจักรยานยนต์โดยมีตัวนักโทษเดินตาม ภรรยาผู้ตายตกใจกลัวเรียกบุตรให้มาหลบ จึงไม่ได้สังเกตว่านักโทษกับพวก ใครเป็นผู้ขั้บหรือซ่อนท้ายหลบหนีไป ภรรยาผู้ตายตะโกนเรียกเพื่อนบ้านให้มาช่วยนำตัวผู้ตายส่งโรงพยาบาล แต่ผู้ตายได้ถึงแก่ความตายโดยถูกยิงที่ศีรษะเป็นเหตุให้สมองล้มเหลวและเสียชีวิตมาก

นักโทษรายที่ห้า ตัดสินใจกระทำความผิดเพราะเป็นเรื่องของการที่จะต้องตอบแทนบุญคุณจากที่เขาเคยช่วยเหลือทางคดีไว้ก่อนหน้าเหตุการณ์นี้ เป็นเรื่องของการกำจัดคู่แข่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยมีพระคุณให้ลูกน้องรับสมัครเลือกตั้งแต่มีคู่แข่งลงรับสมัครด้วย ซึ่งมีพระคุณได้ไปเจรจากับคู่แข่งว่าถ้าไม่ลงรับสมัครต้องการเงินเท่าไร แต่คู่แข่งไม่ยอมพร้อมยืนยันที่จะลงรับสมัครเลือกตั้งให้ได้ ผู้มีพระคุณจึงเรียกนักโทษไปคุยเพื่อให้ช่วยหาเมื่อปีนกำจัดคู่แข่งของลูกน้อง ตัวนักโทษเลยบอกว่าไม่ต้องไปหาหรอก เดี่ยวจะทำเองเพราะถ้ามีปืนที่เราไปหาเป็นพวกเดียวกันกับฝ่ายตรงข้ามเราจะลำบาก เราอาจไม่ทันยิงเขาเขาก็ยิงเรา ตอนนั้นผู้มีพระคุณก็รับรู้ว่านักโทษจะเป็นคนลงมือเอง แต่ไม่ได้บอกว่าจะทำเมื่อไร ตอนไหน ในวันเกิดเหตุผู้มีพระคุณเดินทางไปทำพิธีเปิดงานกีฬา และคืนวันเดียวกันก็มีการจัดเลี้ยงส่งผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งเนื่องในโอกาสย้าย และผู้ตายก็มางานนี้ด้วย แต่ก็ไม่มีโอกาสเพราะวันนั้นมีข้าราชการเยอะ ตำรวจก็เยอะเลยต้องรองงานเล็ก หลังจากนั้นผู้ตายขั้บรถปิคอัพกลับบ้าน ส่วนนักโทษก็ซ่อนท้ายรถจักรยานยนต์ตามประกบกว่าถึงบ้านแล้วค่อยลงมือ แต่ผู้ตายมาแวะที่ร้านอาหารของลูกสาวซึ่งเป็นทางผ่าน นักโทษจึงต้องลงจากรถเข้ามาสั่งเครื่องดื่มอัดลมดื่มในร้านของลูกสาวผู้ตาย ตอนนั้นใส่หมวกไหมพรม คลุมหัวไว้แต่เปิดหน้า มองเห็นผู้ตายนั่งคุยกับลูกสาว อยู่หลังเคาน์เตอร์ พอน้ำอัดลมหมดขวด ตอนนั้นคนในร้านเยอะ นักโทษได้เดินมาซื้อเครื่องดื่มชูกำลังบริเวณเคาน์เตอร์ แล้วนักโทษได้เดินไปที่หน้าห้องของพนักงานบริการ หลังจากนั้นเดินกลับมาใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย 1 นัด แล้ววิ่งหลบหนีไปพนักงานในร้านไล่ตามยิงแต่กระสุนปืนไม่ถูกนักโทษ นักโทษวิ่งมาห่างจากจุด

เกิดเหตุประมาณ ครึ่งกิโล แล้วให้ลูกเขยของอาเอารถปิคอัพไปส่งที่บ้าน (ตอนนั้นยังไม่รู้เรื่อง) หลังจากเกิดเหตุ 3 วัน ไปนอนเฝ้าพ่อที่โรงพยาบาล ตำรวจก็มาจับตัวไป

ส่วนในรายของนักโทษที่กระทำความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 ซึ่งมีได้มีการเตรียมการมาก่อนนั้น นักโทษแต่ละรายเล่าว่า

“เรื่องมันเกิดขึ้นที่จริงแล้วต้นเหตุก็มาจากรื่องการพนันนี่แหละครับ เรื่องมันเริ่มเกิดตอนที่ผมเล่นการพนันรูปแบบหนึ่ง คู่กรณีผม เขาเล่นเสียและเป็นหนี้ เขาไม่ยอมจ่าย ผมก็ทวงเงินเขา เมื่อเขาไม่จ่ายก็เลยจับแค้นนั้นไม่ยอมทวงอีก ก็ตีเป็นว่าหนี้สูญไป ต่อมาก็มาเจอกันอีก และเขาก็เล่นเสียอีกเป็นหนี้ผมอีก ก็ไม่ยอมจ่ายเหมือนเดิม ต่อมากับคู่กรณีคนเดิม คราวนี้ผมเป็นฝ่ายเสีย ผมเซ็นเช็คให้ เนื่องจากไม่มีเงินสด แต่บังเอิญว่าตอนนั้นเป็นวันศุกร์แล้วก็ไปตอนกลางคืน เขาเบิกไม่ได้ในทันทีต้องไปเบิกวันจันทร์ เขาก็ไม่พอใจ ทั้งที่วันจันทร์เขาเบิกเงินได้ครบตามจำนวน แต่ก็ยังไม่พอใจ สุดท้ายถึงได้รู้เรื่องว่า คือเขาไม่ยอมจ่ายให้เข้าไปเล่นพนันอีก โดยเขาไปฟ้องหัวหน้างานของผม ที่รู้คือเขาไปฟ้องก่อนที่เขาจะเอาเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคาร หัวหน้างานเรียกไปด่าแล้วก็สั่งห้ามไม่ให้ไปที่บ่อนอีก เรื่องก็จบแค่นั้น แต่การคลุกคลีในวงการพนัน ก็ต้องมีวันที่ต้องได้พบได้เจอกัน แล้วเรื่องมันก็เกิดขึ้นคือ พี่เขยของผม ไปมีเรื่องทะเลาะกันกับคู่กรณีเก่าของผม ตอนนั้นผมมองว่าเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ทะเลาะกัน และไม่รู้ว่าเขาทะเลาะกันเรื่องอะไร แต่สำหรับความคิดของพี่เขย มันเป็นเรื่องของศักดิ์ศรี เนื่องจากว่าต่างคนต่างมีศักดิ์ศรียอมกันไม่ได้ประมาณว่าต้องตายกันไปข้างหนึ่ง แต่เหตุการณ์รุนแรงก็ไม่ได้เกิดขึ้นในทันที ค่อยเป็นค่อยไปเมื่อมีโอกาส หลังจากพี่เขยมีเรื่องตอนนั้น ก็ทิ้งช่วงเวลานานประมาณ 3 เดือน พี่เขยคิดว่าถ้าเราไม่ทำเขา เขาก็ต้องทำเราอยู่ดี ผมเริ่มพกปืนโดยพี่เขยเป็นคนหามาให้ และแล้วโอกาสก็มาถึง เมื่อผมเข้ามาอยู่ในสถานที่ที่รื่นเริงที่มีการจัดเตรียมขึ้นเพื่อการกุศล ผมได้เจอกับคู่กรณีอีกครั้งและก็กลายเป็นคู่กรณีของพี่เขยไปด้วยอีกคน โดยคู่กรณียื่นซองงานรื่นเริงอยู่ด้านหน้า คู่กรณีมองไม่เห็นผม หลังจากนั้น ผมเดินเข้าไปใกล้เขา แต่เขาไม่ได้สนใจเพราะคนมันเยอะ แล้วผมก็ใช้ปืนยิงเขา และลูกน้องเขาก็ยิงผม ได้รับบาดเจ็บ เหตุการณ์เกิดความซุลมุนต่างคนก็ต่างวิ่งหนี ชนกันไปชนกันมาแล้วผม ก็ถูกตำรวจจับตัวไว้ได้ หลังจากนั้นผมถูกส่งตัวเข้าโรงพยาบาล หลังจากแพทย์ผ่าตัดเสร็จ ผมก็ถูกอายัดตัวเพื่อดำเนินคดี” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

ส่วนนักโทษคนอื่นคนหนึ่ง ก่อเหตุชิงทรัพย์และใช้อาวุธมีดทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย

1.3.4 เหตุการณ์หลังจากกระทำความผิด

เมื่อการกระทำความผิดเสร็จสิ้นลงไปแล้ว การที่จะได้ตัวนักโทษมาดำเนินคดีนั้นก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละคดี บางรายเข้ามาขอรับตัวเพื่อต่อสู้คดี แต่เป็นการขอรับตัวหลังจากผู้กระทำความผิดร่วมถูกจับไปแล้ว บางรายหลังจากกระทำความผิดแล้วก็ถูกยิงได้รับบาดเจ็บ ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจมาอายัดตัวที่โรงพยาบาลเพื่อนำตัวไปดำเนินคดี บางรายถูกเจ้าหน้าที่จับตัวได้ในที่เกิดเหตุพร้อมอาวุธของกลาง ที่ใช้ในการกระทำความผิด มีสองรายหลบหนีจากการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจไปตามจับตัวได้ในภายหลัง

“ตัวผมไม่ได้ถูกจับเพราะผมเข้ามาอบตัวในคดีนี้.....” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“หลังจากหอมผ้าตัดใจผมเสร็จ ผมก็ถูกอายัดตัวทันที....” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

การที่คนเราจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บางคนต้องมีสิ่งที่มาช่วยเสริมในการตัดสินใจ กรณีนักโทษประหารในการศึกษาค้างนี้ก็เช่นเดียวกัน เขามีสิ่งใดที่มีอิทธิพลทำให้เขาตัดสินใจในขณะที่จะลงมือกระทำผิด จากการสัมภาษณ์นักโทษถึงความคิดก่อนตัดสินใจกระทำความผิดรุนแรงดังกล่าวทำให้พบว่า ความหวาดระแวงว่าจะถูกฆ่าเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้เขาตัดสินใจกระทำผิด

“..ผมเคยถูกยิงมาหลายครั้ง แต่ก็รอดมาได้ทุกครั้ง เมื่อเขายิงผม ผมก็ยิงเขา บางครั้งถ้ารู้ว่าเขาจะมายิงเรา เราก็จะลงมือก่อนเพราะโอกาสไม่ได้เข้าข้างเราเสมอไป กล่าวว่ามันเป็นวันหนึ่งอาจพลาดถูกเขายิงก่อนก็ได้ ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“ ขณะที่ผมตัดสินใจตอนนั้นเพราะคิดว่า ถ้าเขามีโอกาสแบบนี้เขาก็ต้องฆ่าเราเหมือนกัน ในเมื่อเรามีโอกาสก่อน เราก็ต้องตัดสินใจก่อน ใครจะรอให้คนอื่นมาฆ่าเราก่อนล่ะ และก็เป็นเรื่องของความกลัวว่าเขาจะฆ่าเราถ้ามีโอกาสจึงต้องตัดสินใจทำก่อน ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

หากให้เขามองย้อนกลับไปถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจนทำให้ต้องกลายเป็นนักโทษประหาร นักโทษแต่ละคนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองที่ต่างกัน คือ บางรายมองว่าเป็นเรื่องของเวรกรรม บางรายมองว่าเป็นไม่ใช่เรื่องของเวรกรรมแต่เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง คือใครทำอะไรก็ได้เช่นนั้น และบางรายให้ทัศนะในเชิงลบคือบอกว่าเป็นเพราะเจ้าหน้าที่อยากได้ผลงาน

“...ที่ชีวิตมาเป็นแบบนี้เพราะหลายอย่างประกอบกัน คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ...บางครั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐอยากได้ผลงาน ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

“ ...ผมไม่คิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตผมมันเป็นเวรกรรม ไม่เกี่ยวเลย มันไม่ใช่เวรกรรม มันอยู่ที่ตัวเราทำต่างหากอยู่ที่มือเราไปยิงเขาไม่ใช่เวรกรรม ...” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

“...กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลายๆคนมองว่ามันเป็นเรื่องของเวรกรรม แต่สำหรับผมคิดว่า ใครทำอะไรก็ได้รับผลที่ทำไว้” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 4)

“...ผมคิดว่าการที่ผมต้องมาติดคุกอยู่ที่บางขวางมันอาจเป็นเวรกรรมแต่ชาติปางก่อนก็ได้.... ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

1.4 คดีและการต้องโทษ

ในส่วนนี้ เป็นการศึกษาถึงคดีและการต้องโทษที่ได้รับ ตั้งแต่ข้อหาทางคดีที่ได้รับซึ่งพบว่านอกจากความผิดหลักคือการฆ่าผู้อื่นแล้ว ก็มักจะมีความผิดทางอาญาอย่างอื่นประกอบไปด้วยเสมอด้วย ซึ่งทั้งความผิดหลักและความผิดประกอบนี้จะนำไปสู่ข้อพิจารณาในขั้นตอนของการดำเนินคดี ทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นศาล และบทสรุปทางคดี จากการศึกษาวิจัยหัวข้อนี้เป็นการศึกษาในเรื่องผู้ที่ได้รับโทษเด็ดขาดประหารจากคำตัดสินของศาลฎีกา ซึ่งตัวนักโทษเองมีสิทธิ์ในการขอพระราชทานอภัยโทษภายใน 90 วัน หลังจากคำตัดสินของศาลฎีกา นักโทษทุกรายที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เป็นบุคคลที่ได้รับอภัยโทษเหลือเพียงโทษจำคุก ซึ่งระยะเวลาในการต้องโทษของแต่ละคนไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป และเมื่อนักโทษเข้าไปอยู่ในคุก ส่วนใหญ่แล้วก็จะไปมีปฏิสัมพันธ์กันกับผู้ต้องโทษด้วยกันคนอื่น ๆ และก็จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีที่แต่ละคนกระทำความผิดมา มีนักโทษหลายคนได้ให้ความเห็นในเชิงลบเกี่ยวกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยหน่วยงานที่นักโทษส่วนใหญ่เน้นก็คือ ตำรวจ และศาล กล่าวคือ นักโทษบางรายมองว่าตำรวจต้องการรีบปิดคดีเพื่อทำผลงาน ส่วนกรณีของศาล ซึ่งตัดสินคดีตามสำนวนของตำรวจ ถ้าตำรวจสรุปสำนวนผิดหรือมีการสร้างหลักฐานเท็จ จึงอยากให้มีหน่วยงานที่มากลั่นกรองแทนศาล ในการศึกษาบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดก่อนที่จะตัดสินให้ละอายดก่อน

1.4.1 พฤติกรรมของคดี

การกระทำความผิดต่อชีวิตที่มีบทลงโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิตนั้นมักมีการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน คือนอกจากจะกระทำผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 หรือการกระทำผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ซึ่งเป็นความผิดหลักแล้ว ยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตราอื่น ๆ หรือ ความผิดตามมาตรากฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาประกอบความผิดหลักด้วย ทำให้เกิดเป็นการกระทำผิดหลายกรรมต่างกันตามที่กล่าว ในพฤติการณ์ทางคดีของนักโทษประหารทั้ง 5 ราย มีนักโทษ 3 ราย ที่กระทำความผิดในข้อหาการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(4) และมี 2 ราย ที่กระทำความผิด ในข้อหาฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 โดยแต่ละรายก็มีความผิดอื่นประกอบด้วย

กรณีนักโทษ 3 ราย ที่กระทำความผิดในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนมีเพียงรายเดียวที่ได้กักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 310 ใช้เชือกไนลอนมัดมือไพลหลัง แล้วใช้อาวุธปืนยิง ใช้ก่อนอิฐทุบไปหน้าจนเสียชีวิต ก่อนที่จะจุดไฟเผาทำลายศพ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 199 อีกรายหนึ่งเป็นนักโทษร่วมกับผู้อื่นในการกระทำความผิด โดยทำที่ไปติดต่อทางธุรกิจเพื่อดูตัวบุคคลที่เป็นเป้าหมายก่อนแล้วจึงค่อยร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นเสียชีวิต รายสุดท้ายเป็นการไปตัดกรอ ซ้อนมอเตอร์ไซค์ขี่ตามประกบแล้วคอยโอกาสถึงค่อยลงมือกระทำความผิด

กรณีนักโทษ 2 ราย ที่กระทำความผิดในข้อหาฆ่าผู้อื่นนั้นในรายแรกมีความคิดในใจว่าต้องฆ่าคู่กรณีแต่ไม่ได้ตัดสินใจหรือเตรียมการว่าจะกระทำเมื่อไหร่และเมื่อไปพบบุคคลที่เป็นเป้าหมายในสถานที่ที่มีการชุมนุมกันในงานรื่นเริงจึงได้ใช้อาวุธปืนยิงบุคคลเป้าหมายเสียชีวิต ส่วนรายที่สองเป็นการชิงทรัพย์และใช้อาวุธมีดทำร้ายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

1.4.2 ขั้นตอนการดำเนินคดี

การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจะเริ่มขึ้นเมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ หรือผู้กระทำความผิดเข้ามามอบตัว หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อหาให้ผู้กระทำผิดทราบ จากการสัมภาษณ์นักโทษประหารชีวิตทั้ง 5 ราย พบว่ามีการถูกนำตัวมาดำเนินคดีที่ต่าง ๆ ดังนี้คือ บางรายเข้ามามอบตัว ซึ่งเป็นการมอบตัวหลังจากผู้ร่วมกระทำผิดถูกจับตัวได้แล้ว บางคนถูกจับตัวได้หลังเกิดเหตุ 2-3 วัน โดยพบว่าไปจับตัวที่บ้านขณะแต่งเครื่องแบบของทางราชการออกมาทำงาน แต่ถูกจับตัวก่อนที่จะแต่งตัวเสร็จ ซึ่งตัวนักโทษรายนี้คิดว่าถ้าแต่งเครื่องแบบราชการเสร็จแล้วคงไม่ถูกจับ เพราะตำรวจคงไม่จับคนทั้งเครื่องแบบราชการ บางคนถูกยิงได้รับบาดเจ็บในสถานที่เกิดเหตุและถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล หลังจากแพทย์ผ่าตัดให้เสร็จก็ถูกอายัดตัวทันที บางคนถูกจับตัวได้ในที่เกิดเหตุพร้อมอาวุธของกลางในมือ และตัวนักโทษเองก็ไม่ได้หนี อีกรายหนึ่งถูกจับตัวได้ที่โรงพยาบาล ขณะให้เลือด ตำรวจก็มาจับตัวไป แต่ไม่ได้ใส่กุญแจมือในโรงพยาบาล ในตอนแรกพยาบาลไม่เห็นด้วยเพราะเกรงว่าตัวนักโทษจะช็อคแต่เมื่อการให้เลือดเสร็จสิ้นตำรวจจึงพาตัวไป

ในขั้นตอนการสอบสวน พบว่านักโทษทั้ง 5 ราย ไม่ได้รับการประกันตัว นักโทษเพียงรายเดียวมอบตัวโดยมีความคิดในตอนแรกว่า ถ้ามอบตัวแล้วจะได้รับการประกันตัวแต่ก็ไม่ได้ ส่วนอีกรายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ร่วมในการกระทำผิดไม่ได้รับการประกันตัวเช่นกัน แต่เมื่อย้ายไปยังเรือนจำในพื้นที่ที่เกิดเหตุและถูกขังได้ฝากหนึ่ง ก็ได้ประกันตัวหลังจากนั้นก็เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล

1.4.3 บทสรุปทางคดี

หลังจากตัวนักโทษถูกดำเนินคดีแล้วในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนสั่งฟ้องแล้วส่งไปที่อัยการ แล้วจากนั้นคดีก็จะผ่านเข้าสู่การพิจารณาของศาล ซึ่งจะมีศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลชั้นต้นสรุปว่าให้ประหารชีวิตทุกราย ในชั้นต้นการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ พบว่า มีนักโทษ 1 ใน 5 ราย ที่ศาลอุทธรณ์ตัดสินยกฟ้อง ด้วยเหตุผลที่ว่าภาพสเก็ตช์ใบหน้าคนร้ายไม่เหมือนกันถึงขนาดเชื่อได้ว่าตัวนักโทษเป็นคนร้าย อีกทั้งภาพสเก็ตช์เป็นการเขียนตามคำบอกเล่าไม่ใช่ภาพถ่าย จึงหาความชัดเจนแน่นอนไม่ได้ ประกอบกับประจักษ์พยานโจทก์ไม่มีความมั่นใจว่าผู้กระทำความผิดเป็นคนร้าย อาจเป็นเพราะประจักษ์พยานเห็นหน้านักโทษในห้องสอบสวนมาก่อนและจากประจักษ์พยานโจทก์ไม่ปรากฏว่าผู้กระทำความผิดเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายมาก่อน จากการที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้เวลาพูดคุยกับผู้ตายนานถึงครึ่งชั่วโมง จึงไม่น่าจะเป็นคนรับจ้างคนอื่นมาฆ่าผู้ตาย และเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุม ผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้

หลบหนีแต่อย่างไร เมื่อพิจารณาคำเบิกความของพยานโจทก์ประกอบกับพฤติการณ์ต่างๆ ดังกล่าว ยังมีความสงสัยตามสมควรว่านักโทษดังกล่าวได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัย ให้จำเลยจึงพิพากษากลับให้ยกฟ้อง ในขั้นตอนของการพิจารณาของศาลฎีกา พบว่านักโทษทั้ง 5 ราย ถูกศาลฎีกาตัดสินโทษประหาร 4 ราย และพบว่า 1 ใน 5 ราย ขึ้นตอนทางคดีสิ้นสุดแต่ชั้นอุทธรณ์ ส่วนนักโทษในรายที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องนั้นศาลฎีกาพิพากษากลับให้บังคับคดีตามศาลชั้นต้น ด้วยเหตุผลที่ว่าแม้โจทก์จะมีประจักษ์พยานเพียงปากเดียว แต่พยานได้เห็นนักโทษที่ร่วมกันกระทำความผิดทั้งก่อนและขณะกระทำความผิดถึง 4 ครั้ง ได้รู้เห็นเวลากลางวันขณะเกิดเหตุยังไม่มืดและได้เปิดไฟฟ้าไว้ด้วย และพยานหนึ่งอยู่ห่างโต๊ะหินอ่อนที่ผู้ตายและนักโทษนั่งคุยกันเพียง 2 วาเศษ และนักโทษดังกล่าวก็ร่วมมือกับพวกอีก 1 คน โดยไม่มีผู้อื่นร่วมด้วย ที่จะทำให้เกิดความสับสน และหลังจากนักโทษคนหนึ่งหนึ่งเป็นคณบดี ได้ยิงทำร้ายผู้ตายและไม่ได้หลบหนีในทันที ในลักษณะที่ยามใจและเลือดเย็น พยานจึงสามารถเห็นอากัปกริยาได้อย่างชัดเจน หลังเกิดเหตุพยานได้แจ้งความต่อพนักงานตำรวจ และได้บอกดำเนินรูปพรรณคนร้ายให้เจ้าพนักงานตำรวจ สเกิร์ตสภาพคนร้ายได้ถูกต้อง พยานได้ระบุว่า เป็นภาพสเกิร์ตคนร้าย เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์ที่นักโทษนั่งมาก่อนเกิดเหตุ พยานก็จำได้และได้ชี้ยืนยันประกอบกับพยานได้มีการเบิกความเป็นขั้นเป็นตอนมีเหตุผลเชื่อว่า ได้รู้เห็นและจำจำเลยทั้งสองได้โดยไม่ผิดพลาด ประกอบกับมีพยานแวดล้อม เบิกความสนับสนุนว่าตอนเย็นก่อนเกิดเหตุ 2 วัน นักโทษได้เข้ามานั่งคุยเรื่องซื้อขายที่ดินกันนั้น พยานได้เข้าไปนั่งคุยด้วยทำให้คำเบิกความของประจักษ์พยานมีน้ำหนักมากขึ้น ในที่สุดศาลฎีกาพิจารณาไม่เห็นฟ้องด้วย พิพากษากลับให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

1.4.4 ระยะเวลาที่ต้องโทษ

เมื่อศาลฎีกาได้มีการพิจารณาคดีตัดสินโทษเด็ดขาดประหารแล้ว นักโทษแต่ละคน ก็จะถูกส่งตัวไปที่เรือนจำบางขวาง และนักโทษแต่ละคนสามารถยื่นเรื่องขอพระราชทานอภัยโทษทุกราย โดยบางรายคดียังอยู่ในช่วงของหมายศาลเด็ดขาดซึ่งหมายถึงยังต้องโทษประหารชีวิตนั้น อีก 7 วัน จะถึงวันที่จะขอทูลเกล้าได้ แต่ยังไม่ทันได้ทำ ก็มีเรื่องโปรดเกล้ามาก่อนโทษเลยได้รับอภัยโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต ในรายชื่อคดีที่ไม่ถึงชั้นศาลฎีกา ปกติต้องทำเรื่องยื่นขอพระราชทานอภัย แต่ก็ไม่ทันได้ยื่นก็ได้รับพระราชทานอภัยโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิตพอดี ส่วนนักโทษอีก 3 รายที่เหลือ ได้ยื่นเรื่องขอพระราชทานอภัยโทษ ในช่วง 1-2 ปี หลังจากการยื่นเรื่องราว ก็ได้รับอภัยโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต และในช่วงระยะเวลา 4-12 ปี ถัดมา นักโทษแต่ละรายก็ได้รับการลดโทษเนื่องในโอกาสวันสำคัญอีกเหลือ 40 ปี มีนักโทษหนึ่งรายได้รับการลดโทษลงมาเหลือ 26 ปี 8 เดือน เมื่อหลายปีมาแล้ว แต่ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์นักโทษรายนี้บอกว่าถ้าได้รับอภัยโทษอีกครั้งก็น่าจะหลุดพอดี นักโทษทั้ง 5 รายติดคุกมาแล้วเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป นับแล้วระยะเวลาต้องโทษตั้งแต่ศาลฎีกาตัดสิน พบว่านักโทษทั้ง 5 รายที่ทำการศึกษาติดคุกมาเป็นระยะเวลา 16, 10, 18, 15 และ 15 ปีตามลำดับ นักโทษรายที่ 3 ปัจจุบันพ้นโทษแล้วโดยสรุปได้รับโทษจำคุกทั้งสิ้นเป็นเวลา 18 ปี

1.4.5 ความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังด้วยกัน

นักโทษส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักโทษด้วยกัน ใน 2 ประเด็นคือ ในเรื่องเกี่ยวกับคดีที่แต่ละคนต้องโทษมา และคดีของนักโทษคนอื่นๆ นักโทษทั้ง 5 รายเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำได้ระยะหนึ่งแล้ว มีความสัมพันธ์กันใน 3 รูปแบบคือ แบบที่มีเพื่อนมาก แบบที่มีเพื่อนสนิทไม่กี่คน แบบที่ต่างคนต่างอยู่โดยมีนักโทษรายหนึ่งที่มีเพื่อนนักโทษมาก เพราะเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักโทษด้วยกัน แต่ความสัมพันธ์ที่มีไม่ถึงกับลึกซึ้ง “อยู่ในนี้ก็รู้จักเพื่อนเยอะ ก็ให้ความช่วยเหลือกันให้คำปรึกษากัน แต่ก็ไม่ได้อึดอัดกันมากนัก” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1) มีนักโทษบางคนก็มีเพื่อนสนิทซึ่งคุยกันได้ปรึกษาไม่กี่คน นักโทษคนหนึ่งบอกว่า “อยู่ในนี้เพื่อนไม่เยอะครับ อยู่ในนี้ต้องเลือกคบ มีเพื่อนสนิทคนหนึ่งเขาต้องคดียาเสพติด มีนิสัยเหมือนกัน ในนี้มีทั้งคนดีและไม่ดี ต้องเลือกคบ ซึ่งการที่จะเลือกคบใครก็ใช้เวลาดูไม่นานก็จะรู้ว่าคนนี้คบได้หรือไม่ โดยดูจากกิจกรรมารยาท ความประพฤติ การพูดจา บางคนอายุคร่าวๆรุ่นลูกยังมาขึ้นมึง ภูกับเรา เหมือนไม่ให้เกียรติกัน” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5) นักโทษบางคนก็มองว่าการอยู่ในเรือนจำบางขบวนนี้ต่างคนต่างอยู่ดีกว่าโดยนักโทษคนหนึ่งบอกว่า “สำหรับสังคมข้างในนี้ผมมองว่าเป็นสังคมของการเอาตัวรอด อยู่กันแบบตัวใครตัวมัน อยู่ในนี้อย่าไปยุ่งกับใคร ยุ่งมากปัญหาเยอะ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

1.4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีของตัวเอง

นักโทษซึ่งต้องคดีความผิดต่อชีวิต จนได้รับโทษสูงสุดประหารชีวิต ซึ่งเป็นโทษที่รุนแรงนั้น แน่แน่นอนว่าทุกคนเมื่อได้รับโทษรุนแรงนี้ ต้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีของตัวเองในลักษณะต่างๆ กันไป จากการศึกษาให้นักโทษประหารทั้ง 5 ราย พบว่ามีรูปแบบความคิดเห็นที่แตกต่างกัน 2 แบบ คือ การยอมรับ และไม่ยอมรับกับบทสรุปทางคดี มีนักโทษ 2 ราย ที่ยอมรับในบทสรุปทางคดี โดย นักโทษคนหนึ่งบอกว่า “คดีของผม ผมว่าก็สมน้ำสมเนื้อดี เขาตัดสินถูกต้องเพราะผมผิดจริง ส่วนคู่กรณีของผมเขาก็ตัดสินว่าป้องกันตัว และเขาผิดตรงที่มีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ผมว่าก็โอเคนะ” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3) “ผมถูกจับเพราะมีของกลางอยู่ในมือ ถ้าเราสู้อัดศาลจะเพิ่มโทษอีก ถ้าจะมานั่งคิดว่าไม่เป็นธรรมก็คงไม่ใช่ เพราะผมทำความผิดจริง” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 4)

ส่วนนักโทษอีก 3 ราย ไม่ยอมรับกับบทสรุปทางคดี ซึ่งมีนักโทษบางรายที่ให้ความเห็นต่างกันไป ดังนี้ “คดีของผมยังมีความไม่ถูกต้องในหลายเรื่องในการพิจารณา แต่ผมไม่อยากจะพูดอะไรแล้วตอนนี้” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“คดีของผม เจ้าหน้าที่ทำงานไม่เรียบร้อยสืบไต่คดีหนอยรู้ระแคะระคายก็จับตัวมาแล้ว ผมมองว่าน่าจะสืบให้ละเอียดรอบคอบกว่านี้ คดีของผมผมไม่ได้สารภาพ ผมเคยคุยกับเพื่อนนักโทษประหารด้วยกันว่า อยู่หนึ่งดี ๆ ที่บ้าน ไม่ได้รู้เรื่องอะไร ก็ถูกจับมาติดคุก” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

“ไม่เป็นธรรมอย่างเรื่องปลอกกระสุนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ พบในสถานที่เกิดเหตุ นั้นมันไม่ควรจะตรวจแล้วตรงกับปืนกระบอกที่ผมให้เจ้าหน้าที่ยึดไว้เพราะปืนกระบอกที่ใช้กระทำความผิดผมเอาไปซ่อนไว้ แล้วส่งปืนอีกกระบอกหนึ่งให้พนักงานสอบสวนยึด ซึ่งความเป็นจริงแล้วผลการตรวจพิสูจน์ปลอกกระสุนปืนที่ตำรวจเก็บได้จากสถานที่เกิดเหตุ ผลที่ออกมาไม่ควรจะตรงกัน ซึ่งตรงนี้ผมมองว่าการตรวจพิสูจน์ผิดพลาด อีกเรื่องหนึ่งคือ ลายนิ้วมือ ในวันเกิดเหตุผมตีมน้ำสไปรท์ และเมื่อตำรวจจะนำตัวมาสอบสวนก็ให้ผมตีมน้ำส้ม ในขั้นตอนการพิจารณาของศาล ผลสรุปคือ ลายนิ้วมือของผมตรวจตรงกับขวดน้ำส้ม ตรงนี้ผมมองว่าไม่ใช่ มันไม่ถูกต้อง” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

1.4.7 ความคิดเห็นต่อกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานที่ประกอบอยู่ในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่นักโทษไม่ยอมรับในการทำงาน ก็คือหน่วยงานตำรวจ และหน่วยงานของศาล โดยในขั้นตอนการทำงานของตำรวจ มีนักโทษบางส่วนมีความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

“อยากให้ตำรวจอย่าเห็นแก่ผลประโยชน์จนเกินไป อยากได้ผลงาน อยากให้สืบสวนสอบสวน ให้แน่นอนก่อนที่จะจับตัวมา อย่าจับแพะ ผมเคยได้ยินตำรวจพูดให้ฟังว่า ตอนสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยใช้ทุนมาเยอะแล้วเมื่อมาเป็นตำรวจต้องถอนทุนคืนบ้าง นี่คือนี่ที่ผมได้ยินตำรวจพูดกันมา” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

“สำหรับคดีทั่วไป ผมมองว่าบางครั้งก็ถูกบางครั้งก็ผิด อย่างลูกน้องผมคนหนึ่ง ในคุกเขามีอาการเพี้ยนๆ โดนข้อหาข่มขืนทั้งที่ไม่ได้ทำ บังเอิญว่าไปมีชื่อเดียวกับคนที่ทำผิด เลยถูกดำเนินคดีด้วย และทุกวันนี้คนที่ทำจริงก็มาติดคุกอยู่ด้วยกันนี้แหละ นี่คือนี่ข้อผิดพลาดที่มันผิดมาตั้งแต่ชั้นสอบสวนแล้ว ทั้งที่รู้ว่าผิดตัวและคนผิดจริงก็จับมาแล้วทุกวันนี้ก็ยังไม่ปล่อย” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

“ในเรื่องของการเก็บหลักฐานและการนำหลักฐานไปตรวจพิสูจน์ของตำรวจยังมีความไม่ถูกต้อง ซึ่งก็ได้สาปแช่งพนักงานสอบสวนท่านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีของตัวเองไปแล้ว” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

ส่วนหน่วยงานของศาล มีนักโทษบางส่วนมีความคิดเห็น ในประเด็นต่าง ๆ คือ

“ศาลเขาก็ตัดสินตามสำนวนของตำรวจ ผมอยากให้ศาลมีหน่วยงานอะไรก็ได้สักหน่วยงานหนึ่ง ที่ไปตรวจสอบจำเลย ว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

“ในคดีทั่วๆ ไปบางครั้งก็มีการตัดสินถูกบ้างผิดบ้าง และมันผิดมาตั้งแต่ชั้นสอบสวน” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3)

“หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีความยุติธรรมเพราะคนที่มีเงินทำผิดถูกจับแต่ศาลกลับยกฟ้องไป ยกตัวอย่างคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้ฟังว่ามีคู่คดีมาอยู่ในแดนเดียวกันแล้วก็หลุดคดีไป” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 5)

จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่า นักโทษประหารส่วนใหญ่ไม่ยอมรับการทำงานของตำรวจส่วนหน่วยงานของศาลซึ่งตัดสินตามสำนวนของตำรวจนั้น นักโทษอยากให้มีหน่วยงานที่มากลับกรองอีกส่วนหนึ่ง และมีนักโทษคนหนึ่งได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลที่จะมาทำงานในหน้าที่ตรงนี้ว่า

“คนที่มาทำหน้าที่ตรงนี้ นอกจากจะมีความรู้แล้ว ควรต้องเป็นคนดีด้วย เพราะคนที่มีความรู้เป็นตัวสำคัญ แต่ผมกลัวว่าคนที่มีความรู้แล้วเป็นคนไม่ดีก็จะนำความรู้ไปทำลายคนที่ไม่มีความรู้ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมและขาดความเมตตา” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 2)

1.4.8 การย้ายแดน

เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำที่ใช้คุมขังนักโทษคดีอุกฉกรรจ์ที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษสูงสุดคือประหารชีวิต ซึ่งในอดีตนั้นคนที่ศาลตัดสินจำคุกตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ จะถูกส่งมาคุมขังที่เรือนจำกลางบางขวางแห่งเดียวเท่านั้น ปัจจุบันได้มีเรือนจำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อรองรับนักโทษที่มีกำหนดโทษสูงถึงตลอดชีวิตเพิ่มอีก 2 เรือนจำ คือ เรือนจำกลางคลองไผ่ ที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สำหรับผู้ที่ถูกศาลตัดสินโทษประหารชีวิตยังคงส่งตัวมาคุมขังที่เรือนจำกลางบางขวางเพียงแห่งเดียว ซึ่งแบ่งการควบคุมดูแลออกเป็นแดนๆ ซึ่งมีจำนวนแดนทั้งสิ้น 16 แแดน

หลังจากที่ต้องโทษประหารแล้วนักโทษจะถูกส่งตัวมาอยู่ที่เรือนจำบางขวาง ในครั้งแรกจะถูกส่งตัวมาอยู่ที่แดน 1 ขณะนั้นมีการปรับปรุงซ่อมแซมแดน 1 นักโทษทั้ง 5 ราย จึงถูกย้ายไปยังแดนต่างๆ กัน เหตุผลในการย้ายแดนเท่าที่ได้รับข้อมูลจากนักโทษมี 2 รูปแบบ คือ การสมัครใจของตัวนักโทษเอง และความเห็นของเจ้าหน้าที่ซึ่งคัดเลือกจากความประพฤติของตัวนักโทษ นักโทษส่วนใหญ่สมัครใจที่จะย้ายแดนเพื่อต้องการฝึกอาชีพ นักโทษคนแรกบอกว่า “ผมถูกย้ายมาอยู่แดน 2 แต่สมัครใจไปช่วยหน้าที่หุงหาอาหารที่อยู่แดน 9 ก็คือได้ช่วยหุงหาอาหารให้เพื่อนักโทษกิน” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 3) นักโทษคนที่สอง บอกว่า “ผมได้ย้ายมาอยู่แดน 3 ฝึกวิชาชีพเย็บกางเกงยีนส์และก็ย้ายมาอยู่แดน 4 แต่ปัจจุบันก็สมัครไปทำงานที่แดน 13 เป็นงานเลี้ยงหมู่นี้มีหมูทั้งหมด 2,000 กว่าตัว มีนักโทษที่ต้องเลี้ยงหมู 98 คน แต่ละคนต้องเลี้ยงหมู 9 ตัว” มีนักโทษบางคนย้ายแดนด้วยความเห็นของเจ้าหน้าที่ โดยนักโทษคนหนึ่งบอกว่า “ผมถูกส่งตัวมาบางขวาง มาอยู่ที่แดน 1 ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการซ่อมแซม ผมเคยถูกย้ายมาอยู่แดน 4 แต่บังเอิญหัวหน้าแดน 5 เห็นว่าผมทำงานดีจนได้รับความไว้วางใจก็เลย เรียกตัวผมมาช่วยแดน 5”

จากคำสัมภาษณ์นักโทษพบว่าบางคนไม่สามารถที่จะทำตามโครงสร้างได้ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเอกสารประกอบพบว่า สาเหตุที่การคุมขังนักโทษไม่เป็นไปตามโครงสร้างก็เนื่องมาจากบางครั้งนักโทษที่ส่งตัวมามีหลายคน และเป็นนักโทษร่วมในคดีเดียวกัน ทางเรือนจำจึงจำเป็นต้องแยกนักโทษเหล่านั้นให้ออกจากกัน เพื่อป้องกันการรวมตัววางแผนหนีออกจากคุก

1.5. ความคิดเห็นต่อตัวเองหลังต้องโทษ

ไม่ว่าใครก็ตามที่ได้รับคำพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น ย่อมเกิดความรู้สึกต่าง ๆ มากมายจนยากจะหาคำบรรยายได้และเมื่อนักโทษก้าวเข้ามาสู่ขั้นตอนการรับโทษ คือการถูกจองจำอยู่ในคุก แม้จะไม่อาจรู้ได้ว่าตนจะต้องถูกประหารชีวิตวันใด สิ่งที่ต้องประสพก่อนคือการมีชีวิตอยู่ให้ได้ภายใต้การถูกจองจำ ซึ่งในเวลานี้ นักโทษได้มีเวลาคิดถึงเรื่องต่าง ๆ ทั้งในอดีตปัจจุบันและคาดหวังถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต จากการศึกษา นักโทษประหารชีวิตทั้ง 5 ราย พบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็น ความรู้สึกต่อตัวเองหลังต้องโทษเหมือนกันและต่างกันไปด้วย

1.5.1 การปรับตัว นับว่าเป็นสิ่งแรกที่นักโทษต้องประสพไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวทั้งทางร่างกายและใจ ต้องปรับตัวให้อยู่ได้ในสภาพที่ตนไม่เคยสัมผัสมาก่อน จนมีนักโทษคนหนึ่งกล่าวว่า “...อยู่ที่บางขวางผมต้องปรับตัวเยอะมากเพราะความรู้สึกตอนนั้นมันต่างกับราวฟ้ากับเหว...” (คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1) ทำให้เห็นว่านักโทษต้องประสพกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในช่วงแรก ๆ ของการต้องโทษ สิ่งแรกที่นักโทษเกือบทุกคนกล่าวถึงคือ ความเป็นอิสระ การถูกต้องโทษนั้น คือ การจองจำให้นักโทษไม่สามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ อิสระภาพและศักดิ์ศรีของทุกคนได้หมดสิ้นไปนับตั้งแต่ก้าวแรกที่ได้เหยียบย่างเข้าสู่ประตูเรือนจำ ต้องทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ทุกอย่างของเรือนจำโดยไม่มีใครที่จะมีโอกาสปฎิบัติต่างจากคนอื่นได้ แม้แต่การรับประทานอาหาร การนอน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องทำตามเวลาที่เรือนจำกำหนด ซึ่งตอนที่ยังไม่ได้ถูกจับกุมและถูกพิพากษานั้นทุกคนสามารถจะทำอะไรตามใจตัวเองได้ทั้งสิ้น จะกิน จะนอน เวลาไหนก็ได้ จะเดินไปทางไหนก็ย่อมได้ ดังนั้น นักโทษต้องปรับตัวปรับความคิดให้เป็นไปตามกฎระเบียบของเรือนจำให้ได้

“...ตอนอยู่ข้างนอกผมมีอิสระจะไปไหนก็ได้...” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 1)

“...มาอยู่ที่นี้ตอนแรกต้องปรับตัว เข้ามาอยู่ที่นี่ต้องปรับตัวมากเลยครับอย่างเช่น ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่มีอิสระการกินการอยู่ต้องตามเวลา” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 5)

นอกจากการปรับตัวทางกฎระเบียบความเป็นอยู่ต่าง ๆ แล้ว ในการทำกิจกรรมหรือการดำเนินชีวิตจากที่เคยอยู่สุขสบาย มีคนคอยช่วยเหลือ เมื่อถูกต้องโทษในเรือนจำแล้วนักโทษต้องทำทุกอย่างด้วยตนเอง ต้องช่วยเหลือตัวเองเพื่อให้อยู่รอดได้ ดังที่นักโทษกล่าวว่า “อยู่ข้างนอกเมื่อยหาให้กิน กินตอนไหนก็ได้” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 5)

“ตอนเด็กผมมีแม่ผมเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลผม ...อยู่ที่นี่ต้องทำเองช่วยเหลือตัวเองทุกอย่าง” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 1)

นอกจากการปรับตัวทางกายที่นักโทษต้องคิดถึงและปรับตัวให้ได้แล้วสภาพจิตใจก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่นักโทษต้องพยายามปรับใจยอมรับและเผชิญหน้ากับการถูกจองจำไว้อิสรภาพอีกเป็นเวลานาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักโทษส่วนใหญ่สามารถปรับจิตใจให้สงบลง มีความเยือกเย็นขึ้น แม้บางคนอาจมีบางช่วงที่รู้สึกหมดกำลังใจ ท้อแท้จากการรอวันได้รับอิสรภาพ และจากสภาพการณ์ต่างๆ ในเรือนจำ รวมทั้งความรู้สึกเสียใจต่อการกระทำและผลการกระทำของตนที่ย้อนกลับไปคิดว่าไม่ควรทำเช่นนั้นเลย ความรู้สึกต่างๆ ที่รุมเร้าเข้ามานั้นทำให้นักโทษต้องมีการปรับสภาพจิตใจของตนเองมาก นักโทษบางส่วนได้ใช้การปฏิบัติธรรม สวดมนต์ นั่งสมาธิ มาช่วยให้กระทำให้ออกใจสงบ ในขณะที่นักโทษบางส่วนคิดถึงอนาคตหรือสิ่งที่จะทำเมื่อพ้นโทษ เช่น เปิดกิจการของตนเอง การจะนำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากเรือนจำไปใช้ก็สามารถทำให้นักโทษมีกำลังใจที่ดีขึ้นมาได้บ้าง

“...ทุกๆ วันผมจะนั่งสมาธิทำให้ออกใจสงบ มันทำให้ทุกวันของผมที่นี่เริ่มสงบลงมาก...”(คำสัมภาษณ์นักโทษรายที่ 1)

“...อยู่ที่นี่ได้เรียนรู้อะไรดีๆ เยอะอย่างเช่นการทำเกษตร...ผมกำลังฝึกเป็นช่างเชื่อมเพราะคิดว่าสามารถออกไปทำงานข้างนอกได้...” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 4)

1.5.2 สิ่งที่ได้คิดหรือเรียนรู้หลังต้องโทษ ดังที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อนักโทษเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ทำให้ได้มีเวลาคิดถึงสิ่งต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

อดีต นักโทษบางส่วนได้มีเวลาคิดถึงสิ่งที่ได้กระทำไปในอดีต พบว่า หากย้อนกลับไปได้จะไม่กระทำการเช่นนั้นเด็ดขาด ยอมรับว่าสิ่งที่ตนได้กระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ผิดและสมควรถูกลงโทษจริง ในการทำสิ่งใดให้คิดด้วยตนเองไม่ควรให้คนอื่นคิดแทนเพราะหากเกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นเพราะการกระทำหรือการตัดสินใจของตนเองทั้งนั้น “...ตอนนี้คิดว่าตัวเองรู้สึกผิดจริงตามคำพิพากษาเพราะได้ทำผิดจริง...” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 5)

ปัจจุบัน นักโทษบางส่วนคิดว่า เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้ได้รู้จักตนเองมากขึ้น สามารถทำใจให้เข้มแข็งอดทนต่อสิ่งขมขื่นและความยากลำบากต่างๆ ได้ มีความเข้าใจเรื่องการอยู่ในสังคมย่อมมีทั้งคนรักและคนเกลียดต้องทำใจอดทนให้ได้ และควรให้อโหสิกรรมไม่คิดแค้น เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำเดิมอีก “...เพราะไม่ว่าจะทำอะไรก็มีมารผจญอยู่เสมอ คนรักคนชอบพอกัน... เพราะฉะนั้นต้องทำใจให้เข้มแข็ง...” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 2) “...ผมอโหสิกรรมให้ไม่อยากจะคิดแค้นอีก เพราะมันจะย้อนรอยกันแบบไม่จบสิ้น” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 2)

อนาคต นอกจากนี้ที่นักโทษจะมีโอกาสทบทวนอดีตและคิดถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างต้องโทษแล้วนักโทษยังมีเวลาคิดถึงอนาคตหากมีโอกาสได้พ้นโทษแล้วว่าหากในอนาคตได้ออกนอกเรือนจำแล้วนักโทษได้พบเจอเหตุการณ์ที่คล้ายหรืออาจจะส่งผลให้นักโทษมีโอกาสกระทำผิดแล้วกลับมาจับโทษอีก นักโทษจะหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงเหตุการณ์หรือสถานการณ์เหล่านั้น “...ญาติๆ ผมก็คอยให้กำลังใจอยู่เสมอและบอกว่าอย่าไปมีเรื่องกับใครอีก” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษ)

รายชื่อ 2) “...ถ้าออกไปแล้วต้องไปเจอกับเหตุการณ์เก่าอีก ผมไม่เอาอีกแล้ว...” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 5)

1.5.3 ความกังวลใจหลังพ้นโทษ

การที่อิสรภาพของนักโทษประหารทั้ง 5 คน ถูกจำกัดเนื่องจากการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมและพวกเขาเหล่านี้ต้องถูกกักขังมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานซึ่งขั้นต่ำที่สุดในที่นี้คือไม่ต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งการละทิ้งครอบครัวและหมดสิ้นเกียรติยศศักดิ์ศรีชื่อเสียงและรอมมาเป็นทรัพย์สินเงินทอง เพื่อชดใช้ความผิดที่กระทำไว้ แต่เมื่อพ้นโทษสูงสุดที่ได้รับเมื่อตอนคำพิพากษาจากศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ที่เคยตัดสินประหารชีวิต ได้ถูกลดหย่อนให้เหลือเพียงการจำคุกตลอดชีวิตภายหลังจากการได้รับการอภัยโทษแล้ว การจะก้าวกลับไปสู่การใช้ชีวิตหลังการพ้นโทษในสังคมนั้นได้สร้างให้เกิดความกังวลใจบางประการให้แก่นักโทษบางคนโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำมาหากินและที่อยู่อาศัยเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว อย่างกรณีของนักโทษคนหนึ่งที่เกิดความกังวลหรือความไม่สบายใจว่า เมื่อตนเองกลับไปยังบ้านเกิดแล้ว มีเรื่องของบ้านและที่ทางทำกินพ่อแม่แบ่งให้แก่ลูกหลานนั้นอาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากตนเองต้องโทษอยู่เป็นเวลานาน หากแม้เมื่อได้ออกไปแล้วการกลับไปทวงสิทธิ์ที่พึงจะได้รับ อาจสร้างปัญหาและการทะเลาะเบาะแว้งในหมู่ญาติพี่น้องได้ “ตรงนี้แหละคิดมากในตอนนี่ คือเรื่องบ้านและที่ดิน เพราะผมมีที่ดินที่แม่เขาแบ่งไว้ให้ลูกหลานทุกคน ผมกลัวว่าถ้าออกไปแล้วจะต้องไปทะเลาะกับพี่น้องเรื่องการแบ่งทรัพย์สินสมบัติ เพราะผมก็ติดคุกอยู่ที่นี่หลายปี” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 4)

นอกจากความกังวลใจหลังพ้นโทษในเรื่องของการทำมาหากินและที่อยู่อาศัยแล้ว นักโทษประหารส่วนใหญ่เห็นว่าการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ต้องทำงานและดูแลบุคคลใกล้ชิดให้ดียิ่งขึ้นและไม่หวนกลับไปสู่ความทุกข์ทรมานในสภาพของนักโทษอีกต่อไป

สำหรับความกังวลใจภายหลังการพ้นโทษนั้นบางครั้ง นักโทษประหารจะนึกถึงเรื่องของสิ่งที่เขาเป็นห่วงขณะที่กำลังรับโทษอยู่มากกว่า การกังวลในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อพ้นโทษ เช่นการคาดหวังว่าจะได้รับการลดโทษอีกหรือไม่ในวาระสำคัญๆ ของชาติ “...ผมก็รอดูว่าวันที่ 9 มิ.ย. 2549 นี้ ผมจะได้โอกาสลดโทษอีก (ในวาระครองราชย์ 60 ปี)หรือไม่ ผมหวังไว้ แต่ไม่ทราบว่าจะเป็นอย่างไร” (คำสัมภาษณ์ของนักโทษรายที่ 5)

2. กระบวนการกระทำความผิดตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้ายตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกา ในประเด็นต่อไปนี้

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคำพิพากษาของนักโทษประหาร 19 ราย ถึงกระบวนการกระทำความผิดตั้งแต่เริ่มต้นการเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล และพบว่าได้มีการกล่าวถึงประวัติความผิด

ของนักโทษก่อนคดีประหาร เพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาบทลงโทษในเบื้องต้น ก่อนที่จะไปถึงพฤติกรรมการกระทำผิด ว่านักโทษได้กระทำการที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นข้อกล่าวหาในประเด็นใดบ้าง และแน่นอนเมื่อถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิด นักโทษส่วนใหญ่จะให้การปฏิเสธ และจะต้องต่อสู้ทางคดีเพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์ของตัวเอง การต่อสู้ทางคดีของนักโทษจะเป็นไปในลักษณะที่บอกว่า 'ไม่รู้ไม่เห็นเหตุการณ์ในวันเกิดเหตุ หรือไม่รู้จกกับบุคคลที่ร่วมกระทำผิดหรือไม่รู้จกกับผู้ตาย และเมื่อเกิดข้อต่อสู้ทางคดี ศาลก็จะต้องใช้ข้อมูลจากการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่รวบรวมจากพยานหลักฐานต่างๆ มาเป็นข้อพิจารณาว่าในประเด็นที่นักโทษต่อสู้รับฟังได้หรือไม่ เมื่อเรื่องราวทางคดีได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาของศาลทั้งสามศาลแล้วก็มาถึงจุดสุดท้ายที่ศาลต้องมีคำพิพากษานักโทษที่มีพฤติกรรมการกระทำผิดตามข้อกล่าวหาหรือตามที่โจทก์ได้ฟ้องไว้ นั้นมีบทลงโทษเช่นใด

2.1 ประวัติการกระทำผิดก่อนคดีประหาร

คดีที่ได้รับคำพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น นักโทษต้องกระทำความผิดอย่างรุนแรง เช่น การฆ่าคนตายโดยเจตนา การค้ายาเสพติด เป็นต้น บางคนอาจกระทำผิดในครั้งแรกแต่เป็นความผิดที่ร้ายแรง แต่ขณะที่บางคนอาจเคยกระทำผิดตั้งแต่ระดับเล็กน้อยมาเรื่อยๆ จนกลายเป็นความผิดที่รุนแรง ซึ่งจากการศึกษาประวัติการกระทำผิดก่อนคดีประหารชีวิตจากคำพิพากษาของนักโทษ 19 ราย ก็พบว่านักโทษแต่ละคนมีเส้นทางหรือปมหลังเกี่ยวกับการกระทำผิดตามข้อหาในลักษณะต่างๆ กันไป ดังนี้

2.1.1. ข้อหาที่เคยได้รับ นักโทษส่วนใหญ่เคยมีการกระทำผิดตามข้อหาในระดับต่างๆ ตั้งแต่ความผิดที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง ได้แก่ การเล่นการพนัน การเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ไปจนถึงลักษณะความผิดที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ได้แก่ ช่องโจร เป็นการสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง การมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองซึ่งอาจนำไปใช้ประกอบความผิดได้ตลอดเวลา การชิงทรัพย์ผู้อื่นโดยใช้อาวุธปืน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการทำร้ายจนถึงชีวิตได้ และข้อหาการฆ่าผู้อื่น จะเห็นได้ว่า การเคยกระทำผิดมาก่อนไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดเพียงเล็กน้อยหรือการกระทำผิดที่รุนแรงขึ้น ก็อาจเป็นจุดที่นำไปสู่การกระทำผิดในคดีที่ต้องโทษประหารชีวิตได้ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ พบว่า นักโทษบางส่วนไม่เคยกระทำผิดที่เข้าสู่การดำเนินตามกฎหมายมาก่อน โดยการกระทำผิดที่ได้รับโทษประหารชีวิตนี้เป็น การกระทำผิดที่เป็นทั้งผู้กระทำผิดหรือเป็นผู้ลงมือฆ่าเองและเป็นทั้งผู้จ้างวานผู้อื่นให้กระทำการแทน

2.1.2 ศาล จากข้อมูลพื้นฐานจากคำพิพากษาที่ทำให้ทราบว่า นักโทษบางส่วนได้เคยมีการกระทำผิดมาก่อนคดีประหารนี้ การกระทำผิดตามคดีเหล่านั้นเป็นคดีอาญาที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายและคดีเหล่านั้นได้ถูกดำเนินการและนำเข้าสู่การพิจารณาของศาลในระดับศาลชั้นต้นเท่านั้น

2.1.3 ผลการกระทำคามผิดในคดีก่อนคดีประหารของนักโทษ 19 ราย พบว่า บางราย ได้รับการยกฟ้อง บางรายไม่ปรากฏผลการกระทำผิดในคดีอื่น ๆ ในคำพิพากษา บางส่วนไม่เคยกระทำผิดและได้รับผลการกระทำผิดตามกฎหมายมาก่อน แต่มีบางส่วนที่เคยกระทำผิดและได้เข้าสู่กระบวนการตัดสินโทษของศาลให้ได้รับโทษตามความผิดที่ได้กระทำโดยเฉพาะการได้รับโทษจำคุก ตั้งแต่ 1-20 ปี ทั้งนี้ตามระดับความรุนแรงของการกระทำผิด เช่น ความผิดฐานชิงทรัพย์ให้จำคุก 7 ปี 6 เดือน ข้อหาฆาตกรรมโดยมิได้รับอนุญาตถูกคำพิพากษาให้จำคุก 1 ปี เป็นต้น มีข้อนาสังเกตว่า นักโทษที่เคยกระทำผิดและได้รับคำพิพากษาให้จำคุก แล้วเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วก็ยังกลับมากระทำคามผิดซ้ำอีกเป็นส่วนใหญ่

2.2 พฤติกรรมการกระทำคามผิด

จากการศึกษาคำพิพากษาของนักโทษประหารทั้ง 19 ราย ในคดีความผิดต่อชีวิตพบว่า พฤติกรรมการกระทำคามผิดที่ปรากฏในคำพิพากษานั้นมีหลายหลากรูปแบบ ตั้งแต่พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดหลักตามมาตรา 288 289(4) และ 289(7) พฤติกรรมการกระทำคามผิดประกอบความผิดหลักซึ่งมีบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตราอื่น ๆ และพฤติกรรมการกระทำคามผิดประกอบความผิดหลักที่มีบทบัญญัติความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญาในที่นี้ คือ ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 โดยพบว่า

2.2.1. นักโทษที่มีพฤติกรรมฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดหลัก เช่น พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่น(มาตรา 288) ,พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน (มาตรา 289(4)) พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำคามผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ตนได้กระทำไว้ (มาตรา 289 (7)) และ พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนประกอบกับพฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำคามผิดอื่น (มาตรา 289(4)ประกอบ (7))

นักโทษที่กระทำคามผิดในข้อหาฆ่าผู้อื่น โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289(4) ส่วนใหญ่จะมีการเตรียมการเพื่อที่จะกระทำคามผิด โดยจากการศึกษาคำพิพากษาของนักโทษ ที่กระทำคามผิดตามมาตรานี้พบว่า มีนักโทษได้มีการเตรียมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1.การเตรียมคน เพื่อร่วมในการกระทำคามผิด เช่น บุคคลที่จะพาไปกระทำคามผิด บุคคลที่จะพาหนี บุคคลที่ร่วมกระทำคามผิดในลักษณะของการแบ่งหน้าที่กันทำ
2. การเตรียมยานพาหนะ ในการกระทำคามผิด ที่พบส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ จากการศึกษาคำพิพากษาทั้ง 19 คดี พบว่ามีการใช้รถยนต์ 6 คดี ใช้รถจักรยานยนต์ 7 คดีและที่ใช้ทั้งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ 3 คดี ส่วนอีก 3 รายไม่ปรากฏว่ามีการใช้ยานพาหนะขณะกระทำคามผิด

3.การเตรียมอาวุธ ที่ใช้ในการกระทำความผิดพบว่ามี 18 รายที่ใช้อาวุธปืน

ในการกระทำความผิด มีเพียงรายเดียวที่ใช้อาวุธมีด ในกรณีการใช้อาวุธปืนก็ยังพบอีกว่าส่วนใหญ่ใช้อาวุธปืนพก ลักษณะที่เป็นอาวุธปืนพกธรรมดาที่กฎหมายอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปมีไว้ใช้ได้ ทั้งในการล่าสัตว์ ป้องกันตนเองและทรัพย์สิน แต่วิธีการได้มาของอาวุธปืนหรือวิธีการนำมาใช้ผิดกฎหมาย และจะมีเพียงรายเดียวที่ใช้อาวุธปืนซึ่งเป็นลักษณะอาวุธสงครามที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ไว้ในครอบครอง

4.การเตรียมอุปกรณ์อื่น ๆ เช่นเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจุดไฟเผาทำลายศพ ซึ่งมีเพียงรายเดียว

2.2.2 นักโทษที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดประกอบความผิดหลักตามประมวลกฎหมายอาญามาตราอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย (มาตรา 310 วรรคแรก) พฤติกรรมการทำลายศพหรือส่วนของศพเพื่อปิดบังการตายและเหตุแห่งการตาย (มาตรา 199) พฤติกรรมพาอาวุธไปในเมืองหมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยและไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมชนที่จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด (มาตรา 371) พฤติกรรมกระทำความผิดที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ (มาตรา 83) พฤติกรรมการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิด (มาตรา 84) พฤติกรรมกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (มาตรา 339 วรรคท้าย) พฤติกรรมกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์และแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจหรือโดยใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธปืนเพื่อกระทำความผิดหรือพาทรัพย์นั้นไป เพื่อให้พ้นการจับกุม (มาตรา 340 ตรี) เป็นต้น

นักโทษรายแรก จำเลยกับพวกด้วยกันควบคุมตัวผู้ตายโดยไม่ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดต่อกฎหมายในเรื่องใด และได้ร่วมกันกักขังหน่วงเหนี่ยว(มาตรา 310 วรรคแรก) โดยควบคุมตัวขึ้นรถยนต์แล้วใช้เชือกมัดมือทั้งสองข้างไว้หลัง เป็นเหตุให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย แล้วร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย และยังได้ใช้ก้อนอิฐทุบไปหน้า เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย หลังจากนั้นได้ร่วมกันจุดไฟเผาศพ เพื่อปิดบังการตาย (มาตรา 199)

นักโทษรายที่สอง จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันมีอาวุธปืนสั้นไม่ทราบชนิดและขนาดที่แน่นอน ไม่มีเครื่องหมายทะเบียนปืนของเจ้าพนักงานประทับ และกระสุนปืนจำนวน 3 นัด แล้วได้ร่วมกันพาอาวุธปืนและกระสุนปืนดังกล่าวไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควรและโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว และไม่เป็นที่ต้องมามีอาวุธปืนติดตัว เมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ (มาตรา 371) และร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจำนวนหลายนัดโดยเจตนาฆ่าและไตร่ตรองไว้ก่อน

นักโทษคนรายที่สาม จำเลยกับพวกอีกสองคนที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้อง (มาตรา 83) ตระเตรียมวางแผนการและร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย จนถึงแก่ความตาย

นักโทษรายที่สี่ จำเลยที่ 1 ก่อให้จำเลยที่ 2,3 และ 4 กับพวกร่วมกันกระทำความผิดโดยการจ้าง วาน ไซ้ (มาตรา 84) ให้จำเลยดังกล่าวไปฆ่าผู้อื่น

นักโทษรายที่ห้า จำเลยกับพวกอีกคนหนึ่งซึ่งยังไม่ได้ตัวมาฟ้อง ได้ร่วมกันฆ่าผู้ตายแล้วร่วมกันลักเอาธนบัตรชนิดต่างๆ จำนวน 230,000 บาท โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง และใบอนุญาตขับรถจำนวน 1 ใบ ของผู้ตายไป โดยในการลักทรัพย์จำเลยกับพวกได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจำนวนหลายนัด (มาตรา 339 วรรคท้าย) เพื่อสะดวกแก่การลักทรัพย์ พาทรัพย์นั้นไป และเพื่อให้พ้นการจับกุม (มาตรา 340 ตรี)

2.2.3. นักโทษที่มีพฤติกรรมการกระทำความผิดประกอบความผิดหลักที่มีบทบัญญัติความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา ซึ่งได้แก่ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 เช่น พฤติกรรมการมีอาวุธปืน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ (มาตรา 7) พฤติกรรมการพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว โดยไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ (มาตรา 8 ทวิ) พฤติกรรมการมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ไว้ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 55) เป็นต้น

1) นักโทษที่มีพฤติกรรมการกระทำความผิดตาม มาตรา 7 และ 8 ของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เช่น จำเลยมีอาวุธปืนพกขนาด .45 หมายเลขทะเบียนถูกลบออก พร้อมกระสุนขนาด .45 อีกหลายนัด ไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 7) และพาอาวุธดังกล่าวไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะและพาเข้าไปยังสถานที่อันเป็นที่ชุมนุมชนซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่องานรื่นเริงโดยไม่เหตุอันควรและไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 8 ทวิ) และใช้อาวุธปืนดังกล่าวยิงผู้ตายเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย

จำเลยมีอาวุธปืนพกอัตโนมัติขนาด 9 มม.ซึ่งเป็นของผู้มีชื่อใบอนุญาตให้พกพาตามทะเบียน ซองกระสุนปืนขนาด 9 มม.จำนวน 4 ซอง และกระสุนปืนขนาดเดียวกันอีก 19 นัด ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 7) และพาอาวุธปืนดังกล่าวติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน และทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่ได้รับอนุญาต ทั้งมีใช้กระสุนที่ต้อมมีอาวุธปืนติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ (มาตรา 8 ทวิ)

2) นักโทษที่มีพฤติกรรมการกระทำความผิดตาม มาตรา 55 ของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เช่น จำเลยทั้งสองร่วมกันมีอาวุธปืนเล็กกล (เอ.เค.47) ขนาด 7.62 มม. จำนวน 1 กระบอก และกระสุนปืนขนาด 7.62 มม. รัสเซียจำนวนหลายนัด ซึ่งเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตไว้ครอบครอง(มาตรา 55) โดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 7) และจำเลยทั้งสองร่วมกันพาอาวุธปืนดังกล่าวติดตัวไปในถนน ตัวเมือง หมู่บ้านและทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ทั้งไม่เป็นกรณีที่ต้องมีอาวุธปืนติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ โดยไม่มีเหตุสมควร (มาตรา 8 ทวิ) ไม่มีเหตุยกเว้นตามกฎหมาย แล้วจำเลยทั้งสองใช้อาวุธปืนกับเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวตักชুমยิงผู้อื่นถึงแก่ความตาย

2.3 การต่อสู้ทางคดี

จากคำพิพากษาทั้ง 19 กรณี พบว่าเมื่อจำเลยได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาการกระทำ ความผิดในคดีฆาตกรรมแล้ว ก่อนที่พวกเขาจะกลายเป็นนักโทษประหารตามคำพิพากษาของศาลฎีกา จำเลยเหล่านี้ได้ผ่านการต่อสู้ทางคดีมาหลายต่อหลายครั้งทั้งในชั้นสอบสวน ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งลักษณะการต่อสู้ทางคดีนั้นจำเลยแต่ละคนจะคัดสรรวิธีการและแนวทาง คำให้การปฏิเสธ เพื่อปรับแต่งรูปคดีให้เขาได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีในความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยผ่านการแก้ต่างจากทนายความประจำตัวจำเลยนั้นๆ โดยลักษณะของการต่อสู้ทางคดีที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการปฏิเสธตั้งแต่ในชั้นสอบสวน คือ จำเลยจะไม่ยอมให้การและไม่ยอมลงชื่อในบันทึกเอกสารใดๆ ทั้งสิ้น และจะกล่าวอ้างว่า “ขอปฏิเสธในทุกข้อกล่าวหา และขอให้การในชั้นศาลเท่านั้น” เมื่อจำเลยไม่ให้การใดๆ ทั้งสิ้น กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลจึงเริ่มต้นขึ้นทั้งในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา โดยการต่อสู้ทางคดีที่ปรากฏในคำพิพากษานี้พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการต่อสู้โดยการปฏิเสธข้อกล่าวหาต่างๆ ที่โจทก์ฟ้อง ซึ่งมีลักษณะการปฏิเสธที่แตกต่างกันออกไป แต่เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหลายๆ กรณี กล่าวคือ

2.3.1 การปฏิเสธโดยอ้างฐานที่อยู่ เป็นการปฏิเสธว่าในขณะที่เกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมหรือเกิดคดีขึ้นนั้นตนเองไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ ซึ่งอาจจะให้การว่าในวันเกิดเหตุตนเองอยู่อีกจังหวัดหนึ่งหรือติดธุระอยู่ที่ใดสักแห่งที่แสดงว่า ณ เวลาที่เกิดเหตุร้ายขึ้นนั้นตนเองคือผู้บริสุทธิ์ และไม่ได้มีส่วนรู้เห็นในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งการปฏิเสธในลักษณะนี้ใช้กันมากในการต่อสู้ทางคดีของจำเลยหลายราย

2.3.2 การปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่รู้จักกับจำเลยอื่นๆ ที่ร่วมกระทำผิด การปฏิเสธในลักษณะนี้มักปรากฏในกรณีที่มีจำเลยที่ร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป และเมื่อมีการกล่าวอ้างหรือการขัดท้อจากจำเลยอื่นๆ ก็มักจะให้การปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่เคยรู้จักหรือคบหากับจำเลยคนดังกล่าวมาก่อนเลย เหตุที่ชี้ตัวถูกเนื่องจากเคยเห็นผ่านทางโทรทัศน์ หรือแม้แต่การปฏิเสธว่า ไม่รู้จักกับจำเลยคนนั้นมาก่อนที่เขาให้การเช่นนั้นเพราะต้องการกลั่นแกล้งเป็นต้น

2.3.3 การปฏิเสธโดยอ้างว่าอยู่ในที่เกิดเหตุจริงแต่ไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิด การปฏิเสธในลักษณะนี้จำเลยให้การว่าในวันที่เกิดเหตุตนเองอยู่ในสถานที่แห่งนั้นจริง แต่การกระทำผิดหรือการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นตนเองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่นในบางกรณี จะให้การปฏิเสธโดยอ้างว่าตอนนั้นอยู่ในที่เกิดเหตุแต่ตนเองดื่มสุราและเมามาจนหลับไปแล้ว เกิดเหตุการณ์ยิงกันขึ้นมีผู้เสียชีวิตตนเองจึงไม่รู้ไม่เห็นใดๆ ทั้งสิ้นเนื่องจากเมามาจนไม่ได้สติ หรือเป็นในลักษณะที่ว่าตนเองก็เป็นผู้ประสบเคราะห์กรรมเช่นเดียวกัน เช่น กำลังอยู่ในงานรื่นเริงแล้วเกิดเสียงปืนหลายนัดตนเองก็ต้องหนีเอาตัวรอด แต่พลาดโดนลูกหลงและมาถูกจับกุมตัวในเวลาต่อมา เป็นต้น

2.3.4 การปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่เคยรู้เห็นเกี่ยวกับการตายของบุคคลนั้น เป็นการปฏิเสธในลักษณะที่จำเลยให้การว่าตนเองไม่เคยรู้มาก่อนว่าบุคคลนั้นๆ ได้เสียชีวิตหรือถูกฆาตกรรม โดยส่วนใหญ่มักบอกว่าตนเองเพิ่งรู้เมื่อถูกจับกุมจากเจ้าพนักงาน ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ไม่ได้

ติดต่อกับผู้ตายมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว การที่มาทราบภายหลังถึงการเสียชีวิตของผู้ตายนั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าตนเองไม่มีส่วนในการกระทำความผิดดังกล่าว

2.3.5 การปฏิเสธโดยอ้างว่ามีการสร้างพยานหลักฐานเท็จ เป็นการต่อสู้คดีที่มีลักษณะซับซ้อนมากกว่าที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากเป็นการปฏิเสธที่มีการพาดพิงถึงบุคคลอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดี เช่น เจ้าพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น โดยการปฏิเสธในลักษณะนี้ จำเลยจะอ้างว่ามีการสร้างหลักฐานเท็จขึ้นมาเพื่อปกป้องปรักปรำตนเอง ตัวอย่างเช่นในกรณีของการใช้ลายนิ้วมือที่ปรากฏบนวัตถุพยานที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริงในวันที่เกิดเหตุ การปลอมแปลงเทปบันทึกเสียง ซึ่งเป็นการพยายามให้ร้ายโดยเจ้าหน้าที่ที่ต้องการปิดคดีให้เร็วขึ้น และมองว่าเป็นการสร้างหลักฐานเท็จขึ้นมาเพื่อหาแพะรับบาปในกรณีฆาตกรรมที่เกิดขึ้น

2.3.6 การปฏิเสธโดยอ้างว่าพยานบุคคลปรักปรำเนื่องจากเคยมีข้อพิพาทกันมาก่อน ลักษณะดังกล่าวนี้จำเลยมักกล่าวอ้างว่าพยานบุคคลที่ระบุว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิดนั้นเนื่องจากมีเหตุผลของความขัดแย้งส่วนตัวอยู่เบื้องหลัง เป็นการให้ร้ายโดยมีเจตนาแอบแฝงถึงการทำลายชื่อเสียงหรือการแก้แค้นส่วนตัว โดยอาศัยโอกาสจากการเกิดคดีความมาเป็นเครื่องมือ

2.3.7 การปฏิเสธโดยอ้างว่าพยานหลักฐานที่นำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ความผิดได้ เป็นลักษณะที่จำเลยกล่าวอ้างถึงพยานหลักฐานที่ทางเจ้าหน้าที่นำมาแสดงเพื่อพิสูจน์ว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิดจริงนั้นไม่มีมูลความจริง เป็นพยานหลักฐานที่ขาดน้ำหนักเพียงพอที่จะมาพิสูจน์ว่ากระทำความผิดเช่นในกรณีของการจำจวนฆ่าแล้วใช้หลักฐานการโอนเงินผ่านบัญชี การจองตั๋วเครื่องบินหรือโรงแรมที่พักให้สำหรับจำเลยอื่น ๆ ที่รวมก่อกบฏนั้นโดยใช้ชื่อของเขานั้นเป็นสิ่งที่จะนำมาใช้พิสูจน์ไม่ได้เนื่องจากว่าโดยปกติเขาก็จะโอนเงินเข้าบัญชีใครด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ในเชิงธุรกิจการจองตั๋วเครื่องบินหรือโรงแรมในชื่อของเขาในช่วงเวลาที่เกิดเหตุก็เป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้เนื่องจากเขาสามารถใช้สิทธิ์ในการจองตั๋วเพื่อรับส่วนลดหรือสะสมคะแนนเพื่อรับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งเป็นการจองให้ญาติพี่น้องหรือลูกน้องโดยใช้ชื่อเขา เพราะฉะนั้นพยานหลักฐานดังกล่าวจึงไม่น่าที่จะนำมาตัดสินว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดได้

นอกจากการต่อสู้ทางคดีที่ทางจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลดังกล่าวแล้วจากคำพิพากษาทั้ง 19 กรณียังพบว่านักโทษจะให้การปฏิเสธในลักษณะที่ต่างกันไปอีก เช่น การอ้างว่าผู้เสียหายชี้ตัวผู้ต้องหาผิดโดยไปชี้คนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าเป็นคนร้ายแสดงว่าผู้เสียหายหรือพยานคนนั้นไม่สามารถจำหน้าคนร้ายได้แม่นยำ หรือการปฏิเสธโดยอ้างว่าคำขัดทอดของคนร้ายด้วยกันรับฟังไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งคำปฏิเสธเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเลยแต่ละคนได้นำมาใช้ในการต่อสู้ทางคดีก่อนการรับฟังคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ตัดสินว่าจำเลยเหล่านั้นมีความผิดตามฟ้องและได้รับโทษประหารชีวิต

2.4 ผลการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมที่ร้ายแรงขึ้นแล้วย่อมเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการ

สืบสวนสอบสวนเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่นำไปสู่ตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงได้อย่างถูกต้องและไม่มีข้อเคลือบแคลงสงสัยจากฝ่ายใด กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องค้นหาหลักฐานและสิ่งใดก็ตามมายืนยันให้ได้ว่าบุคคลใดกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งการกระทำหรือไม่กระทำดังกล่าวนั้นนำไปสู่การจับกุมได้อย่างไร จากการศึกษาคำพิพากษาของนักโทษประหารชีวิตทั้ง 19 ราย ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นภาพและขั้นตอนในการทำงานสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามลำดับ จนกระทั่งนำไปสู่การจับกุมตัวผู้กระทำผิด ซึ่งจากการศึกษาคำพิพากษาดังกล่าวทำให้ทราบถึงวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อมูลหรือรายละเอียดในการสืบสวนสอบสวนของคดีต่าง ๆ โดยเฉพาะการรวบรวมพยานหลักฐานทุกอย่างที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นผู้กระทำผิด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งเป็นสิ่งที่ช่วยในการยืนยันบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกิดขึ้นซึ่งจากการศึกษาผลการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่จากคำพิพากษาทั้ง 19 ราย สามารถจำแนกพยานได้ออกเป็นหลายลักษณะดังนี้

1. พยานที่เป็นสิ่งมีชีวิต ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่สามารถบอกเล่าหรือกระทำการใด ๆ อันนำไปสู่การบอกเล่าเหตุการณ์หรือระบุความเกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงให้เห็นภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้นได้

พยานผู้เห็นเหตุการณ์อยู่ในที่เกิดเหตุการณืขึ้น โดยเป็นผู้ที่สามารถอธิบายหรือเล่าถึงเหตุการณ์ได้อย่างละเอียดว่ามีใคร ทำอะไร ทำอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งบางครั้งก็เป็นการระบุหรือชี้ตัวผู้กระทำผิดได้ทันที ซึ่งพยานที่เห็นเหตุการณ์นั้น เจ้าหน้าที่จะรวบรวมการสืบสวนโดยใช้พยานผู้เห็นเหตุการณ์ทั้งในช่วงแรกของการเกิดคดี คือให้พยานระบุตัวผู้กระทำผิดแล้วสืบสวนสอบสวนจนถึงการจับกุมหรือการมอบตัวของผู้กระทำผิด และใช้พยานผู้เห็นเหตุการณ์ในการยืนยันตัวผู้กระทำผิดในช่วงท้าย ๆ ของการสืบสวนสอบสวนโดยการชี้ตัวยืนยันผู้กระทำผิดทั้งชี้ตัวจากการพิจารณาบุคคลหลายคนพร้อมกันแล้วระบุผู้กระทำผิด หรือใช้วิธีการชี้ตัวจากภาพถ่าย เป็นต้น ดังจะเห็นในกรณีที่ 2 ที่ภรรยาของผู้ตาย เห็นผู้กระทำผิดเป็นผู้ยิงสามีของตนเองและกรณีที่ 3 พยานเห็นผู้กระทำผิดเป็นผู้ยิงผู้อื่นในงานรื่นเริง เป็นต้น

พยานอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับเหตุการณ์หรือพยานแวดล้อม โดยเป็นผู้ที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้บางส่วน ดังจะเห็นจากกรณีที่ 3 สืบสวนได้ว่ามีคนในที่เกิดเหตุบอกว่าก่อนคนร้ายจะหนีได้ประกาศชื่อของตนเองพร้อมบอกสถานที่ให้ตามไปเอาศพซึ่งเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนสอบสวนต่อได้จากชื่อของผู้กระทำผิด หรือ กรณีที่ 10 สามีผู้ตายได้ยินเสียงปืนเมื่อออกมาเห็นผู้กระทำผิดวิ่งหนีขึ้นรถจักรยานยนต์หนีไป เป็นต้น

พยานสนับสนุนข้อมูลประกอบหรือข้อมูลเพิ่มเติม โดยเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือนำมาประกอบการสืบสวนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ญาติพี่น้อง คนรู้จักกับผู้กระทำผิดตั้งกรณีศึกษาที่ 1 ภรรยาที่ยืนยันศพและเครื่องใช้ส่วนตัว ของสามีซึ่งถูกฆ่าและเผา เป็นต้น

2. พยานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตหรือพยานวัตถุ ในที่นี้จากการศึกษาคำพิพากษาพบว่า พยานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต หมายถึง สิ่งที่น่ามาพิจารณาแล้วมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น ๆ ซึ่งอาจเก็บรวบรวมได้จากสถานที่เกิดเหตุและสถานที่อื่น ๆ เช่น บ้านของผู้กระทำผิด สถานที่ที่มีการ

ตระเตรียมการก่อนลงมือกระทำผิด หรือสิ่งที่เก็บได้จากตัวบุคคลที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ เช่น ตัวผู้เสียหาย ตัวคนร้ายหรือศพผู้ตาย เป็นต้น

ศพของผู้ตายที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ จากการศึกษาคำพิพากษา พบว่าในบางคดีเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึงสถานที่เกิดเหตุและพบศพได้พิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของศพ เช่น ดูบาดแผลเพื่อระบุอาวุธที่ใช้ ร่องรอยบนร่างกายศพ คราบเลือดบนศพ เพื่อประกอบให้เห็นหรือสันนิษฐานถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังกรณีศึกษาที่ 11 พิจารณาศพเห็นแผลถูกมีดบาดที่นิ้วนาง นิ้วชี้และนิ้วกลางกับรอยขีดในศอกซ้าย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตายอาจมีการปกป้องขัดขืนจากการถูกมีดทำร้ายซึ่งร่องรอยดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามีการต่อสู้เกิดขึ้น เป็นต้น

รายงานการชันสูตรพลิกศพ เป็นข้อมูลที่ได้หลังจากส่งศพไปตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เจ้าหน้าที่นำมาพิจารณาประกอบการสืบสวนสอบสวนอันจะช่วยให้ข้อมูลบางอย่างที่ไม่รู้แน่ชัดมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังจะเห็นจากกรณีศึกษาที่ 11 มีการส่งคราบโลหิตที่พบตามส่วนต่าง ๆ ภายในห้องน้ำไปตรวจสารพันธุกรรมด้วยการใช้น้ำยาทางวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบกับพันธุกรรมของผู้ตาย พบว่าตรงกันซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อสันนิษฐานเพิ่มเติมว่า ผู้กระทำผิดหลังจากลงมือฆ่าผู้ตายแล้วอาจมาล้างมือเพื่อล้างคราบโลหิต เป็นต้น

ร่องรอยการใช้อาวุธ จากการศึกษาคำพิพากษาทั้ง 19 คดี พบว่า ร่องรอยการใช้อาวุธที่เจ้าหน้าที่มักพบ คือ หัวกระสุนหรือปลอกกระสุนที่ใช้กระทำผิด ซึ่งเก็บได้ในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งหลักฐานดังกล่าว อาจช่วยให้เห็นลักษณะการใช้อาวุธของผู้กระทำผิดว่าเป็นประเภทใด ดังกรณีศึกษาที่ 10 ตรวจพบหัวกระสุนปืน 2 ปลอกในที่เกิดเหตุ ซึ่งยืนยันคำให้การของสามีผู้ตายว่าได้ยิงเสียปืนในระหว่างเกิดเหตุขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังสามารถใช้ข้อมูลจากอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ดังกรณีศึกษาที่ 8 ซึ่งมีการตรวจสอบบันทึกการใช้โทรศัพท์กันระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิด การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังกรณีที่เกี่ยวข้อง ดังกรณีศึกษาที่ 7 ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้เอกสารที่ผู้ร่วมกระทำผิดใช้เป็นชื่อปลอมและยึดเอกสารไว้เป็นของกลาง การตรวจสอบลายนิ้วมือที่ปรากฏในสถานที่เกิดเหตุซึ่งอาจนำไปสู่การระบุตัวผู้กระทำผิดและผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ได้ ดังกรณีศึกษาที่ 4 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจเปรียบเทียบป็นของกลางและลายนิ้วมือซึ่งยืนยันตัวผู้กระทำผิดได้

เมื่อสามารถรวบรวมหลักฐานพยานต่าง ๆ อย่างครบถ้วนจนสามารถระบุตัวผู้กระทำผิดแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนให้ได้มาซึ่งตัวผู้กระทำผิด จากการศึกษาคำพิพากษาทั้ง 19 ราย พบว่าเป็นการจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้ในที่เกิดเหตุ 1 ราย ติดตามจับกุม 13 ราย และผู้กระทำผิดเข้ามามอบตัวเอง 5 ราย

จากการศึกษาผลการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยพิจารณาจากคำพิพากษาของศาลจำนวน 19 ราย ทำให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการสืบสวนสอบสวนในแต่ละกรณีอย่างครอบคลุมและค้นหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จนสามารถสรุปหรือระบุตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงเมื่อมีการจับกุมและนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมด้วยการพิจารณาตัดสินของ

ศาล ศาลได้พิจารณาผลการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่ครบถ้วนแล้ว จึงนำไปสู่การตัดสินโทษ ประหารชีวิต แก่ผู้กระทำผิดและกรณีต่อไป

2.5 ข้อพิจารณาของศาล

หลังจากเจ้าพนักงานได้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงรวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่สามารถระบุตัวผู้กระทำผิดในคดีฆาตกรรมได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำคดีความสู่กระบวนการ ยุติธรรมโดยการพิจารณาคดีของศาล โดยจากการศึกษาคำพิพากษาของคดีฆาตกรรมทั้ง 19 กรณีซึ่งล้วนแต่ได้รับคำพิพากษาจากศาลฎีกาให้รับโทษประหารชีวิตทั้งสิ้น ทั้งนี้ศาลได้มี ข้อพิจารณาในคดีความต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลหลักฐานประกอบการพิจารณาหลักๆ ดังนี้

2.5.1 ประจักษ์พยาน ในที่นี้หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในขณะที่เกิดเหตุ ฆาตกรรมและรู้เห็นเหตุการณ์จนสามารถบอกเล่าได้อย่างชัดเจนว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ในขณะที่เกิดเหตุการณ์รวมถึงบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มผู้กระทำผิดแล้วถูกจับกุมและยอมรับสารภาพ ทาง เจ้าหน้าที่ที่จะกันตัวไว้เป็นพยาน ทั้งนี้ศาลจะพิจารณาด้วยว่าคำสารภาพหรือคำชัดทอที่ผู้ร่วม กระทำผิดให้นั้นมีได้เป็นการทำให้ตนเองพ้นผิด และพยานไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายมาก่อน อย่างกรณีคำพิพากษาในคดีหนึ่งที่พยานเป็นผู้ขับรถให้ผู้กระทำผิดในวันที่เกิดเหตุซึ่งถือว่าเป็น ผู้กระทำการร่วมแต่เมื่อรับสารภาพ และคำให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีทางศาลจึงกันไว้เป็นพยาน นอกจากนี้ประจักษ์พยานเป็นสิ่งที่สามารถนำมายืนยันหรือบ่งชี้ความผิดในกรณีที่ผู้กระทำความผิด อ้างว่ามีได้อยู่ในสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ได้กระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหา

2.5.2 พยานแวดล้อม ในที่นี้หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมิได้เห็นเหตุการณ์ขณะผู้ก่อเหตุลง มือกระทำความผิด หากแต่เห็นเหตุการณ์บางส่วนอาจเป็นช่วงก่อนเกิดเหตุหรือหลังเกิดเหตุแล้ว ซึ่ง ศาลจะนำข้อมูลหรือหลักฐานที่ได้จากพยานแวดล้อมไปประกอบการพิจารณาเพื่อยืนยันความผิด ของผู้ต้องหาและช่วยให้คดีมีความชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างเช่นกรณีคำพิพากษาฯ ที่อาศัยพยานแวดล้อม มาเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการพิจารณา คือ ในเหตุการณ์ที่ผู้ตายถูกยิงที่หน้าบ้าน สามีของผู้ตาย ซึ่งอยู่ในบ้านได้ยินเสียงปืนจึงวิ่งออกมาดูและเห็นผู้กระทำผิดถือปืนและวิ่งหนีขึ้นรถจักรยานยนต์ที่ จอดรออยู่ คำให้การของพยานแวดล้อมรายนี้จึงเป็นประโยชน์ในการระบุตัวผู้กระทำผิดในเบื้องต้น ได้เป็นอย่างดี

2.5.3 วัตถุพยาน ในที่นี้ หมายถึง สิ่งต่างๆ เช่น อาวุธ เอกสาร สิ่งของ ยานพาหนะ เป็นต้น ที่สามารถนำมาใช้ยืนยันความผิดของผู้กระทำผิด รวมถึงสภาพศพของผู้ตายที่อาจมี ร่องรอยหรือหลักฐานบางอย่างที่ช่วยในการค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ฆาตกรรมได้ ซึ่ง หากวัตถุพยานดังกล่าวได้รับการตรวจสอบหรือยืนยันว่าถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงและสามารถ ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ศาลก็จะนำวัตถุพยานเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาคดี อย่างกรณีที่ ผู้กระทำผิดได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นในงานรื่นเริงงานหนึ่งซึ่งเกิดการยิงต่อสู้กันและผู้กระทำผิดถูกยิง บาดเจ็บและนำตัวส่งโรงพยาบาล เมื่อฟื้นขึ้นมาผู้กระทำผิดได้ปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

เหตุการณ์ฆาตกรรมดังกล่าวแต่อย่างใด แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบศพมาป็นที่มือของผู้กระทำผิดจึงใช้ศพมาป็นเป็นวัตถุพยานในการระบุตัวผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ในการพิจารณาของศาลยังอาศัยเหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีฆาตกรรม เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของคดีอันนำไปสู่การพิจารณาบทลงโทษที่เหมาะสมแก่ความผิดที่กระทำ เช่นกรณีหนึ่งซึ่งผู้กระทำผิดก่อเหตุฆาตกรรม ศาลพบว่าผู้กระทำผิดได้ไปดักรอเพื่อหาเวลาเหมาะเพื่อลงมือกระทำ ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่านอกจากผู้กระทำผิดมีความผิดฐานฆ่าคนตายแล้วยังเป็นการฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ทำให้โทษที่ได้รับมีความรุนแรง

ในการพิจารณาคดีความของศาลแต่ละครั้งผู้กระทำผิดมักมีข้อต่อสู้ทางคดีมาอ้างในชั้นศาลซึ่งจาก 19 กรณี พบว่าส่วนใหญ่อ้างว่าไม่อยู่ในที่เกิดเหตุ และไม่รู้จักกับผู้เสียหายหรือผู้ตายมาก่อน ซึ่งข้อต่อสู้คดีส่วนใหญ่มีน้ำหนักไม่เพียงพอเนื่องจากทางศาลมีหลักฐานการยืนยันความผิดจากทั้งบุคคลและสิ่งอื่นๆ ที่ได้รับมาจากการสืบสวนสอบสวน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าข้อต่อสู้ทางคดีของกรณีศึกษาทั้ง 19 กรณี จึงไม่สามารถนำมาใช้ได้แย้งได้และลักษณะของคดีทั้ง 19 กรณี เป็นคดีที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าผู้อื่นทั้งที่เป็นการฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรอง การฆ่าผู้อื่นด้วยตนเองหรือการจ้างวานฆ่าผู้อื่นก็ตาม ดังนั้น ศาลจึงพิพากษาให้ผู้กระทำผิดรับโทษประหารชีวิตคงเดิมต่อไป

2.6 คำพิพากษาของศาล

จากการศึกษาเอกสารคำพิพากษาที่ต้องระวางโทษประหารชีวิตทั้ง 19 ราย พบว่านักโทษทุกคนต้องโทษด้วยคดีฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตายทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่ามีกรฆ่าในลักษณะต่างๆ คือ

2.6.1 เป็นการฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน 15 ราย

- ฆ่าผู้อื่นด้วยตนเองโดยการไตร่ตรองไว้ก่อน
- ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนด้วยการกระทำของบุคคล 2 คนขึ้นไปผู้ร่วม

กระทำผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ

- ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองด้วยการจ้างวานผู้อื่นเป็นผู้กระทำ

2.6.2 เป็นการฆ่าผู้อื่นให้ถึงแก่ชีวิตจำนวน 3 ราย และฆ่าผู้อื่นโดยการกระทำของบุคคล 2 คนขึ้นไป ผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ จำนวน 1 ราย (288)

ทั้งนี้ในคำพิพากษายังได้ให้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าผู้อื่นไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ เรื่องการใช้อาวุธประกอบการฆ่าผู้อื่น ในที่นี้พบว่า ส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืน เรื่องการกระทำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือนำไปสู่การฆ่าผู้อื่น เช่น การพยายามฆ่า การปล้นทรัพย์สินของผู้ตาย การกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้ตายก่อนการฆาตกรรม การทำลายศพ การพกพาอาวุธปืนที่ไม่ได้รับใบอนุญาตและการพกอาวุธปืนในที่สาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควร เป็นต้น ซึ่งการกระทำผิดเหล่านี้ศาลจะยกให้ไม่นับรวมเข้ากับโทษประหารชีวิต เพราะโทษประหารชีวิตถือว่าเป็นโทษสูงสุดที่นักโทษจะได้รับแล้ว

สำหรับการพิพากษาของศาลนั้น มีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ เริ่มพิจารณาที่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ตามลำดับ ซึ่งในศาลชั้นต้น นักโทษทั้ง 19 ราย ล้วนได้รับคำพิพากษาให้รับโทษประหารทั้งสิ้น จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาความผิดในศาลอุทธรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ยังพิพากษาให้รับโทษประหารชีวิต เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น แต่มีการปรับเปลี่ยนคำพิพากษาบ้างจำนวน 3 กรณี คือ กรณีแรก จากเดิมให้นักโทษมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโดยการกระทำของบุคคล 2 คนขึ้นไป โดยผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการให้ประหารชีวิต ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นนักโทษมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยการกระทำของบุคคล 2 คนขึ้นไป ให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต และกรณีที่ 2 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นักโทษมีความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนแต่ยังไม่ได้กระทำความผิดให้ลดโทษจากการประหารชีวิตเหลือ 50 ปี (2 กระทง) แต่เมื่อรวมกับความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนให้คงการประหารชีวิตไว้ และกรณีที่ 3 ศาลอุทธรณ์แก้คำพิพากษาเป็นมีความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฆ่าคนอื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนแต่ความผิดนั้นยังไม่ได้กระทำให้ลดโทษจากการประหารชีวิตเหลือ 25 ปี แต่เมื่อรวมกับความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฆ่าคนอื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนและฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน รวมทั้งความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำหรือผู้พยายามกระทำความผิดต้องระวางโทษ 2 ใน 3 ส่วนของโทษที่กำหนดไว้ ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษ และหากมีความผิดหลายกระทงให้รวมโทษทุกกระทง ศาลอุทธรณ์แก้คำพิพากษาเป็นประหารชีวิตคงเดิมแต่ไม่ต้องรวมความผิดอื่น ๆ ในกระทงอื่น ๆ ถือว่าให้ระวางโทษประหารชีวิตเท่านั้น นอกจากนี้ในชั้นศาลอุทธรณ์ มีการพิพากษายกฟ้องด้วย 1 คดี แต่อย่างไรก็ดี เมื่อความผิดทั้ง 19 ราย เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลฎีกาพบว่า ทุกคดีศาลฎีกาพิพากษาให้นักโทษรับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ รวมทั้งคดีที่ศาลอุทธรณ์ยกฟ้องเนื่องจากโจทก์ได้ยื่นฎีกาขอคัดค้านคำตัดสินของศาลอุทธรณ์ และพิพากษาตามคำตัดสินของศาลชั้นต้นให้นักโทษยังคงได้รับการประหารชีวิตเช่นเดิม

จะเห็นได้ว่า นักโทษแต่ละคนจะได้รับการสืบสวนสอบสวนจนได้รายละเอียดของกรณีก่อทำผิดอย่างละเอียดชัดเจน จนเมื่อเข้าสู่กระบวนการตัดสินทางกฎหมายโดยศาลแล้ว จึงได้มีการพิพากษาให้ได้รับโทษประหารชีวิตตั้งแต่ในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรืออาจมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขคำพิพากษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเท่านั้น

3. การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล อดีตพืเลี้ยงนักโทษประหาร และราชทัณฑ์ รวมจำนวน 6 ท่าน โดยเป็น

การศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลจากประสบการณ์การทำงานซึ่งต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดในประเด็นต่าง ๆ เช่น การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดในคดีฆาตกรรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด ผลที่เกิดแก่นักโทษเมื่อศาลพิจารณาคดีประหารชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษประหาร และสุดท้ายคือแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และฆาตกรรม ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่

3.1 การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม

ในเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมตามทัศนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร จากทัศนะของเจ้าหน้าที่ทั้ง 6 คนที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย อัยการ ผู้พิพากษา อดีตพี่เลี้ยงนักโทษประหารและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์พบว่าแต่ละคนต่างมีการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ประสบการณ์ และการเรียนรู้ของแต่ละคนตั้งแต่วัยเด็ก กระทั่งถึงปัจจุบันที่ได้เข้ามาทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม และนักโทษประหารทำให้การรับรู้ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และจำนวนคดีฆาตกรรมที่มีมากขึ้นและได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้สามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะคือ สิ่งที่ได้รับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม และช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม

3.1.1 สิ่งที่ได้รับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่นั้นจะเป็นลักษณะของการรับรู้เนื้อหา และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงวัยเยาว์จนถึงปัจจุบันที่ได้เข้ามาทำงานในตำแหน่งที่มีโอกาสได้รับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมอย่างเต็มที่โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมนั้นในอดีตส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะมีการรับรู้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันกล่าวคือ เป็นการรับรู้เพียงผิวเผินและยังไม่ได้ให้ความสนใจมากนักเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไกลตัวจนกระทั่งได้ก้าวเข้าสู่อาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมทำให้การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมมีกว้างขวางขึ้น “...ตอนอยู่มัธยมก็ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการฆ่ากันตายจากข่าว และก็รู้ว่าเป็นฆ่าล้างแค้นกันแต่ก็ไม่ได้ติดตามเรื่องราวว่าเป็นอย่างไร” (คำสัมภาษณ์ผู้พิพากษา)

เมื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม ได้สัมผัสและรับรู้เรื่องราวของนักโทษประหารมากขึ้นทั้งในเรื่องการกระทำความผิด มูลเหตุที่ตัดสินใจกระทำความผิด โทษที่ได้รับซึ่งการรับรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เจ้าหน้าที่ได้มองเห็นสภาพปัญหาและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการก่อคดีฆาตกรรม อย่างกรณีของเจ้าหน้าที่คนหนึ่งซึ่งแสดงทัศนะต่อปัญหาการก่อคดีฆาตกรรมว่าปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของการฆาตกรรมที่มีมูลเหตุมาจากการกระทำรุนแรงทางเพศอย่างการข่มขืนแล้วฆ่าเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นการฆาตกรรมที่มีมูลเหตุมาจากการปล้นทรัพย์สินแล้วฆ่าเจ้าทุกข์และเมื่อถูกจับกุมและจำนนต่อพยานหลักฐานทำให้ต้องกลายเป็นนักโทษประหารที่ต้องชดใช้ความผิดที่ตนเองได้ก่อขึ้นและยังกลายเป็นปัญหาสังคมอีกด้วย นอกจากนี้การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ยังมองไปถึงเรื่องของการกระทำรุนแรงโดย

มองว่าการก่อคดีฆาตกรรมเป็นการกระทำที่รุนแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งสองฝ่ายและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าไม่ชอบหรือไม่พอใจกับการตัดสินชีวิตผู้อื่นโดยใช้ความรุนแรงอย่างการก่อคดีฆาตกรรม

“จากประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องสัมผัสกับคดีฆาตกรรมมีความรู้สึกที่ไม่ชอบเรื่องความรุนแรงโดยมองว่าการใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาไม่ใช่ทางออกที่จะยุติปัญหาต่างๆได้ นอกจากจะทำให้เกิดความสูญเสียของทั้งสองฝ่ายแล้ว ยังเพิ่มปัญหาที่ต้องตามแก้ไขกันอีกเรื่อยๆ ซึ่งนานเข้าก็จะเป็นปัญหาสังคมตามมา” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

3.1.2 ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม

ไม่บ่อยนักที่คนทั่วไปจะได้รับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมโดยตรงแต่สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมและนักโทษประหารอยู่เป็นเวลานานนั้นจะได้รับรู้เกี่ยวกับการกระทำผิดของนักโทษอยู่เสมอ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นถึงช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นการรับรู้โดยผ่านสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ซึ่งจะเป็นการรับรู้ในช่วงวัยเด็ก แต่เมื่อโตขึ้นช่องทางการรับรู้ก็ได้ขยายวงกว้างขึ้นเป็นการรับรู้ผ่านการทำงานในหน่วยงานของตนเอง ซึ่งในที่นี้หน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ทั้ง 6 คน สังกัดนั้นต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมโดยตรง ทำให้การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมต่างๆ ได้ผ่านเข้ามาในชีวิตของเจ้าหน้าที่แต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

“ในตอนเด็กๆ รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ในคดีต่างๆ ไปซึ่งไม่อาจทราบข้อเท็จจริงโดยสมบูรณ์แต่เมื่อจบนิติศาสตร์ใหม่ๆ ตอนมาเป็นพนักงานสอบสวนจะรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมได้จากเมื่อมีการรับแจ้งเหตุหรือมีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์..” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

นอกจากนี้ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมอีกลักษณะหนึ่งคือการรับรู้โดยผ่านประสบการณ์ตรง(เป็นการสัมผัสกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง) อย่างกรณีของเจ้าหน้าที่คนหนึ่งที่เคยพบเหตุการณ์ฆาตกรรมขึ้นกับบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่บางรายเคยเห็นเพื่อนถูกยิงและเสียชีวิตต่อหน้าต่อตา ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่มีการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมว่าเป็นการใช้ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียและเป็นสิ่งที่เขาไม่อยากจะเกิดขึ้นในสังคม

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีฆาตกรรม

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ แต่ละคนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดในคดีฆาตกรรมว่า มักเป็นพวกนักเลง ใจถึง ใจกว้าง มักให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยเฉพาะลูกน้องของตน จนอาจกล่าวได้ว่าทุกยุคทุกสมัยนั้นเมื่อบุคคลกลุ่มนี้กระทำความผิดมักได้รับความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจว่าเขาเหล่านั้นต้องมีเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจกระทำเช่นนั้น ต่างกับสมัยปัจจุบันการใช้ชีวิตในสังคมเต็มไปด้วย การแข่งขันในหลาย ๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งเป็นการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ อาชีพ การศึกษา การแข่งขันที่มากขึ้นส่งผลให้คนจำนวนมากในสังคมมี

ความกดดันในหลายๆ ด้าน หลายคนแสดงออกในรูปแบบที่ต่างกันออกไป บางครั้งก็เป็นความรุนแรงถึงขั้นทำลายชีวิตผู้อื่นให้ถึงแก่ความตาย โดยลักษณะของผู้ที่กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมจะมีหลายรูปแบบ อาทิ บางคนไม่ค่อยแสดงออกถึงความก้าวร้าว เป็นคนใจเย็น นิ่งสงบ หากแต่มีความกดดันอยู่ภายใน จิตใจพร้อมที่จะฆ่าผู้อื่นได้อย่างเลือดเย็น หรือบางคนเป็นพวกที่ชอบความรุนแรง ก็มักจะตัดสินใจปัญหาต่างๆ กระทั่งการตัดสินใจฆ่าผู้อื่นโดยใช้ความรุนแรงจนถึงขั้นก่อคดีฆาตกรรม แต่ทั้งนี้ถ้าพิจารณาถึงลักษณะของบุคคลที่กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมนั้น จะพบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกันหลายแบบการที่จะระบุว่าบุคคลที่มีลักษณะเช่นใด จึงจะมีโอกาสก่อคดีฆาตกรรมขึ้นจึงเป็นเรื่องยาก เนื่องจากการก่อคดีใดๆ ขึ้นย่อมมีปัจจัยหลายๆ ประการที่ทำให้เขาตัดสินใจกระทำผิดเช่นนั้น

“ถ้าจะดูแล้วบุคคลที่กระทำความผิดในคดีฆาตกรรม ก็มีลักษณะที่ต่างกันหลายแบบ การจะให้ระบุอย่างตายตัวว่าบุคคลเหล่านี้เป็นคนอย่างไร แบบไหนที่ชัดเจนลงไปคงเป็นไปได้ยาก เพราะมันมีเหตุปัจจัยหลายๆ อย่าง ที่ทำให้เขาตัดสินใจแบบนี้” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

เมื่อกล่าวถึงลักษณะการกระทำผิดกับบุคลิกลักษณะของผู้กระทำผิด พบว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีลักษณะการกระทำผิดที่แตกต่างกัน เช่น การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน(หรือฆ่าโดยเจตนาในลักษณะของมือปืนรับจ้าง) หรือได้รับการจ้าง ฆาตกร ใช้ให้ทำการฆาตกรรมบุคคลอื่น ทั้งที่ตนเองเคยรู้จักหรือไม่เคยรู้จักมาก่อน ซึ่งระดับของการกระทำผิดนี้จะแสดงถึงบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดได้ในระดับหนึ่ง เช่นถ้าเป็นกลุ่มมือปืนรับจ้าง เขามีบุคลิกภาพที่เป็นคนเลือดเย็น ไม่สะทกสะท้านกับการกระทำผิด และมีใจคอโหดเหี้ยม

“ถ้าเป็นพวกที่รับจ้างฆ่าแล้วดูบุคลิกค่อนข้างเลือดเย็นบางที่เราชักเขาไม่มีอาการสะทกสะท้าน” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 1)

“ส่วนใหญ่แล้วมองว่าคนที่กระทำความผิดนี้ ไม่ใช่เป็นคนไม่ดีมาตั้งแต่เกิด ส่วนใหญ่ที่เจอจะเป็นคนอารมณ์ร้อน อารมณ์ฉุนเฉียว เมื่อมีสิ่งมาขัดแย้งหรือแรงกระตุ้นจากผู้เสียหายก็มีโอกาสที่จะกระทำผิดได้ง่าย แต่ไม่ได้เป็นฆาตกรโดยสายเลือด ยกเว้นเป็นการรับจ้างฆ่า ” (คำสัมภาษณ์อัยการ)

ในส่วนของการรู้สึกต่อผู้กระทำผิดในคดีฆาตกรรมนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงในสองลักษณะคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และความรู้สึกว่าสมควรได้รับผลแห่งการกระทำกล่าวคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ จะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำผิดของนักโทษคนนั้นๆ มีมูลเหตุแห่งการกระทำที่น่าเห็นใจ พวกเขาตกอยู่ในสภาวะบีบคั้นหรือกดดันจนต้องตัดสินใจกระทำความผิดดังกล่าว อย่างกรณีของภรรยาที่ถูกฟ้องว่าฆ่าสามีตาย ซึ่งตามพฤติการณ์และข้อเท็จจริงคือ ผู้หญิงคนนี้ถูกสามีทำร้ายร่างกายทุกวัน เวลาสามีเมามาก็อาละวาดตบตีตลอด ทำให้วันหนึ่งผู้หญิงคนนี้หมดความอดทน จึงตัดสินใจกระทำความผิดลงไปด้วยความกดดันที่ตัวเองสะสมมาเรื่อยๆ จนถึงจุดที่ทนไม่ไหวจึงได้ก่อคดีฆาตกรรมขึ้น

นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดที่มักได้รับการเห็นอกเห็นใจจะเป็นลักษณะของผู้ที่ต้องตัดสินใจกระทำความผิดเนื่องจากครอบครัว หรือบุคคลที่ตนเองรักผูกพันกันจนถึงขั้นเสียชีวิต แล้วตนเองไม่สามารถใช้กฎหมายในการเรียกร้องความยุติธรรมจากคนผิดได้ เขาก็จะตัดสินใจลงมือกระทำผิดด้วยตนเอง โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงผลลัพธ์ที่ตามมาว่าจะเป็นเช่นไร หรือกระทั่งรู้จักต้องทำเพียงเพื่อแก้แค้นให้กับคนที่ตนรัก และเรียกร้องความยุติธรรมที่หายไป

“ ผมเชื่อว่าทุกคนเกิดมาเป็นผ้าขาว แต่เขามาเห็นการกระทำและมีการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นแบบนี้ อย่างมีตัวอย่างคดีหนึ่งที่เคยเจอคือ จำเลยไปยิงคนตายก็ได้ทราบข้อมูลว่าเกิดจากการที่เขาถูกข่มขืนมาก่อน คือ พ่อของเขาถูกยิง พี่น้องเขาถูกยิง เขาเลยต้องออกมายิง ”
(คำสัมภาษณ์ผู้พิพากษา)

ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่หลายคนแสดงทัศนคติต่อผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมว่าสมควรได้รับผลแห่งการกระทำแล้ว เนื่องจากว่าการก่อคดีดังกล่าวเป็นการกระทำที่รุนแรงและโหดเหี้ยมเกินกว่าจะให้อภัยได้ การได้รับคำพิพากษาจากศาลให้ประหารชีวิตเป็นสิ่งที่เขาสมควรจะได้รับแล้ว

“ บางคดีรู้สึกว่าการโทษก็สาสมกับการกระทำผิดนั้น เช่นมีคดีหนึ่งที่นักโทษมีพฤติกรรมเป็นมือปืนรับจ้าง มีเจตนาฆ่าผู้อื่นโดยหวังเงินค่าจ้าง มีการยิงซ้ำจนแน่ใจว่าผู้เสียหายถึงแก่ชีวิตแล้ว เมื่อศาลตัดสินโทษประหารทั้งสามศาล ซึ่งถ้าดูแล้วก็สมน้ำสมเนื้อกันดี กับความผิดที่กระทำลงไป ” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งเห็นว่าผู้กระทำความผิด เมื่อได้รับโทษแล้วการอบรมจิตใจจากทางเรือนจำจะสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมให้กลับมาสู่วิถีแห่งความดีงามได้เช่นกัน อย่างกรณีนักโทษคนหนึ่ง เมื่อได้เข้าหลักสูตรการอบรมจิตภาวนา ปรากฏว่าเขาสามารถฝึกสมาธิได้ดี มีการรักษาดี 8 ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่กระทำความผิด หรือนักโทษที่เคยก่อคดีฆาตกรรมสามารถแก้ไข และพัฒนาตนเองได้ แม้เวลาที่ขาดอิสระภาพหรือต้องโทษประหารชีวิต

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหารตามทัศนะของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับตัวนักโทษ ได้แก่ ตำรวจ 2 คน อัยการ ผู้พิพากษา อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง และเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ ซึ่งแต่ละคนได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือสิ่งที่ผลักดันให้นักโทษประหารกระทำความผิดจนสามารถฆ่าผู้อื่นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 สาเหตุหลักๆ ดังนี้

3.3.1. ความผิดปกติทางจิตใจ จากคำให้สัมภาษณ์พบว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผลักดันให้คนกระทำความผิดจนถึงกับฆ่าคนตายได้ คือ ความ विकฤติ จิตบกพร่อง เป็นโรคจิตแบบย้ำคิด

ย้ำทำ หวาดระแวง ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ชอบใช้ความรุนแรง (Sadism) รู้สึกสะใจเมื่อได้ทำร้ายผู้อื่น รู้สึกทำแล้วสนุก เป็นการตอบสนองจิตใต้สำนึก ซึ่งลักษณะหรืออาการทางจิตเหล่านี้สามารถพบได้บ่อยครั้งกับผู้กระทำความผิดในลักษณะความผิดที่รุนแรงและโหดเหี้ยม “ ...คดีฆ่าผู้อื่น คิดเสมอว่าตัวเองถูกกลั่นแกล้งถูกเสกคุณไสยจนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ที่ฆ่าผู้อื่น เพราะผีสั่งให้ฆ่า..... ” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2) “ ...พวกที่มีความผิดปกติทางจิต คนที่ถูกทรมานตั้งแต่เด็ก พอโตขึ้นมาเห็นคนลักษณะเดียวกันก็จะฆ่า....เป็นพวก Serial Killer ” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 1)

3.3.2. การคบเพื่อนไม่เหมาะสม จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักโทษ พบว่าการคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสม หรือคบเพื่อนไม่ดี มีส่วนสนับสนุนหรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำความผิดที่รุนแรงขึ้นได้ เนื่องจากเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนแล้ว ต้องการการยอมรับจากกลุ่มจึงกระทำความผิดไป เพื่อแสดงให้เห็นถึงความใจกล้าบ้าบิ่นของตนเอง เมื่อเลือกคบเพื่อนที่พากันไปในทางไม่ดี ก็นำพากันไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีไปด้วย หรือการอยู่รวมกันในหมู่เพื่อน ก็อาจมีการกระทบกระทั่งกันเองจนอาจเกิดการกระทำที่รุนแรงต่อกันได้

“...บางที่ชวนกันไปกินเหล้าแล้วพูดจาจนกัน หรือพูดจาไม่เข้าหูกันก็มีโอกาสทะเลาะกัน บางครั้งก็ถึงฆ่ากันตาย ” (คำสัมภาษณ์อัยการ)

“.....เขาอยากทำไอซ์เพื่อน ต้องการให้เพื่อนยอมรับในตัวเอง....” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

3.3.3. อารมณ์ชั่ววูบ จากคำสัมภาษณ์พบว่า การกระทำความผิดรุนแรง นอกจากมีการจัดเตรียมการไว้แล้ว การกระทำความผิดเนื่องจากไม่สามารถสะกดกลั่นอารมณ์ไว้ได้ ลงมือกระทำความผิดโดยมิได้ตั้งใจ หรือไม่ได้มีความคิดหรือความตั้งใจที่จะกระทำการดังกล่าวเลย หรือที่เรียกกันว่า “ กระทำเพราะเกิดอารมณ์ชั่ววูบ ” “.....พวกอารมณ์ชั่ววูบคือ ไม่มีการเตรียมอาวุธไปล่วงหน้า เจออะไรก็จับมาเป็นอาวุธ....เวลาให้การในชั้นสอบสวน อารมณ์ชั่ววูบมาเป็นอันดับหนึ่ง” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

3.3.4. ความแค้นส่วนตัวหรือการแก้แค้น จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารพบว่า มูลเหตุจูงใจที่นำไปสู่การกระทำความผิดของนักโทษประหารประการหนึ่งคือการแก้แค้นหรือมีความแค้นส่วนตัวกับผู้อื่น มีความคับข้องใจในสถานการณ์บีบคั้น กดดัน จากบุคคลอื่น โกรธแค้นอาฆาตผู้อื่นมาก่อนอยู่แล้ว เช่น การถูกโกง รุนลุกแก้แค้นแทนรุ่นพ่อ เป็นต้น และมีการคิดแก้แค้นโต้ตอบคู่แค้นอย่างสาสม ด้วยวิธีการที่รุนแรง “ ...พวกกลางๆ เยอะ เช่นฆ่าเพราะแค้นส่วนตัว โดนหยามศักดิ์ศรี...” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

“คดีใหญ่ๆ เรามักจะได้คุยกับเขา เหตุที่เขาต้องฆ่า กลุ่มคนที่เขาไปฆ่า มันมีอะไรกันมาก่อน เช่น ไปคดโกงเขามา.....” (เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์) “รุ่นลูกมาฆ่าแก้แค้นให้พ่อ คือ มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน....” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์)

นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารยังเสนอความคิดเห็นว่า มีมูลเหตุจูงใจอย่างอื่น ๆ อีกที่ส่งผลให้นักโทษประหารได้กระทำผิดอย่างรุนแรง ได้แก่ การกระทำผิดเพื่อผลประโยชน์

ความดีความชอบในหน้าที่การงาน มักพบในกลุ่มคนร้ายปกติ การกระทำผิดเนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี การกระทำผิดอันเนื่องมาจากความขัดแย้งกัน เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง การกระทำผิดอันเนื่องมาจากการเมาสุรา และการใช้สารเสพติด ซึ่งผู้กระทำผิดมักทำโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว หรือไม่อยู่ในสภาพที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ การกระทำผิดเพื่อปกปิดความผิดของตนเอง เช่น ฆ่าปิดปาก การกระทำผิดอันเนื่องมาจากความกดดันทางสังคม เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสุดท้ายเป็นการกระทำอันเนื่องมาจากการต้องผลประโยชน์จากการทำร้ายผู้อื่น เรียกว่ามือปืนหรือรับจ้างฆ่านั่นเอง

จะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงแล้ว มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดของนักโทษประหารตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหาร นั้น มีมากมายหลายประการ ซึ่งในนักโทษแต่ละคนอาจมีมูลเหตุจูงใจเด่นเพียงมูลเหตุเดียวที่ผลักดันให้นักโทษประหาร กระทำการที่รุนแรง ในขณะที่เดียวกัน นักโทษประหารคนอื่นๆ ก็อาจมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดหลายมูลเหตุที่ส่งเสริมสนับสนุน หรือร่วมกัน ส่งผลให้นักโทษประหารกระทำการที่รุนแรงหรือโหดเหี้ยมได้

3.4 สภาพความเป็นอยู่และผลที่เกิดกับนักโทษเมื่อศาลพิพากษาเด็ดขาดประหาร

ชีวิต

ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และผลที่เกิดกับนักโทษ เมื่อศาลพิพากษาเด็ดขาดประหารชีวิต และนักโทษเหล่านั้นต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ซึ่งพบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษด้านกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมเป็นไปตามที่เรือนจำจัดให้เหมือนกันทุกคน หากแต่สภาพจิตใจ และพฤติกรรมของนักโทษจะแตกต่างกันออกไป นักโทษบางคนสามารถปรับตัวได้ก็จะใช้ชีวิตปกติ มีการทำกิจกรรมต่างๆ เช่นอ่านหนังสือ เล่นกีตาร์ เนื่องจากปัจจุบันนี้เมื่อนักโทษถูกส่งตัวเข้ามาใหม่ จะมีหนังสือคู่มือการปรับตัวให้กับนักโทษ รวมทั้งมีนักโทษรุ่นพี่คอยปลอบใจอยู่แล้ว ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ ดำเนินไปโดยไม่มีปัญหามากนัก แต่ทั้งนี้หากเป็นนักโทษที่ก่อคดีข่มขืนเด็กส่วนใหญ่จะไม่มีใครปลอบใจ และจะถูกต่อต้านจากนักโทษคนอื่นๆ

“ เดี่ยวนี้นักโทษที่เข้ามาใหม่เขามีคู่มือในการปรับตัวให้กับนักโทษอ่าน ปกติจะมีรุ่นพี่ในคุกปลอบใจ แต่ถ้าเป็นคดีข่มขืนเด็ก ส่วนใหญ่จะไม่มีใครปลอบใจ อาจโดนกระที่บด้วยซ้ำไป ส่วนใหญ่ถ้านักโทษประหารประเภทนี้เข้ามามักจะโดนแอนตี้ เพราะนิสัยคนไทยรักเด็ก ” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษยังขึ้นอยู่กับลักษณะของนักโทษแต่ละคน เช่นถ้านักโทษที่กระทำตัวผิดซ้ำ พวกนี้จะเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างร้าย พอเข้ามาอยู่ในเรือนจำก็จะทำตัวเรียบร้อยมาก เมื่อเจอบุคคลระดับเจ้าหน้าที่เรือนจำก็จะทำตัวเรียบร้อย แทบจะกราบเท้า เพื่อเป้าหมายให้พวกเขาใช้ชีวิตโดยไม่มีเจ้าหน้าที่มาบังคับให้ทำงานหนัก หรืออันตรายแต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่แสดงทัศนคติว่าเป็นความคิดที่ผิด เนื่องจากทางเรือนจำจะใช้ระเบียบข้อบังคับเดียวกันโดย

ไม่เลือกปฏิบัติ สำหรับลักษณะของนักโทษอีกประเภทหนึ่ง คือ เป็นพวกที่ซื้อกระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่เป็นเหตุให้ต้องโทษประหาร เป็นกลุ่มที่ปกครองง่ายทำงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย และใช้ชีวิตความเป็นอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบเรียบร้อยอย่างเคร่งครัด สุดท้ายคือนักโทษกลุ่มที่เข้าใจว่าตนเองมีผู้ใหญ่หรือผู้มีชื่อเสียงในสังคมสนับสนุนอยู่หรือที่เรียกกันว่า เป็นพวกมีแบ็ค นักโทษกลุ่มนี้มีการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นโดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า เป็นกลุ่มที่ร้ายมาก เนื่องจากเวลาที่มาอยู่ในเรือนจำก็จะดูท่าทีของเจ้าหน้าที่ ก่อนว่าเป็นคนอย่างไร ถ้าเจ้าหน้าที่เป็นคนตรงไปตรงมาก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเจ้าหน้าที่คนไหนเบียดเบียนนักโทษเขาก็จะร้องเรียนเจ้าหน้าที่ทันที หรือถ้ามีการถูกเนื้อต้องตัว ถึงแม้จะไม่ถึงขั้นทำร้ายร่างกาย พวกเขาก็จะฟ้องญาติและเรื่องก็จะถึงผู้ใหญ่ ที่ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษกลุ่มนี้ไม่ค่อยสนใจใคร และคิดว่าตนเองจะทำอะไรก็ได้

“ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มพวกมีแบ็ค หมายถึงอาจเป็นเด็กนักการเมือง เด็กของ อบต. เด็กของ สส.หรือญาติเป็นนักข่าว พวกนี้ทำตัวร้ายมีอะไรนิดหน่อยก็จะฟ้องญาติเรื่องก็จะถึงผู้ใหญ่ ”
(คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์)

สำหรับเรื่องของผลที่เกิดขึ้นกับนักโทษเมื่อศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า จะเกิดผลใน 2 ลักษณะ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักโทษ และผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของนักโทษ โดยผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักโทษเองนั้นจะปรากฏในลักษณะของอาการเครียดซึมเศร้า มีอาการกลัว ร้องไห้ร้องไห้ และบางรายเกิดอาการท้อถอยจนถึงขนาดที่จะฆ่าตัวตาย ในขณะที่บางคนแสดงออกอย่างเห็นได้ชัดว่าเขารู้สึกเฉย ๆ เนื่องจากเคยผ่านการกระทำผิด และการกักขังมาหลายครั้งแล้ว และคิดว่าอีกไม่นานตนก็จะพ้นโทษ

“.....ท้อถอยเครียดจากคำตัดสินของศาลฎีกา มีอาการกลัวร้องไห้ ร้องไห้ ซึมพร้อมที่จะฆ่าตัวตายได้ทุกเมื่อ เมื่อญาติมาเยี่ยมแล้วเล่าเรื่องเครียดๆ ให้ฟัง ก็เครียดหนักเข้าไปอีก บางคนเฉยๆ เพราะมองว่าเตี้ยก็หลุด ” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

เมื่อกล่าวถึงผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของนักโทษนั้น พบว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารจะมองในลักษณะเดียวกันคือ เมื่อนักโทษเข้ามาอยู่ในเรือนจำยอมส่งผลกระทบต่อครอบครัวของนักโทษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลกระทบที่เด่นชัดคือ ผลกระทบที่เกิดกับสภาพจิตใจของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และที่สำคัญคือภรรยาและบุตรของนักโทษเหล่านั้น กรณีของพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เป็นการสร้างความกังวลใจ และความเป็นห่วงในตัวนักโทษ ส่วนภรรยาเองนั้น ส่วนใหญ่ นอกจากประสบกับปัญหาสภาพจิตใจแล้ว ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่ต้องขาดเสาหลักของครอบครัว บางรายครอบครัวขาดรายได้จนลูกต้องออกจากโรงเรียน เนื่องจากขาดผู้ดูแลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนของลูก และตัวเองจากที่เคยเป็นแม่บ้านก็ต้องหันมาทำงานหาเลี้ยงตามลำพัง

“เรื่องครอบครัว เพราะเมื่อ นาย ก. ติดคุก ก็เหมือนด้านจิตใจ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ติดคุกมาด้วย ติดคุกแห่งความกังวลใจ ห่วงหาอาลัยซึ่งกันและกัน....” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์)

นอกจากนี้ผลที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวแล้ว ในบางราย การเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้ นักโทษต้องสูญเสียภรรยาไปเนื่องจากมีสามีใหม่ หรือภรรยาของนักโทษบางรายที่ไม่สามารถทนกับ สภาพเช่นนี้ได้ก็จะละทิ้งครอบครัวไปอยู่ที่อื่น

“ นักโทษบางคนภรรยาเข้ามาเยี่ยมในระยะแรกด้วยความเป็นห่วง ต่อมาก็จะค่อยๆ หายไปแต่บางคนมีสามีใหม่ บางคนก็ชอบผ้าหอบผ่อนหนีลูกไปก็มี” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่ เรือนจำบางขวาง)

ในบางกรณีผลที่เกิดขึ้นจากการถูกตัดสิทธิประชากรชีวิต ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในสังคมทั้งต่อ ตนเองและครอบครัว คือ การเสื่อมเสียชื่อเสียง ความเชื่อถือในสังคมก็หมดไปหรือลดลง รวมทั้งผล ที่เกิดต่อบุตร เมื่อสังคมมองว่า เขามีพ่อแม่ที่เคยก่อคดีฆาตกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ได้แสดง ทักษะในลักษณะเดียวกัน คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดได้สร้างความสูญเสียต่อบุคคลทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง

3.5 แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม / ฆาตกรรมตามทัศนะของเจ้าหน้าที่

ในสังคมใดๆ เมื่อเกิดปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วปัญหาเหล่านั้น กระทบกระเทือนต่อ โครงสร้างหรือความสมดุลทางสังคมนั้น ๆ แล้ว สังคมย่อมหาหนทางเพื่อปรับปรุงสมดุลให้แก่ สังคม นั้น เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างราบรื่น เช่นเดียวกัน เมื่อเกิดปัญหาฆาตกรรมขึ้น โดยมีผู้กระทำ ความผิดเกิดขึ้น สังคมได้ใช้การลงโทษเป็นวิธีในการควบคุมและสั่งสอนให้ผู้กระทำผิดผิดรับรู้ว่าไม่ สามารถกระทำความผิดโดยเฉพาะการฆ่าคนตายได้ตามอำเภอใจ แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากใช้การ ลงโทษที่สามารถควบคุมปัญหาได้บ้าง การค้นหาแนวทางป้องกันแก้ไขมิให้เกิดปัญหาต่างๆ รวมทั้ง การฆาตกรรมขึ้นจะเป็นวิธีการที่น่าจะสามารถแก้ไขในระยะยาวและมีความคงทนมากกว่าการ ลงโทษ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษ จำนวน 6 คน ได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย อัยการ ผู้พิพากษา อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง และเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ ได้เสนอแนว ทางแก้ไขปัญหาฆาตกรรมไว้หลายประการดังนี้

3.5.1 ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ต้องทำงานอย่าง แข็งขัน มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพยายามทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อจะได้เข้าใจ ถึงการกระทำความผิดของนักโทษประหารว่ามีเหตุผลอะไรถึงทำเช่นนั้น

“ ...ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ว่าเขามีความต้องการหรือคิดอะไร.....” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 1)

“...เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความจริงจังในการทำหน้าที่ ปัญหา ก็จะลด น้อยลง...” (คำสัมภาษณ์ผู้พิพากษา)

3.5.2 แก้ไขโดยการจัดทำโครงการ หรือการอบรมเพื่อปลูกฝังสิ่งดีๆ ดังนี้

3.5.2.1 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษ จากคำให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารได้เสนอว่า ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษที่ผู้กระทำความผิดจะ

ได้รับเมื่อกระทำผิดในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้คนทราบว่าการทำความผิดอะไรต้องรับโทษมากน้อยแค่ไหน เพียงใด ระยะเวลาในการลงโทษนานแค่ไหน เนื่องจากคนส่วนมากจะทราบเพียงว่า ทำผิดแล้วต้องถูกลงโทษแต่ไม่ทราบถึงรายละเอียดที่ชัดเจนว่าเป็นเช่นไร

“...ควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษที่หนักของการทำความผิดในลักษณะนี้อย่างจริงจัง เพราะชาวบ้านโดยทั่วไป บางคนยังไม่ทราบถึงบทลงโทษอันนี้เท่าที่ควร ” (คำสัมภาษณ์อัยการ)

3.5.2.2 อบรมเกี่ยวกับศาสนา ธรรมะและการปฏิบัติธรรม จากคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ส่วนมากเห็นว่า ควรนำศาสนามาช่วยในการปลูกฝังสิ่งดีหรือ พฤติกรรมที่ดีให้กับนักโทษ ด้วยการปฏิบัติธรรม การสอนธรรมะ สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ ซึ่งในปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ได้มีการจัดโครงการ “เรือนจำ เรือนธรรม” ที่มุ่งสร้างธรรมะให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักโทษ ซึ่งจะช่วยให้ นักโทษมีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้น รวมทั้งใช้ศาสนามาช่วยในการบำบัดจิตใจให้อ่อนลงด้วย

“...ทุกวันนี้เราพยายามให้เขาสวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตาให้เพื่อนมนุษย์ ที่เราทำผิดพลั้งไป เพื่อที่เขาจะได้มีจิตใจอ่อนโยน ” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์)

3.5.2.3 อบรมเกี่ยวกับจริยธรรมศีลธรรมต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษส่วนมากเห็นว่า การอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมศีลธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเมื่อนักโทษมีจริยธรรมศีลธรรมมากขึ้นแล้ว จะช่วยให้นักโทษได้มีความคิดและการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถยับยั้งชั่งใจและมีสติแยกแยะว่าสิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดไม่ควรกระทำ เชื่อว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วจะได้ไม่เกิดพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ และยังช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างราบรื่นขึ้น

“ ...โดยส่วนตัวมองว่าเป็นเพราะไม่มีอะไรมาควบคุมจิตใจจึงอยากจะเสนอและเน้นให้ปลูกฝังสิ่งดี ๆ ในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง.....เช่นการปลูกฝังในเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม ” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

“ผมมองว่าการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การกระทำแบบนี้ลดลงได้ผมหมายถึง ความรู้เกี่ยวกับอะไรควรหรือไม่ควร เราควรให้ความรู้ในเรื่องจริยธรรมเยอะๆ.....” (คำสัมภาษณ์ผู้พิพากษา)

สำหรับเรื่องของการอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมศีลธรรม ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ได้เสนอประเด็นหรือเรื่องที่ควรให้การอบรม ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ ควรมีการสร้างจิตสำนึกของความรับผิดชอบแก่นักโทษ เพราะเมื่อคนเรามีจิตสำนึกในความรับผิดชอบก็จะไม่คิดที่จะทำความผิด

2. การมีวินัยต่อตนเองและผู้อื่น ควรเน้นในเรื่องให้นักโทษรู้จักการอยู่ร่วมกันกับคนอื่นอย่างสงบตามระเบียบวินัยที่สังคมกำหนด ให้ดำเนินการตามหน้าที่ของตนและดูแลตนเองไม่ให้เข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำผิดได้

3. ความรักและการรับรู้ถึงการสูญเสียของผู้อื่น ควรปลูกฝังให้นักโทษทราบว่าความรักตนเองและผู้อื่นเป็นพื้นฐานของการที่ไม่เกิดอารมณ์รุนแรงขึ้น และให้นักโทษได้พยายามเอาใจเขามาใส่ใจเรา หมายถึงให้คิดว่าถ้าเหตุการณ์ฆาตกรรมขึ้นกับคนที่เรารักเราจะรู้สึกอย่างไร

“...ปลุกฝังเรื่องการรับรู้ถึงความสูญเสียของผู้อื่น ถ้าเราต้องสูญเสียคนที่เรารักไป เพราะถูกฆาตกรรมเราก็ไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์นั้นกับคนในครอบครัว เพราะฉะนั้นเราต้องไม่ทำแบบนั้นกับคนอื่น ๆ เช่นกัน...” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

นอกจากการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่ตัวนักโทษประหารโดยตรงแล้วเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังเสนอการอบรมด้านอื่นๆ แก่กลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องต่อพฤติกรรมกระทำผิดของบุคคลอีก ได้แก่ กลุ่มครอบครัวหรือพ่อแม่ โดยเจ้าหน้าที่หลายคนเสนอว่า เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดไม่ว่าจะในระดับเล็กน้อยจนถึงระดับร้ายแรง นั้น สามารถเริ่มทำได้ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่ควรอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นให้บุตรดำเนินชีวิตอย่างมีสติ พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติต่อผู้อื่นและสังคม รวมทั้งในกรณีบุตรมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว พ่อแม่ควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้บุตรกระทำผิดได้ซ้ำอีก

“...ผมมองว่าน่าจะมีโครงการอบรมพ่อแม่เด็กบ้าง เมื่อเด็กกระทำผิด พ่อแม่เด็กควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

“...ให้พ่อแม่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤติกรรมด้วย.....แต่ถ้าพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต้องอบรม พ่อแม่ก่อน ” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

“...ครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่จะปลุกฝังสิ่งดี ๆ ต่าง ๆ ให้คนในครอบครัว พ่อแม่ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก.....” (คำสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจคนที่ 2)

อย่างไรก็ดี เจ้าหน้าที่บางส่วนยังเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาฆาตกรรมอื่นๆ อีกด้วยได้แก่ การรณรงค์เกี่ยวกับการดื่มสุรา เนื่องจากพบว่าคดีหลายๆ คดี เกิดขึ้นเพราะการดื่มสุราทำให้ไม่สามารถครองสติอยู่ได้ และอาจนำไปสู่การกระทำผิดที่รุนแรง จนถึงฆ่าผู้อื่นๆ ได้ ดังนั้นควรให้มีการรณรงค์ทั้งการจำกัดเวลาในการจำหน่าย และมีให้เด็กและเยาวชนซื้อสุราได้โดยสะดวก นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่บางส่วน เสนอให้นำนักโทษที่สมัครใจมาเล่าประสบการณ์การกระทำผิดและขั้นตอนการถูกตัดสินโทษ แก่สังคมให้รับรู้ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ หรือเป็นเครื่องเตือนใจแก่คนที่ยังไม่ได้กระทำความผิด หรือมีความคิดที่จะกระทำความผิดได้รู้ว่า หากกระทำการสิ่งใดที่รุนแรงลงไป หากถูกจับดำเนินคดี จะต้องได้รับโทษอย่างไรบ้าง

“.....คือหานักโทษที่พร้อมจะช่วยสังคม อาสาสมัครยอมเปิดเผยตัวมาเล่าประสบการณ์หลังกระทำผิดแล้วมาติดคุก ว่ามันคุ้มกันไหม คือ ให้เอาคนที่กระทำผิดมาเป็นครู” (คำสัมภาษณ์อดีตเจ้าหน้าที่เรือนจำบางขวาง)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร ซึ่งเป็นคดีที่เรียกว่าอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญประชาชนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจถึงการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของตัวเอง ตั้งแต่ก่อนกระทำความผิด ขณะกระทำความผิด และหลังกระทำความผิด โดยเป็นการศึกษา สภาพทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักโทษ การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน การกระทำความผิด การต้องโทษ ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองภายหลัง การต้องโทษ ของนักโทษประหารจำนวน 5 ราย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การศึกษากระบวนการเริ่มต้น จนถึงสุดท้าย ที่นำพวกเขาเข้าสู่ขั้นตอนของการพิจารณาคดี จากคำพิพากษาของศาลฎีกา และสุดท้ายเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการกระทำความผิดฆาตกรรมตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปที่นำพวกเขาเหล่านั้นเข้าสู่การกระทำความผิดคดีฆาตกรรม จนต้องโทษเด็ดขาดประหารชีวิตจากคำพิพากษาของศาลฎีกา จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมตามการรับรู้ของนักโทษประหาร

1.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับนักโทษ

1.1.1 ข้อมูลทั่วไป พบว่าเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในสองภูมิภาคของประเทศไทย คือภาคกลางและภาคเหนือ ที่นักโทษเรียกว่าเป็นบ้านเกิดของตนนั้น บางส่วนกล่าวได้ว่าเป็นเพียงสถานที่เกิดเท่านั้น เนื่องจากโอกาสต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิตและการศึกษาเป็นเหตุที่ต้องทำให้มีการโยกย้าย นักโทษประหารที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุขณะทำการสัมภาษณ์อยู่ระหว่าง 40-55 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกันตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงระดับปริญญาตรี และมีความหลากหลายทางอาชีพ คือมีทั้งข้าราชการ ลูกจ้างประจำในหน่วยงานภาครัฐ พนักงานเอกชน ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร ซึ่งทั้งหมดเป็นอาชีพสุดท้ายก่อนเข้าสู่การเป็นนักโทษประหาร

ในส่วนของสถานภาพการสมรส พบว่านักโทษส่วนใหญ่สมรสแล้วมีบุตรโดยเฉลี่ย 2 คน มีเพียงรายเดียวที่ยังโสดคือเป็นเพียงคบหากันเป็นคู่รัก

1.1.2 ลักษณะนิสัย ส่วนที่เหมือนกันคือนักโทษส่วนใหญ่กล่าวว่าตน เป็นคนง่าย ๆ สบาย ๆ มีเพื่อนฝูงมาก รวมถึงเป็นคนมีน้ำใจและรักครอบครัว ที่แตกต่างกัน คือ บางคนบอกว่าตนเองเป็นคนเงียบ ๆ พูดน้อย ในขณะที่บางคนบอกว่าตนเองพูดเก่ง คุยสนุก และชอบทำกิจกรรมบันเทิงใจต่าง ๆ เช่น การร้องรำทำเพลง บางคนมองตัวเองว่า เป็นคนใจร้อนคิดหรือทำอะไร

ต้องเร็ว ลักษณะนิสัยของนักโทษของนักโทษประหารทั้ง 5 คนสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ได้แตกต่างจากบุคคลธรรมดาทั่วไป เพียงแต่เมื่อกลายเป็นนักโทษประหารทำให้ถูกมองว่ามีบุคลิกภาพในเชิงลบที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนาในสังคม

1.1.3 ครอบครัว นักโทษแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ครอบครัวดั้งเดิมของตัวเอง และครอบครัวใหม่ที่เกิดจากการแต่งงาน โดยพบว่าครอบครัวดั้งเดิมโดยภาพรวมมาจากครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลหลายคนในครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในส่วนของครอบครัวใหม่พบว่า เป็นลักษณะของครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก

1.1.4 สิ่งแวดล้อม พบว่าสิ่งแวดล้อมที่อยู่รายล้อมตัวนักโทษเป็นสภาพแวดล้อมใน 2 ลักษณะคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นเรื่องของสถานที่ และบรรยากาศแห่งความเป็นเมือง และสภาพแวดล้อมบุคคลที่อยู่รอบข้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของเขาคือคนที่เขาเรียกว่าครู

1.1.5 อาชีพการทำงาน พบว่านักโทษแต่ละคนมีอาชีพการทำงานใน 3กลุ่มคือ อาชีพในภาคราชการ อาชีพในภาคเอกชน และอาชีพในภาคเกษตรกรรม

1.1.6 การใช้เวลาว่าง (หมายถึงงานอดิเรกและการพักผ่อน) มีเพียงรายเดียวที่ปรากฏคือ การใช้เวลาว่างขณะอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนคือ การประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้าให้กับโรงเรียน

1.1.7 บุคคลที่เป็นต้นแบบ จากการศึกษาพบว่าจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ บุคคลในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และญาติ ที่ได้มีโอกาสเลี้ยงดูและเห็นกันมาตั้งแต่เด็ก และบุคคลที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัวหากแต่นักโทษประหารให้ความเคารพนับถือ ได้แก่ครู

1.1.8 เพื่อนที่นักโทษประหารได้พูดถึงมีสองประเภท คือ เพื่อนที่คบกันสมัยเรียน และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะมีระดับความสนิทสนมที่ต่างกันไป คือ มีทั้งเพื่อนตาย และเพื่อนกินเพื่อนเที่ยวเท่านั้น

1.2 การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน

จากการศึกษาพบว่านักโทษได้เรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบนจากประสบการณ์ความรุนแรงทั้งทางตรงคือประสบด้วยตัวเอง ประสบการณ์ความรุนแรงผ่านทางสื่อ และประสบการณ์จากการกระทำผิด แต่ไม่ได้รับโทษใดๆ คือ นักโทษประหารส่วนใหญ่เคยผ่านประสบการณ์การกระทำผิดเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่ถูกดำเนินคดีใดๆ ทางกฎหมาย อาจเป็นจุดที่ทำให้ให้นักโทษได้เรียนรู้หรือรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ในชีวิตปกติ นอกจากนี้สิ่งที่ช่วยเสริมให้การเรียนรู้หรือรับรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักโทษให้เกิดขึ้นคือ การใช้วิธีการรุนแรงในการตัดสินใจ การเป็นคนที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยว เข้มแข็งมากเกินไปก็ทำให้เกิดปัญหา เช่นมีนักโทษบางส่วนที่ไม่รู้สึกสะทกสะท้านต่อการฆ่ากันมองเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่สามารถทำได้ไม่น่าจะรับโทษรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิต

1.3 การกระทำความผิด

1.3.1 ประวัติการกระทำความผิด พบว่ามีนักโทษส่วนใหญ่ที่มีประวัติเคยกระทำความผิดข้อหาในคดีอาญา บางรายที่ไม่ปรากฏข้อมูลว่าได้กระทำความผิดข้อหาคดีอาญามาก่อน ก็พบว่าเขาได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของคนที่มีความโน้มเอียงจะกระทำความผิดทางอาญา

1.3.2 เหตุการณ์เริ่มต้น เหตุการณ์ที่นำพวกเขาแสดงพฤติกรรมกรรมการกระทำความผิดออกมานั้น จากการศึกษาพบว่านักโทษทั้งห้ารายมีเหตุการณ์เริ่มต้นที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น ฆ่าคนเพื่อต้องการปกปิดความผิดของตัวเอง อาชญากรมืออาชีพ มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน ประสงค์ต่อทรัพย์ และ เรื่องของการที่จะต้องตอบแทนบุญคุณ

1.3.3 เหตุการณ์การกระทำความผิด จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมกรรมการกระทำความผิดเริ่มตั้งแต่ การเตรียมการซึ่งมีการเตรียมทั้ง คน คือ มีผู้ร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ,อาวุธ พบว่าอาวุธที่ใช้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืน ซึ่งพบว่าเป็นลักษณะของการจ่อยิง และการยิงในระยะใกล้ มีเพียงรายเดียวที่ใช้มีด ส่วนยานพาหนะ ส่วนใหญ่ที่พบจะใช้รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ และอุปกรณ์อื่นๆ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้เผาทำลายศพ เพื่อปิดบังการตาย และสาเหตุการตายในส่วนของพฤติกรรมกรรมการกระทำความผิดที่พบ เป็นพฤติกรรมฆ่าผู้อื่น โดยไตร่ตรองไว้ก่อน (มาตรา 289(4)) และพฤติกรรมฆ่าผู้อื่น (มาตรา 288)

1.3.4 เหตุการณ์หลังการกระทำความผิด นักโทษบางรายเข้ามาขอตัวเพื่อต่อสู้คดี บางรายถูกยิงได้รับบาดเจ็บที่เกิดเหตุ แล้วถูกอายัดตัวมาดำเนินคดี บางรายถูกจับได้ในที่เกิดเหตุพร้อมของกลาง และส่วนหนึ่งที่หลบหนี แต่ถูกจับได้ในภายหลัง นอกจากนี้พบว่า สิ่งที่เป็นส่วนช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่จะกระทำความผิดคือ ความหวาดระแวง เขาจะฆ่าเราก่อนถ้ามีโอกาส ทำให้ต้องตัดสินใจก่อน

1.4 คดีและการต้องโทษ

1.4.1 พฤติการณ์ของคดี จากการศึกษาพบว่าพฤติการณ์การกระทำความผิดต่อชีวิตที่พบ คือ การกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน คือนอกจากจะกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 หรือการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289 ซึ่งเป็นความผิดหลักแล้ว ยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตราอื่นๆ หรือ ความผิดตามมาตรากฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาประกอบความผิดหลักด้วย ทำให้เกิดเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันตามที่กล่าว จากการศึกษาพฤติการณ์ทางคดีของนักโทษประหารทั้ง 5 ราย พบว่ามีนักโทษ 3 ราย ที่กระทำความผิดในข้อหาการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(4) และมี 2 ราย ที่กระทำความผิด ในข้อหาฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 โดยแต่ละรายก็มีความผิดอื่นประกอบด้วย

1.4.2 ขั้นตอนการดำเนินคดี ซึ่งมีขั้นตอนในชั้นสอบสวน และขั้นตอนในชั้นศาล โดยการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจะเริ่มขึ้นเมื่อ มีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้หรือผู้กระทำความผิดเข้ามามอบตัว หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อหาให้ผู้กระทำความผิดทราบ ซึ่งในชั้นสอบสวนพบว่า นักโทษทุกรายจะไม่ได้รับการประกันตัว

1.4.3 บทสรุปทางคดี หลังจากตัวนักโทษถูกดำเนินคดีแล้วในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนสั่งฟ้องแล้วส่งไปที่อัยการ จากนั้นคดีก็จะผ่านการพิจารณาของศาล ซึ่งจะมีศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลชั้นต้นสรุปว่าให้ประหารชีวิตทุกราย ในขั้นต้นการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ พบว่า มีนักโทษ 1 ใน 5 ราย ที่ศาลอุทธรณ์ตัดสินยกฟ้อง ในขั้นตอนของการพิจารณาของศาลฎีกา พบว่านักโทษทั้ง 5 ราย ถูกศาลฎีกาตัดสินโทษประหาร 4 ราย และพบว่า 1 ใน 5 ราย ขั้นตอนทางคดีสิ้นสุดแค่ชั้นอุทธรณ์ ส่วนนักโทษในรายที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องนั้นศาลฎีกาพิพากษากลับให้บังคับคดีตามศาลชั้นต้น

1.4.4 ระยะเวลาที่ต้องโทษ เมื่อศาลฎีกาได้มีการพิจารณาตัดสินโทษเด็ดขาดประหารแล้ว นักโทษแต่ละคน ก็จะถูกส่งตัวไปที่เรือนจำบางขวาง และนักโทษแต่ละคนสามารถยื่นเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษทุกราย ขณะทำการสัมภาษณ์พบว่า นักโทษทั้ง 5 รายติดคุกมาแล้วเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป นับแล้วระยะเวลาต้องโทษ ตั้งแต่ศาลฎีกาตัดสิน พบว่านักโทษทั้ง 5 รายที่ทำการศึกษาติดคุกมาเป็นระยะเวลา 16, 10, 18, 15 และ 15 ปีตามลำดับ ปัจจุบันรายที่ 3 พ้นโทษแล้ว

1.4.5 ความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังด้วยกัน นักโทษส่วนใหญ่ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักโทษด้วยกัน ใน 2 ประเด็นคือ ในเรื่องเกี่ยวกับคดีที่แต่ละคนต้องโทษมา และคดีของนักโทษคนอื่นๆ นักโทษทั้ง 5 รายเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำได้ระยะหนึ่งแล้ว มีความสัมพันธ์กันใน 3 รูปแบบคือ แบบที่มีเพื่อนมาก แบบที่มีเพื่อนสนิทไม่กี่คน แบบที่ต่างคนต่างอยู่

1.4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีของตัวเอง พบว่ามีรูปแบบความคิดเห็นที่แตกต่างกัน 2 แบบ คือการยอมรับ และไม่ยอมรับกับบทสรุปทางคดี มีนักโทษ 3 ราย โดยพบว่าส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นเกี่ยวกับบทสรุปทางคดีในเชิงลบ

1.4.7 ความคิดเห็นต่อกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่ประกอบอยู่ในกระบวนการยุติธรรม ก็มีตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่นักโทษไม่ยอมรับในการทำงาน ก็คือ หน่วยงานตำรวจ และหน่วยงานของศาล โดยในขั้นตอนการทำงานของตำรวจ มองว่าตำรวจเห็นแก่ผลประโยชน์มีอยากได้ผลงาน จับผิดตัว และการสร้างหลักฐานเท็จ ในส่วนของศาล มีนักโทษบางคนมีความคิดเห็น คือ อยากให้ศาลมีหน่วยงานเฉพาะ ที่ไปตรวจสอบจำเลย ว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ และมองว่าคนที่มีเงินทำผิดถูกจับแต่ศาลกลับยกฟ้องไป และมีนักโทษคนหนึ่งได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลที่จะมาทำงานในหน้าที่

ตรงนี้ว่า นอกจากจะมีความรู้แล้ว ควรต้องเป็นคนดีด้วย เพราะคนที่มีความรู้เป็นตัวสำคัญ คนที่มีความรู้แล้วเป็นคนไม่ดีก็นำความรู้ไปทำลายคนที่ไม่มีความรู้ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมและขาดความเมตตา

1.4.8 การย้ายแดน หลังจากที่ต้องโทษประหารแล้วนักโทษจะถูกส่งตัวมาอยู่ที่เรือนจำบางขวาง ในครั้งแรกจะถูกส่งตัวมาอยู่ที่แดน 1 ซึ่งใช้ควบคุมนักโทษคดีทั่วไปโทษตลอดชีวิต นักโทษประหารที่อยู่ระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา และนักโทษที่ตัดสินเด็ดขาดแล้ว แต่ขณะนั้นมีการปรับปรุงซ่อมแซมแดน 1 นักโทษทั้ง 5 ราย จึงถูกย้ายไปยังแดนต่างๆ กัน เหตุผลในการย้ายแดนเท่าที่ได้รับข้อมูลจากนักโทษมี 2 รูปแบบ คือ การสมัครใจของตัวนักโทษเอง และความเห็นของเจ้าหน้าที่ซึ่งคัดเลือกจากความประพฤติของตัวนักโทษ นักโทษส่วนใหญ่สมัครใจที่จะย้ายแดนเพื่อต้องการฝึกอาชีพ

จากคำสัมภาษณ์นักโทษพบว่าบางแดนไม่สามารถที่จะทำตามโครงสร้างได้ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเอกสารประกอบพบว่า สาเหตุที่การคุมขังนักโทษไม่ปฏิบัติตามโครงสร้างก็เนื่องมาจากบางครั้งนักโทษที่ส่งตัวมามีหลายคน และเป็นนักโทษร่วมในคดีเดียวกัน ทางเรือนจำจึงจำเป็นต้องแยกนักโทษเหล่านั้นให้ออกจากกัน เพื่อป้องกันการรวมตัววางแผนหนีออกจากคุก

1.5. ความคิดเห็นต่อตัวเองหลังต้องโทษ

จากการศึกษานักโทษประหารชีวิตทั้ง 5 ราย พบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็น ความรู้สึกต่อตัวเองหลังต้องโทษดังนี้

1.5.1 การปรับตัว นับว่าเป็นสิ่งแรกที่นักโทษต้องประสบไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวทั้งทางร่างกายและใจ ต้องปรับตัวให้อยู่ได้ในสภาพที่ตนไม่เคยสัมผัสมาก่อน ทำให้เห็นว่านักโทษต้องประสบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในช่วงแรกๆ ของการต้องโทษ สิ่งแรกที่นักโทษเกือบทุกคนกล่าวถึงคือ ความเป็นอิสระ การถูกต้องโทษนั้น คือ การจงจำให้นักโทษไม่สามารถทำอะไรได้ตามอำเภอใจ อิสระภาพและศักดิ์ศรีของทุกคนได้หมดสิ้นไปนับตั้งแต่ก้าวแรกที่ได้เหยียบย่างเข้าสู่ประตูเรือนจำ ต้องทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ทุกอย่างของเรือนจำโดยไม่มีใครที่จะมีโอกาสปฏิบัติต่างจากคนอื่นได้ แม้แต่การรับประทานอาหาร การนอน การทำกิจกรรมต่างๆ ต้องทำตามเวลาที่เรือนจำกำหนด

นอกจากการปรับตัวทางกายที่นักโทษต้องคิดถึงและปรับตัวให้ได้แล้วสภาพจิตใจก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่นักโทษต้องพยายามปรับใจยอมรับและเผชิญหน้ากับการถูกจองจำไร้อิสรภาพ อีกเป็นเวลานาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักโทษส่วนใหญ่สามารถปรับจิตใจให้สงบลง มีความเยือกเย็นขึ้น แม้บางคนอาจมีบางช่วงที่รู้สึกหมดกำลังใจ ท้อแท้จากการรอวันได้รับอิสรภาพ และจากสภาพการณ์ต่างๆ ในเรือนจำ รวมทั้งความรู้สึกเสียใจต่อการกระทำและผลการกระทำของตนที่ย้อนกลับไปคิดว่าไม่ควรทำเช่นนั้นเลย ความรู้สึกต่างๆ ที่รุมเร้าเข้ามานั้นทำให้นักโทษต้องมีการปรับสภาพจิตใจของตนเองมาก นักโทษบางส่วนได้ใช้การปฏิบัติธรรม สวดมนต์ นั่งสมาธิ มาช่วยให้กระทำให้จิตใจสงบ ในขณะที่นักโทษบางส่วนคิดถึงอนาคตหรือสิ่งที่จะทำเมื่อพ้นโทษ เช่น เปิด

กิจการของตนเอง การจะนำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากเรือนจำไปใช้ก็สามารถทำให้นักโทษมีกำลังใจที่ดีขึ้นมาได้บ้าง

1.5.2 สิ่งที่ได้คิดหรือเรียนรู้หลังต้องโทษ เมื่อนักโทษเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ทำให้ได้มีเวลาคิดทบทวนถึงสื่อต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

อดีต นักโทษบางส่วนได้มีเวลาคิดถึงสิ่งที่ได้กระทำไปในอดีต พบว่า หากย้อนกลับไปได้จะไม่กระทำการเช่นนั้นเด็ดขาด ยอมรับว่าสิ่งที่ตนได้กระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ผิดและสมควรถูกลงโทษจริง ในการทำสิ่งใดให้คิดด้วยตนเองไม่ควรให้คนอื่นคิดแทนเพราะหากเกิดมีความผิดพลาดเกิดขึ้นเพราะการกระทำหรือการตัดสินใจของตนเองทั้งนั้น

ปัจจุบัน นักโทษบางส่วนคิดว่ามีเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้ได้รู้จักตนเองมากขึ้น สามารถทำให้เข้มแข็งอดทนต่อสิ่งขี้ขุยและความยากลำบากต่างๆ ได้ มีความเข้าใจเรื่องการอยู่ในสังคมย่อมมีทั้งคนรักและคนเกลียดต้องทำใจอดทนให้ได้ และควรให้อโหสิกรรมไม่คิดแก้แค้น เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำเดิมอีก

อนาคต นอกจากนี้ที่นักโทษจะมีโอกาสทบทวนอดีตและคิดถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างต้องโทษแล้วนักโทษคิดถึงอนาคตหากมีโอกาสได้พ้นโทษแล้วว่าหากในอนาคตได้ออกนอกเรือนจำแล้วนักโทษได้พบเจอเหตุการณ์ที่คล้ายหรืออาจจะส่งผลให้นักโทษมีโอกาสกระทำผิดแล้วกลับมารับโทษอีก นักโทษจะหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงเหตุการณ์หรือสถานการณ์เหล่านั้น

1.5.3 ความกังวลใจหลังพ้นโทษ พวกเขามีความกังวลใจในบางประการ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน และที่อยู่อาศัยเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว และการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอก บางครั้งนักโทษประหารจะนึกถึงเรื่องของสิ่งที่เขาเป็นห่วงขณะที่กำลังรับโทษอยู่มากกว่าการกังวลในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อพ้นโทษ เช่นการคาดหวังว่าจะได้รับการลดโทษอีกหรือไม่ในวาระสำคัญๆ ของชาติ

2 กระบวนการกระทำความผิดตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้ายตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกา

2.1 ประวัติการกระทำผิดก่อนคดีประหาร

คดีที่ได้รับคำพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น นักโทษต้องกระทำความผิดอย่างรุนแรง เช่น การฆ่าคนตายโดยเจตนา การค้ายาเสพติด เป็นต้น บางคนอาจกระทำผิดในครั้งแรกแต่เป็นความผิดที่ร้ายแรง แต่ขณะบางคนอาจเคยกระทำผิดตั้งแต่ระดับเล็กน้อยมาเรื่อยๆ จนกลายเป็นความผิดที่รุนแรง ซึ่งจากการศึกษาประวัติการกระทำผิดก่อนคดีประหารชีวิตจากคำพิพากษาของนักโทษ 19 รายก็พบว่านักโทษแต่ละคนมีเส้นทาง หรือปมหลังเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามข้อหาในลักษณะต่างๆ กันไป ดังนี้ 1. ข้อหาที่เคยได้รับ นักโทษส่วนใหญ่เคยมีการกระทำความผิดตามข้อหาในระดับต่างๆ ตั้งแต่ความผิดที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงจนถึงลักษณะความผิดที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและ

ทรัพย์สินของผู้อื่น นอกจากนั้น พบว่า นักโทษบางส่วนไม่เคยกระทำผิดที่เข้าสู่การดำเนินตาม กฎหมายมาก่อน โดยการกระทำผิดที่ได้รับโทษประหารชีวิตนี้เป็นการกระทำผิดที่เป็นทั้งผู้กระทำ ผิดหรือเป็นผู้ลงมือฆ่าเองและเป็นทั้งผู้จ้างวานผู้อื่นให้กระทำการแทน 2. จากข้อมูลพื้นฐานจากคำ พิพากษาที่ทำให้ทราบว่า นักโทษบางส่วนได้เคยมีการกระทำความผิดมาก่อนคดีประหารนี้ และ 3. ผลการกระทำความผิดในคดีก่อนคดีประหารของนักโทษ 19 ราย พบว่า บางรายได้รับการยกฟ้อง บางรายไม่ปรากฏผลการกระทำผิดในคดีอื่นๆ ในคำพิพากษา และได้รับผลการกระทำผิดตาม กฎหมายมาก่อน แต่มีบางส่วนที่เคยกระทำผิดและได้เข้าสู่กระบวนการตัดสินโทษของศาลให้ได้รับ โทษตามความผิดที่ได้กระทำโดยเฉพาะการได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 1-20 ปี

2.2 พฤติกรรมการกระทำความผิด

จากการศึกษาคำพิพากษาของนักโทษประหารทั้ง 19 ราย ในคดีความผิดต่อชีวิตพบว่า พฤติกรรมการกระทำความผิดที่ปรากฏในคำพิพากษานั้นมีหลายหลากรูปแบบ ตั้งแต่พฤติกรรมการ ฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดหลักตามมาตรา 288 ซึ่งพบจำนวน 3 ราย พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นโดย ไตร่ตรองไว้ก่อน มาตรา 289(4) ซึ่งพบจำนวน 13 ราย และ พฤติกรรมการฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือ เอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือ เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ตนได้กระทำไว้ (มาตรา 289 (7)) จำนวน 3 ราย นอกจากนั้นพบว่าทุกรายมีพฤติกรรมการกระทำความผิดประกอบความผิดหลักตามประมวล กฎหมายอาญามาตราอื่น และกฎหมายอื่นๆที่มีโทษทางอาญาในที่นี้ คือ ความผิดตาม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

2.3 การต่อสู้ทางคดี

จากการศึกษาพบรูปแบบการต่อสู้ทางคดี ที่แตกต่างกันออกไป พอสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิเสธโดยอ้างฐานที่อยู่
2. การปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่รู้จักกับจำเลยอื่นๆ ที่ร่วมกระทำผิด
3. การปฏิเสธโดยอ้างว่าอยู่ในที่เกิดเหตุจริงแต่ไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิด
4. การปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่เคยรู้เห็นเกี่ยวกับการตายของบุคคลนั้น
5. การปฏิเสธโดยอ้างว่า มีการสร้างพยานหลักฐานเท็จ
6. การปฏิเสธโดยอ้างว่าพยานบุคคลปรักปรำเนื่องจากเคยมีข้อพิพาทกันมาก่อน
7. การปฏิเสธโดยอ้างว่าพยานหลักฐานที่นำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ความผิดได้
8. การปฏิเสธโดยการอ้างว่าที่ผู้เสียหายชี้ตัวผู้ต้องหาผิดโดยไปชี้คนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าเป็นคนร้ายแสดงว่าผู้เสียหายหรือพยานคนนั้นไม่สามารถจำหน้าคนร้ายได้แม่นยำ
9. การปฏิเสธโดยอ้างว่าคำชัดทอดของคนร้ายด้วยกันรับฟังไม่ได้ เป็นต้น

2.4 ผลการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องค้นหาหลักฐานและสิ่งใดก็ตามมายืนยันให้ได้ว่าบุคคลใดกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกิดขึ้น จากการศึกษาคำพิพากษาของศาลทำให้ทราบถึงวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่ข้อมูลหรือรายละเอียดในการสืบสวนสอบสวนของคดีต่างๆ โดยเฉพาะการรวบรวมพยานหลักฐาน ในที่นี้สามารถจำแนกพยานได้ออกเป็นหลายลักษณะ คือ 1. พยานที่มีชีวิต ได้แก่ พยานผู้เห็นเหตุการณ์อยู่ในที่เกิดเหตุกรณีขึ้น 2. พยานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตหรือพยานวัตถุ ในที่นี้พยานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต หมายถึง สิ่งที่นำมาพิจารณาแล้วมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้นๆ ซึ่งอาจเก็บรวบรวมได้จากสถานที่เกิดเหตุและสถานที่อื่นๆ เช่น บ้านของผู้กระทำผิด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังสามารถใช้ข้อมูลจากอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวผู้กระทำความผิดได้ เมื่อสามารถรวบรวมหลักฐานพยานต่างๆ อย่างครบถ้วนจนสามารถระบุตัวผู้กระทำผิดแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนให้ได้มาซึ่งตัวผู้กระทำผิด ซึ่งจากการศึกษาคำพิพากษาทั้ง 19 ราย พบว่าเป็นการจับกุมตัวผู้กระทำผิดในที่เกิดเหตุ 1 ราย ติดตามจับกุม 13 ราย และผู้กระทำผิดเข้ามามอบตัวเอง 5 ราย

2.5 ข้อพิจารณาของศาล

ศาลได้มีข้อพิจารณาในคดีความต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลหลักฐานประกอบการพิจารณาหลักๆ เช่น 1) ประจักษ์พยานหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในขณะที่เกิดเหตุฆาตกรรมและรู้เห็นเหตุการณ์จนสามารถบอกเล่าได้อย่างชัดเจนว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ในขณะที่เกิดเหตุการณ์รวมถึงบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มผู้กระทำผิดแล้วถูกจับกุมและยอมรับสารภาพ 2) พยานแวดล้อม ในที่นี้หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมิได้เห็นเหตุการณ์ขณะผู้ก่อเหตุลงมือกระทำความผิด หากแต่เห็นเหตุการณ์บางส่วนอาจเป็นช่วงก่อนเกิดเหตุหรือหลังเกิดเหตุแล้ว ซึ่งศาลจะนำข้อมูลหรือหลักฐานที่ได้จากพยานแวดล้อมไปประกอบการพิจารณาเพื่อยืนยันความผิดของผู้ต้องหาและช่วยให้คดีมีความชัดเจนยิ่งขึ้น 3) วัตถุพยาน ในที่นี้ หมายถึง สิ่งต่างๆ เช่น อาวุธ เอกสาร สิ่งของ ยานพาหนะ เป็นต้น ที่สามารถนำมาใช้ยืนยันความผิดของผู้กระทำผิด รวมถึงสภาพศพของผู้ตายที่อาจมีร่องรอยหรือหลักฐานบางอย่างที่ช่วยในการค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเหตุการณ์ฆาตกรรมได้

นอกจากนี้ในการพิจารณาของศาลยังอาศัยเหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีฆาตกรรม เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของคดีอันนำไปสู่การพิจารณาทลงโทษที่สมควรแก่ความผิดที่กระทำอีกด้วย

2.6 คำพิพากษาของศาล

จากการศึกษาเอกสารคำพิพากษาที่ต้องระวางโทษประหารชีวิตทั้ง 19 ราย พบว่านักโทษทุกคนต้องโทษด้วยคดีฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตายทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่ามีกรณีฆ่าในลักษณะต่างๆ คือ การฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน การฆ่าผู้อื่นด้วยการใช้ ฆัง วานให้

ผู้อื่นกระทำความผิด การฆ่าผู้อื่นให้ถึงแก่ชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่มีผู้ร่วมกระทำผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันรับโทษเสมอเป็นตุลาการ สำหรับการพิพากษาของศาลนั้น มีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ เริ่มพิจารณาที่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ตามลำดับ ซึ่งในศาลชั้นต้น นักโทษทั้ง 19 ราย ล้วนได้รับคำพิพากษาให้รับโทษประหารทั้งสิ้น ศาลอุทธรณ์ มีการพิพากษายกฟ้องด้วย 1 คดี แต่อย่างไรก็ดี เมื่อความผิดทั้ง 19 ราย เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลฎีกาพบว่า ทุกคดีศาลฎีกาพิพากษาให้นักโทษรับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

3 การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่

3.1 การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม

ในเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมตามทัศนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมของนักโทษประหาร จากทัศนะของเจ้าหน้าที่ทั้ง 6 คนที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย อัยการ ผู้พิพากษา อดีตพี่เลี้ยงนักโทษประหารและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์พบว่าแต่ละคนต่างมีการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ประสบการณ์อย่างละ 1 นาย และการเรียนรู้ของแต่ละคนตั้งแต่วัยเด็ก กระทั่งถึงปัจจุบันที่ได้เข้ามาทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมและนักโทษประหารทำให้การรับรู้ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และจำนวนคดีฆาตกรรมที่มีมากขึ้นและได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้สามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะคือ สิ่งที่รับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม เป็นลักษณะของการรับรู้เนื้อหาและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม เป็นการรับรู้เพียงผิวเผินและยังไม่ได้ให้ความสนใจมากนักเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไกลตัวจนกระทั่งได้ก้าวเข้าสู่อาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมทำให้การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมมีกว้างขวางขึ้น และช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมและนักโทษประหารอยู่เป็นเวลานานนั้นจะได้รับรู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดของนักโทษอยู่เสมอ จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นถึงช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ส่วนใหญ่เป็นการรับรู้โดยผ่านสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ซึ่งจะเป็นการรับรู้ในช่วงวัยเด็ก แต่เมื่อโตขึ้นช่องทางการรับรู้ก็ได้ขยายวงกว้างขึ้นเป็นการรับรู้ผ่านการทำงานในหน่วยงานของตนเอง นอกจากนี้ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมอีกลักษณะหนึ่งคือการรับรู้โดยผ่านประสบการณ์ตรงที่เคยเห็นเพื่อนถูกยิงและเสียชีวิตต่อหน้าต่อตา

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรม

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา เรือนจำ ราชทัณฑ์ แต่ละคนมีความคิดเห็นว่าผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมในอดีตมักเป็นพวกนักเลง ใจถึง ใจกว้าง มักให้ความ

ช่วยเหลือแก่ผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยเฉพาะลูกน้องของตน ต่างกับสมัยปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ อาชีพ การศึกษา การแข่งขันที่มากขึ้นส่งผลให้คนจำนวนมากในสังคมมีความกดดันในหลายๆ ด้าน หลายคนแสดงออกในรูปแบบที่ต่างกันไป บางครั้งก็เป็นความรุนแรงถึงขั้นทำลายชีวิตผู้อื่นให้ถึงแก่ความตาย โดยลักษณะของผู้ที่กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมจะมีหลายรูปแบบอาทิ บางคนไม่ค่อยแสดงออกถึงความก้าวร้าว เป็นคนใจเย็น นิ่งสงบ หากแต่มีความกดดันอยู่ภายใน จิตใจพร้อมที่จะฆ่าผู้อื่นได้อย่างเลือดเย็น หรือบางคนเป็นพวกที่ชอบความรุนแรง ก็มักจะตัดสินใจปัญหาต่างๆ กระทั่งการตัดสินใจฆ่าผู้อื่นโดยใช้ความรุนแรงจนถึงขั้นก่อคดีฆาตกรรม แต่ทั้งนี้ถ้าพิจารณาถึงลักษณะของบุคคลที่กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมนั้น จะพบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกัน การจะให้ระบุอย่างตายตัวว่าบุคคลเหล่านี้เป็นคนอย่างไร แบบไหนที่ชัดเจนลงไปคงเป็นไปได้ยาก เพราะมันมีเหตุปัจจัยหลายๆ อย่าง ที่ทำให้เขาตัดสินใจแบบนั้น

เมื่อกล่าวถึงลักษณะการกระทำผิดกับบุคลิกลักษณะของผู้กระทำผิด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีลักษณะการกระทำผิดที่แตกต่างกัน เช่น การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือได้รับการจ้าง ฆาตกรรม ใช้ให้ทำการฆาตกรรมบุคคลอื่น ทั้งที่ตนเองเคยรู้จักหรือไม่เคยรู้จักมาก่อน ซึ่งระดับของการกระทำผิดนี้จะแสดงถึงบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดได้ในระดับหนึ่ง เช่นถ้าเป็นกลุ่มมือปืนรับจ้าง เขามีบุคลิกภาพที่เป็นคนเลือดเย็น ไม่สะทกสะท้านกับการกระทำผิด และมีใจคอโหดเหี้ยม

ในส่วนของความรู้สึกต่อผู้กระทำผิดในคดีฆาตกรรมนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงในสองลักษณะคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และความรู้สึกว่าสมควรได้รับผลแห่งการกระทำกล่าวคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ จะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำผิดของนักโทษคนนั้นๆ มีมูลเหตุแห่งการกระทำที่น่าเห็นใจ พวกเขาตกอยู่ในสภาวะบีบคั้นหรือกดดันจนต้องตัดสินใจกระทำความผิด

ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่หลายคนแสดงทัศนคติต่อผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมว่าสมควรได้รับผลแห่งการกระทำแล้ว เนื่องจากว่าการก่อคดีดังกล่าวเป็นการกระทำที่รุนแรงและโหดเหี้ยมเกินกว่าจะให้อภัยได้ การได้รับคำพิพากษาจากศาลให้ประหารชีวิตเป็นสิ่งที่เขาสมควรจะได้รับแล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งเห็นว่าผู้กระทำความผิด เมื่อได้รับโทษการอบรมจิตใจจากทางเรือนจำแล้วจะสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมให้กลับมาสู่วิถีแห่งความดีงามได้เช่นกัน อย่างกรณีนักโทษคนหนึ่ง เมื่อได้เข้าหลักสูตรการอบรมจิตภาวนา ปรากฏว่าเขาสามารถฝึกสมาธิได้ดี มีการรักษาศีล 8 ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่กระทำความผิด หรือนักโทษที่เคยก่อคดีฆาตกรรมสามารถแก้ไข และพัฒนาตนเองได้ แม้เวลาที่ขาดอิสรภาพหรือต้องโทษประหารชีวิต

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำคามผิด

จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักโทษ แต่ละคนได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือ สิ่งที่ผลักดันให้นักโทษประหารกระทำคามผิดจนสามารถฆ่าผู้อื่นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถ จำแนกได้ 4 สาเหตุหลักๆ ได้แก่ 1) ความผิดปกติทางจิตใจ 2) การคบเพื่อนไม่เหมาะสม 3) อารมณ์ ชั่ววูบ 4) ความแค้นส่วนตัว /การแก้แค้น นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารยังเสนอความ คิดเห็นว่า มีมูลเหตุจูงใจอย่างอื่น ๆ อีกที่ส่งผลให้นักโทษประหารได้กระทำผิดอย่างรุนแรง ได้แก่ การกระทำผิดเพื่อผลประโยชน์ ความดีความชอบในหน้าที่การงาน มักพบในกลุ่มคนร้ายปกติ การ กระทำผิดเนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี การกระทำผิดอันเนื่องมาจากความขัดแย้งกัน เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง การกระทำผิดอันเนื่องมาจากการเมาสุรา และการใช้สารเสพติด ซึ่ง ผู้กระทำผิดมักทำโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว หรือไม่อยู่ในสภาพที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ การกระทำผิดเพื่อ ปกปิดความผิดของตนเอง เช่น ฆ่าปิดปาก การกระทำผิดอันเนื่องมาจากความกดดันทางสังคม เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสุดท้ายเป็นการกระทำอันเนื่องมาจากต้องการผลประโยชน์จากการทำ ร้ายผู้อื่น เรียกว่ามือปืน หรือรับจ้างฆ่านั่นเอง

จะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงแล้ว มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดของนักโทษประหารตาม ทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหาร นั้น มีมากมายหลายประการ ซึ่งในนักโทษแต่ละ คนอาจมีมูลเหตุจูงใจเด่นเพียงมูลเหตุเดียวที่ผลักดันให้นักโทษประหาร กระทำการที่รุนแรง ใน ขณะเดียวกัน นักโทษประหารคนอื่น ๆ ก็อาจมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดหลายมูลเหตุที่ส่งเสริม สนับสนุน หรือร่วมกัน ส่งผลให้นักโทษประหารกระทำสิ่งที่รุนแรงหรือโหดเหี้ยมได้

3.4 สภาพความเป็นอยู่และผลที่เกิดกับนักโทษเมื่อศาลพิพากษาเด็ดขาดประหาร

ชีวิต

ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และ ผลที่เกิดกับนักโทษ พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษด้านกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อม เป็นไปตามที่เรือนจำจัดให้เหมือนกันทุกคน หากแต่สภาพจิตใจ และพฤติกรรมของนักโทษจะ แตกต่างกันไป ออกไป นักโทษบางคนสามารถปรับตัวได้ก็จะใช้ชีวิตปกติ เนื่องจากปัจจุบันนี้เมื่อ นักโทษถูกส่งตัวเข้ามาใหม่ จะมีหนังสือคู่มือการปรับตัวให้กับนักโทษ รวมทั้งมีนักโทษรุ่นพี่คอย ปรลอบใจอยู่แล้ว ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ ดำเนินไปโดยไม่มีปัญหามากนัก แต่ทั้งนี้หากเป็น นักโทษที่ก่อคดีขมขื่นเด็กส่วนใหญ่จะไม่มีใครปรลอบใจ และจะถูกต่อต้านจากนักโทษคนอื่นๆ

นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษยังขึ้นอยู่กับลักษณะของนักโทษแต่ละคน เช่นถ้า เป็นนักโทษที่กระทำตัวผิดซ้ำ พวกที่ซื้อกระทำความผิดโดยไม่เจตนา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็น กลุ่มที่ปกครองง่ายทำงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย และใช้ชีวิตความเป็นอยู่บนพื้นฐานของกฎ ระเบียบเรือนจำอย่างเคร่งครัด สุดท้ายคือนักโทษกลุ่มที่เข้าใจว่าตนเองมีผู้ใหญ่หรือผู้มีชื่อเสียงใน

สังคมสนับสนุนอยู่หรือที่เรียกกันว่า เป็นพวกมีแบ็ค นักโทษกลุ่มนี้มีการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นโดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า เป็นกลุ่มที่ร้ายมาก

สำหรับเรื่องของผลที่เกิดขึ้นกับนักโทษเมื่อศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า จะเกิดผลใน 2 ลักษณะ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักโทษ และผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของนักโทษ โดยผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักโทษเองนั้นจะปรากฏในลักษณะของอาการเครียดซึมเศร้า มีอาการกลัว ร้องไห้ร้องไห้ และบางรายเกิดอาการท้อถอยจนถึงขนาดที่จะฆ่าตัวตาย ในขณะที่บางคนแสดงออกอย่างเห็นได้ชัดว่าเขารู้สึกเฉย ๆ เนื่องจากเคยผ่านการกระทำผิด และการกักขังมาหลายครั้งแล้ว และคิดว่าอีกไม่นานตนก็จะพ้นโทษ

เมื่อกล่าวถึงผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของนักโทษนั้น พบว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารจะมองในลักษณะเดียวกันคือ เมื่อนักโทษเข้ามาอยู่ในเรือนจำย่อมส่งผลกระทบต่อครอบครัวของนักโทษ ผลกระทบที่เด่นชัดคือ ผลกระทบที่เกิดกับสภาพจิตใจของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และที่สำคัญคือภรรยาและบุตรของนักโทษเหล่านั้น

นอกจากนี้ผลที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวแล้ว ในบางรายการเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้ นักโทษต้องสูญเสียภรรยาไปเนื่องจากมีสามีใหม่ หรือภรรยาของนักโทษบางรายที่ไม่สามารถทนกับสภาพเช่นนี้ได้ก็จะละทิ้งครอบครัวไปอยู่ที่อื่น

ในบางกรณีผลที่เกิดขึ้นจากการถูกตัดสินประหารชีวิต ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในสังคมทั้งต่อตนเองและครอบครัว คือ การเสื่อมเสียชื่อเสียง ความเชื่อถือในสังคมก็หมดไปหรือลดลง รวมทั้งผลที่เกิดต่อบุตร เมื่อสังคมมองว่า เขามีพ่อแม่ที่เคยก่อคดีฆาตกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ได้สังเกตเห็นในลักษณะเดียวกัน คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดได้สร้างความสูญเสียต่อบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.5 แนวทางแก้ปัญหาอาชญากรรม / ฆาตกรรมตามทัศนะของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษ จำนวน 6 คน ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาฆาตกรรมไว้หลายประการ ได้แก่ 1.ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ต้องทำงานอย่างแข็งขัน มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพยายามทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อจะได้เข้าใจถึงการทำความผิดของนักโทษประหารว่ามีเหตุผลอะไรถึงทำเช่นนั้น 2. แก้ไขโดยการจัดทำโครงการ/ การอบรมเพื่อปลูกฝังสิ่งดีๆ โดยอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษที่หนัก ในคดีประเภทนี้ อบรมเกี่ยวกับศาสนา ธรรมะและการปฏิบัติธรรม ควรนำศาสนามาช่วยในการบำบัดจิตใจให้อ่อนลงด้วย และ อบรมเกี่ยวกับจริยธรรมศีลธรรมต่างๆ แต่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติสามารถยับยั้งชั่งใจและมีสติแยกแยะว่าสิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดไม่ควรกระทำ

สำหรับเรื่องของการอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมศีลธรรม ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ได้เสนอประเด็นหรือเรื่องที่ควรให้การอบรม ได้แก่ 1. ความรับผิดชอบ 2. การมีวินัยต่อตนเองและผู้อื่น 3. ความรักและการรับรู้ถึงการสูญเสียของผู้อื่นให้นักโทษได้พยายามเอาใจเขามาใส่ใจเรา

นอกจากการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่ตัวนักโทษประจำหน่วยโดยตรงแล้วเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังเสนอการอบรมด้านอื่นๆ แก่กลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องต่อพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดของบุคคลอื่น ได้แก่ กลุ่มครอบครัวหรือพ่อแม่ โดยเจ้าหน้าที่หลายคนเสนอว่า เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดไม่ว่าจะในระดับเล็กน้อยจนถึงระดับร้ายแรง นั้น สามารถเริ่มทำได้ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่ควรอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นให้บุตรดำเนินชีวิตอย่างมีสติ พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติต่อผู้อื่นและสังคม รวมทั้งในกรณีบุตรมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว พ่อแม่ควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้บุตรกระทำผิดได้ซ้ำอีก

อย่างไรก็ดี เจ้าหน้าที่บางส่วนยังเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาฆาตกรรมอื่นๆ อีกด้วยได้แก่ การรณรงค์เกี่ยวกับการดื่มสุรา เนื่องจากพบว่าคดีหลายๆ คดี เกิดขึ้นเพราะการดื่มสุราทำให้ไม่สามารถครองสติอยู่ได้ และอาจนำไปสู่การกระทำผิดที่รุนแรง จนถึงฆ่าผู้อื่นๆ ได้ ดังนั้นควรให้มีการรณรงค์ทั้งการจำกัดเวลาในการจำหน่าย และมีให้เด็กและเยาวชนซื้อสุราได้โดยสะดวก นอกจากนี้เจ้าหน้าที่บางส่วน เสนอให้นำนักโทษที่สมัครใจมาเล่าประสบการณ์การกระทำผิดและขั้นตอนการถูกตัดสินโทษ แก่สังคมให้รับรู้ เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ หรือเป็นเครื่องเตือนใจ แก่คนที่ยังไม่ได้กระทำความผิด หรือมีความคิดที่จะกระทำความผิดได้รู้ว่า หากกระทำการสิ่งใดที่รุนแรงลงไป หากถูกจับดำเนินคดี จะต้องได้รับโทษอย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าเหตุการณ์ที่นำนักโทษเข้าสู่การกระทำผิดในคดีฆาตกรรมมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การฆ่าผู้อื่นเพื่อปกปิดความผิดของตัวเอง การฆ่าเพราะมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน การฆ่าเพื่อตอบแทนบุญคุณ หรือบางคนทำตัวเป็นนักฆ่ามืออาชีพ หน่วยงานของรัฐควรมีการคัดเลือกคดีของนักโทษบางรายมาทำการศึกษาโดยละเอียดถึงเงื่อนไขของการที่เขาเป็นนักโทษประจำ เพราะจะทำให้เงื่อนไขของการผลิตอาชญากรน้อยลง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยสาเหตุการกระทำผิดด้านอื่นๆ เช่น การกระทำผิดในกรณีที่คนร้ายมีพฤติกรรมของการเป็นมือปืน เนื่องจากคดีและเหตุการณ์ดังกล่าวมีความซับซ้อนและตัวผู้กระทำผิดก็ไม่ได้มีเหตุการณ์ขัดแย้งหรือโกรธเคืองกับผู้ตายมาก่อน

บันทึกท้ายบท

บันทึกท้ายบท

เรือนจำบางขวางแบ่งการควบคุมดูแลออกเป็น 16 แคน โดยแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละแคนดังนี้

- แคนที่ 1 ใช้ควบคุมนักโทษคดีทั่วไปโทษตลอดชีวิต นักโทษประหารที่อยู่ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา และนักโทษที่ตัดสินเด็ดขาดแล้ว
- แคนที่ 2 ใช้ควบคุมนักโทษคดีทั่วไปที่ถูกส่งเข้ามาในเรือนจำใหม่หรือ นักโทษประหารที่อยู่ระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา
- แคนที่ 3 ใช้ควบคุมนักโทษคดีทั่วไปที่มีกำหนดโทษต่ำกว่าตลอดชีวิตลงมา
- แคนที่ 4 ใช้ควบคุมนักโทษคดีทั่วไปที่มีกำหนดโทษต่ำกว่า 50 ปีลงมา
- แคนที่ 5 ใช้ควบคุมนักโทษที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีหรือที่เรียกกันว่า “แคนวัยหนุ่ม”
- แคนที่ 6 ใช้ควบคุมนักโทษคดี พ.ร.บ.ยาเสพติด
- แคนที่ 7 ใช้ควบคุมนักโทษที่เป็นโรคเอดส์
- แคนที่ 8 ใช้ควบคุมนักโทษที่ต้องการฝึกวิชาชีพด้านต่างๆ หรือที่เรียกว่า “แคนสงวน”
- แคนที่ 9 ใช้ควบคุมนักโทษที่มีหน้าที่หุงหาอาหารเลี้ยงนักโทษทั้งเรือนจำ หรือที่เรียกกันว่า “แคนสุทกรรม”
- แคนที่ 10 ใช้ควบคุมนักโทษที่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจทำความผิดซ้ำซ้อนหรือที่เรียกว่า “แคนขังเดี่ยว”
- แคนที่ 11 คือแคนที่ใช้ประหารชีวิตนักโทษ
- แคนที่ 12 คือสถานพยาบาลของเรือนจำ
- แคนที่ 13 คือแคนที่ใช้ปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ เช่นสุกร เพื่อนำมาประกอบอาหารให้นักโทษในเรือนจำ
- แคนที่ 14 คือหอประชุมใหญ่ของทางเรือนจำ และสนามแข่งฟุตบอล
- แคนที่ 15 ใช้ควบคุมนักโทษชั้นเยี่ยมที่กำหนดโทษเหลือน้อยและมีหน้าที่ช่วยทำงานประจำให้แก่เรือนจำหรือที่เรียกกันว่า “ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน”
- แคนที่ 16 เป็นที่เก็บพัสดุต่างๆ และใช้เป็นสถานที่ข่มขู่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองนิติการ. (2544). สถิติข้อมูลเกี่ยวกับการประหารชีวิต. กรมราชทัณฑ์.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมดุษย์. (2546). การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม:แนวคิดและวิธีวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2540). สังคมและวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา สุวรรณทัต; ดวงเดือน พันธุมนาวิณ; และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. (2512). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จารุวรรณ ศรีเมืองวัฒนา. (2541). สาเหตุการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายผู้ต้องขังหญิง ในทัณฑสถานหญิง. วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2541). เอกสารประกอบการสอน วิชาสังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อัดสำเนา
- ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล (2523). การลงโทษประหารชีวิต. วิทยานิพนธ์ นต.ม.(สาขาวิชานิติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2547).ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).
- ชาย เสวกุล. (2517). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โชติ ไทยยิ่ง. (2528). วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่ม บางเขน. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โชติมา กาญจนกุล. (2540). ความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีทำร้ายร่างกายภรรยา. วิทยานิพนธ์ สศ.ด. (สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2539). ทฤษฎีการลงโทษ .เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดชา ไคยฤทธิ์. (2538). แนวทางป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน. กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ชนพงศ์ เดชากุล. (2538). มูลเหตุในการกระทำผิดของผู้ต้องขังคดีฆ่าผู้อื่น. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา.

- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล.(2541). *อาชญากรรม:การป้องกัน การควบคุม*. นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์.
- นัยนา เกิดวิชัย. (2547). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประมวลกฎหมายอาญา ภาควิพากฎหมายปกครองและกฎหมายทั่วไป ส่วนวิชากฎหมาย กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*.
- นิตา ชูโต.(2545). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท แม็ทสปอยท์ จำกัด.
- ประกายจันทร์ สุนทรศร. (2541). *วิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญของผู้ต้องขังหญิง*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา.ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง ธนิยผล.(2544). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*.มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประธาน วัฒนวานิชย์. 2546. *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 1 บริษัทโพธิ์-พริ้นติ้ง จำกัด.
- ประภัสรา ตันติวัฒนา. 2535. *การศึกษาบุคลิกภาพผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อชีวิตร่างกายในทัณฑสถานหญิง* วิทยานิพนธ์ สศ.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปสาธนีย์ สิทธิสรเดช. (2542). *ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้ภรรยาฆ่าสามี*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาสังคมวิทยา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะพันธ์ ปิงเมือง. (2546). *เกณฑ์ชีวิตการตัดสินใจโทษประหารชีวิต* วิทยานิพนธ์ สศ.ด.(สาขาอาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2531). *อาชญาวิทยา : สหวิทยาการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม*.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. *ระเบียบวิธีวิจัยตามกรอบแนวคิดปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม.คณะสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,ม.ป.ป.
- พรชัย ชันดี; ชัชชัย ปิตินิลบุตร; และ อิศวิน วัฒนวิบูลย์. (2543). *ทฤษฎีและงานวิจัยทางด้านอาชญาวิทยา* กรุงเทพฯ : บัณฑิต จำกัด.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2524). *ทฤษฎีอาชญากรรม*. วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ปีที่ 1 เล่ม 1:7
- พิทักษ์ทอง จุลเนตร.(2524). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าคนตายของผู้ต้องขังหญิง* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิศาล มุขแจ่ง. (2530). *การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง* วิทยานิพนธ์ สศ.ม. สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร

- .(2538). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง จังหวัดนครปฐม กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- พุมิเดช บุญกระพือ. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่ม วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- ภาสวัชร ศรีทัย และคณะ.(2527). เอกสารวิจัยค่าใช้จ่ายส่วนตัวของพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา.
- มณฑิพ ดาราศรีศักดิ์ (2527). มूलเหตุจูงใจในการฆ่าสามี: ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิง. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาสังคมสงเคราะห์) .กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรากรณ์ สามโกเศศ.(2544). การประหารชีวิตมี "ราคา" ต้องจ่าย. มติชน.
- ยุทธ บางขวาง (2546). คำสารภาพสุดท้ายของนักโทษประหาร พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มติชน.
- ยูเนสโก คูริเย.(2542) .โทษประหารกำลังจะกลายเป็นอดีต.กรุงเทพฯ :คุรุสภา.
- เยาวลักษณ์ ศรีเผด็จ.(2523). ควรยกเลิกโทษประหารชีวิตหรือไม่. วิทยานิพนธ์ นต.ม.(สาขาวิชานิติศาสตร์).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- วรพงษ์ พุฒนิล.(2546). โทษประหารชีวิต สารนิพนธ์ ศศ.ม.(สาขาวิทยาการจัดการงานสาธารณะ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.ถ่ายเอกสาร
- วินัย ตรีราภิ. (2540). การเตรียมการในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น วิทยานิพนธ์ นต.ม.(สาขาวิชานิติศาสตร์).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สง่า ลีนะมิต.(2525). กฎหมายอาญา 1.กรุงเทพฯ.
- สธัญ ภู่ง.(2547). การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ.เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์.กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- .(2550). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใน สธัญ ภู่ง และ อ้อมเดือน สดมณี .การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สภาวิจัยแห่งชาติ.(2509). สาเหตุการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย.กรุงเทพฯ.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2542). *สังคมวิทยา ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดสงวน สุธีสร.(2546). *อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิทย์ นิ่มน้อย; เดชา ศิริเจริญ; และอัมภางค์ ปาณิกบุตร.(2525) *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2510). *กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา. ดุลพาท 14*.
- เสริน ปุณณะหิตานนท์.(2542). *การกระทำผิดในสังคม*. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรจักร ศิริบริรักษ์. (2545). *เสี่ยงลูกอย่างไรไม่ให้เป็นฆาตกร*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ.
- โสภา ชปิลมันน์. (2527). *อาชญากรรม: ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน* พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- โสภา ชูพิชัยกุล และคณะ.(2537). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม*. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.(2538). *ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม* กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (เอกสารโรเนียว).
- .(2541). *สถานภาพอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- อนุสรณ์ แก่งสันเทียะ. (2543). *ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการลงโทษประหารชีวิต*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(สาขาสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- องค์กรนิรโทษกรรมสากล.(2546). *ห้องประหารเคลื่อนที่* สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2546 จาก <http://www.amnesty.or.th>.
- อึ้งฉนพ ชูบำรุง. (2540). *อาชญาวิทยาแนวพุทธ*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย บางเขน.
- . *อาชญาวิทยา*. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ (เอกสารโรเนียว).
- อภิญา เวชชัย. (2542). *ความรุนแรงในสังคม ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์*. เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา สศ.602 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรัญ สุวรรณบุปผา. (2518). *หลักอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- อรุสม สุทธิสาคร. (2545). *นักโทษประหารหญิง*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

- Ahuja, Ram. (October 1970). Female Murderes in India – A Sociological Study. *The Indian Journal of Social Work*. . Vol.XXXI No.3
- Barak,G.(1998). *Integrating Criminology* Allyn & Bacon A. Viacom Company,Needdham Height,MA,.
- Beccaria Cesare.(1919). *An eassay on crime and punishment*. Philadepheer:Philip H.Hi oklin.
- (1980). *Criminal Behavior: A Psychosocial Approach*. Englewood cliff,NJ:Prentice-Hall.
- Durkheim, Emile.(1893). *The Division of Labor in Society*. Trans.George Simson. New York:Mac millan. (Reprinted 1993)
- (1987). *Suicide : a Study in Sociology* . Routledgr,UK.
- Samuel L.Hall (1878). *Encyclopaedia Britannica*. United State.
- Frank P. Williams III,Marilyn D.McShane.(2000) *Criminological Theory*. New Jersey. Prentice-Hall Company.
- Garofalo, Raffaele.(1947). *The Psychoanalytic Approach to Juvenile Delinquency*. London:kegan Paul.
- Matthew B. Robinson,Ph.D. (2000). *Why Crime? An Integrated Systems Theory of Antisocial Behavior*. New Jersy.Prentice-Hall Company.
- Merton,Robert K. (1938). Social Structure and Anomie, *American Sociological Review* 3 (October):672-682.
- (1975). *Social theory Social Structure* .(rev.ed.) New York: The Free Press.
- Nettler, Gwynn.(1974). *Explaining Crime*. New York: McGraw-Hill.
- Quetelet, Adolphe.(1831). Research on the Propensity for Crime at Different Ages. Trans.Sawer F. Sylvester. Cincinnati,OH:Anderon (Reprint 1984).
- Quinney, R. (1970). *The Social Reality of Crime*.Boston: Little,brown&Co.
- Schafer,S (1976).*Introduction to Criminology* Virginia : Prentice-Hall Company.
- Sutherland ;& Cressey. (1974). *Criminology*. J.B. Lippincott company.
- Tutty,L.M.,Rothery,M;&.Grinnell,R.M.(1996). *Qualitative research for social workers*. Heedham Heights,MA:Allyn&Bacon.
- Zimring, Franklin; & Gordon Hawkins.(1976). *The Criminal Personality*. New York : Jason Aronson.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499
ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ
ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ.2499

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2499
เป็นปีที่ 11 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายอาญาเสียใหม่ เพราะตั้งแต่ได้ประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ในพุทธศักราช 2451 เป็นต้นมา พฤติการณ์ของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 73 ตอนที่ 95 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2499

ภาคผนวก ก
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499
ที่เกี่ยวข้อง

หมวด 1

มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือฉีดสารพิษให้ตาย

หมวด 5

การพยายามกระทำความผิด

มาตรา 80 ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของที่ที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 81 ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่การกระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำหรือเหตุแห่งวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิด แต่ให้ลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำดังกล่าวในวรรคแรกได้กระทำไปโดยความเชื่ออย่างงมงาย ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

หมวด 6

ตัวการและผู้สนับสนุน

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 84 ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการ ใช้ บังคับ ชูเชื้อญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้นผู้ใช้ต้องได้รับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดไม่ได้กระทำลง ไม่ว่าจะเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

หมวด 7

การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง

มาตรา 90 เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

มาตรา 91 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลด มาตรการ ส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดต่อไปนี้

- (1) สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี
- (2) ยี่สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีแต่ไม่เกินสิบปี
- (3) ห้าสิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

ลักษณะ 10

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด 1

ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา 289 ผู้ใด

- (1) ฆ่าบุพการี
- (2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่
- (3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

- (4) ข่มขู่ผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน
 - (5) ข่มขู่ผู้อื่นโดยทรามานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย
 - (6) ข่มขู่ผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดอย่างอื่น หรือ
 - (7) ข่มขู่ผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือ เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้
- ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ลักษณะ 11

ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

หมวด 1

ความผิดต่อเสรีภาพ

มาตรา 310 ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าหากความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 290 มาตรา 297 หรือมาตรา 289 นั้น

มาตรา 310 ทวิ ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 5 พระราชบัญญัตินี้ เว้นมาตรา 8 ทวิ มิให้ใช้บังคับแก่

(1) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุประสงค์ ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ของ

(ก) ราชการทหารและตำรวจที่มีหรือใช้ในราชการ

(ข) หน่วยราชการที่มีหรือใช้ เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบ

เรียบร้อยของประชาชน

(ค) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีและใช้ในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินอัน

สำคัญของรัฐ

(ง) ทางราชการทหารและตำรวจตาม(ก) หรือหน่วยราชการตาม (ข) ที่มอบ

ให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจ หรือหน่วยงานของราชการแล้วแต่กรณี

(2) อาวุธและเครื่องกระสุนปืนประจำเรือเดินทะเล รถไฟ และอากาศยานตามปกติ ซึ่งต้องได้แสดงและให้พนักงานศุลกากรตรวจตามกฎหมายแล้ว

(3) ดอกไม้เพลิงสัญญาณประจำเรือเดินทะเล อากาศยาน และสนามบินตามปกติ

มาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื่อ มี หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา 8 ห้ามมิให้ผู้ใดมีเครื่องกระสุนปืนซึ่งมิใช่ สำหรับอาวุธปืนอาวุธปืนที่ตนได้รับอนุญาตให้มีและใช้

“มาตรา 8 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดพกพาอาวุธปืนติดต๋อไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วน ตามสมควรแก่พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด”

ความในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(1) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหาร ตำรวจ ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

(2) ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1)(ข) หรือ (ค) ซึ่งอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(3) ประชาชนผู้ได้รับมอบหมายให้มีและใช้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง(1)(ง) ซึ่งอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือราชการและมีเหตุจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืนในการนั้น”

ภาคผนวก ค
แนวคำสัมภาษณ์นักโทษประหาร

แนวคำสัมภาษณ์นักโทษประหาร

ในประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักโทษประหาร

- ภูมิหลัง (อายุ เพศ อาชีพ นิสัย ความถนัด สุขภาพ ศาสนา สถานที่เกิด สถานภาพการสมรส สถานภาพทางเศรษฐกิจ)
- ครอบครัว (พ่อแม่ การเลี้ยงดู สภาพปัญหา ค่านิยม การหาทางออกเมื่อเกิดปัญหา สภาพความเป็นอยู่ ช่วงประสบการณ์ชีวิตในแต่ละวัย ฯลฯ)
- ประวัติการศึกษา ความรู้
- ประวัติการทำงาน
- สิ่งแวดล้อมและสังคม (เพื่อน การยอมรับ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ สิ่งเร้า ความสนใจในสถานการณ์ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์)

2. กระบวนการเริ่มต้นในการกระทำความผิด

- ความคิดเห็นในการรับรู้เกี่ยวกับ การกระทำความผิดจากคนรอบข้าง และจากสื่อมวลชน
- ประสบการณ์ในการรู้จัก และคบหากับผู้ที่เคยกระทำความผิด
- ประสบการณ์เริ่มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก่อนการเข้าสู่การกระทำความผิด
- ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ก่อนการกระทำความผิด
- ขั้นตอนและประสบการณ์ในการกระทำความผิด
- จุดสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจในการกระทำความผิด
- ประสบการณ์ครั้งแรกในการกระทำความผิด

3. วิธีการดำเนินชีวิต เมื่อเข้าสู่การกระทำความผิด

- สภาพความเป็นอยู่ประจำ
- ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว
- ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมงาน
- ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- วิธีทางที่จะดำเนินชีวิตต่อไป

4. กระบวนการสู่การกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม จนต้องถูกพิพากษาประหารชีวิต

- ความคิดเห็นในการรับรู้เกี่ยวกับการฆาตกรรมจากคนรอบข้าง และจากสื่อมวลชน
- ความคิดเห็นก่อนกระทำฆาตกรรมผู้อื่น
- ความสัมพันธ์ระหว่างนักโทษกับผู้ถูกฆาตกรรม

- พฤติการณ์แห่งคดี
- มูลเหตุและสาเหตุจูงใจ ในการฆาตกรรม
- ขั้นตอนในการกระทำ

5. ความรู้สึก ทัศนคติ เมื่อเข้าสู่การกระทำความผิดฆาตกรรม

- ต่อตนเอง
- ต่อครอบครัว
- ต่อกลุ่มเพื่อน
- สังคม
- การตัดสินใจ/ทางเลือก
- ความคาดหวังในอนาคต

6. กระบวนการสุดท้ายในการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรม

- ขั้นตอนการถูกจับกุม
- ขั้นตอนการดำเนินการทางคดี
- ขั้นตอนการต่อสู้คดี
- ความคาดหวังทางคดี
- บทสรุปทางคดี

ภาคผนวก ง
แนวการวิเคราะห์คำพิพากษา

แนวการวิเคราะห์คำพิพากษา

วิเคราะห์คำพิพากษา ในประเด็นต่อไปนี้

- 1 ประวัติการกระทำความผิดก่อนคดีประหาร
- 2 พฤติกรรมการกระทำความผิด
- 3 ข้อต่อสู้คดีทางศาล
- 4 ผลการสืบสวนของเจ้าหน้าที่
- 5 ข้อพิจารณาของศาล
- 6 คำพิพากษาของศาล

ภาคผนวก จ
แนวการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

แนวการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

ในประเด็นต่อไปนี้

- 1 การรับรู้เกี่ยวกับคดีฆาตกรรม
- 2 ความเห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิด
- 3 ความเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด
- 4 ผลที่เกิดแก่นักโทษ เมื่อศาลพิจารณาประหารชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของนักโทษ

ประหาร

- 5 แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม/ฆาตกรรมตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พ.ต.ต.หญิง ศิริประภา รัตตัญญู
วันเดือนปีเกิด	17 มกราคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 125/73 หมู่บ้านเลิศอุบล ซอย 6 ถนนพระยา สุเรนทร์ซอย 44 แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10330
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิทยาศาสตร์ (สบ 2) กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2535	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเคมี จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2550	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ